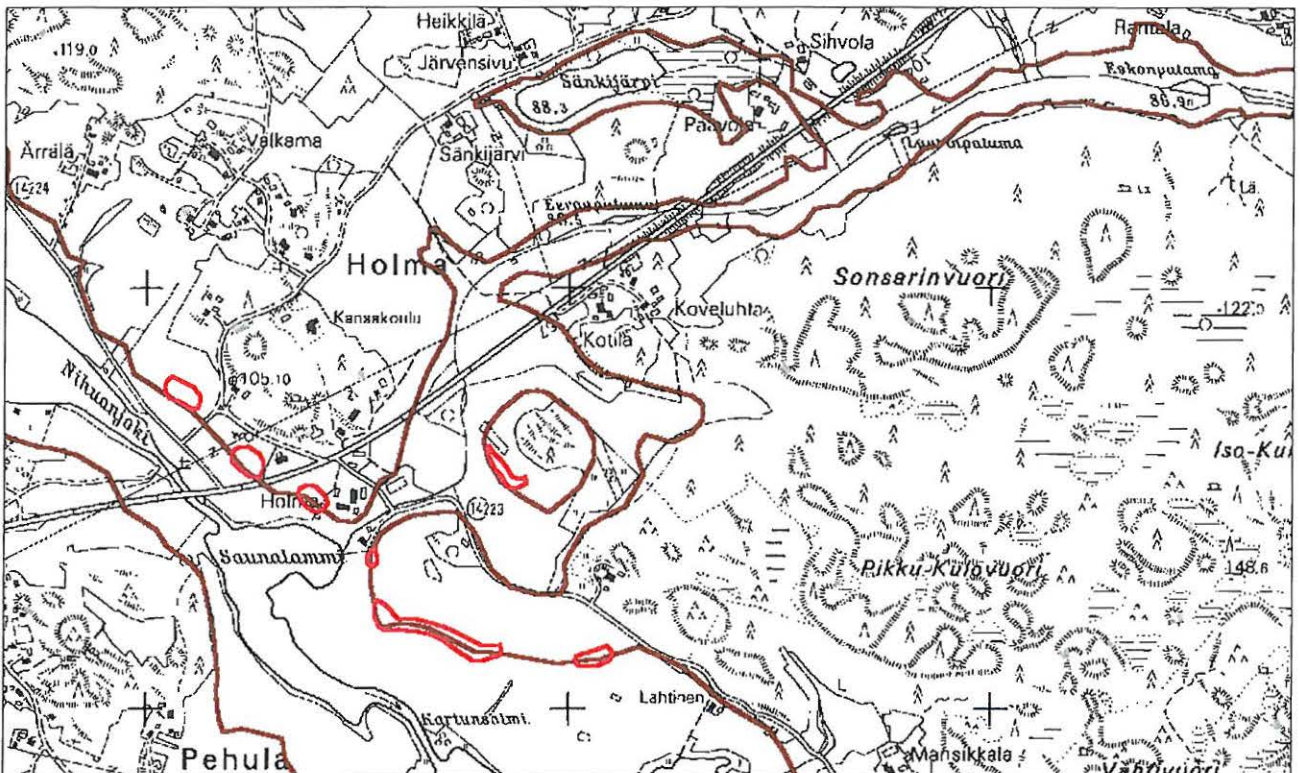

ORIVESI

ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

Oriveden Holman kylästä löytyneet kivikautiset asuinpaikat ovat sijainneet pitkän salmen suun kummallakin puolella. Ruskealla on piirretty käyrä asuinpaikkojen alarajan mukaan ja se kuvastanee vedenpinnan korkeutta silloin, kun asuinpaikkoja on käytetty.

FM Jouko Pukkila
Pirkanmaan maakuntamuseo

ORIVESI

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
2. ORIVEDEN SIJAINTI, MAISEMA JA MAALAJIT	1
3. ORIVEDEN MUINAISJÄÄNNÖSTEN TUTKIMUSHISTORIA, LUONNE SEKÄ ALUEEN MUINAISMAISEMA	2
4. INVENTOINNIN MENETELMÄT SEKÄ RAPORTIN RAKENNE	8
5. INVENTOINTIKOhteet	21
5.1. KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET	21
5.2. INVENTOINNISSA LÖYDETYT UUDET KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET	80
5.3. HAVAINNOKOhteet	152
5.4. PAIKANNETUT IRTOLÖYDÖT	160
5.5. PAIKANTAMATTOMAT IRTOLÖYDÖT	177
5.6. MUUT TARKASTETUT KOhteet	180
5.6.1. KYLÄTONTIT	180
5.6.2. YLEISÖILMOITUKSET SEKÄ MUUT HAVAINNOT	181
5.6.3. ERÄJÄRVEN YHDYSVESIJOHTO	183

Liitteet

1. Negatiiviluettelo
 2. Dialuettelo
 3. Aiemmat tarkastuskertomukset ja irtolöytökaavakkeet (kopiot)
 4. Löytöluettelo
- } poistettu

1. JOHDANTO

Tampereen museoiden kulttuuriympäristöyksikkö (Pirkanmaan maakuntamuseo) suoritti 27.4. – 4.7.2003 Orivedellä arkeologisen perusinventoinnin. Kenttätyöt tekivät FM Jouko Pukkila 9.5. – 23.5. ja HuK Kalle Luoto 19.-23.5. ja 4.6. Jälkityöt tehtiin välittömästi kenttätöiden päätyttyä 26.5. – 4.7.2003. Jouko Pukkila laati raportin ja luetteloi valokuvat, Kalle Luoto luetteloi löydöt. Valokuvat luettelointiin ja talletettiin Museoviraston arkeologian osaston arkistoon, inventoinnin aikana tehdyt esinelöydöt puolestaan luettelointiin ja talletettiin Kansallismuseon kokoelmiin. Inventointityön valvojana toimi FM Ulla Lähdesmäki.

Inventointi oli osa Oriveden kulttuuriympäristöohjelmaa, jonka tavoitteena on mm. koota Oriveden paikallinen, maakunnallinen ja valtakunnallinen perustietous kulttuuriympäristöstä, palvelu pohjatiedostona maakuntakaavan, yleiskaavojen, suunnittelutarvealueiden, asemakaavojen, tiesuunnitelmien ym. maankäytön suunnitelmien laadinnassa, edistää kulttuuriympäristön hoitoa ja ympäristön viihtyisyyttä sekä täydentää maakunnallisia ja valtakunnallisia selvityksiä paikallisilla ja uusilla tiedoilla. Kulttuuriympäristöohjelman laatii arkkitehtitoimisto Eija Teivas, joka myös toimi yhteistyötahona inventoinnissa mm. toimittamalla historiallisten kylätonttien paikantamisessa käytetyn isojakokartta-aineiston. Yhteyshenkilönä toimi myös Oriveden kaupungin maankäyttöinsinööri Päivi Valkama. Ohjelmaa rahoittavat Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahasto (EMOTR), Suomen valtio ja Oriveden kaupunki.

Edellisen kerran alueella inventointiin 1970-luvulla, mutta kuntaliitoksen sekä niin maankäytön kuin arkeologisenkin tietämyksen lisääntyä oli perusteltua uusia työ mm. tietojen kokoamiseksi samoihin kansiin. Oriveteen v. 1973 liitetty Eräjärvi inventointiin vuonna 1976 ja Orivesi seuraavana vuonna, mutta etenkin Oriveden inventointi tehtiin muutaman viikon aikana ja samalla inventointiin myös kolme muuta kuntaa. Aiempien inventointien ja erilaisten tarkastuskäyntien yhteydessä on Orivedeltä löydetty kaikkiaan 13 kiinteää muinaisjäännöstä. Inventoinnin aikana löydettiin uusia kiviakautisia asuinpaikkoja 11 kpl, joista 7 sijaitsee hyvin lähellä toisiaan ja muodostavat n. 1,3 km pitkän vyöhykkeen. Lisäksi löydettiin yksi mahdollisesti esihistoriallinen asuinpaikka sekä kaksi sellaista autioitunutta historiallisen ajan kylätonttia, joilla oli säilynyt rakenteita, lisäksi uusina kohteina luettelointiin kaksi louhosaluetta, joista toisella oli esihistoriallista kivirauniota muistuttava sälpäkiviraunio sekä yksi kuoppakohde. Lisäksi inventoinnin aikana saatiin talteen lähes kolmekymmentä kiviakautista esinettä ja yksi mahdollisesti rautakautinen esine.

2. ORIVEDEN SIJAINTI, MAISEMA JA MAALAJIT

Orivesi sijaitsee Pirkanmaan itäosassa Tampereesta n. 40 m koilliseen, etelässä Oriveden naapureina ovat Kangasala, Sahalahti ja Kuhmalahti, idässä Längelmäki, koillisessa Juupajoki ja pohjoisessa Ruovesi. Kaupungissa on 9.000 asukasta ja sen nykyinen pinta-ala on 651,86 km², josta vesistöjen osuus on 107,55 km². Kaupungin alueella onkin yli 220 järveä, josta suurin on Längelmävesi. Asutus on keskittynyt suurten järvien rannoille, joissa on laajoja viljelykseen raivattuja savikoita. Oriveden läpi kulkee niin 9-tie Tampereelta Jyväskylään kuin junaratakin, josta sivuraide erkanee pohjoiseen Haapamäelle. Orivesi perustettiin vuonna 1869. Samana vuonna Eräjärvi itsenäistyi omaksi kunnakseen. Juupajoki irtautui Orivedestä vuoden 1913 alussa. Kunnan rajat muuttuivat 1900-luvulla vielä kahteen kertaan kun Siitaman kylä liitettiin Kangasalasta Oriveteen vuonna 1926 ja Eräjärvi liitettiin siihen vuonna 1973. Kaupunki-nimityksen Orivesi sai vuoden 1986 alussa.

Oriveden luonto jakaantuu kolmeen osaan: Längelmäveden vesistöön, itä- ja keskiosien viljelymaisemaan sekä länsiosan karuun luonnonmaisemaan. Maisemat ovat vaihtelevia, kaupungin alueella on niin erämaisia metsäseutuja kuin laakeita, paikoin kumpuilevia viljelytasankoja. Jotkut mäet nousevat lähes 200 m korkeuteen mpy. Keski- ja kaakkoisosat ovat alavampia ja maanviljelykselle onkin sinne raivattu laajalti tilaa. Etenkin Oriselän ympäristössä on peltoaukeat ovat todella laajoja ja maisema on avonainen, joskin kumpuileva. Eräjärven pinnanmuodostus on vaihtelevaa, siinä vuorottelevat mäet, kalliot, laaksot ja järvet. Korkeimpia kallioita ovat mm. Paimennusvuori Vihasjärvellä ja Sinivuori, joka kohoo yli 200 m mpy korkeuteen. Lännempänä Eräjärven ympäristössä on savikoita, jotka on raivattu viljelykseen.

Kaupungissa on runsaasti pieniä järviä ja lampia, joista suurin osa laskee Längelmäveteen. Kaupungin alueella ovat Längelmävedestä mm. Pappilanselkä ja Koljonselkä. Muista järvistä mainittakoon Oriselkä keskiosissa ja Vesijärvi lounaassa. Nihuanjärveen laskevat ns. Enokunnan reitti Oriveden luoteiskulmalta sekä Ruovedeltä tuleva Kooninjoki (myös Haikarajoki tai Yrösjoki). Nihuanjärvestä vedet kulkevat Laahusjärveen ja sieltä edelleen Oriselkään, joka on Venehjoen kautta yhteydessä Längelmäveden Pappilan selkään. Vesijärvi on pääosin Kangasalan puolella, mutta koillispää ulottuu Oriveden eteläosaan. Eräjärveä kaupungin kaakkoisosassa ympäröivät Längelmäveden lahdet ja salmet kolmelta puolelta: etelässä on Enonselkä, lännessä Ristinselkä ja pohjoisessa Kopan- ja Rönninsalmi sekä Koljonselkä.

Savikot ovat yleisiä ja laajoja vesistöjen varsilla, muualla maaperä koostuu pääasiassa moreenista. Lajittuneita maalajeja – hiekkaa – on lähellä Juupajoen rajaa ja Kirkonkylän pohjoispuolella. Metsäisille alueille tyypillisiä ovat korkeat mäet ja avokalliot. Kallioperän rikkauden ansiosta Orivedelle on syntynyt useita louhoksia, viimeksi kultakaivos. Kallioperästä on louhittu mm. fylliittiä ja erilaisia liuskeita. Kallioperästä johtuen on Eräjärvellä harjoitettu kauan erilaista louhostoimintaa, kohteena ovat olleet mm. graniittia, pegmatiittia ja erilaisia liuskeita. Kasvillisuudelle antavat leimaa seka- ja kuusimetsät, mutta paikoin on säilynyt lehtojakin.

Kiinteää asutusta Oriveden seudulla on ollut jo 1400-luvulta lähtien, jolloin Orivesi kuului Kangasalan suureen seurakuntaan. Itsenäisenä kirkkopitäjänä Orivesi esiintyi ensimmäisen kerran kirkonkirjoissa vuonna 1540. Sen aikaiseen suurpitäjään kuuluivat Oriveden lisäksi Eräjärvi, Juupajoki, Längelmäki ja Kuorevesi. Kaksi viimeainittua irtautuivat emäpitäjästä kuitenkin jo 1500-luvun lopussa.

3. ORIVEDEN MUINAISJÄÄNNÖSTEN TUTKIMUSHISTORIA, LUONNE SEKÄ ALUEEN MUINAISMAISEMA

Arkeologinen tutkimus Orivedellä on ollut melko niukkaa. Joitakin yksittäisiä kohteita on tarkastettu 1800-luvun lopulta alkaen, laajimmat tutkimukset ovat Maarit Sunin Eräjärven alueella v. 1976 suorittama perusinventointi sekä Matti Bergströmin seuraavana vuonna Oriveden puolella tekemän vastaava työ. Yhtäkään arkeologista kaivausta ei ole suoritettu. Bergströmin inventointia voi luonnehtia pika-inventoinniksi, sillä 1.10. – 8.11.1977 välisenä aikana tehty kenttätyö piti sisällään vastaavan työn myös Mäntässä, Vilppulassa ja Juupajoella. Inventointien arkistotyön yhteydessä alueilta tehdyt esinelöydöt paikallistettiin kartalle ja paikalle tehtiin tarkistuskäynti, uusien muinaisjäännösten etsiminen jäi vähäiseksi.

Orivedeltä on Museovirastoon ja eri museoihin saatu 150 vuoden aikana kymmenittäin kivikautisia esineitä, mutta kivikautiset asuinpaikat olivat tuntemattomia aina vuoteen 1977 asti, jolloin Matti Bergström paikallisti muutamia esinelöytöjen perusteella – kvartseja hän totesi vain yhdellä paikalla. Metallikausilta tunnetaan vain muutamia rautakautisia esineitä, joista tuluskivet ovat yleisimpiä –

ne ovat ns. hajalöytöjä. Samanlainen on tilanne Oriveteen liitetyssä Eräjärvässä – runsaasti kivikautisia irtolöytöjä, muutama kivikautinen asuinpaikka tai sellaiseksi oletettu ja vain hyvin vähän merkkejä metallikautisesta asutuksesta. Vuoden 2003 inventoinnin jälkitöiden yhteydessä kuitenkin havaittiin, että Eräjärven Jullisista löydetyiksi mainituista keramiikan paloista yksi saattaa löytöluetteloon piirretyn kuvan perusteella olla viikinki- tai ristiretkiaikaista ja merkinnee asutusta alueella. Rautakaudelle ajoittuvat esineet ovat viikinkiaikainen keihäänkärki Onnistaipaleelta (vuonna 1977 tämä Oriveden museossa säilytetty esine oli hukassa) sekä 1000-luvulle ajoittuva sotakirves eli tappara (ajoitus on saatu Sari Mäntylän Turun yliopistoon tekemästä arkeologian pro gradu-työstä). Saarijärven Siuronmetsästä on löydetty 600-luvulle ajoitettu pronssinen linnunkuva.

Kivikautinen asutus on alkanut jo Suomusjärven kulttuurin aikana, jonka loppupuolelle ajoittunevat mm. eräät ns. pohjalaiset kiviesineet sekä liuskekeihäänkärjet. Miten kauan kivikaudella alueella asuttiin, on epäselvää, mutta metallikausilla asutus näyttää heikkenevän ja lopulta katoavan, ennen kuin keskiajalla ihmisiä jälleen asettuu alueelle asumaan. Varhaisen metallikauden asutuksesta saattavat olla merkkeinä ns. lapinrauniot, kivistä rakennetut rauniot.

Kivikautinen maisema ei ollut samanlainen kuin nykyinen. Sitä leimasivat suuret vesistöt ja aarniometsät. Aivan jääkauden jälkeen seutu oli vielä merenrantaa, mutta ehkä Ancylus-vaiheen puolivälissä kuroutuivat Längelmävesi, Roine ja Mallasvesi itsenäisiksi järviksi. Pälkänevesi laski tällöin Iharin kautta Längelmäveteen ja tämä puolestaan Sarsan kautta Roineeseen. Maan kohoamisen ja kallistumisen vaikutuksesta veden virtaus Iharissa heikkeni ja Pälkäneveden ja Längelmäveden vedenpinnan taso muodostui samaksi. Pälkänevesi alkoi tulvia etelärannaltaan ja tulva ulottui ylimmillään n. 5m nykyisen vedenpinnan tasoa korkeammalle. Järven ylintä vedenpintaa osoittavat paikoin rantatörmät ja -kivikot mäkien rinteissä. Jatkuva vedenpinnan nousu nykyisen Kostianvirran kohdalla aiheutti sen, että Pälkänevesi sai toisen, aluksi vähäisen, lasku-uoman Mallasveteen. Vuonna 1604 Pälkänevesi murtautui Kostianvirralta Mallasveteen ja laski sen tasoon eli n. 3,5 m entisestä vedenpinnan tasosta. Äkillisen vedenpinnan laskun seurauksena lähes sata neliökilometriä laaja maa-ala jäi kuiville. Koska tulva häytti rantaviljelyksiä, kaivettiin kanava Längelmävedestä suoraan Roineeseen nykyisen Kaivannon kohdalla. Kanavan rakennusvaiheessa kuitenkin vedet pääsivät riistäytymään ja vuonna 1830 Längelmävesi laski 1,5 m Roineen ja Mallasveden tasolle, jolloin puolestaan Iharinkoski jäi kuiville. Vuosina 1819-1821 laskettiin keinotekoisesti Mallasveden, Roineen ja Pälkäneveden pintaa alun toista metriä.

MJ-rekisteri- numero tai inventointi- kertomuksen numero	Kylä	Kohde	Mj-tyyppi	MJ-tyypin tarkenne	Ajoitus	Pk-lehti	x	y	p	i	z	Muuta
56210001	Yliskylä	IKKALA	kivirakenteet	röykkiöt	pronssi- ja/tai rautakautinen	2142 02	6847740	2508400	6851015	3349878	165	
56210002	Riuttalammi	RIUTTASALO	kivirakenteet		rautakautinen ?	2142 02	6847740	2508400	6851015.48	3349878.00	165	
56210003	Särkijärvi	LAUTTAMETSÄ	kivirakenteet	latomukset		2142 03	6854160	2508720	6857415.65	3350493.93	197,5	
56210004	Unkila	UNKILA	asuinpaikat		kivikautinen	2142 05	6831600	2513570	6834650.04	3354300	91 – 95	
56210005	Orivesi	TÄHTINIEMI	asuinpaikat		kivikautinen	2142 05	6840420	2519880	6843172.11	3361011.22	85	
56210006	Onnistaipale	MATTILA 1	asuinpaikat		kivikautinen	2142 05	6844872	2518371	6847690.25	3359708.96	100	
56210006	Onnistaipale	MATTILA 2	asuinpaikat		kivikautinen	2142 08	6845221	2518890	6848015.29	3360243.67	92,5-95	
56210007	Pehula	JUSSILA	asuinpaikat		kivikautinen	2142 08	6841580	2520980	6844280.44	3362163.77	90	
56210008	Vehkalahti	ORISELÄNNIEMI	asuinpaikat		kivikautinen	2142 04	6839180	2521280	6841868.61	3362352.90	90-95	
56210009	Haavisto	RANTALA Itäinen	asuinpaikat		kivikautinen	2142 08	6843400	2525860	6845873.95	3367123.54	95-97,5	
56210009	Haavisto	RANTALA Läntinen	asuinpaikat		kivikautinen	2142 08	6843420	2525740	6845899.47	3367004.56	95-97,5	
56210010	Pitkäjärvi	SULKUVUORI	linnavuoret?			2142 08	6842500	2526700	6844936.00	3367921.33	85-140	
56210011	Uiherla	NUNNANKIRKKO	hautapaikat?	lapinrauniot?	esihistorial- linen?	2141 09	6829910	2523680	6832495.83	3364323.86	n. 110	
56210012	Uiherla	KOSKIS- HEIKKILÄ	kivirakenteet	latomukset		2142 07	6831810	2523000	6834425.56	3363731.92	90	
56210013	Padustaipale	KIVINIEMI	kivirakenteet	rakennuksen perustukset	historiallinen	2142 04	6831590	2514100	6834615.64	3354829.10	100	
5.2.1.	Yliskylä	SIITINJÄRVI	asuinpaikat		esihistorial- linen?	2104 02	6843172	2508266	6846457.26	3349533.46	n. 145	
5.2.2.	Pehula	PEHUNIEMI	asuinpaikat		kivikautinen	2142 08	6840751.88	2521625.88	6843423.24	3362770.94	92,5 – 95	

MJ-rekisteri- numero tai inventointi- kertomuksen numero	Kylä	Kohde	Mj-tyyppi	MJ-tyypin tarkenne	Ajoitus	Pk-lehti	x	y	p	l	z	Muuta
5.2.3.	Holma	NIHUANJOKI 1-3	asuinpaikat		kivikautinen	2142 08	6842587	2521231	6845275.84	3362461.97	90-95	Nihuanjoki 2 koordinaatit
5.2.4.	Holma	LAAHUSJÄRVI 1- 3	asuinpaikat		kivikautinen	2142 08	6842195	2521696	6844861.92	3362907.51	90 - 95	Laahusjärvi 2:n koordinaatit
5.2.5.	Holma	SAARENMÄKI	asuinpaikat		kivikautinen	2142 08	6842577	2521850	6845236.50	3363079	90-95	
5.2.6.	Uihherla	VANHA- JOENSUU	asuinpaikat		kivikautinen	2141 09	6828230	2528903	6830576.78	3369465.05	90 - 92,5	
5.2.7.	Hietalahti	RIEKKOLA	asuinpaikat		kivikautinen	2141 09	6826822	2529975	6829120.64	3370471.31	87,5 - 95	
5.2.8.	Unkila	VANHANKYLÄN- LAHTI	asuinpaikat		kivikautinen	2142 04	6832337.38	2513035.46	6835411.44	3353799.85	89 - 93	
5.2.9.	Hietalahti	HIETALAHTI	asuinpaikat	kylänpaikat	historiallinen	2141 12	6826855	2530314	6829138.00	3370811.53	90 - 95	
5.2.10.	Leväslahti	LEVÄSLAHTI	asuinpaikat	kylänpaikat	historiallinen	2142 10	6835640	2532191	6837828.92	3373091.45	87,5 - 90	
5.2.11.	Leväslahti	KOVASINMÄKI	raaka-aineen hankintapaikat louhokset		historiallinen	2142 10	6835894	2534442	6837979.34	3375352.52	102,5 - 105	
5.2.12.	Uihherla	KARVAAN- MAANLAHTI	raaka-aineen hankintapaikat louhokset		uusi aika	2141 09	6827896	2528002	6830284.55	3368549.45	95	
5.2.13.	Lyytikälä	NIEMENMÄKI	maarakenteet	kuopat	uusi aika	2142 07	6839225	2522725	6841846.99	3363798.77	n. 90	

LUETTELO ORIVEDEN IRTOLÖYDÖISTÄ

Kivikautisia

KM 125 a	kourutaltoa	Orivesi
KM 125 b	reikäkivi	Orivesi
KM 1071	kaksoiskiila	Orivesi
KM 1801	tasataltoa	Orivesi Rajalahti Uotila
KM 1996:62	taltoa	Orivesi
KM 1996:63	kirves	Orivesi Suomasema
KM 2089:12	kourutaltoa	Orivesi (Eräjärvi)
KM 2089:13	kivikirveen teräkatkelma	Orivesi (Eräjärvi)
KM 2089:14	kourutaltoa	Orivesi (Eräjärvi)
KM 2089:15	tasataltoa	Orivesi (Eräjärvi)
KM 2089:16	kourutaltoa	Orivesi (Eräjärvi)
KM 2089:17	tasataltoa	Orivesi (Eräjärvi)
KM 2089:18	kappale liuskakiveä	Orivesi (Eräjärvi)
KM 2102:240	kourutaltoa	Orivesi Pajukanta Sakkola
KM 2102:241a	tasataltan katkelma	Orivesi Pajukanta Mukkula
KM 2102:241b	tasataltoa	Orivesi Pajukanta Mukkula
KM 2102:242	tasataltan katkelma	Orivesi Rajalahti
KM 2102:243	skandinaavinen kivikirves	Orivesi Lukinlahti Lahdensivu
KM 2102:244	kaksoishakku	Orivesi Pitkäjärvi Heikkilä
KM 2102:245	tasataltoa	Orivesi Pehula Iso-Maunu
KM 2102:246	tasataltoa	Orivesi Pehula Jussila
KM 2102:247	tasataltoa	Orivesi Padustaipale
KM 2102:248	tasataltoa	Orivesi Oriselkä Tähtiniemi
KM 2102:262	taltoa	Orivesi (Eräjärvi)
KM 2102:263	tasataltoa	Orivesi (Eräjärvi)
KM 2125:222	tasataltoa	Orivesi Oriselkä Tähtiniemi
KM 2125:223	tuluskivi	Orivesi
KM 2214:733	kourutaltoa	Orivesi Voitila Oja-Aho
KM 2214:734	tasataltoa	Orivesi Voitila Veneskoski
KM 2214:735	tasataltoa	Orivesi Kirkonkylä Ala-Mattila
KM 2214:736	kahnauskivi	Orivesi Pappila Teerijoki
KM 2214:739	keihäänterä	Orivesi Voitila Saramäki
KM 2214:740	tasataltoa	Orivesi Haavisto Eskola
KM 2525:286	vasarakirveen katkelma	Orivesi Vehkalahti Seppälä
KM 2267:5	oikokirveen kantaosa	Orivesi (Eräjärvi) Kurki-Heikkilä)
KM 2267:6	oikokirveen kantaosa	Orivesi (Eräjärvi Kurki-Heikkilä)
KM 2573:4	reikäkivi	Orivesi Kokkola Sähkölaitos
KM 2574:2	kourutaltoa	Orivesi Lyytikälä Uotila
KM 2635:488	kourutaltoa	Orivesi (Eräjärvi) Wetterkulla
KM 2635:489	kourutaltoa	Orivesi (Eräjärvi)
KM 2635:490	Tasataltoa	Orivesi Koppala (Eräjärvi)
KM 2635:491	kivikirves	Orivesi (Eräjärvi)
KM 2635:493	rautakirves (tappara)	Orivesi
KM 2649:497	tasataltoa	Orivesi Nihuanjärvi Mattila
KM 2649:498	tasataltoa	Orivesi Vesijärvi Unkila
KM 2649:499	tasa- ja kourutaltoa	Orivesi Vesijärvi Unkila
KM 2705:17	8 saviastian palaa	Orivesi (Eräjärvi) Hietalahti Jullinen
KM 2877:17	tuluskivi	Orivesi
KM 2998:1	tasataltoa	Orivesi (Eräjärvi)
KM 5279	tasataltoa	Orivesi Nihuanjärvi Mattila
KM 5941:10	poikkikirves	Orivesi (Eräjärvi)
KM 6002:7	tasataltoa	Orivesi Laasolanjärvi Mulli
KM 6090:1	tasataltoa	Orivesi Koivuniemi Knuuti
KM 7324	Kourutaltan katkelma	Eräjärvi 2
KM 7509:1	kaksoistaltoa	Orivesi Oriselkä Tähtiniemi
KM 7881	pronssinen linnunkuva	Orivesi Saarijärvi Siuronmetsä
KM 9313	tasataltoa	Orivesi Nihuanjärvi Mattila

KM 10365:3	keihäänkärjen katkelma	Orivesi Aakkula
KM 11103	kourutaltoa	Orivesi Oriselkä Oriselänniemi
KM 11153	tasataltoa	Orivesi Oriselkä Oriselänniemi
KM 11442	kirves	Orivesi Vesijärvi Unkila
KM 14539	reikänuija	Orivesi Venejoki Sillankorva
KM 15356	kourutaltoa	Orivesi Aurikkojärvi Rantala
KM 20187	reikäkivi	Orivesi Pehula Iso-Maunu
KM 20188	poikkikirves	Orivesi Aurikkojärvi Rantala
KM 20332	itä-karjalainen kourutaltoa	Orivesi Rantala
KM 24143	verkonpaino	Orivesi Taipale Kivinokka
Hämeen museo 50:275	reikäkivi	Orivesi Holma Saunalampi
Hämeen museo 50:279	kirves?	Orivesi Kylänlahti Laurila
Hämeen museo 50:280	kourutaltoa	Orivesi Kylänlahti Laurila
Hämeen museo 50:281	kourutaltoa	Orivesi Kylänlahti Laurila
Hämeen museo 55:74	poikkikirves	Orivesi Holma Laahus
Hämeen museo 56:44	poikkikirveen katkelma	Orivesi (Eräjärvi)
Hämeen museo 56:47	kourutaltoa	Orivesi (Eräjärvi)
Hämeenlinnan museo 4712	kourutaltoa	Orivesi (Eräjärvi)
E. Kärki. Luopioinen	kaksoistaltoa	Orivesi Nihuanjärvi Mattila
Oriveden museo 1460	rautaesine	Orivesi (Lyytikälä?)
Oriveden museo	keihäänkärki	Orivesi Onnistaipale Hietanen
Oriveden museo	poikkikirves (kateissa)	Orivesi Pappila Teerijoki
Oriveden museo	reikäkivi (kateissa)	Orivesi Pappila Hiedan satama
Oriveden museo	tasataltoja 2 kpl	Orivesi
Oriveden keskuskansakoulun luonnon-	kourutaltoa	Orivesi
tieteelliset	tasataltoa	Orivesi
kokoelmat	poikkikirves	Orivesi
Pohjanmaan museo 2570	reikäkivi	Orivesi
Satakunnan museo 9995	taltoa	Orivesi Onnistaipale Ylä-Hörtsänä
Turun historiallinen museo	kourutaltoa	Orivesi Kokkilanselkä Kolhi
	kaksoistaltoa	Orivesi (Eräjärvi)

4. INVENTOINNIN MENETELMÄT SEKÄ RAPORTIN RAKENNE

Oriveden arkeologinen inventointi oli perusinventointi, jonka aikana tunnetut muinaisjäännökset ja paikallistetut esineiden löytöpaikat pyrittiin tarkastamaan mahdollisimman kattavasti. Tämän lisäksi tarkastettiin kartoilta paikallistettuja kylätontteja, louhosalueita sekä yhdysvesijohtolinja. Kerran tarkastusta suoritettiin toisen kunnan alueella – vanhan, ainakin 1700-luvun lopulla käytetty liuskekivilouhos ulottui Längelmäveden puolelle. Inventoinnin yhteydessä tarkastettiin myös Vehkalahden ja Eräjärven välinen vesijohtolinjaus. Eräät tunnetut kiinteät muinaisjäännökset jäivät tarkastamatta ajan puutteen tai vaikean saavutettavuuden takia. Ne eivät kuitenkaan sijaitse keskeisillä alueilla.

Taulukko 1. Tarkastamatta jääneet, aiemmin tunnetut kiinteät muinaisjäännökset

Mj-rekisterinumero	Kohde
562 1 0002	RIUTTASALO
562 1 0003	LAUTTAMETSÄ
562 1 0010	SULKUVUORI
562 1 0012	KOSKIS-HEIKKILÄ

Ennen inventoinnin alkua hankittiin tunnetuista kiinteistä muinaisjäännöksistä sijaintitiedot ja kuvaukset ja sijoitettiin ne kartalle. Sama tehtiin niin monelle irtolöydölle kuin mahdollista – tässä oli suurena apuna Matti Bergströmin suorittama arkistotutkimus omaa pikainventointiaan varten. Pääosin siinä olevien tietojen perusteella tarkastettiin esineiden löytöpaikat. Bergströmin kertomuksessa käsiteltiin myös Oriveden museon kokoelmissa säilytettyjä löytöjä, vaikkei kaikkia esineitä tuolloin kokoelmista löydettykään. Museon kokoelmien tilanne jäi v. 2003 inventoinnin yhteydessä tarkastamatta eikä siten ole tietoa, onko niihin luetteloitu uusia esihistoriallisia löytöjä. Samoin jäivät tarkastamatta Eräjärven kivimuseon ja kotiseutumuseon kokoelmat. Eräjärven kotiseutumuseo on osittain tuhoutunut tuhopoltossa. Osa Pirkanmaan maakuntamuseoon tulleista löytöilmoituksia tarkastettiin, osa jäi tarkastamatta. Eli vaikka suuri osa kiinteistä muinaisjäännöksistä ja esineiden löytöpaikoista ehdittiin tarkastamaan, ei inventoinnin tulosta voi pitää kattavana, vaan paremminkin suunta-antavana siitä, mistä muinaisjäännöksiä on vielä löydettävissä.

Ennen inventoinnin alkua oltiin yhteydessä Oriveden sanomiin, jossa julkaistiin lyhyt selostus inventoinnista yhteystietoineen. Tämä johtikin muutamaan yhteydenottoon, joiden tuloksena ainakin Lehtimäen Moision reikäkivi saatiin talteen.

Kentällä kiinteät muinaisjäännösten kunto tarkastettiin ja dokumentointiin, irtolöytöpaikoilla tarkastettiin pääasiassa avoimia maastonkohtia pintapoiminnalla muinaisjäännösten havaitsemiseksi. Koko inventoitava alue yleensä käveltiin läpi ensin korkeuskäyrän suuntaisesti joko rinteiden ylä- tai alaosassa. Kun löytöjä tehtiin, pintapoimittavaa aluetta ryhdyttiin kulkemaan korkeuskäyrien vastaisia linjoja pitkin. Koska aikaisempien inventointien yhteydessä ei asuinpaikoiksi määritetyiltä alueilta ollut havaittu iskoksia tms. löytöjä, kiinnitettiin niihin nyt erityinen huomio. Maanpinnan alaisia kerroksia tarkasteltiin pääasiassa kairanäytteitä ottamalla, mutta jonkin verran kaivettiin myös koepistoja tai koekuoppia. Havaittujen muinaisjäännösten laajuus pyrittiin arvioimaan suorittamalla pintapoimintaa mahdollisimman säännöllisiä linjoja kulkien. Laajuuden määrittämisessä käytettiin myös topografiaa sekä kairanäytteiden antamaa informaatiota. Löytöjä otettiin talteen mahdollisimman harkitusti, aiemmin tuntemattomilta kivikautisilta asuinpaikoilta poimittiin yleensä 5 – 10 iskosta. Levinnästä tehtiin kuitenkin muistiinpanot. Ajoituksellisesti merkittävät esineet otettiin talteen.

Peltoalueita tarkastettaessa pyrittiin saamaan yhteys maanomistajaan tai joka tapauksessa talon väkeen toisaalta siksi, että heitä informoitiin työstä ja toisaalta siksi, että mahdollisen kiinteän muinaisjäännöksen löytymisen aiheuttamista seuraamuksista tiedotettiin. Samalla osoitettiin muinaisjäännös maastossa tai näytettiin sen sijainti kartalta ja pyrittiin osoittamaan jonkinlaiset rajat kohteelle.

Olosuhteet kentällä olivat pääosin hyvät – peltotyöt olivat juuri alkaneet ja avoimia maaston kohtia oli runsaasti. Myös sää oli hyvä ja ajoittaiset sateet tulivat pääosin yöaikaan. Osa pelloista – etenkin vesijohtolinjalla – oli kesannolla tai heinällä eikä tällaisten löytöpaikkojen osalta tehty juuri muuta toimenpiteitä kuin todettiin tilanne ja selvitetiin, oliko esim. ojissa tai piennaralueilla avoimia maastonkohtia.

Inventoinnin aikana löydettiin uusia, aiemmin tuntemattomia kivikautisia tai kivikautistyyppisiä asuinpaikkoja toistakymmentä kappaletta – valtaosa niistä on n. 1,3 km pitkällä vyöhykkeellä Laahusjärven koillisrannalla sekä sen lähiympäristössä samalla korkeudella. Yksi asuinpaikka löydettiin metsämaalta aiemmin tunnettujen lapinraunioiden läheisyydestä. Se poikkeaa niin orientaatioiltaan kuin sijainniltaankin kivikautisista ja lienee niitä myöhäisempi. Autioituneita historiallisen ajan kylätontteja paikallistettiin neljä tai viisi, joista kahdessa on varmoja rakennuksen jäännöksiä. Erilaisia louhoksia on varsinkin Eräjärven puolella ja niistä tarkastettiin kaksi – toiseen liittyi huolellisesti ladottu, n. 8 x 8 m laajuinen ja 1½ m korkea louhoskivikasa, jonka reunoille oli vielä tehty kylmälatomuksella muureja sortumisen estämiseksi.

Uusia esineitä tai dokumentit niistä saatiin talteen kolmisenkymmentä, valtaosa Laahusjärven rannan asuinpaikkavyöhykkeeltä, josta niitä on peltotöissä kertynyt 1970-luvulta alkaen. Kaksi kiviesinettä (pieni taltta ja liuskekeihäänkärjen katkelma) jätettiin toistaiseksi löytäjien haltuun ja he lupasivat toimittaa ne Eräjärvelle valmistuvaan kouluun opetusmateriaaliksi. Esineet kuitenkin valokuvattiin ja piirrettiin ja niiden löytöpaikka tarkistettiin (ks. Orivesi Eräjärvi Riekkola, kivikautinen asuinpaikka). Samaisesta talosta saatiin talteen myös rautainen paimensauvaneula tai sellaista selkeästi muistuttava myöhäisempi kehräpuikko. Rautainen esine oli ruostunut ja vaatii konservoinnin. Uusista esineistä täytetyt irtolöytökaavakkeet toimitetaan tämän kertomuksen yhteydessä Museovirastoon.

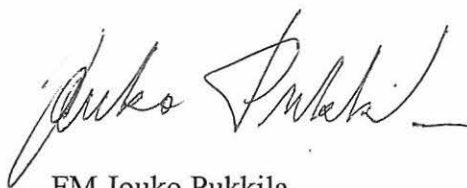
Tähän raporttiin on koottu tiedot kiinteistä muinaisjäännöksistä tai inventoijan sellaisiksi ehdottamista uusista havainnoista, havaintokohteista (joissa ei todettu muinaisjäännöksiä) sekä muista inventoinnin aikana tehdyistä havainnoista. Tunnetut kohteet on ryhmitelty muinaisjäännösrekisterin mukaiseen järjestykseen, uudet kiinteät muinaisjäännökset tulevat niiden jälkeen. Havaintokohteet eli lähinnä paikallistetut irtolöytöpaikat muodostavat oman lukunsa, niiden jälkeen on listaus paikallistamattomista esineistä. Muissa havainnoissa esitellään mm. yhdysvesijohtolinjan tarkastushavaintoja sekä sellaisia ilmoituksia, jotka eivät johtaneet tuloksiin.

Raportissa olevia kuvia on digitaalisesti muokattu eivätkä ne vastaa kertomuksen alkuperäis-cd:lle tallennettuja.

Kohteiden niminä käytetään ensisijaisesti Bergströmin ja Sunin niille kertomuksissaan antamia nimiä. Joissakin tapauksissa nimitystä on muutettu, koska löytöpaikasta on saatu uutta tietoa tai nimi on muuttunut. Uusille kohteille annettiin lähimmän peruskartalla näkyvän luonnonnimen perusteella, jollei paikalle saatu paikallisilta ihmisiltä muuta, parempaa nimeä.

Kustakin kohteesta ilmoitetaan kylä ja kohteen nimi, sijainti perus- ja yhtenäiskoordinaateilla sekä kartalla, omistajatiedot kiinteistä muinaisjäännöksistä sekä inventoijan sellaisiksi ehdottamista sellaisina kuin ne saatiin kaupungilta 4.7.2003, tutkimushistoria ja inventointihavainnot.

Tampereella 13.8.2003

FM Jouko Pukkila
Inventoinnin suorittaja

Inventointilöydöt on luetteloitu Kansallismuseon kokoelmiin päänumeroilla KM 33811 – KM 33824, valokuvat on luetteloitu arkeologian osaston valokuva-arkistoon, mustavalkonegatiivit numeroilla 126059 – 126089 ja diapositiivit numeroilla 51009 - 51031. Kertomuksen alkuperäiskappaletta säilytetään Tampereen museoiden kulttuuriympäristöyksikössä, kopio on Museoviraston ao:n arkistossa.

KÄYTETYT LÄHTEET

Matti Bergström 13.1.1978: Oriveden esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi. Tampereen seutukaavaliiton tilauksesta, Oriveden, Mäntän, Vilppulan ja Juupajoen kenttätyö 1.10. – 8.11.1977.

Maarit Suni: Eräjärven inventointi 1976. AO:n arkisto

Suomen asutuksen kyläluettelo 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja no 4. Helsinki 1973.

Oriveden ja Eräjärven isojakokartat. Hämeenlinnan maanmittauskonttorin arkisto. Eija Teivas kuvannut aineiston digitaaliseen muotoon.

Matti Huurre. Satakunnan kivikausi

Seppo Suvanto. Satakunnan historia III. Keskiäika

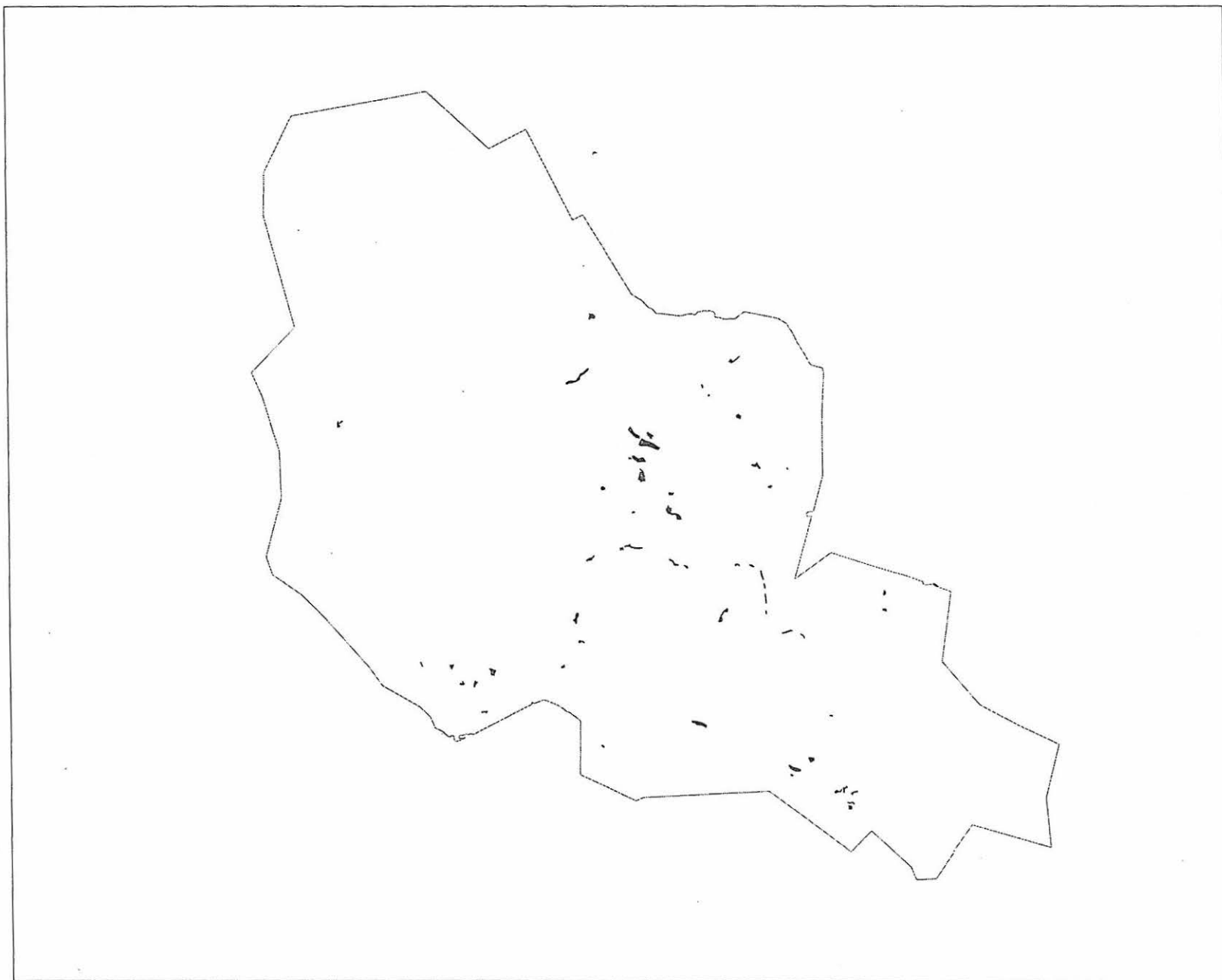
Längelmäveden seudun historia I.

Kaisa Lehtonen: ”Ryssänhautojen” arvoitusta ratkaisemassa. Muinaistutkija 2/2001.

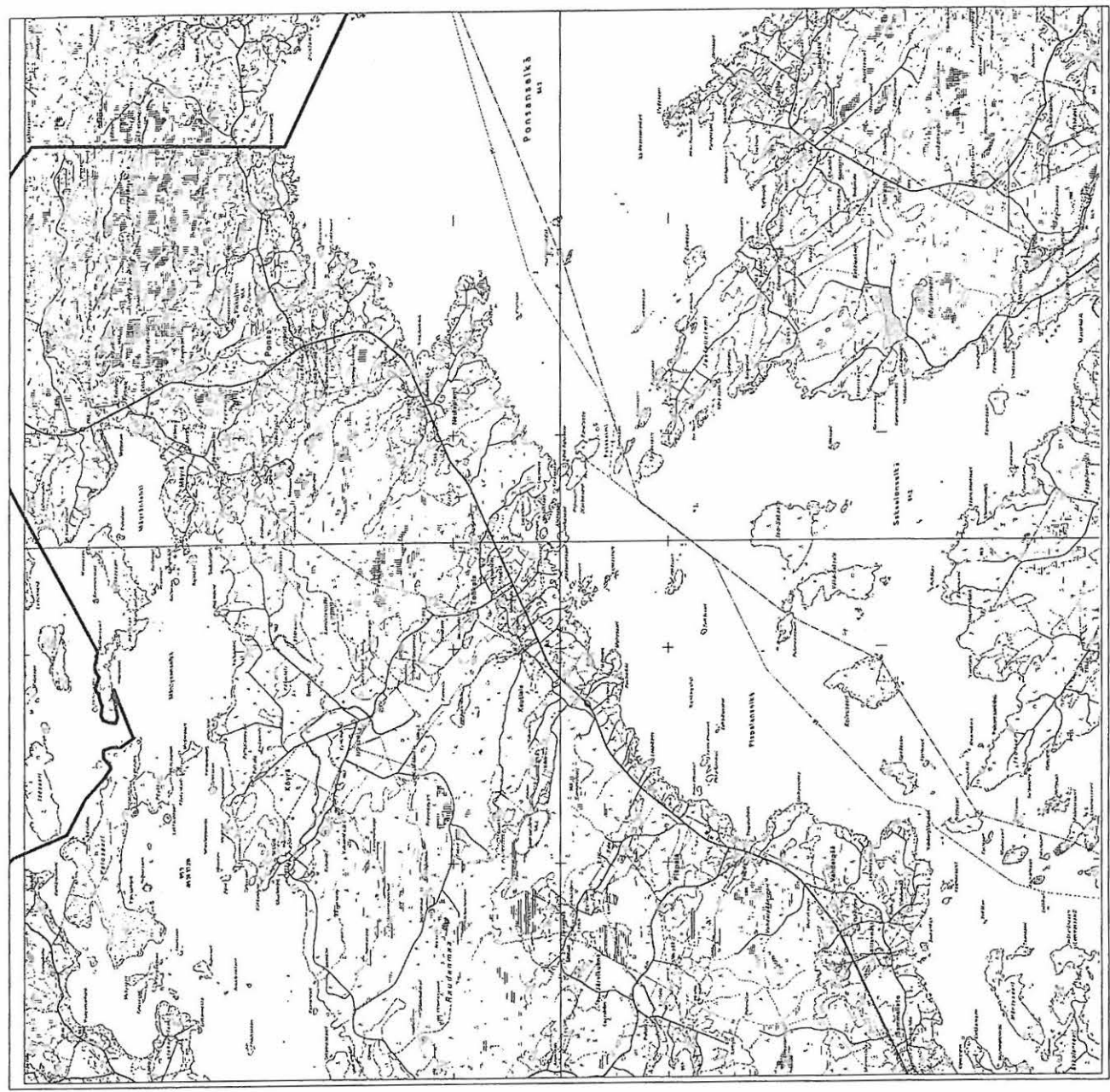
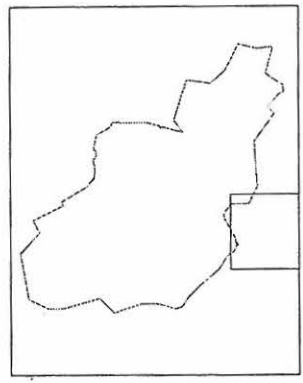
ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Tarkastetut alueet

Mk 1:250 000

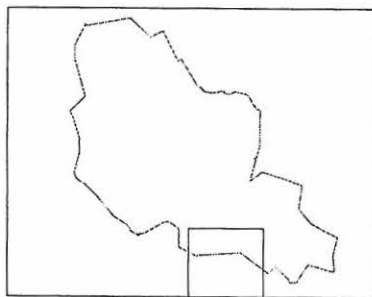
ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003
Karttalehti PK 2141 06
Tarkastetut alueet
Mk 1:60 000

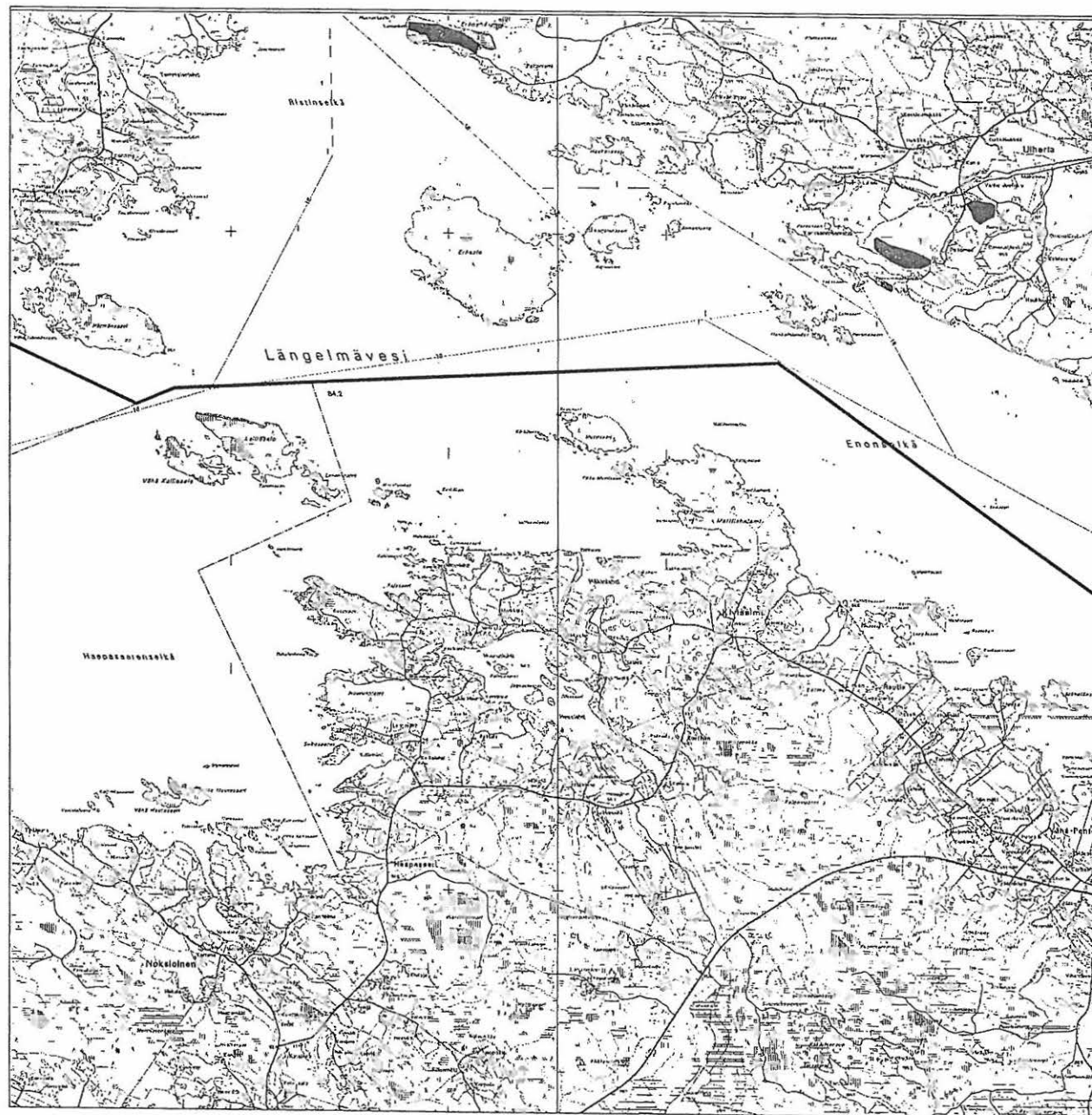
ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Karttalehti PK 2141 09
Tarkastetut alueet

Mk 1:60 000

Ote perusCD:ltä Häme, versio 1999.

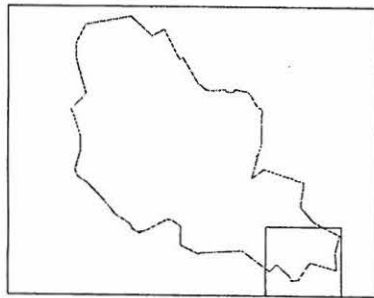
(c) Maanmittauslaitos/piSa lupa 75/4033/1999

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

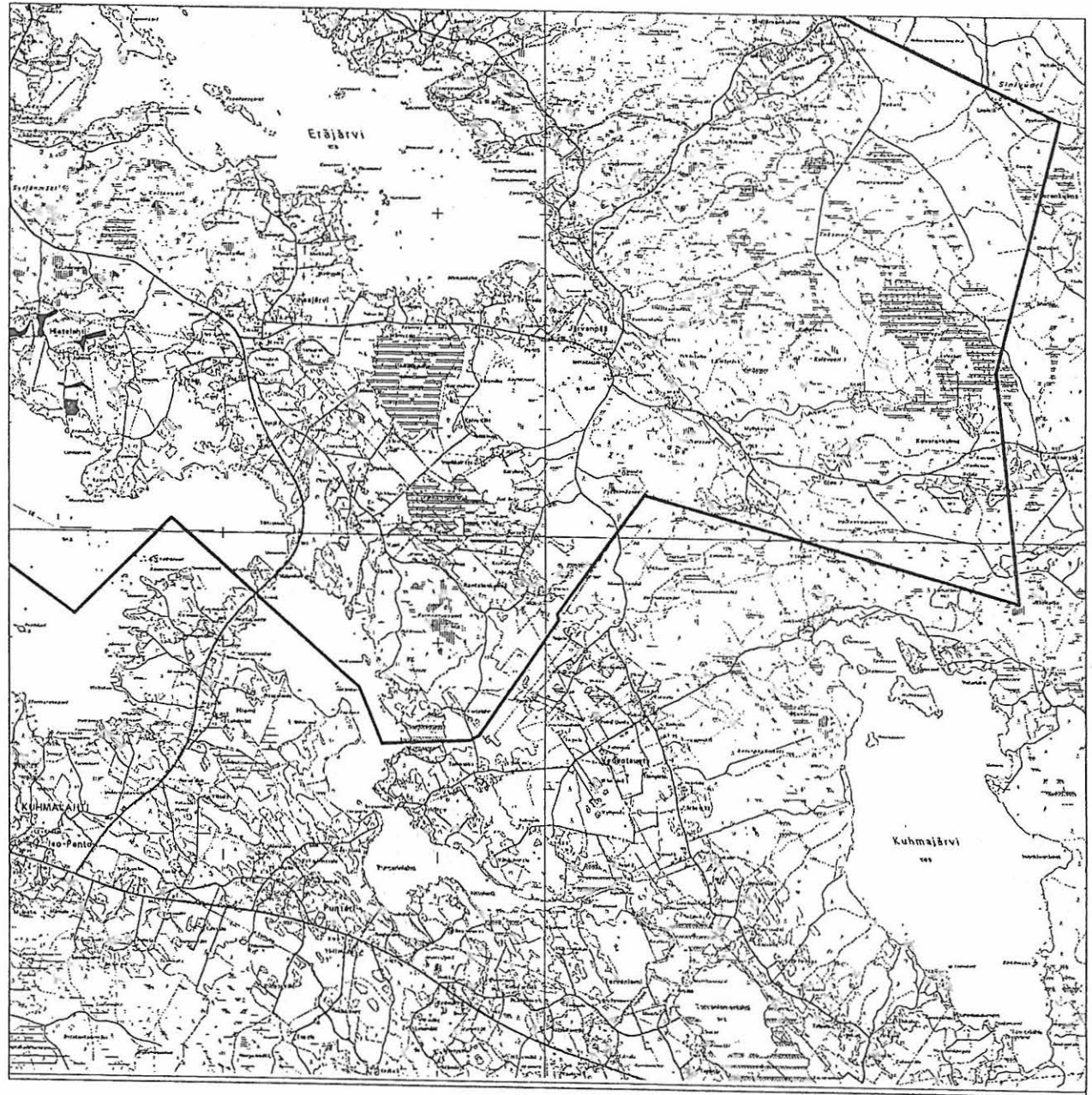
ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Karttalehti PK 2141 12
Tarkastetut alueet

Mk 1:60 000

Ote perusCD:ltä Häme, versio 1999.

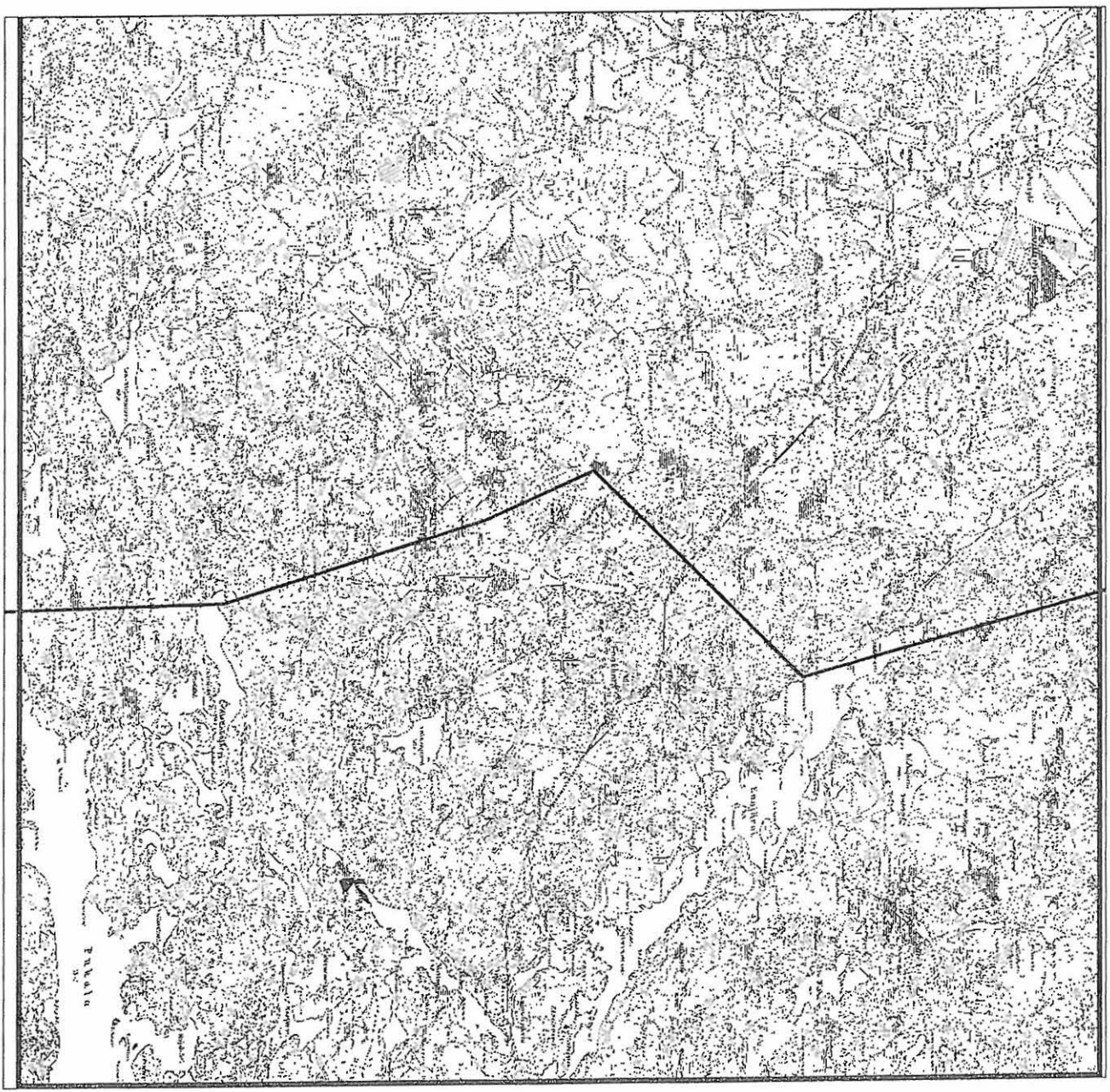
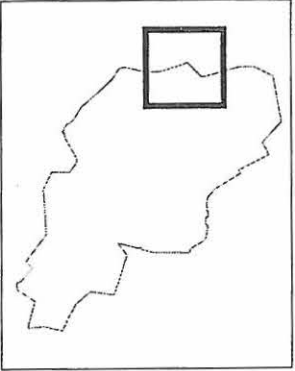

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Karttalehti PK 2142 02
Tarkastettut alueet

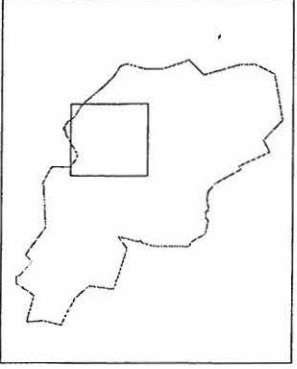
Mk 1:60 000

ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Karttalehti PK 2142 04
Tarkastetut alueet

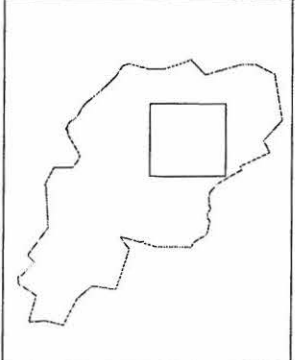
Mk 1:60 000

ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Karttalehti PK 2142 05
Tarkastettut alueet

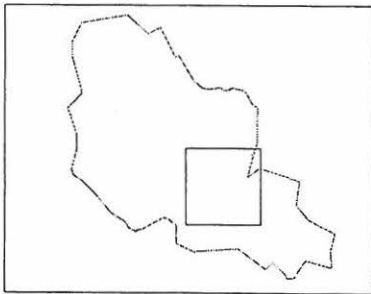
Mk 1:60 000

ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Karttalehti PK 2142 07
Tarkastetut alueet

Mk 1:60 000

Ote perusCD:ltä Häme, versio 1999.

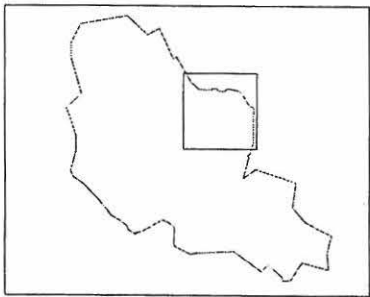

(c) Maanmittauslaitos/piSa lupa 75/4033/1999
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Karttalehti PK 2142 08
Tarkastetut alueet

Mk 1:60 000

Ote perusCD:ltä Häme, versio 1999.

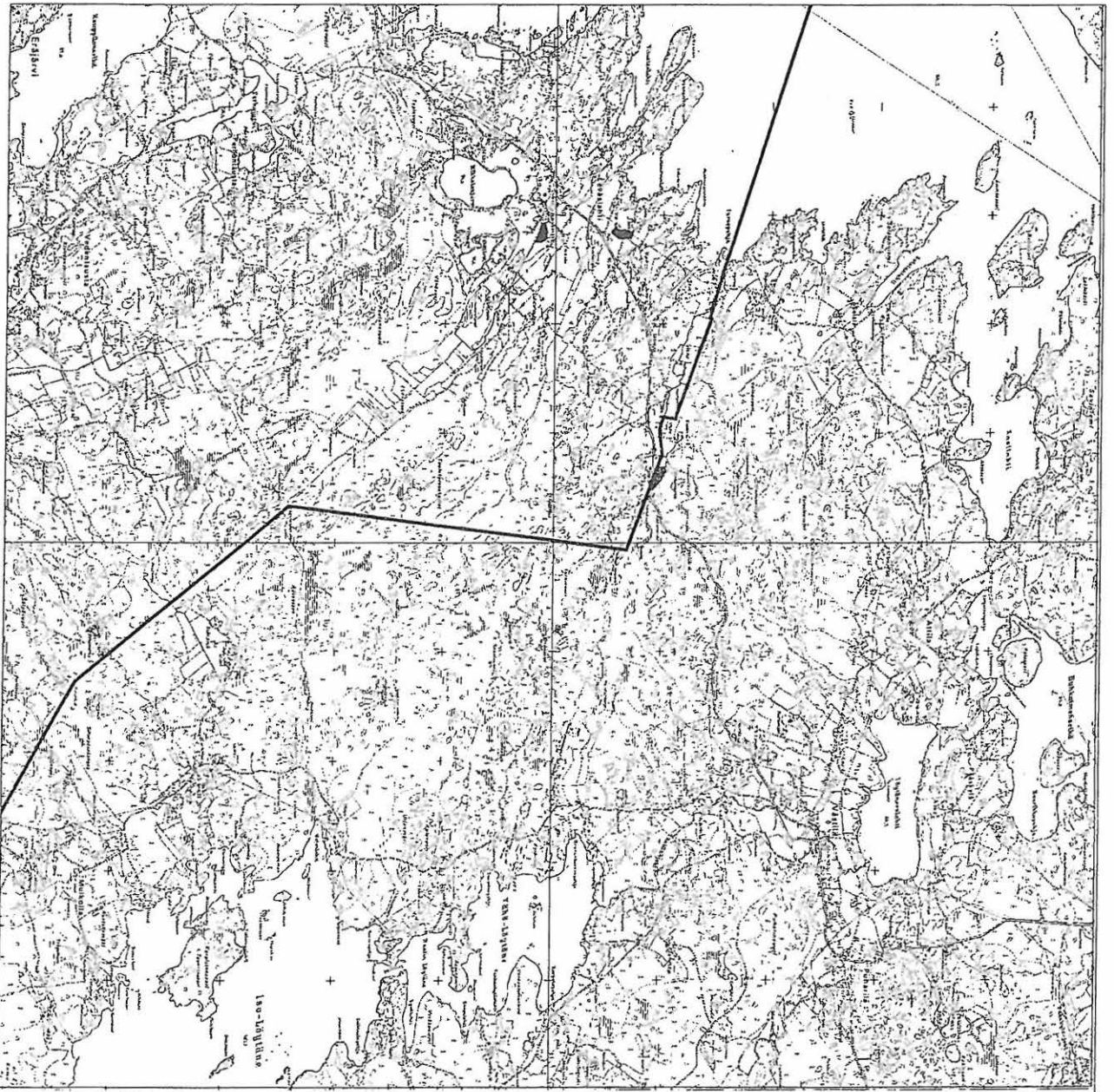
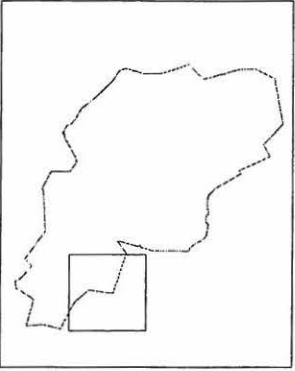

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Karttalehti PK 2142 10
Tarkastetut alueet

Mk 1:60 000

5. INVENTOINTIKOhteet

5.1. KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET

562 1 0001	IKKALA
Kunta:	Orivesi
Kylä:	Yliskylä
Kohteen nimi:	Ikkala
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet
Tyypin tarkenne:	röykkiöt
Lukumäärä:	3
Ajoitus:	pronssi- ja/tai rautakautinen
Rauhoitusluokka:	2
Mj.rek.nro:	562 1 0001
Sijainti:	Siitinjärven ja Vähä-Musturijärven välisen metsäisen kalliomäen korkeimmalla kohdalla
Peruskartta:	2142 02 ENOKUNTA
Peruskoordinaatit:	x = 6842980 y = 2508200 z = 165
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6846268 i = 3349458
Koordinaattiselite:	mäen korkeimman kohdan keskeltä
Etäisyystieto:	11,3 km Oriveden kirkosta WNW
Merkitty peruskartalle:	kyllä
Maastomerkintä:	ei
Hoito ja kunto: rauniot vaikuttavat koskemattomilta eikä niitä ole tutkittu, koko on määritetty näkyvien rakenteiden mukaan	
Tila- ja omistajatiedot	
Kylä:	Yliskylä
Tila:	Ikkala
Omistaja	Metsähallitus
Osoite:	
Kiinteistötunnus:	562-432-0009-0000
Aiemmat tiedot:	
Matti Bergström	inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 1)
Aiemmat löydöt: -	
Inventointi 2003:	
Aika:	Jouko Pukkila 11.5.
Löydöt:	-
kartat:	ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit:	126062-126064
Diat:	51009-51011

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot: Ikkalan röykkiöt ovat Siitinjärven ja Vähä-Musturijärvien välisen mäen melko tasaisen päällystän pohjoislaidalla. **Läntisempi röykkiö** on n. 3 x 2 m kokoinen (pituusakseli SW-NE), lähes metrin korkuinen, sammaloitunut, pyöreistä, n. 30-40 cm kokoisista kivistä ladottu. Röykkiö erottuu selvästi ympäristöstä, Sen keskellä on kanto (v. 1977 röykkiön päällä kasvoi vielä puu), joka lienee kaatuessaan vääntänyt kiviä, sillä röykkiö on korkeampi kuin v. 1977. **Itäisempi röykkiö** n. 2,5 x 2 m kokoinen ja 60-70 cm korkea ja sijaitsee edellisestä n. 20 m itään. Se ei ole niin kekomainen kuin edellinen, mutta muuten selkeämpi, sillä siinä kivet ovat jäkälöityneet ja ne erottuvat hyvin. Kiviaines kuten edellisessä. Raunion NW-reunassa on n. 30 cm muuta kiveystä korkeammalle nouseva pystykivi. Alueelta löydettiin myös **aiemmin tuntematon kivirakenne**. Se sijaitsi itäisemmästä rauniosta n. 30 m SSE, mäen laen rinteessä, tosin aivan laen tuntumassa. Siinä oli ison maakiven (n. 2 x 3 m) itäreunaan kasattu pieni keko kiviä, joista maakiveen nojaavat olivat selkeimmin erottuvat, alemmat olivat sammaleen peitossa. Kivikeon koko oli n. 1 x 1 m, korkeus arviolta 3 kivikertaa. Kivet olivat pyöreäsivuisia, halkaisijaltaan n. 20-30 cm.

Ympäristö ja maasto: Metsäinen, korkea ja paikoin jyrkkä kalliomäki Siitinjärven ja Vähä-Musturi-järven välissä

Laajuusarvio perusteluineen: rauniot n. 30 x 30 laajuisella alueella

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä: -

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet: kohtalaiset, lähes luonnontilaista metsää

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: asuinpaikka Siitinjärven rannassa n. 200 m NNE

Suosittelavat jatkotoimenpiteet: -

Lisätietoja:

Kuva 1: Yliskylä Ikkalan läntisempi raunio. SE. 126062. Kuva Jouko Pukkila

Kuva 2. Yliskylän Ikkalan itäisempi raunio. E. 126063. Kuva Jouko Pukkila.

Kuva 3. Yliskylän Ikkalan maakiven varaan tehty latomus. SSE. 126064. Kuva Jouko Pukkila.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0001 IKKALA
kivirakenteet/röykkiöt
pronssi- ja/tai rautakautinen

x = 6842980, y = 2508200
p = 6846268, i = 3349458
z = 165

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (Pk 2142 02 ENOKUNTA). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0001 IKKALA
kivirakenteet/röykkiöt/pronssi- ja/tai rautakautinen

x = 6842980, y = 2508200

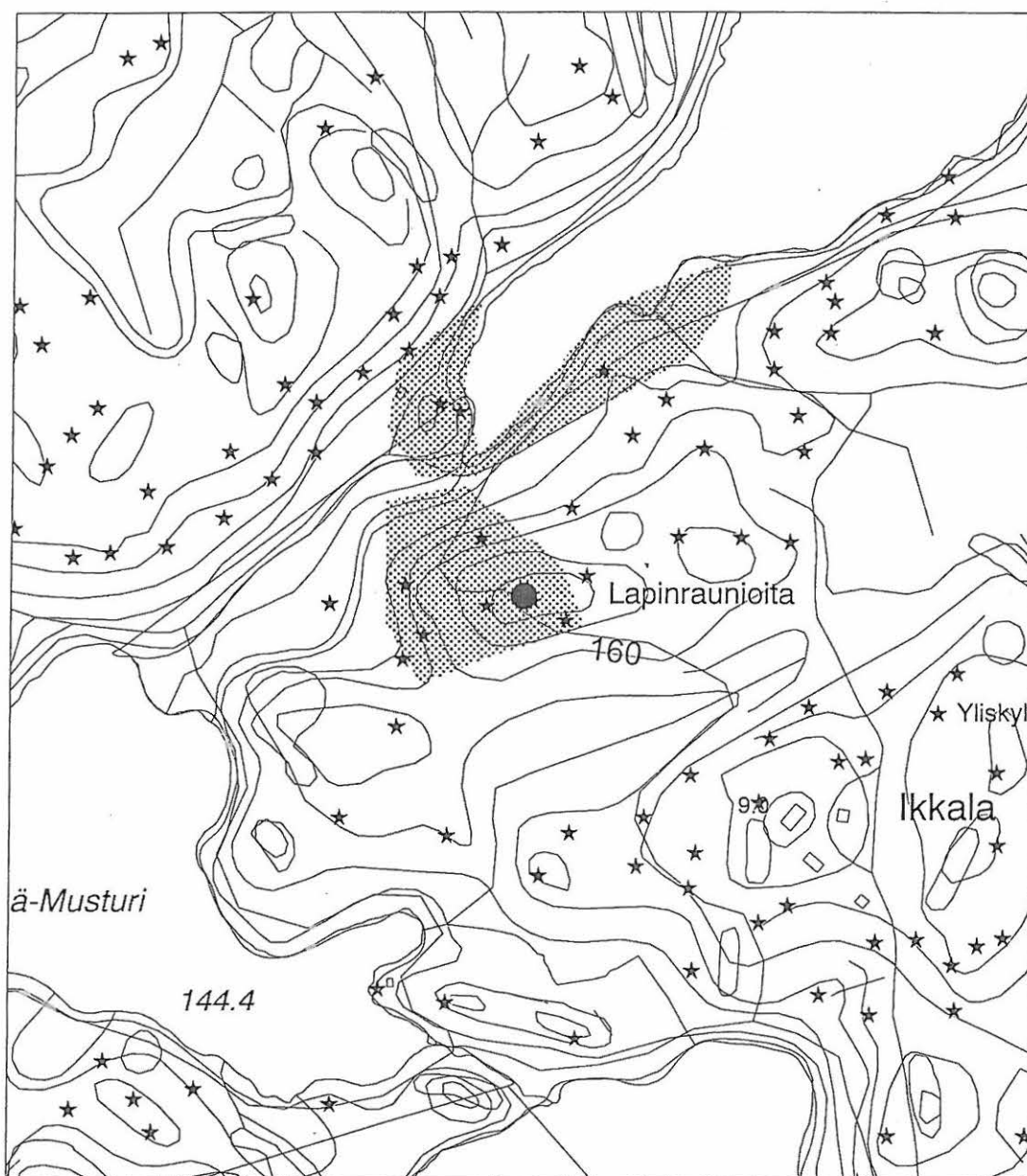
p = 6846268, i = 3349458

z = 165 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta.
Mk 1:5000

pisterasteri = tarkastettu alue

musta piste = kohde

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

562 1 0002

RIUTTASALO

Kunta: Orivesi
Kylä: Riuttalammi
Kohteen nimi: Riuttasalo
Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
Tyyppin tarkenne:
Lukumäärä: 3
Ajoitus: rautakautinen?
Rauhoitusluokka: 2
Mj.rek.nro: 562 1 0002
Sijainti: metsäisen kalliomäen laella Riuttalammen rannalla
Peruskartta: 2142 02 ENOKUNTA
Peruskoordinaatit: x =6847740
y =2508400
z =165

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6851015.48
i = 3349878.00

Koordinaattiselite: muinaisjäännöksen sijainti
Etäisyystieto: 12,8 km Oriveden kirkosta NW
Merkitty peruskartalle: kyllä
Maastomerkintä: ?

Hoito ja kunto: ?

Tila- ja omistajatiedot

Kylä: Onnistaipale
Tila: Riuttasalo
Omistaja: Bonvesta Oy c/o UPM-KYMMENE maankäyttö
Osoite: PL 40 37601 VALKEAKOSKI
Kiinteistötunnus: 562-412-0038-0013

Aiemmat tiedot:

Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 2)
Aiemmat löydöt:

Inventointi 2003:

Aika: ei tarkastettu

Löydöt:

Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000

Negatiivit:

Diat: -

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Bergström 1977: Enojärven ja Riuttalammen välisessä maastossa n. 200 m päässä Riuttalamasta lounaaseen olevan mäen harjanne, jonka korkeimmasta kohdasta n. 20-30 m länteen sijaitsee po. Kiviraunio lähes paljaan kallion päällä, aivan sen pohjoiseen laskevan reunan päällä.

Ympäristö ja maasto:

Laajuusarvio perusteluineen:

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä:

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet:

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja:

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0002 RIUTTASALO

kivirakenteet

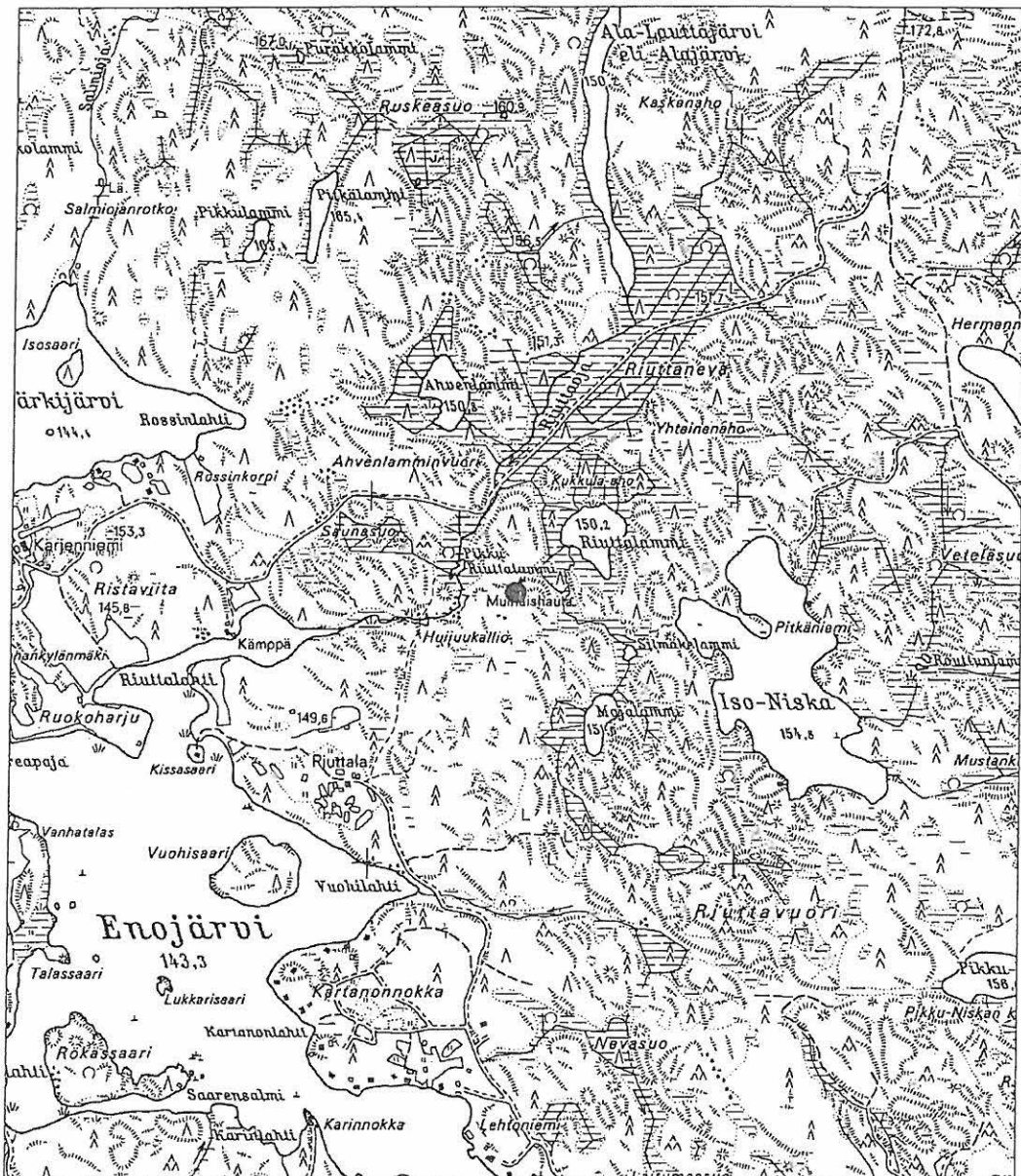
rautakautinen?

x = 6847740, y = 2508400

p = 6851015.48, i = 3349878.00

z = 165

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (Pk 2142 02 ENOKUNTA). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0002 RIUTTASALO

kivirakenteet

rautakautinen?

x = 6847740, y = 2508400

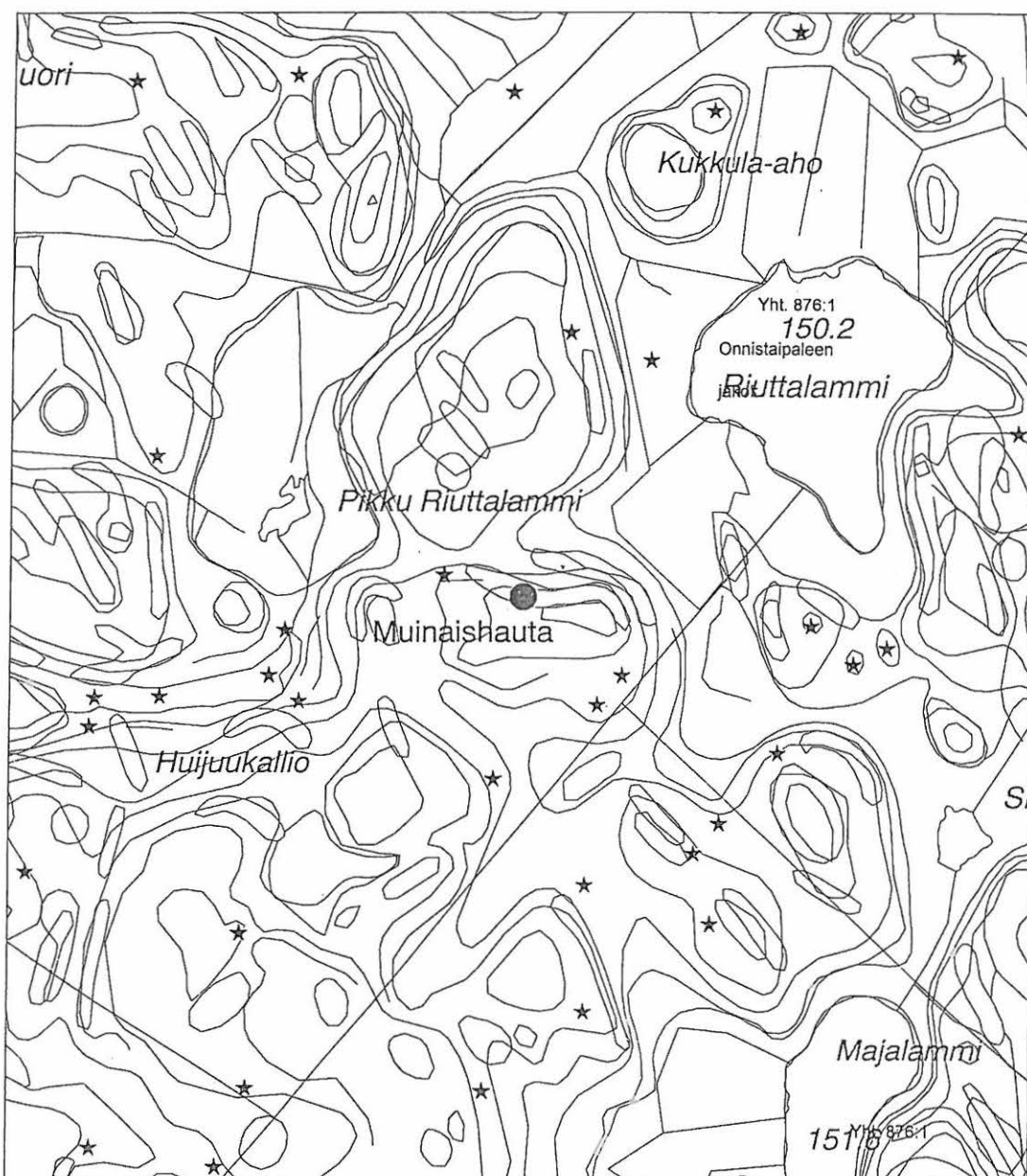
p = 6851015.48, i = 3349878

z = 165 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta.

Mk 1:5000

musta piste = kohde

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

562 1 0003

LAUTTAMETSÄ

Kunta: Orivesi
Kylä: Särkijärvi
Kohteen nimi: Lauttametsä
Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
Tyypin tarkenne: latomukset
Lukumäärä: 2
Ajoitus:
Rauhoitusluokka:
Mj.rek.nro: 562 1 0003
Sijainti: Rutajärven ja Rooppiojan välisessä maastossa Särkijärven itärannalta pistävässä niemessä.
Peruskartta: 2142 03 LAUTTAMETSÄ
Peruskoordinaatit: x =6854160
y =2508720
z =197,5
Yhtenäiskoordinaatit: p = 6857415.65
i = 3350493.93
Koordinaattiselite: muinaisjäännöksen sijainti
Etäisyystieto: 17 km Oriveden kirkosta NNW
Merkitty peruskartalle: ei
Maastomerkintä: ?
Hoito ja kunto:
Tila- ja omistajatiedot
Kylä: Onnistaipale
Tila: Lauttasalo
Omistaja: M-REAL Forestia Oy
Osoite: Metsämannut Oy PL 314 33101 TAMPERE
Kiinteistötunnus: 562-412-0012-0049
Aiemmat tiedot:
Aarni Erä-Esko tark. 5.4.1960
Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 3)
Aiemmat löydöt:
Inventointi 2003: ei tarkastettu
Aika:
Löydöt:
Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit: -
Diat: -

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot: (yhdistetty Bergströmin ja Erä-Eskon kertomuksista)
 Kaksi vierekkäistä, n. metrin pituista kivikehikkoa, joissa on aukko lounaispäässä. Läntisempää on rikottu, mutta on vielä (vuonna 1960) 1-2 kivikerrosta korkea ja siinä on selvä pohja. Itäisempi on ehjä, seinämät 3-5 kivikertaa ja katteena kolme suurehkoa kivilaattaa. Rakennelmat sijaitsevat

verrattain tasalakisen kalliovuoren lounaisreunan lähellä. Sammaloituneita ja iäkkäiltä vaikuttavia, selvästi ihmistekoisia.

Ympäristö ja maasto: Rutajärven ja Rooppiojan välisessä maastossa Särkijärveen itärannalta pistävässä niemessä. Niemi on korkeahko kallio ja paikoin melko jyrkkä.

Laajuusarvio perusteluineen:

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä:

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet:

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suositteltavat jatkotoimenpiteet:

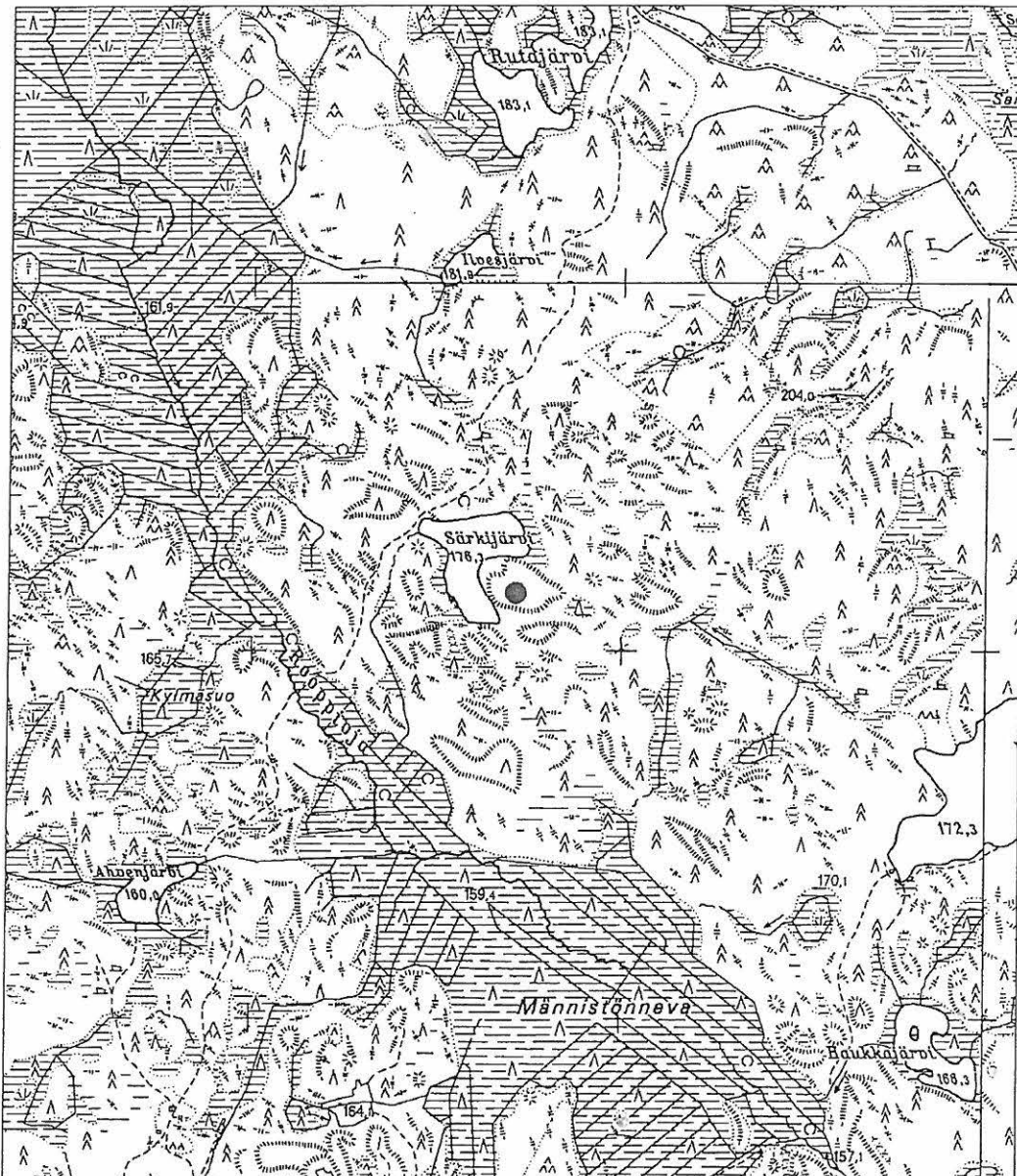
Lisätietoja:

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0003 LAUTTAMETSÄ
kivirakenteet/latomukset

x = 6854160, y = 2508720
p = 6857415.65, i = 3350493.93
z = 197,5

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (Pk 2142 03 LAUTTAMETSÄ). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

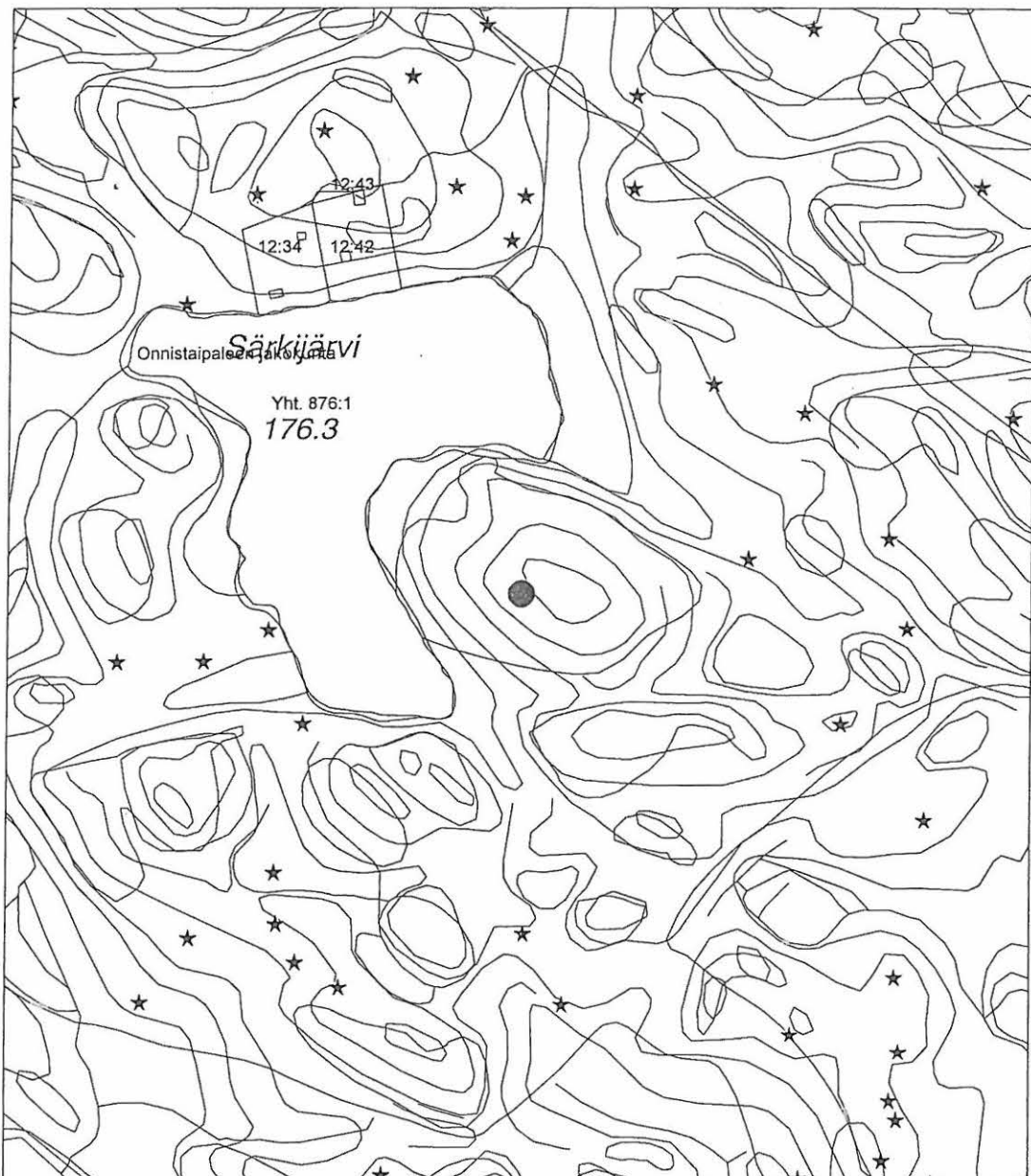
562 1 0003 LAUTTAMETSÄ
kivirakenteet/latomukset

x = 6854160, y = 2508720
p = 6857415.65, i = 3350493.93
z = 197,5 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta.

Mk 1:5000

musta piste = kohde

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

562 1 0004

UNKILA

Kunta: Orivesi
Kylä: Unkila
Kohteen nimi: Unkila
Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne:
Lukumäärä: 1
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 3
Mj.rek.nro: 562 1 0004
Sijainti: hiesupohjainen peltoalue Vuohinokan pohjoispuolella, Vesijärven koillisrannalla.
Peruskartta: 2142 04 ORIVEDEN ASEMA
Peruskoordinaatit: x = 6831600
y = 2513570
z = 91 - 95
Yhtenäiskoordinaatit: p = 6834650.04
i = 3354300
Koordinaattiselite: esineiden löytöpaikka harjanteen laella
Etäisyystieto: 10,8 km Oriveden kirkosta SSW
Merkitty peruskartalle: ei
Maastomerkinä: ei

Hoito ja kunto: peltotöissä kokonaan tuhoutunut kivikautinen asuinpaikka viljellyllä pellolla

Tila- ja omistajatiedot

Kylä: Unkila
Tila: Unkila
Omistaja: Antero ja Leena Unkila
Osoite: Unkilantie 60 35300 ORIVESI
Kiinteistötunnus: 562-429-0001-0047

Aiemmat tiedot:

Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 4)
Aiemmat löydöt:
KM 2649:498 Tasatalta Lunkilan pellostä.
KM 2649:499 Kouru- ja tasatalta Lunkilan pellostä
KM 11442 Alkeellinen kirves v. 1939 Unkilan pellostä

Inventointi 2003:

Aika: Jouko Pukkila 12.5.
Löydöt: -
Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit: 126066
Diat: 51012

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Bergström paikallisti esineiden löytökohtaksi pienen harjanteen laen hiesupohjaisella peltoalueella Vuohinokan pohjoispuolella. Harjanteen länsipuolella on metsää ja avokallio. Vuonna 2003 rinnepelto oli kynnöksellä. Pintapoiminnassa rinteen alaosassa havaittiin yksi mahdollinen kvartsi-iskos Bergströmin määrittämästä löytöpaikasta 70 etelään. Iskoksen löytöpaikan kohdalla korkeus on n. 91 m mpy.

Ympäristö ja maasto: Peltorinne, joka on laelta tasainen ja viettää ensin loivasti, sitten melko jyrkästi lounaaseen kohti Vesijärven rantaa

Laajuusarvio perusteluineen:

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä:

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja:

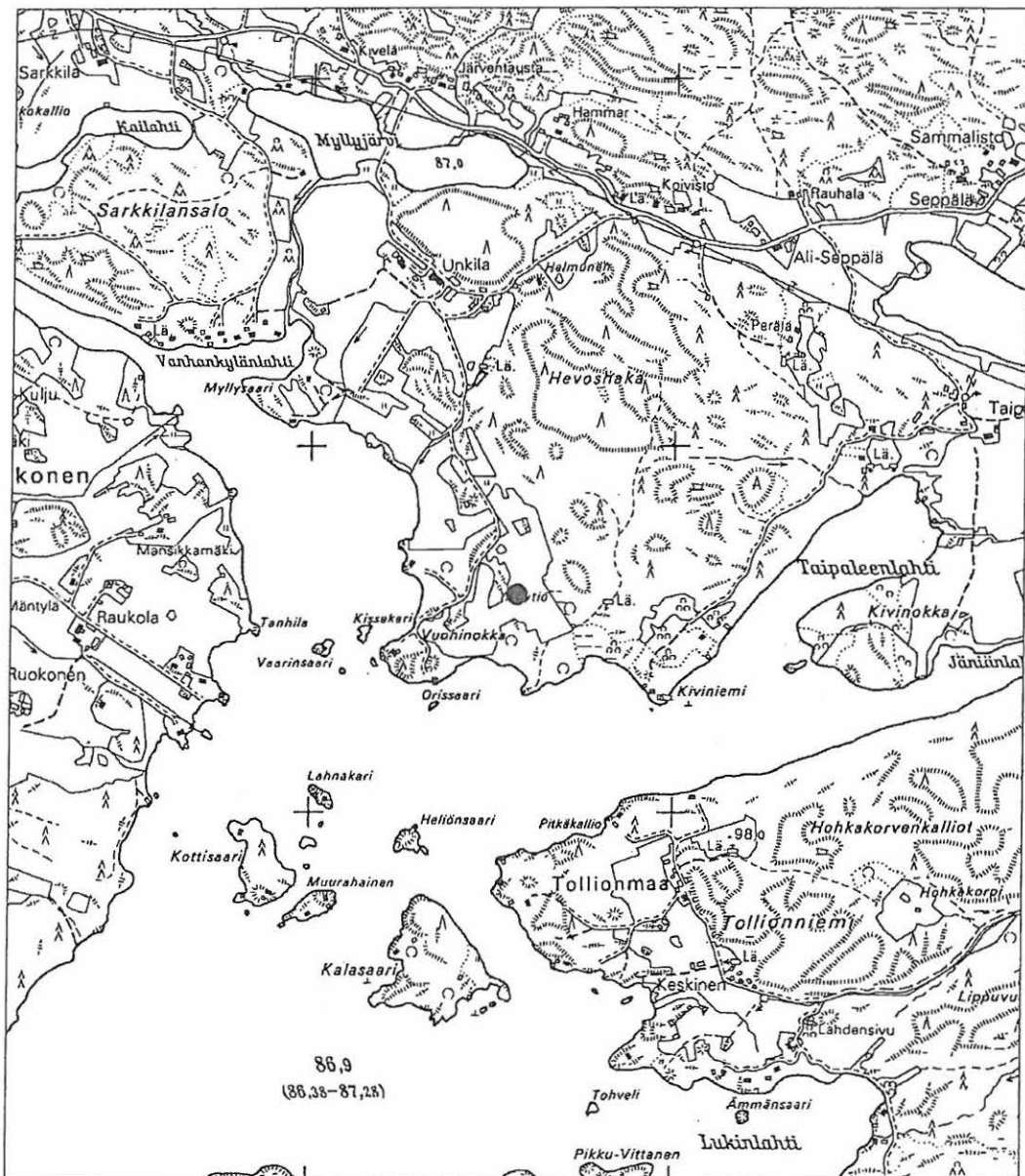
Kuva 4. Unkilan kivikautinen asuinpaikka. W. 126066. Kuva Jouko Pukkila.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0004 UNKILA
kivikautinen asuinpaikka

x = 6831600, y = 2513570
p = 6834650.04, i = 3354300
z = 91-95 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (Pk 2142 04 ORIVEDEN ASEMA). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

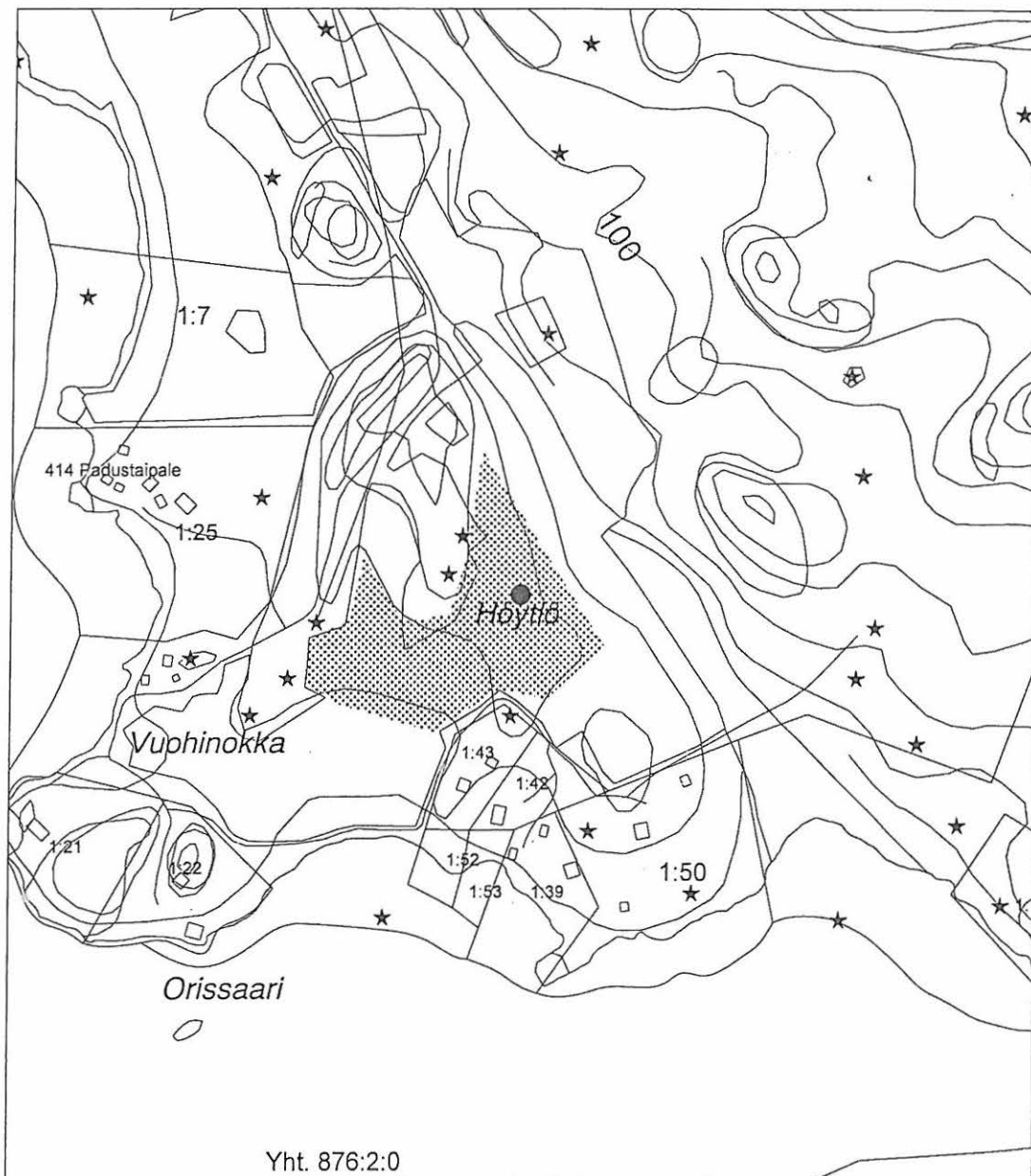
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0004 UNKILA
kivikautinen asuinpaikka

x = 6831600, y = 2513570
p = 6834650.04, i = 3354300
z = 91 - 95 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta.
Mk 1:5000

pisterasteri = tarkastettu alue
musta piste = kohde

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

562 1 0005

TÄHTINIEMI

Kunta: Orivesi
Kylä: Orivesi
Kohteen nimi: Tähtiniemi
Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:
Lukumäärä: 1
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Mj.rek.nro: 562 1 0005
Sijainti: Tähtiniemi on Oriselkään pistävä niemi, jonka rautatie erottaa mantereesta
Peruskartta: 2142 05 ORIVESI
Peruskoordinaatit: x =6840420
y =2519880
z =85
Yhtenäiskoordinaatit: p = 6843172.11
i = 3361011.22
Koordinaattiselite: esineiden löytöalue
Etäisyystieto: n. 800 m Oriveden kirkosta ESE
Merkitty peruskartalle: ei
Maastomerkintä: ei

Hoito ja kunto: mahdollisesti peltotöissä lähes kokonaan tuhoutunut kivikautinen asuinpaikka viljellyllä pellolla

Tila- ja omistajatiedot

Kylä: Orivesi
Tila: Tähtiniemi
Omistaja: Oriveden kaupunki
Osoite: PL 7 35301 ORIVESI
Kiinteistötunnus: 562-413-0075-0000

Aiemmat tiedot:

Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 13)

Aiemmat löydöt:

KM 2102:248 Tasatalta rautatien rakennustyössä
KM 2125:222 Tasatalta Oriveden kirkonkylän Anttilan pellolta
KM 7509:1 Kaksoistalalta rautatien rakennustyössä Anttilan maalta Särkäsalmen luota Tähtiniemestä

Inventointi 2003:

Aika: Kalle Luoto 4.6.
Löydöt: -
Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit: 126081
Diat: -

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Bergströmin mukaan kaikki esineet ovat melko varmasti samasta paikkaa Tähtiniemestä mutta pintapöiminnassa tai koekuopituksessa ei havaintoja v. 1977. Vuonna 2003 peltoalueita tarkastettiin, mutta nytkään ei selkeitä havaintoja asuinpaikasta saatu. Toinen peltolohko oli kynnöksellä, toinen kesannolla. Paikalla on hyvät rantatörmät.

Ympäristö ja maasto: Oriselän länsirannalla oleva metsäinen kumpare, jonka länsireunalla on hiesupohjaisia peltoja.

Laajuusarvio perusteluineen:

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä:

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet: heikot/kohtalaiset, sateinen sää ja osa pelloista heinällä

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja:

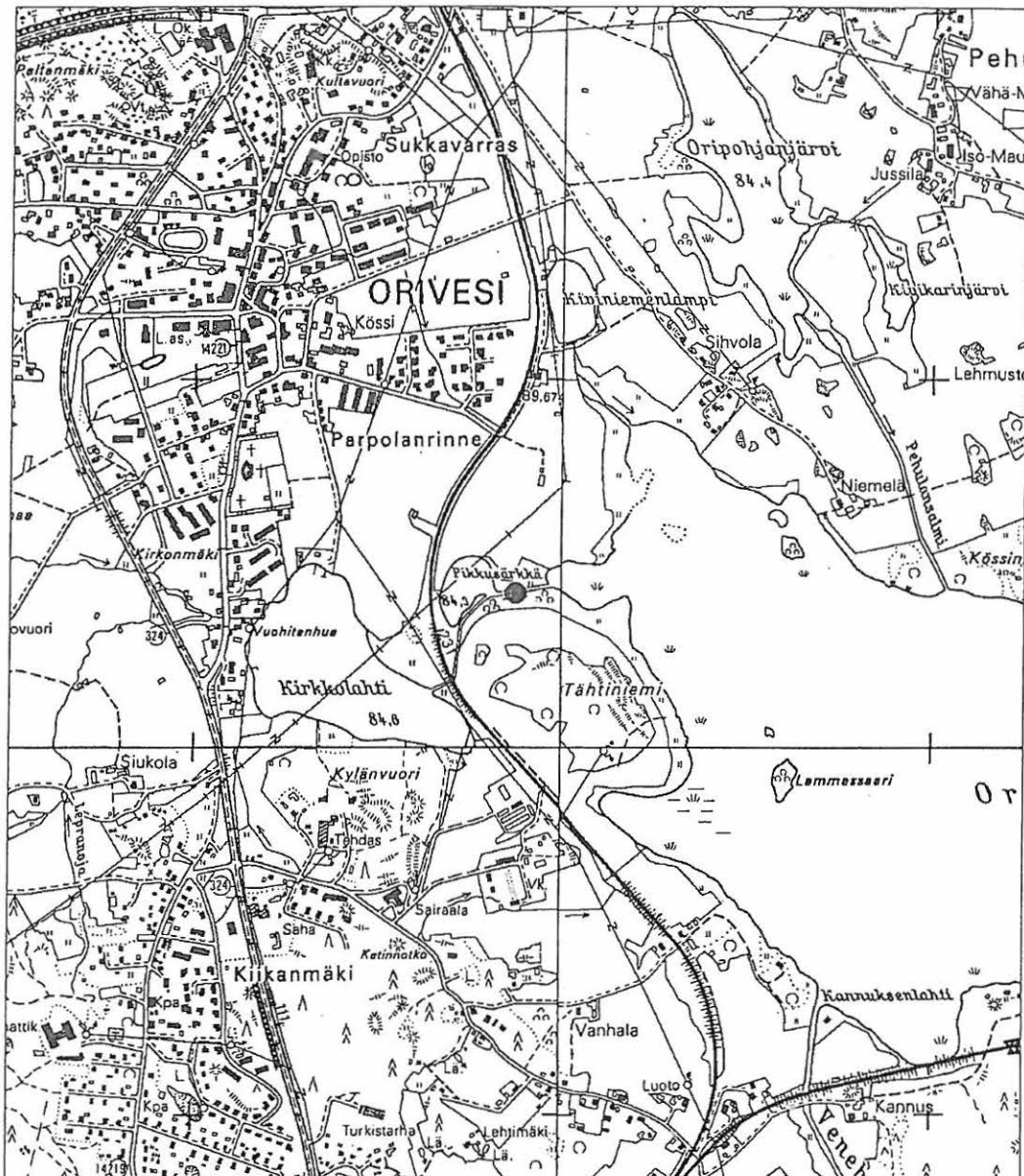
Kuva 5: Tähtiniemen kivikautisen asuinpaikan ympäristössä tarkastettua aluetta. NW. 126081.
Kuva Kalle Luoto.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0005 TÄHTINIEMI
kivikautinen asuinpaikka

x = 6840420, y = 2519880
p = 6843172.11, i = 3361011.22
z = 85 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (Pk 2142 05 ORIVESI). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

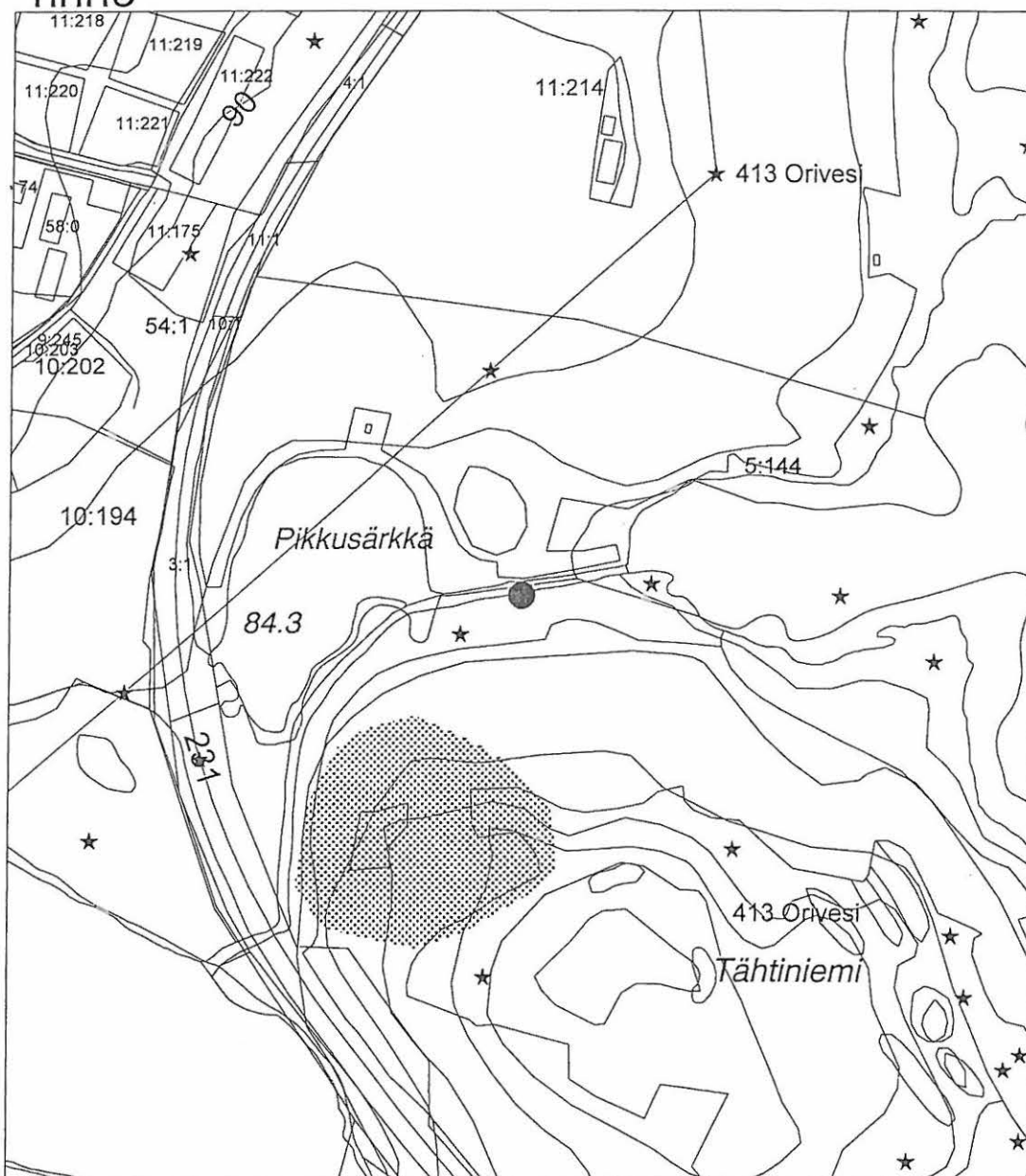
562 1 0005 TÄHTINIEMI
kivikautinen asuinpaikka

x = 6840420, y = 2519880
p = 6843172.11, i = 3361011.22
z = 85 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta.
Mk 1:5000

pisterasteri = tarkastettu alue
musta piste = Bergströmin kohteelle antama sijainti

rinne

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

562 1 0006

MATTILA 1

Kunta: Orivesi
Kylä: Onnistaipale
Kohteen nimi: Mattila 1
Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne:
Lukumäärä: 2
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Mj.rek.nro: 562 1 0006
Sijainti: Hiesupellolla harjanteen rinteellä ja laella Nihuanjärven luoteisrannalla
Peruskartta: 2142 05 ORIVESI
Peruskoordinaatit: x = 6844872
y = 2518371
z = n. 100
Yhtenäiskoordinaatit: p = 6847690.25
i = 3359708.96
Koordinaattiselite: pintapoiminnassa määritetyn asuinpaikan keskipiste
Etäisyystieto: 4 km Oriveden kirkosta N
Merkitty peruskartalle: ei
Maastomerkintä: ei

Hoito ja kunto: todennäköisesti peltotöissä lähes kokonaan tuhoutunut kivikautinen asuinpaikka viljellyllä pellolla

Tila- ja omistajatiedot

Kylä: Onnistaipale
Tila: Mattila
Omistaja: Antti ja Helena Mattila
Osoite: Onnistaipaleentie 29 35300 ORIVESI
Kiinteistötunnus: 562-412-0007-0008

Aiemmat tiedot:

Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 15)

Aiemmat löydöt:

KM 9313

Tasatalta Mattilan talon Aronpaltta-nimiseltä pellolta (Mattila 1?)

KM 2649:497

Tasatalta Mikko Mattilan pellosta.

KM 5279

Tasatalta Taipaleenjoen rannalta hietamaasta

Mahdollisesti alueelta on vielä löytynyt kaksoistaltoa ("suopellosta n. ½ km päästä Nihuanjärvestä"). Esineistä on Bergströmin kertomuksessa maininta, että se on E. Kärjen hallussa Luopioisissa.

Inventointi 2003:

Aika: Jouko Pukkila ja Kalle Luoto 21.5.
Löydöt: KM 33811 (kvartsi-iskoksia, hioimen katkelma)
Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000

Negatiivit: 126089
Diat: -

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot: Mattilan asuinpaikaksi nimetty kohde on määritetty kolmen kiviesineen löytöpaikan perusteella n. 1,2 km pitkäksi, kaarevaksi ja lounaiskoillisuuntaiseksi vyöhykkeeksi Nihuanjärven luoteisrannalle. Esineet löytyivät harjanneketjun rinteiltä n. ½ kilometrin välein. Pintapöiminnassa vyöhykkeeltä paikallistettiin kaksi erillistä kivikautista asuinpaikkaa.

Mattila 1:n kivikautinen asuinpaikka löydettiin savisen hiesupellon rinteestä ja rinteiden laelta aivan pellon poikki kulkevan sähkölinjan itäpuolelta kohdasta, josta on n. 700 m Onnistaipaleen kylään ja n. 500 m rantaan. Alueen koko oli n. 50 x 20 m (N – E-suuntainen) ja siltä kerättiin talteen 7 kvartsi-iskosta, lähistöltä löydettiin kiilleliuskeesta tehdyn hioimen kappale ja asuinpaikasta n. 100 m WSW löytyi vielä yksi epävarma iskos peltotien vierestä rinteiden keskivaiheilta. Viimeksi mainittua ei otettu talteen. Poikkeuksellisen Mattila 1:n asuinpaikasta tekee sen sijaintikorkeus 100 m korkeuskäyrän kummallakin puolella, sillä useimmat muut Oriveden asuinpaikat sijaitsevat korkeudella 90 – 95 m. Kairanäytteissä ei havaittu merkkejä kulttuurikerroksesta ja asuinpaikka onkin todennäköisesti tuhoutunut peltotöissä.

Ympäristö ja maasto: Kumpuilevaa peltoa Laahusjärven rannalla, jossa korkeudet nousevat paikoin yli 100 m mpy. Harjanteiden välisissä notkoissa näkyy paikoin tummempia humuksen sekaisia kohtia ja ainakin yhteen on liittynyt maanomistajan mukaan myös lähteitä.

Laajuusarvio perusteluineen: Mattila 1 n. 1000 m², pintapöiminnassa havaittu iskosalue

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä: maanomistajalle kerrottiin etukäteen mahdollisten asuinpaikkojen löytymisen aiheuttamasta suojelusta, mutta inventoinnin päätyttyä ja asuinpaikkojen löydyttyä häntä ei enää tavoitettu

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet: Hyvät. Tarkastushetkellä pelto oli kynnöksellä, paikoin äestettykin

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja: Kohteella on sama muinaisjäännösrekisterinumero kuin Mattila 2:lla.

Kuva 6: Mattila 1:n kivikautinen asuinpaikka. N. 126089. Kuva Jouko Pukkila.

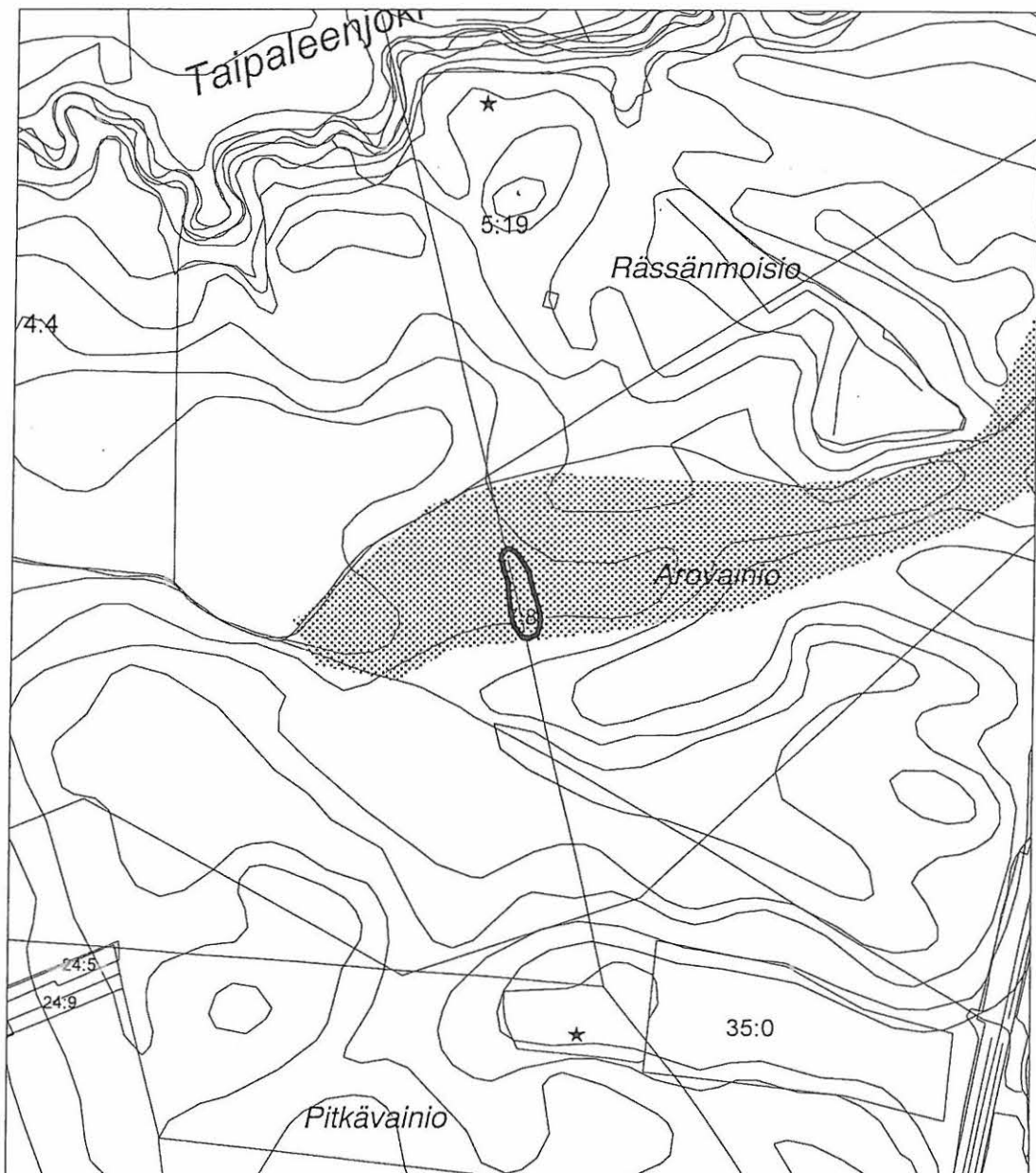
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0006 MATTILA 1
kivikautinen asuinpaikka

x = 6844872, y = 2518371
p = 6847690.25, i = 3359708.96
z = 100 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta.
Mk 1:5000

pisterasteri = tarkastettu alue
musta viiva = havaintoalueen raja

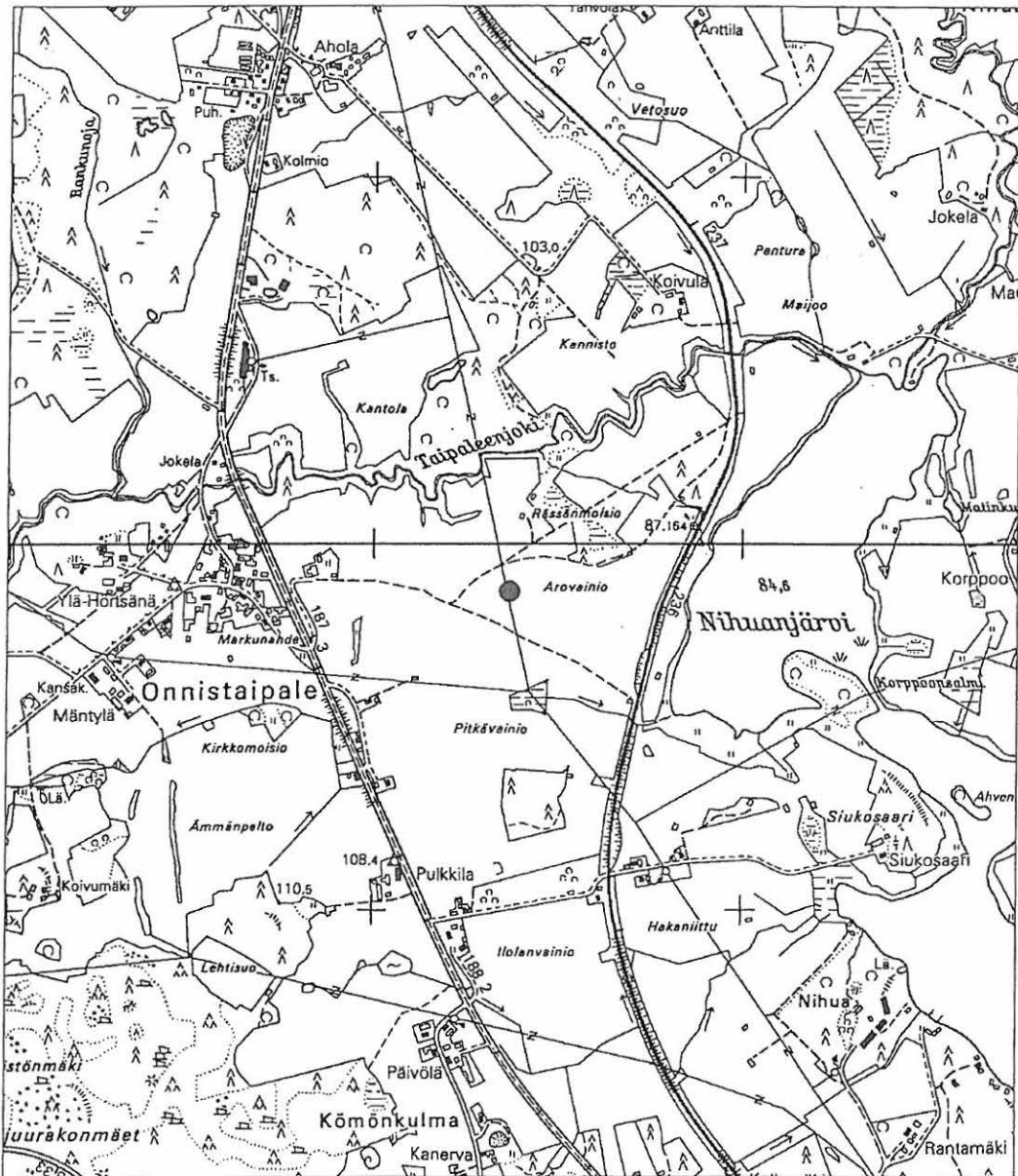
(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0006 MATTILA 1
kivikautinen asuinpaikka

x = 6844872, y = 2518371
p = 6847690.25, i = 3359708.96
z = 100 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (Pk 2142 05 ORIVESI). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

562 1 0006

MATTILA 2

Kunta: Orivesi
Kylä: Onnistaipale
Kohteen nimi: Mattila 2
Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:
Lukumäärä: 2
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Mj.rek.nro: 562 1 0006
Sijainti: Hietapellolla harjanteen rinteessä ja laella Nihuanjärven luoteisrannalla
Peruskartta: 2142 05 ORIVESI
Peruskoordinaatit: x = 6845221
y = 2518890
z = 92,5-95
Yhtenäiskoordinaatit: p = 6848015.29
i = 3360243.67
Koordinaattiselite: pintapoiminnassa määritetyn asuinpaikan keskipiste
Etäisyystieto: 4 km Oriveden kirkosta N
Merkitty peruskartalle: ei
Maastomerkintä: ei

Hoito ja kunto: todennäköisesti peltotöissä lähes kokonaan tuhoutunut kivikautinen asuinpaikka viljellyllä pellolla

Tila- ja omistajatiedot

Kylä: Onnistaipale
Tila: Mattila
Omistaja: Antti ja Helena Mattila
Osoite: Onnistaipaleentie 29 35300 ORIVESI
Kiinteistötunnus: 562-412-0007-0008

Aiemmat tiedot:

Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 15)

Aiemmat löydöt:

Reikäkivi Löytynyt peltomullasta läheltä rautatietä ja Nihuanjärveä. (Mattila 2?)

KM 2649:497 Tasatalta Mikko Mattilan pellosta.

KM 5279 Tasatalta Taipaleenjoen rannalta hietamaasta

Mahdollisesti alueelta on vielä löytynyt kaksoistaltoa ("suopellosta n. ½ km päästä Nihuanjärvestä"). Esineistä on Bergströmin kertomuksessa maininta, että se on E. Kärjen hallussa Luopioisissa.

Inventointi 2003:

Aika: Jouko Pukkila ja Kalle Luoto 21.5.
Löydöt: KM 33812 (iskoksia)
Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000

Negatiivit: 126076
Diat: 51013

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot: Mattilan asuinpaikaksi nimetty kohde on määritetty kolmen kiviesineen löytöpaikan perusteella n. 1,2 km pitkäksi, kaarevaksi ja lounaiskoillisuuntaiseksi vyöhykkeeksi Nihuanjärven luoteisrannalle. Esineet löytyivät harjanneketjun rinteiltä n. ½ kilometrin välein. Pintapoiminnassa vyöhykkeeltä paikallistettiin kaksi erillistä kivikautista asuinpaikkaa.

Mattila 2:n kivikautinen asuinpaikka on selkeärajainen keskittymä. Se sijaitsee Mattila 1:stä runsaat 600 m ENE läheltä junarataa pellon niemekkeestä, jossa maa on hietaa, paikoin korkeimmilla kohdilla hiekkaa. Asuinpaikka tunnistettiin ja rajattiin selkeiden iskosten perusteella, joita löytyi itään viettävältä rinteeltä ja tasaiselta lakialueelta n. 60 x 30 m alueelta. Asuinpaikan korkeus on n. 92,5 – 95 m mpy. Asuinpaikan koillislaidassa kulkee peltotie, jonka toisella puolella on kuusta kasvava notkelma. Maasto laskee peltotien jälkeen kuusikossa melko jyrkästi ja tie on siis tehty pitkän harjanteen reunaa. Junarata kulkee joitakin kymmeniä metrejä itäpuolella. Kairanäytteissä ei havaittu kulttuurikerrosta pellolla tai sen laidoilla eikä myöskään viereisen kuusimetsän laidassa, joten asuinpaikka todennäköisesti sijaitsee kokonaisuudessaan pellolla ja on kyntötöissä tuhoutunut. Alueet Mattila 1:n ja Mattila 2:n kivikautisten asuinpaikkojen välillä olivat melkein löydöttömiä eikä mitään kivikauteen viittaavaa saatu. Sen sijaan niiltä löydettiin harvakseltaan nuorempaa tai luonteeltaan epäselvää aineistoa, kuten pieni kiilleliuskeinen kivikiekko, jota ei otettu talteen.

Ympäristö ja maasto: Kumpuilevaa peltoa Laahusjärven rannalla, jossa korkeudet nousevat paikoin yli 100 m mpy. Harjanteiden välisissä notkoissa näkyy paikoin tummempia humuksen sekaisia kohtia ja ainakin yhteen on liittynyt maanomistajan mukaan myös lähteitä.

Laajuusarvio perusteluineen: Mattila 2 n. 1800 m², pintapoiminnassa havaittu iskosalue

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä: maanomistajalle kerrottiin etukäteen mahdollisten asuinpaikkojen löytymisen aiheuttamasta suojelusta, mutta inventoinnin päätyttyä ja asuinpaikkojen löydyttyä häntä ei enää tavoitettu

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet: Hyvät. Tarkastushetkellä pelto oli kynnöksellä, paikoin äestettykin

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja:

Kohteella on sama muinaisjäännösrekisterinumero kuin Mattila 1:llä.

Lähellä Laahusjärveä havaittiin monin paikoin järvimalmia, runsaimmin sitä on Mattila 2 asuinpaikalla.

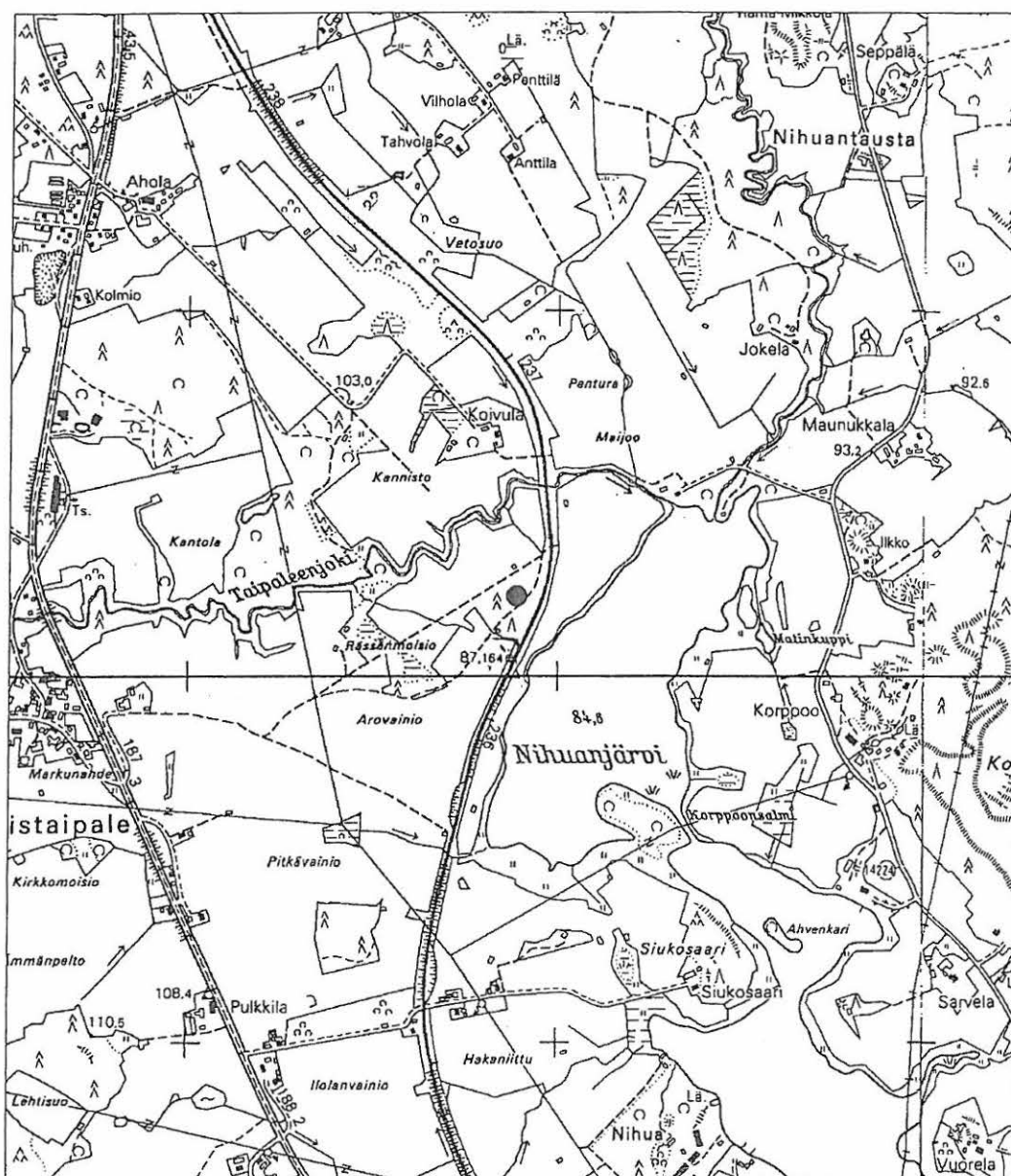
Kuva 7: Mattila 2:n kivikautinen asuinpaikka. NE. 126076. Kuva Jouko Pukkila.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0006 MATTILA 2
kivikautinen asuinpaikka

x = 6845221, y = 2518890
p = 6848015.29, i = 3360243.67
z = 92,5-95 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (Pk 2142 05 ORIVESI). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

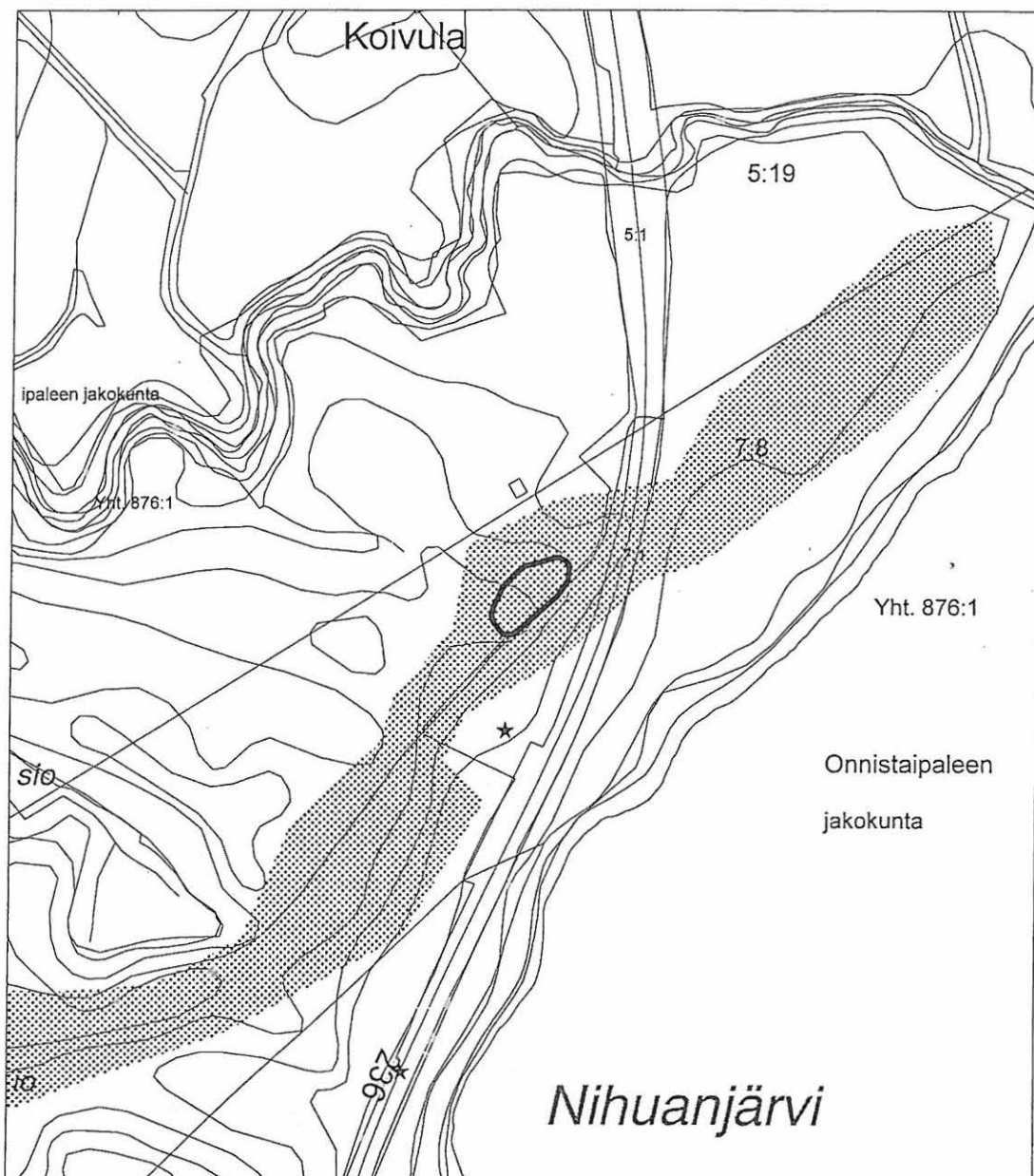
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0006 MATTILA 2
kivikautinen asuinpaikka

x = 6845221, y = 2518890
p = 6848015.29, i = 3360243.67
z = 92,5 - 95 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

pisterasteri = tarkastettu alue
musta viiva = havaintoalueen raja

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

562 1 0007

JUSSILA

Kunta: Orivesi
Kylä: Pehula
Kohteen nimi: Jussila
Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:
Lukumäärä: 1
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 3
Mj.rek.nro: 562 1 0007
Sijainti: Peltojen ympäröimä maatilan päärakennuksen pihapiiri n. 400 m länteen Oripohjanjärvestä
Peruskartta: 2142 08 LEPPÄHAMMAS
Peruskoordinaatit: x = 6841580
y = 2520980
z = 90
Yhtenäiskoordinaatit: p = 6844280.44
i = 3362163.77
Koordinaattiselite: päärakennuksen koordinaatit
Etäisyystieto: 2 km Oriveden kirkosta ENE
Merkitty peruskartalle: ei
Maastomerkintä: ei

Hoito ja kunto: pihamaalla sijaitsevana kivikautinen asuinpaikka on kokonaan rakennustöissä tuhoutunut

Tila- ja omistajatiedot

Kylä: Pehula
Tila: Jussila
Omistaja: Hannu Jussila
Osoite: Pehula 101 35300 ORIVESI
Kiinteistötunnus: 562-417-0002-0042

Aiemmat tiedot:

Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 28)

Aiemmat löydöt:

KM 2102: 246 Tasatalta Jussilan pellolta

Inventointi 2003:

Aika: Jouko Pukkila 14.5.

Löydöt:

Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000

Negatiivit:

Diat: -

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Kiviesine löytyi Pehulan Jussilan pellolta, joka oli viljalla eikä tarkastettu. Sen sijaan tarkastettiin rakennuksen pihapiiriä, koska vuoden 1977 inventoinnin yhteydessä Bergströmille kerrottiin uutta

navettaa tehtäessä löydetyn nuotionsijoja ja karkeatekoisia kiviesineitä. Nytkin saatiin tietää, että päärakennuksen lämpösiiven kohdalla oli rakennustöissä löytynyt läheltä kallion pintaa joitakin kiviä ja tummaa maata. Jussilan päärakennus ja talousrakennukset sijaitsevat vanhan rantavallin kohdalla – samalla, jolta mm. Laahusjärven itärannalla löydettiin laajoja kiviä asuinalueita, joten täältäkin peräisin olevat kiviesineet ovat todennäköisesti peräisin asuinpaikalta. Sitä on kuitenkin pidettävä pihapiirissä sijainneena täysin tuhoutuneena.

Ympäristö ja maasto: Peltojen ympäröimä asuttu mäki (vanha kylätontti)

Laajuusarvio perusteluineen:

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä:

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet:

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja: Nyt tarkastamatta jäänyt rinnenpelto talon pohjoispuolella vastaa mm. korkeuksiltaan ja viettosuunnaltaan alueita, joissa muualta Orivedellä löydettiin kiviä asuinpaikkoja. Asuinpaikann sijainti sillä on hyvin mahdollista.

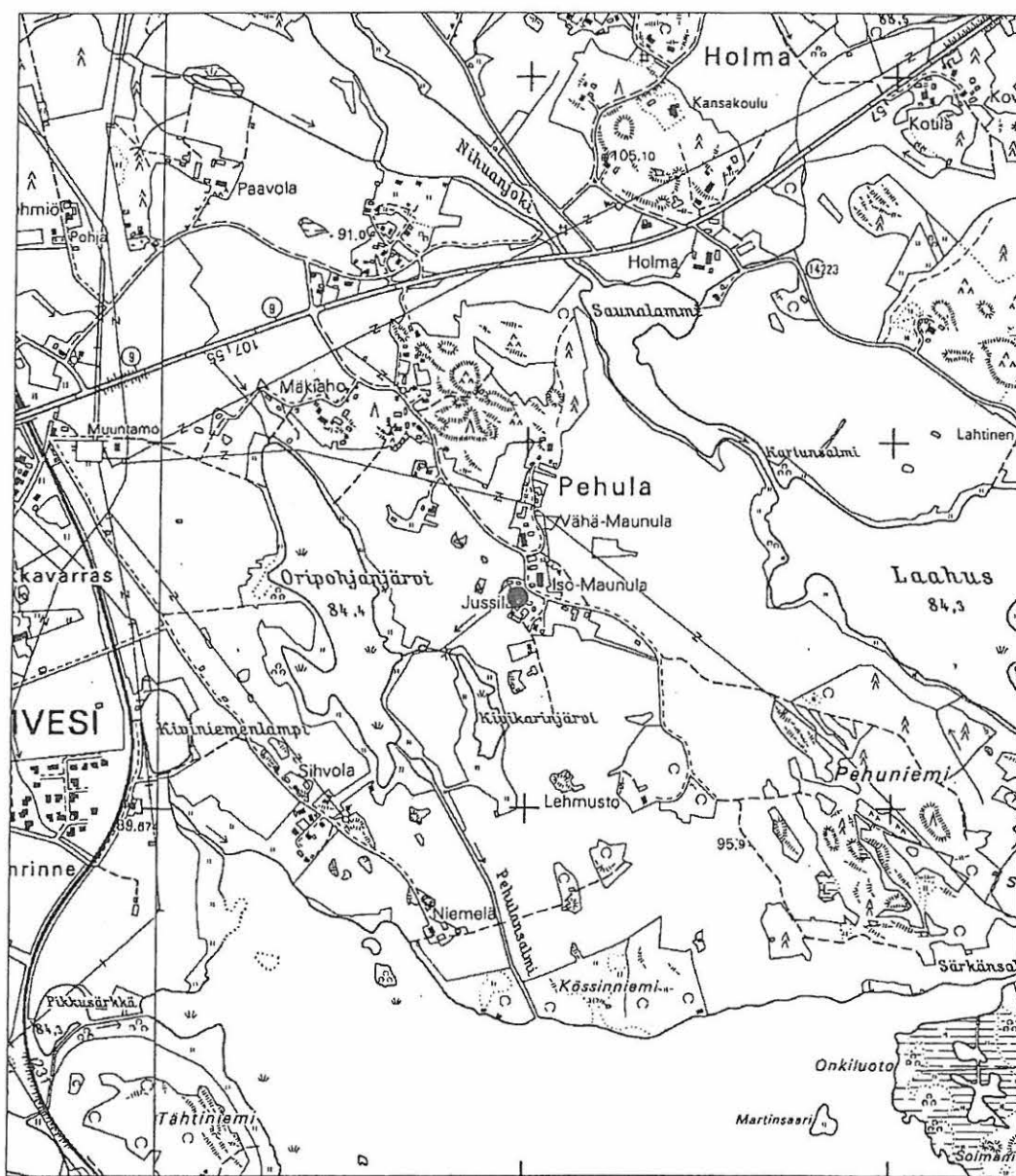
Koekuopat:

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0007 JUSSILA
kivikautinen asuinpaikka

x = 6841580, y = 2520980
p = 6844280.44, i = 3362163.77
z = 90 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2142 08 LEPPÄHAMMAS). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

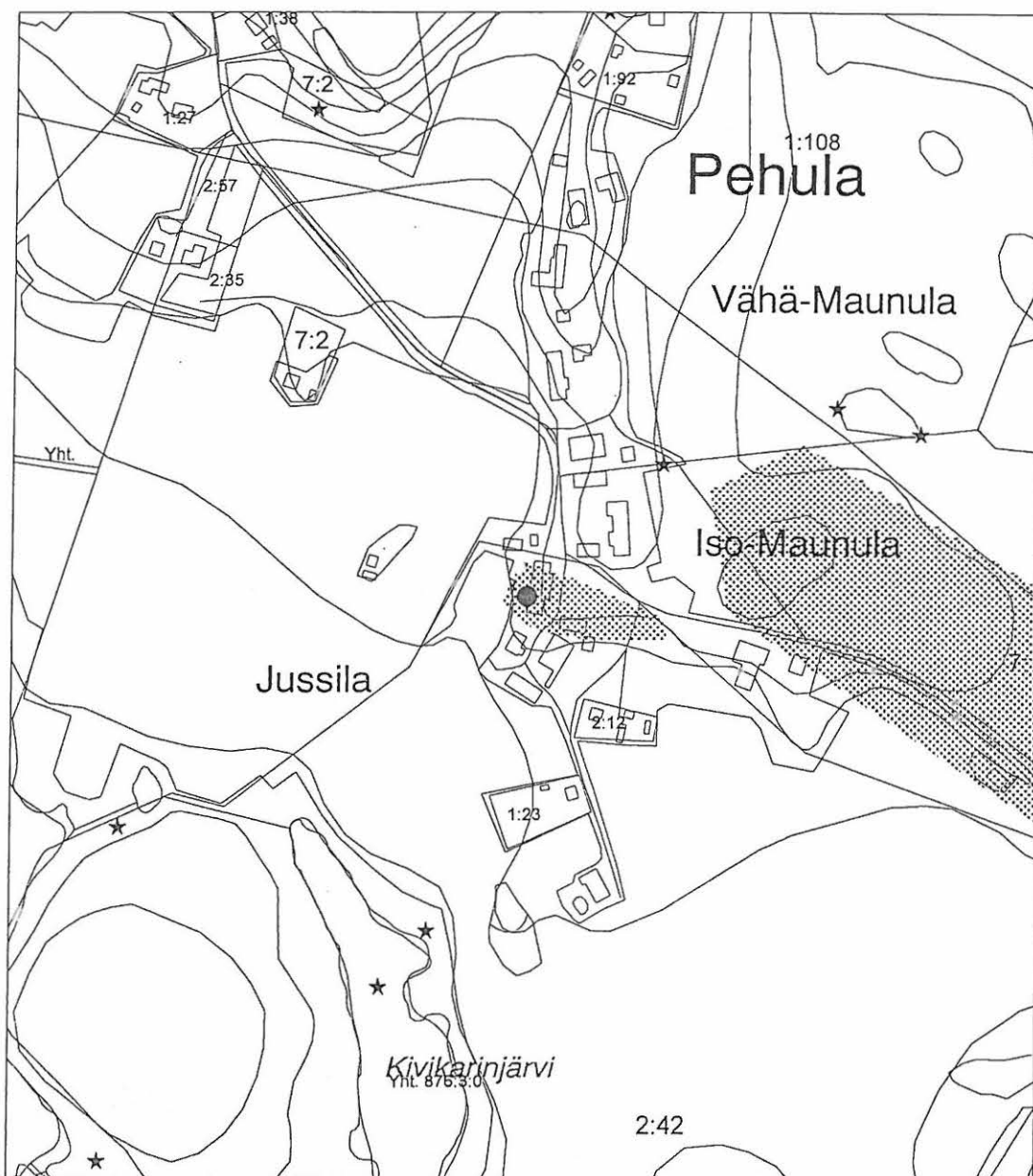
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0007 JUSSILA
kivikautinen asuinpaikka

x = 6841580, y = 2520980
p = 6844280.44, i = 3362163.77
z = 90 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

pisterasteri = tarkastettu alue
musta piste = kohde

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

562 1 0008

ORISELÄNNIEMI

Kunta: Orivesi
Kylä: Vehkalahti
Kohteen nimi: Oriselänniemi
Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat
Tyyppin rakenne:
Lukumäärä: 1
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 3
Mj.rek.nro: 562 1 0008
Sijainti: Kallioinen ja metsäinen niemeke Oriselän eteläpuolella Tampere – Jyväskylän radan kohdalla.
Peruskartta: 2142 04 ORIVEDEN ASEMA
Peruskoordinaatit: x =6839180
y =2521280
z =90-95
Yhtenäiskoordinaatit: p = 6841868.61
i = 3362352.90
Koordinaattiselite: esineiden löytöpaikka?
Etäisyystieto: 2,6 km Oriveden kirkosta ESE
Merkitty peruskartalle: ei
Maastomerkinä: ei
Hoito ja kunto: Metsämaastossa sijainnut kivikautinen asuinpaikka, joka on rautatien rakennustöissä kokonaan tuhoutunut
Tila- ja omistajatiedot
Kylä: Vehkalahti
Tila: Mikkola
Omistaja: Armi ja Erkki Martikainen
Osoite: Eräjärventie 183 35100 ORIVESI AS
Kiinteistötunnus: 562-430-0001-0021
Aiemmat tiedot:
Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 23)
Aiemmat löydöt:
KM 11103 Kourutaltoa v. 1939 ratatyön yhteydessä louhoksesta
KM 11153 Tasatalta, kuten edellinen
Inventointi 2003:
Aika: Jouko Pukkila 13.5.
Löydöt:
Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit: 126069
Diat: 51014

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Esineiden löytöpaikka on Orivesi-Jämsä-radan kalliioleikkauksessa Oriselkään pistävän Oriniemen kohdalla. Aluetta oli vaikea v. 1977 tietojen perusteella vaikea paikallistaa mm. umpeenkasvun takia. Jos paikalla on junaradan läheisyydessä ollut asuinpaikka, on se todennäköisesti täysin tuhoutunut. Alue on pahoin vesakoitunut ja kesämökeille on tehty uusi silta junaradan yli, missä yhteydessä on tehty läjitystä laajassa mitassa. Kairalla tutkittiin radan ja sillan kulmauksessa olevaa, kuusikkoa kasvavaa länsirinnettä, josta ei kuitenkaan havaittu mitään. Asuinpaikkaa ei kyetty paikallistamaan.

Ympäristö ja maasto: Ratatöissä moneen kertaan muokattua ja louhittua metsäistä kallioaluetta Oriselän etelärannalla.

Laajuusarvio perusteluineen:

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä:

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet: kasvillisuuden takia olemattomat

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja:

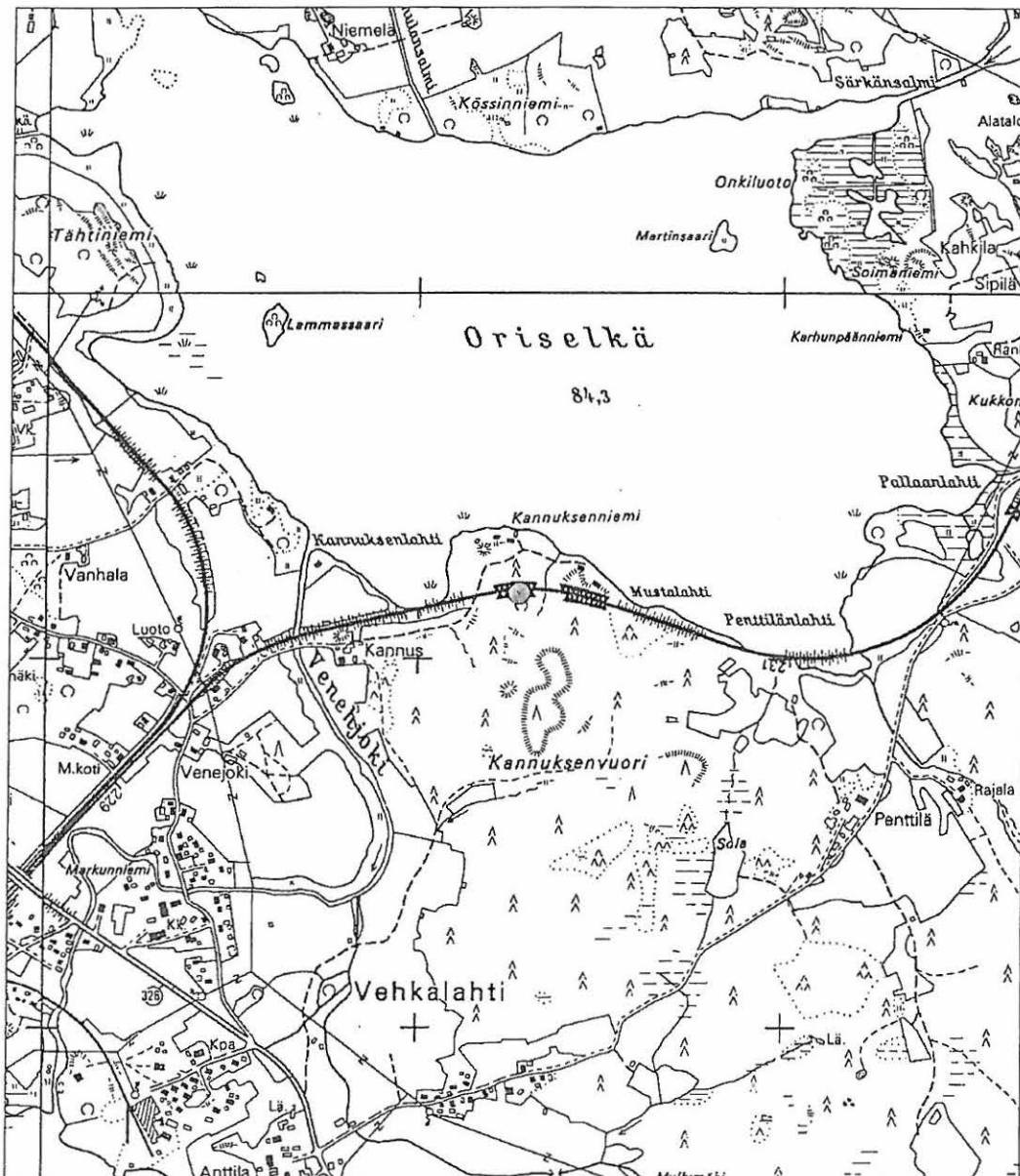
Kuva 8: Orivesi Vehkalahti Oriselänniemi, tuhoutunutta kivitautista asuinpaikka-aluetta. W. 126069. Kuva Jouko Pukkila

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0008 ORISELÄNNIEMI
kivikautinen asuinpaikka

x = 6839180, y = 2521280
p = 6841868.61, i = 3362352.90
z = 90-95 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2142 04 ORIVEDEN ASEMA). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

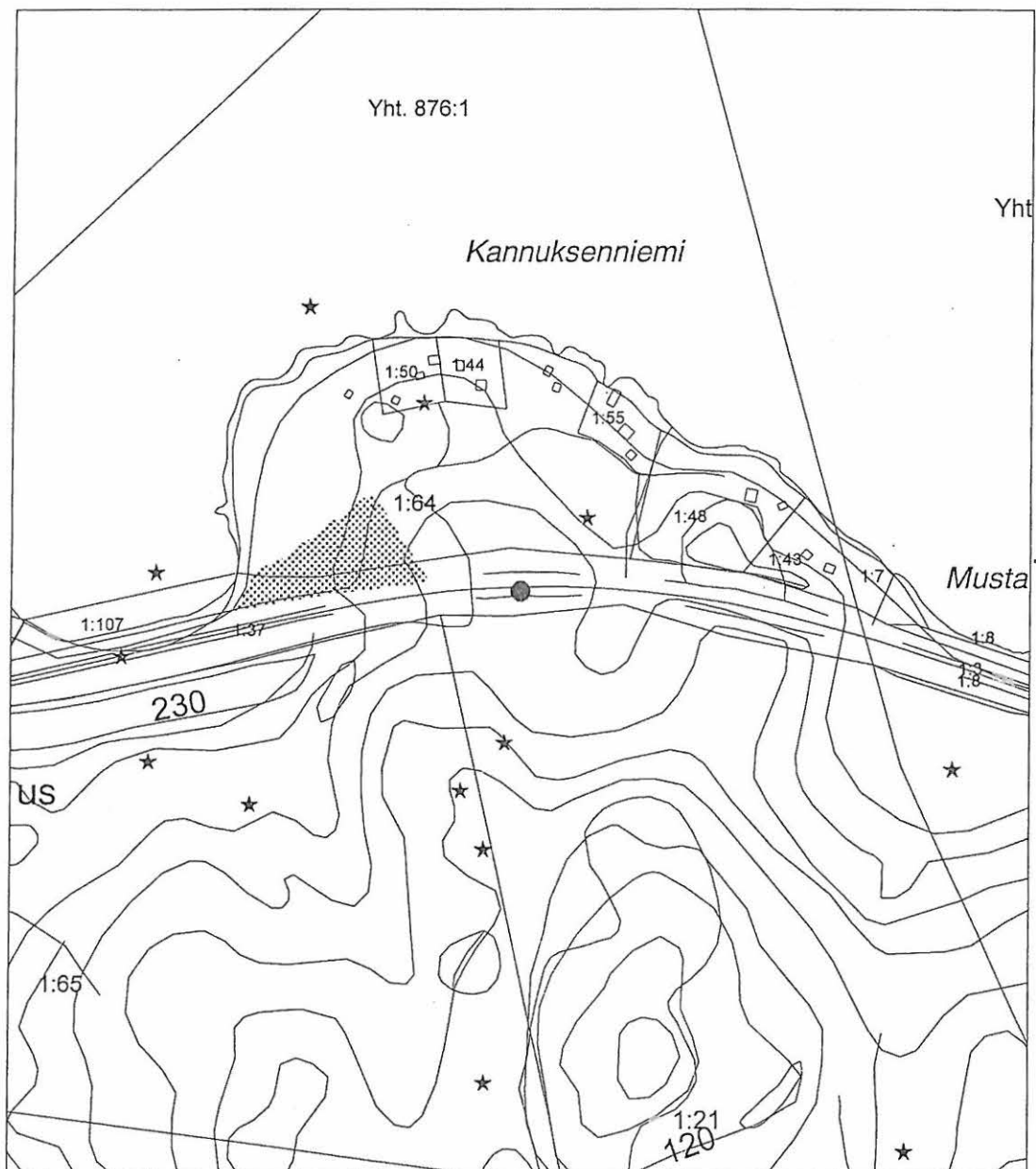
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0008 ORISELÄNNIEMI
kivikautinen asuinpaikka

x = 6839180, y = 2521280
p = 6841868.61, i = 3362352.90
z = 90 - 95 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

pisterasteri = tarkastettu alue
musta piste = kohde

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

562 1 0009

RANTALA

Kunta: Orivesi
Kylä: Haavisto
Kohteen nimi: Rantala
Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
Tyypin tarkenne:
Lukumäärä: 2
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Mj.rek.nro: 562 1 0009
Sijainti: Peltojen ympäröimiä kumpareita Aurikkojärven pohjoisrannalla
Peruskartta: 2142 08 LEPPÄHAMMAS
 Itäinen
Peruskoordinaatit: x1 = 6843400
 y1 = 2525860
 z1 = 95-97,5
Yhtenäiskoordinaatit: p1 = 6845873.95
 i1 = 3367123.54
 Läntinen
Peruskoordinaatit: x2 = 6843420
 y2 = 2525740
 z2 = 95
Yhtenäiskoordinaatit: p2 = 6845899.47
 i2 = 3367004.56
Koordinaattiselite: esineiden löytöpaikat
Etäisyystieto: 7,2 km Oriveden kirkosta ENE
Merkitty peruskartalle: ei
Maastomerkintä: ei

Hoito ja kunto: todennäköisesti peltotöissä lähes kokonaan tuhoutuneita kivikautisia asuinpaikkoja viljelyksestä jääneillä pelloilla

Tila- ja omistajatiedot

Kylä: Haavisto
Tila: Rantala
Omistaja: Annikki Siuro
Osoite: Aurikkojärvi 151 as 1 35300 ORIVESI
Kiinteistötunnus: 562-402-0002-0061

Aiemmat tiedot:

Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 34)
Aiemmat löydöt:
 KM 15356 Kourutaltoa Haaviston kylän Rantalan pelloilta
 KM 20188 Poikkikirves pellon pinnasta

Inventointi 2003:

Aika: Kalle Luoto 22.5.
Löydöt: KM 33813:1 (kvartsi-iskoksia itäiseltä kumpareelta)

Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit: 126078-126079
Diat: 51015-51016

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Esineet on löydetty vierekkäisiltä kumpareiden rinteiltä pellon pinnasta. Bergström havaitsi laitumena olleessa peltomaassa joitakin kvartsi-iskoksia. Läntisempi löytöpaikka kummulla on nykyään istutuskoivikolla, itäisempi nurmella. Itäiselle kumpareelle oli kuitenkin aurattu kolmisen metriä leveä ura E-W-suunnassa, josta löytyi muutama kvartsi-iskos, yksi niistä rinteen puolivälistä. Alue kumpujen välissä lähes kosteikkoa.

Ympäristö ja maasto: Viljelymaisemaa Aurikkojärven pohjoisrannalla. Kumpareiden välissä on vetinen notkelma, jossa vielä 1900-luvun alussa kerrotaan voineen liikkua veneellä.

Laajuusarvio perusteluineen:

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä:

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet:

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja: alueella kasvaa tummatulikukkaa - pihapiirissä istutettuna, mutta haettu lähistöltä. Tarkempi paikka ei selvinnyt.

Kuva 9: Haavisto Rantala, kivikautinen asuinpaikka itäisellä kumpareella. NW. 126079. Kuva Kalle Luoto.

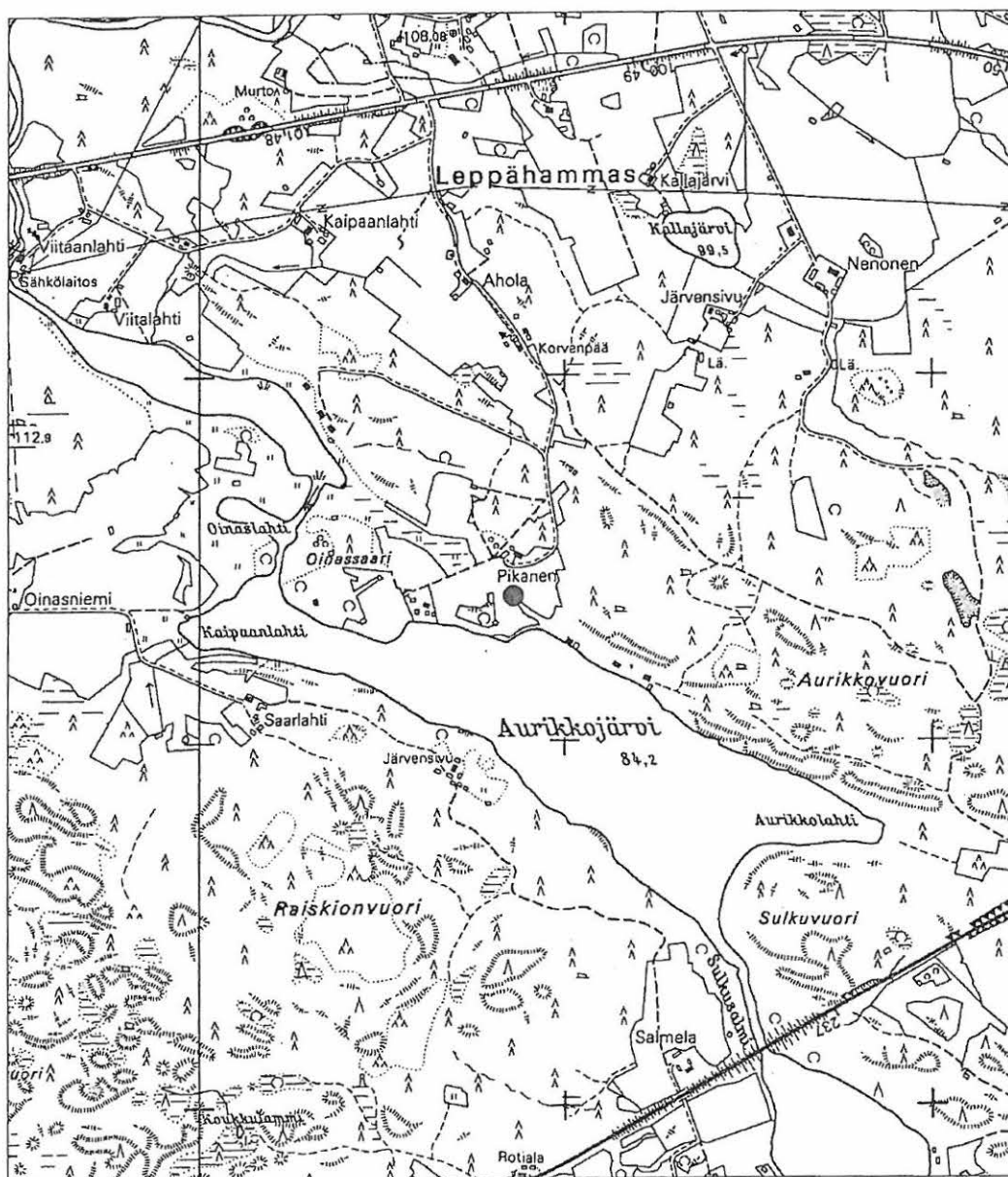
Kuva 10: Haavisto Rantala, kivikautinen asuinpaikka läntisellä kumpareella. NE. 126078. Kalle Luoto.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0009 RANTALA
kivikautinen asuinpaikka

x = 6843400, y = 2525860
p = 6845873.95, i = 3367123.54
z = 95-97,5 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2142 08 LEPPÄHAMMAS). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

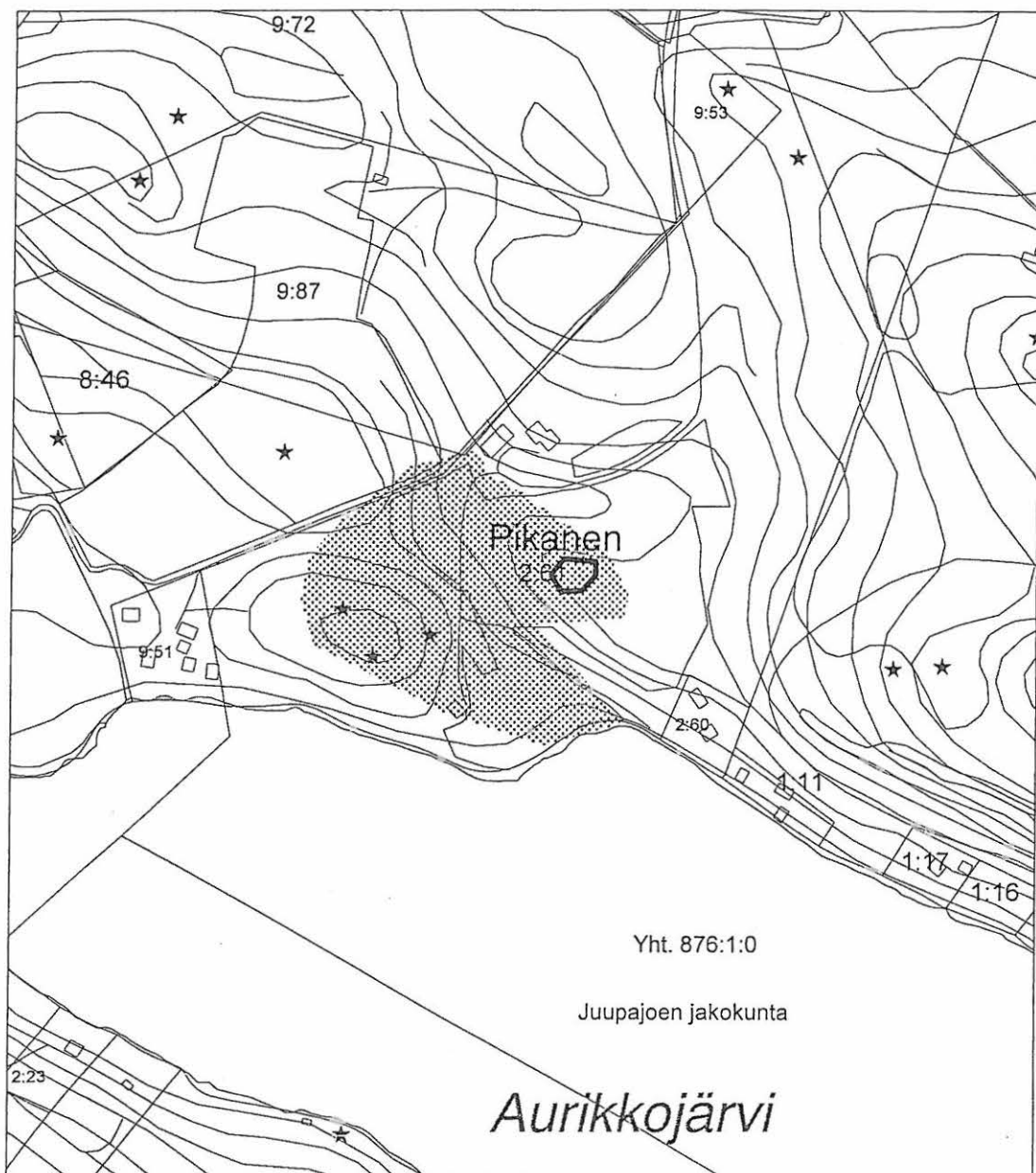
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0009 RANTALA
kivikautinen asuinpaikka

x = 6843400, y = 2525860
p = 6845873.95, i = 3367123.54
z = 95 - 97,5 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

pisterasteri = tarkastettu alue
musta viiva = havaintoalueen raja

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

562 1 0010

SULKUVUORI

Kunta: Orivesi
Kylä: Pitkäjärvi
Kohteen nimi: Sulkuvuori
Muinaisjäännöstyyppi: linnavuoret?
Tyypin tarkenne:
Lukumäärä: 1
Ajoitus:
Rauhoitusluokka: 2
Mj.rek.nro: 562 1 0010
Sijainti: Aurikko- ja Laasojärven yhdistävän Sulkusalmen
itärannalla oleva korkea ja metsäinen mäki
Peruskartta: 2142 08 LEPPÄHAMMAS
Peruskoordinaatit: x = 6842500
y = 2526700
y = 85-140
Yhtenäiskoordinaatit: p = 6844936.00
i = 3367921.33
Koordinaattiselite: mäen keskikohta
Etäisyystieto: 7,3 km Oriveden kirkosta E
Merkitty peruskartalle: ei
Maastomerkintä: ?

Hoito ja kunto:

Tila- ja omistajatiedot

Kylä: Pitkäjärvi
Tila: Hoivala
Omistaja: Mikko Seppälä
Osoite: Hoivalantie 38 as 1 35100 ORIVESI AS
Kiinteistötunnus: 562-419-0003-0017

Aiemmat tiedot:
Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 41)
Aiemmat löydöt:

Inventointi 2003: ei tarkastettu
Aika:
Löydöt:
Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen
pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit: 126077
Diat: -

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Bergström ei havainnut paikalla vallituksia tai muita rakenteita.

Ympäristö ja maasto: Korkea ja jyrkkärinteinen, metsää kasvava kalliomäki

Laajuusarvio perusteluineen:

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä:
Luokitusehdotus perusteluineen:
Havainnointimahdollisuudet:
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:
Lähilöytöjä:
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:
Lisätietoja:

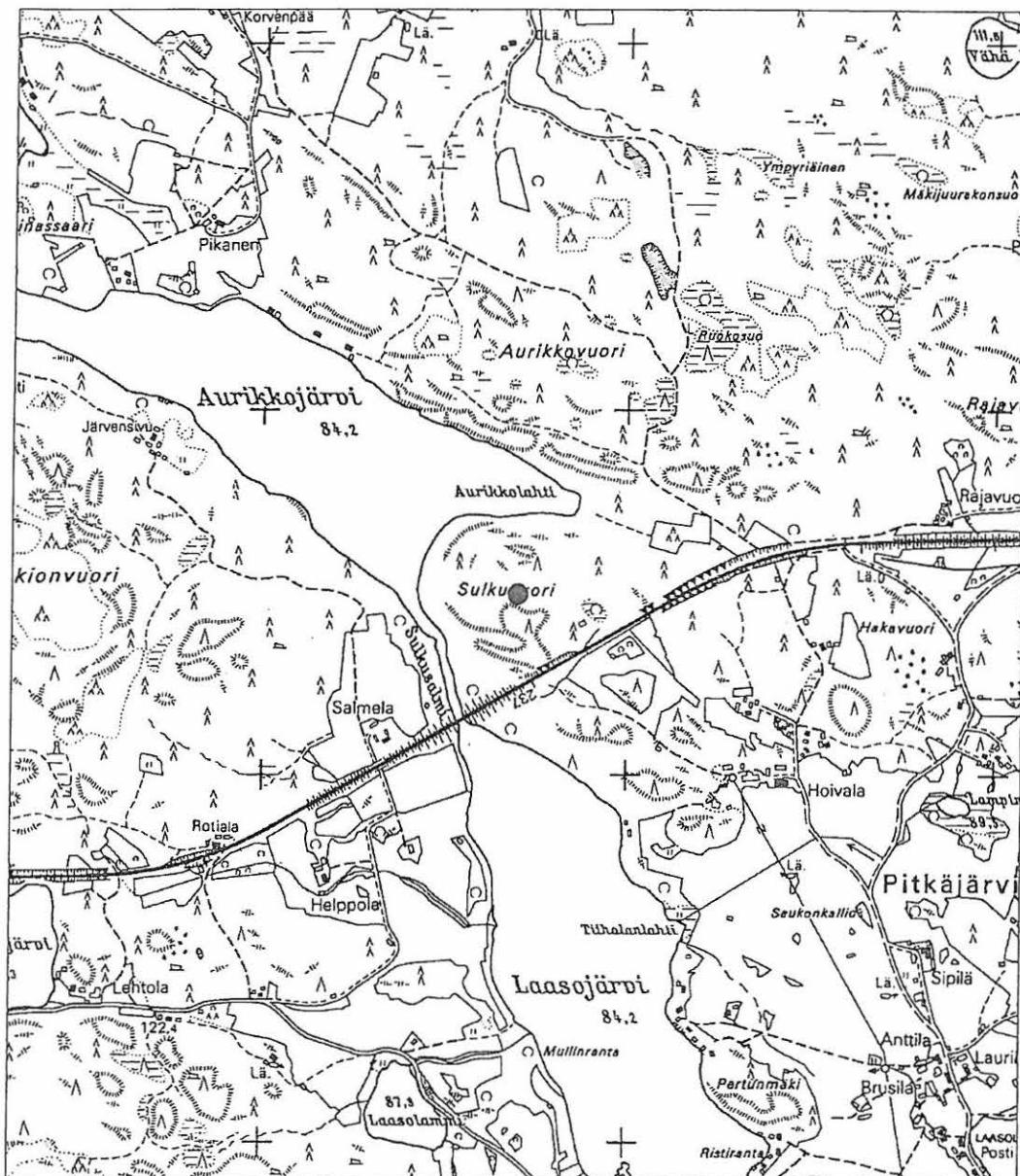
Kuva 11. Sulkivuori. NW. 126077. Kuva Kalle Luoto.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0010 SULKUVUORI
linnavuori?

x = 6842500, y = 2526700
p = 6844936.00, i = 3367921.33
z = 85-140 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2142 08 LEPPÄHAMMAS). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

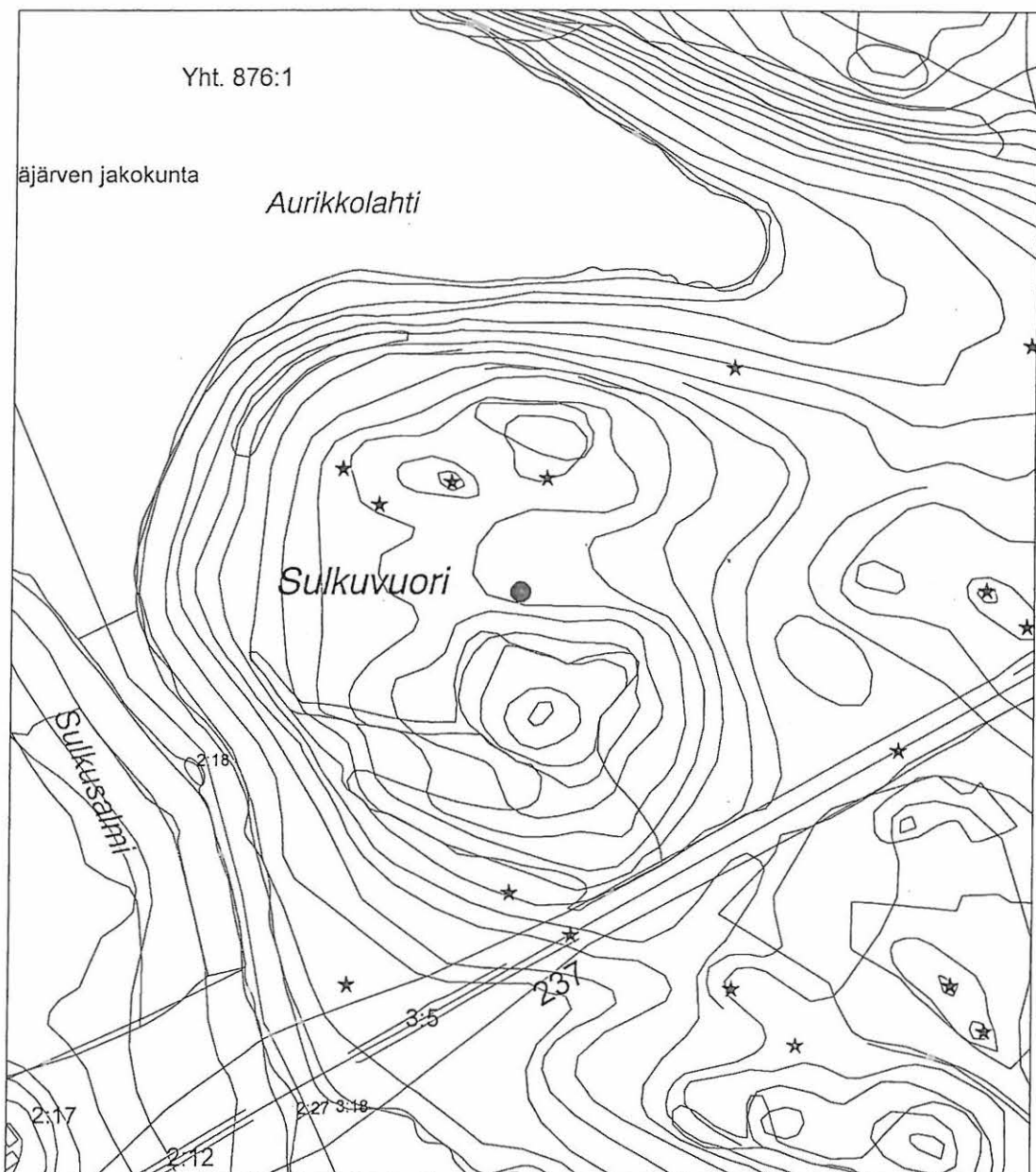
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0010 SULKUVUORI
linna vuori?

x = 6842500, y = 2526700
p = 6844936, i = 3367921.33
z = 85 - 140 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

musta piste = kohde

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

562 1 0011

NUNNANKIRKKO

Kunta: Orivesi
Vanha kunta: Eräjärvi
Kylä: Uihherla
Kohteen nimi: Nunnankirkko
Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat?
Tyyppin tarkenne: lapinrauniot?
Lukumäärä: 1
Ajoitus: esihistoriallinen?
Rauhoitusluokka: 1
Mj.rek.nro: 562 1 0011
Sijainti: Eräpyhä-nimisen niemen kärjessä Längelmäveden Ristinselän itärannalla
Peruskartta: 2141 09 UIHERLA
Peruskoordinaatit: x = 6829910
y = 2523680
z = n. 110
Yhtenäiskoordinaatit: p = 6832495.83
i = 3364323.86
Koordinaattiselite: raunion sijainti
Etäisyystieto: 6,5 km Eräjärven kirkosta W
Merkitty peruskartalle: kyllä
Maastomerkintä: kyllä (luontopolkuun liittyvä opastaulu)

Hoito ja kunto: Raunio on hajotettu joskus 1800-luvun puolivälissä, nykyinen asu on vuodelta 1966, jolloin Eräjärven koululaiset kunnostivat sen arkeologi Helmer Salmon ohjeiden mukaan nykyisen kaltaiseksi.

Tila- ja omistajatiedot

Kylä: Uihherla
Tila: Vuorimaa
Omistaja: Oriveden kaupunki
Osoite: PL 7 35301 ORIVESI
Kiinteistötunnus: 562-449-0006-0079

Aiemmat tiedot:

Hj. Appelgren-Kivalo tark. 1907
Helmer Salmo tark. 1965
Maarit Suni inv. 1976 Eräjärven inventointi (kohde Eräjärvi 3)

Aiemmat löydöt:**Inventointi 2003:**

Aika: Jouko Pukkila 10.5.
Löydöt:
Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit: 126061
Diat: 51017

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Eräpyhän niemen länsikärjessä sijaitseva kiviraunio, jota on moneen kertaan muokattu – nykyinen, n. 6 metriä halkaisijaltaan ja 1,8 metriä korkeudeltaan oleva raunio on koottu Helmer Salmoin ohjeiden mukaan v. 1966. Ennen sitä raunio on ollut laakea ja Appelgren-Kivalon mukaan raunion vieressä on sijainnut pienempi raunio. Pienempää raunioita ei enää todettu Salmon v. 1965 eikä Sunin 1976 inventoinnin yhteydessä. Raunio on saanut olla sittemmin rauhassa, sillä se on edelleen samanlainen kuin v. 1976. Se sijaitsee korkeimman kohdan alapuolella, kuitenkin niin että tasainen kalliorinne alkaa vasta sen alapuolelta – taaemmat kallioalueet ovat louhikkoisempia ja jyrkkiä. Raunio on koottu 20 – 40 cm kokoisista kivistä. Ainoa uusi havainto on, että raunion edustalla on todennäköisesti poltettu tulia, sillä kallio sen edustalla on 1x2 m alueelta lohkoutunut irti liuskoina. Kalliopinnassa näkyvät jään kulkusuuntaa osoittavat urat katkeavat tämän alueen kohdalla. Nokea tms. ei pinnalla enää näy, mutta tulenpidosta ei ole välttämättä silti montakaan vuotta. Näköyhteys veteen on kasvanut umpeen.

Ympäristö ja maasto: Eräpyhä on kallioinen ja metsäinen, paikoin hyvin jyrkkärinteinen niemeke, joka on luonnonsuojelualueetta. Raunio sijaitsee niemen länsikärjessä loivasti järven suuntaan viettävässä kalliorinteessä.

Laajuusarvio perusteluineen: n. 6 x 6 m

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä:

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja: Eräpyhän niemen eteläosassa on luontopolun varteen merkitty sudenkuoppaa osoittava kyltti maassa olevan kuopan viereen.

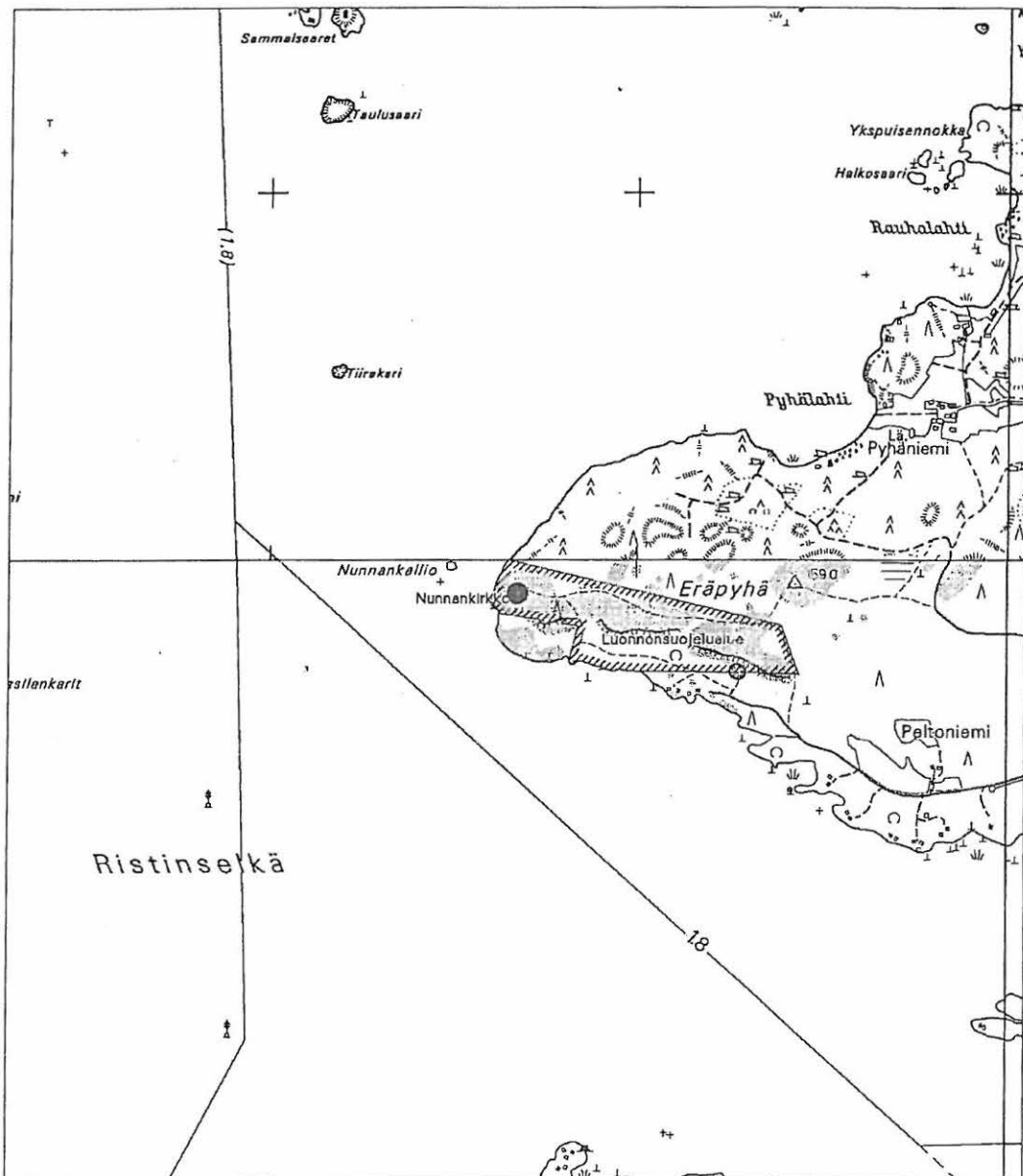
Kuva 12: Eräpyhän Nunnankirkko, mahdollinen lapinraunio. W. 126061. Kuva Jouko Pukkila.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0011 NUNNANKIRKKO
lapinraunio?

x = 6829910, y = 2523680
p = 6832495.83, i = 3364323.86
z = n. 110 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2141 09 UIHERLA). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

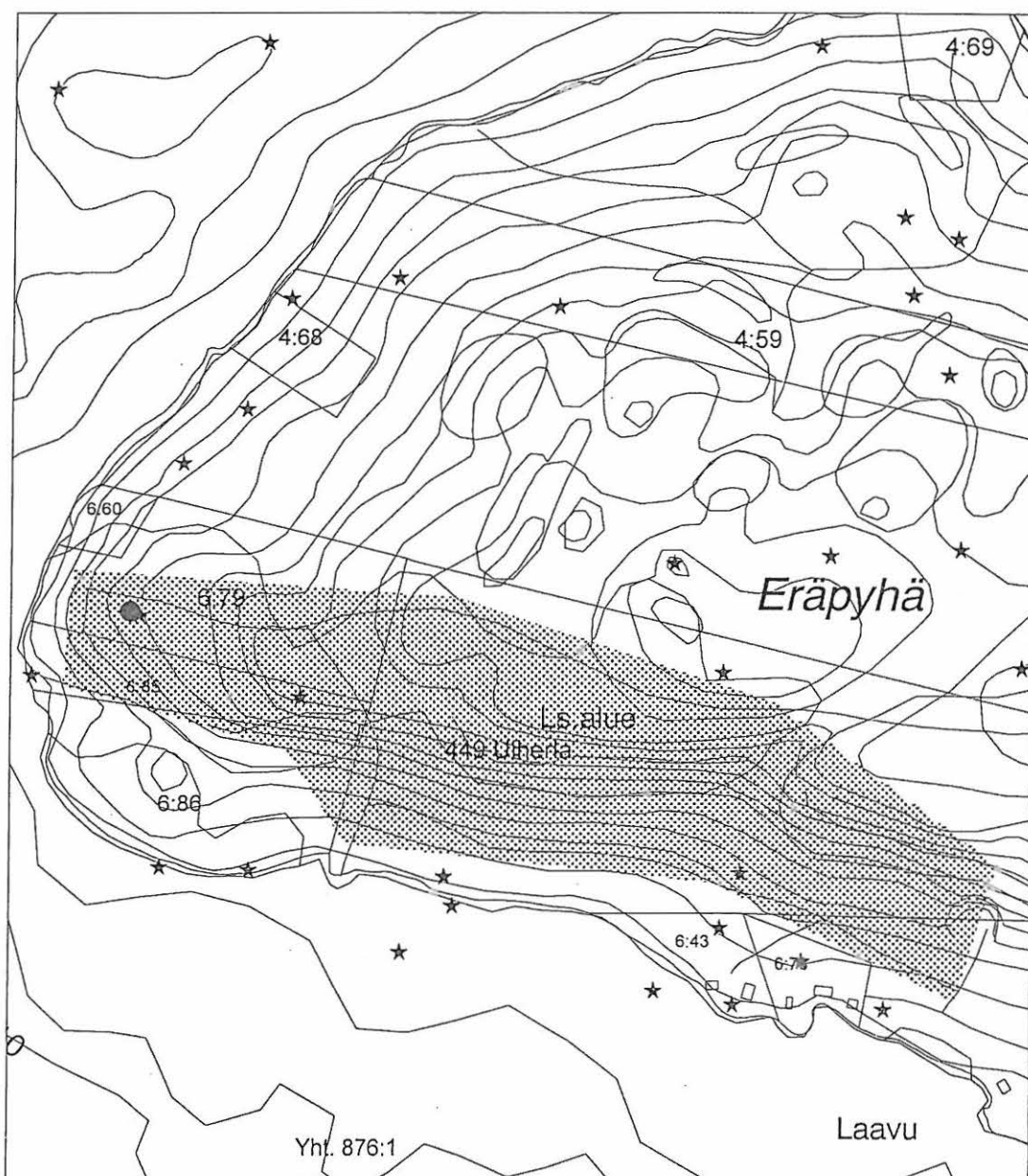
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0011 NUNNANKIRKKO
lapinraunio?

x = 6829910, y = 2523680
p = 6832495.83, i = 3364323.86
z = n. 110 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

pisterasteri = tarkastettu alue
musta piste = kohde

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

562 1 0012

KOSKIS-HEIKKILÄ

Kunta: Orivesi
Vanha kunta: Eräjärvi
Kylä: Uiherla
Kohteen nimi: Koskis-Heikkilä
Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
Tyyppin tarkenne: latomukset
Lukumäärä: 1
Ajoitus:
Rauhoitusluokka: 2
Mj.rek.nro: 562 1 0012
Sijainti: Raunio sijaitsee Lehtisensaaren lounaiskärjessä Kovanokka-nimisellä niemellä aivan Oriveden ja Eräjärven entisen rajan kulmauksessa.
Peruskartta: 2142 07 PÄILAHTI
Peruskoordinaatit: x = 6831810
y = 2523000
z = 90
Yhtenäiskoordinaatit: p = 6834425.56
i = 3363731.92
Koordinaattiselite: raunion sijainti
Etäisyystieto: 7,3 km Eräjärven kirkosta WNW
Merkitty peruskartalle: kyllä
Maastomerkintä: ?

Hoito ja kunto:

Kylä: Pajukanta
Tila: Metsä-Tuomaala
Omistaja: Eero Veräväinen
Osoite: Alatie 3 36200 KANGASALA
Kiinteistötunnus: 562-415-0002-0138

Kylä: Uiherla
Tila: Kovanokka
Omistaja: Martti Alhainen
Osoite: Torenintie 10 01900 NURMIJÄRVI
Kiinteistötunnus: 562-449-0004-0031

Aiemmat tiedot:
Helmer Salmo tark. 1958
Maarit Suni inv. 1976 Eräjärven inventointi (kohde Eräjärvi 4)
Aiemmat löydöt:

Inventointi 2003: ei tarkastettu
Aika:
Löydöt:
Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000

Negatiivit: -
Diat: -

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Salmon mukaan raunio muistuttaa aivan lapinrauniota, johon pitäjien rajat on suunnattu. V. 1976 inventoijalle kerrottiin röykkiön tulleen hajotetuksi muutama vuosi sitten. Vuonna 2003 ei rauniota sen saarisijainnista johtuen kyetty tarkastamaan.

Ympäristö ja maasto: Lehtisensaari on iso Längelmävedessä sijaitseva saari

Laajuusarvio perusteluineen:

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä:

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet:

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja:

Rajat suuntautuvat jo isojakokartassa tähän paikkaan.

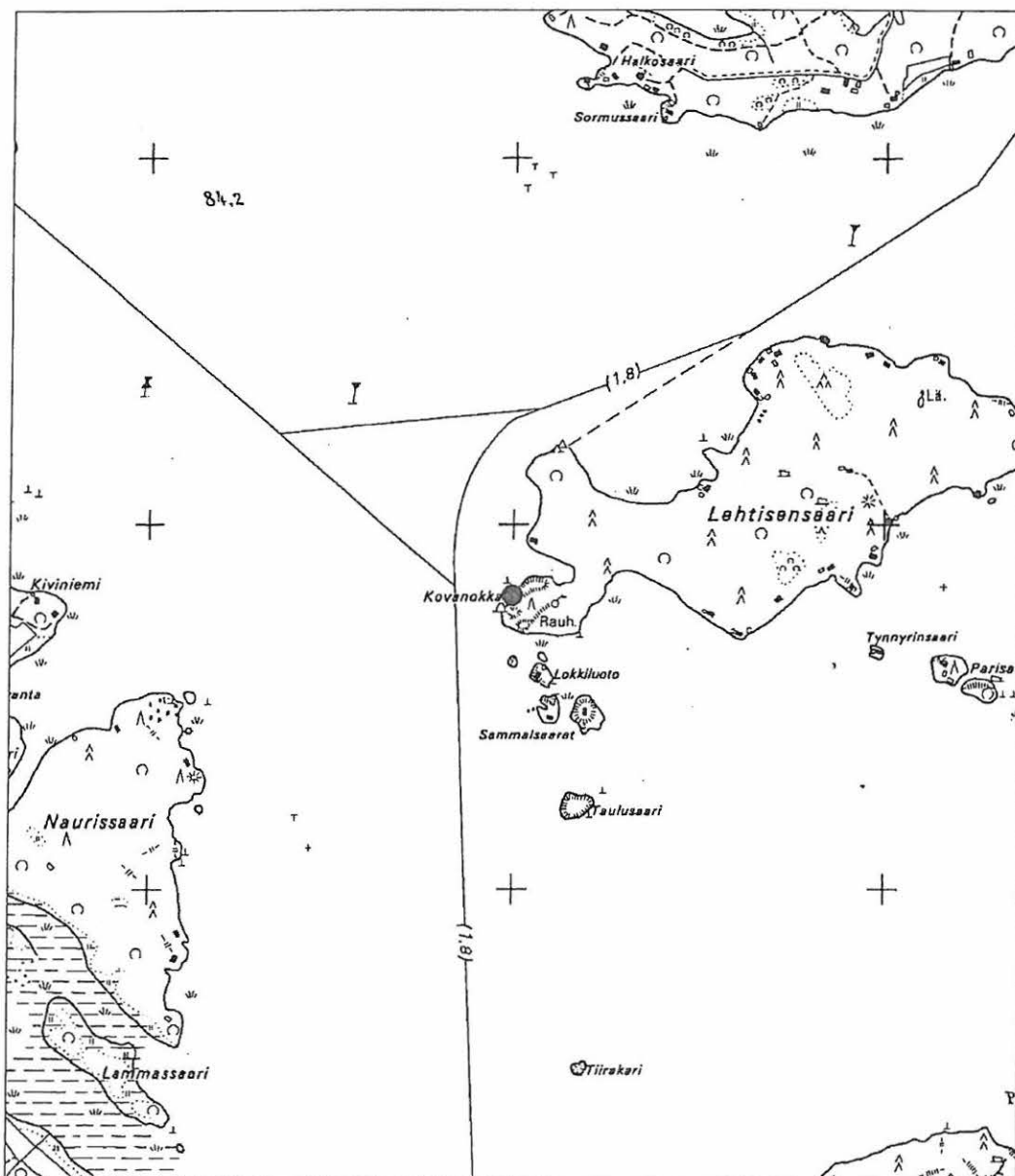
Koska rauniota ei tarkastettu inventoinnin aikana, lienee myös maanomistajatietoihin syytä suhtautua varauksellisesti

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0012 KOSKIS-HEIKKILÄ
kivirakenteet/latomukset

x = 6831810, y = 2523000
p = 6834425.56, i = 3363731.92
z = 90 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2142 07 PÄILAHTI). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

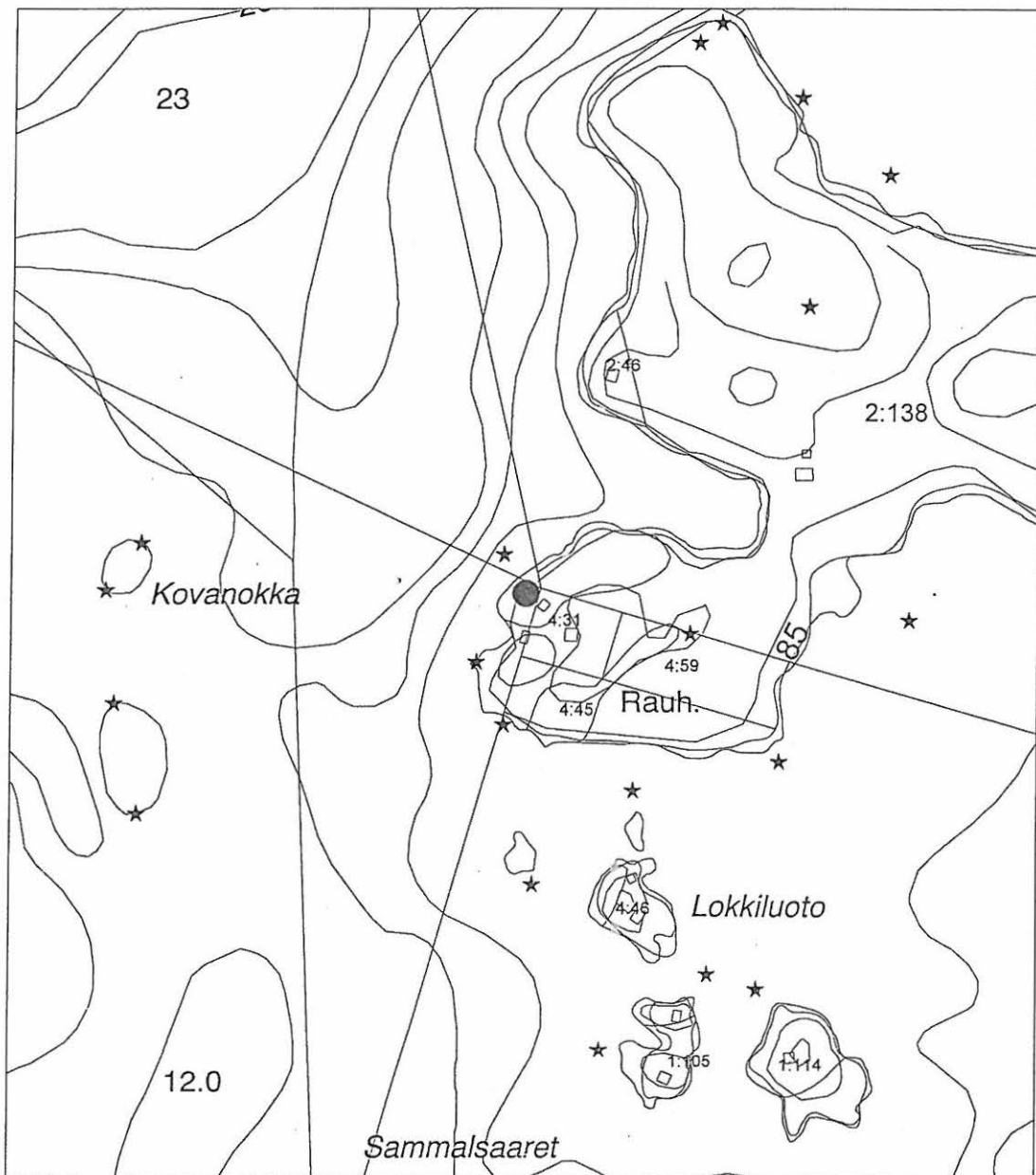
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0012 KOSKIS-HEIKKILÄ
kivirakenteet/latomukset

x = 6831810, y = 2523000
p = 6834425.56, i = 3363731.92
z = 90 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

musta piste = kohde

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

562 1 0013

KIVINIEMI

Kunta: Orivesi
Kylä: Padustaipale
Kohteen nimi: Kiviniemi
Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
Tyypin tarkenne: rakennuksen perustukset
Lukumäärä: 2
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 2
Mj.rek.nro: 562 1 0013
Sijainti: Vesijärven Taipaleenlahden suussa Kiviniemessä
Peruskartta: 2142 04 ORIVEDEN ASEMA
Peruskoordinaatit: x = 6831590
y = 2514100
z = n. 100
Yhtenäiskoordinaatit: p = 6834615.64
i = 3354829.10
Koordinaattiselite: rakenteen sijainti
Etäisyystieto: 9,7 km Oriveden kirkosta SSW
Merkitty peruskartalle: ei
Maastomerkintä: ei

Hoito ja kunto: ilmeisesti osittain tuhoutunut kivirakenne tiheästi vesakoituneessa metsässä

Tila- ja omistajatiedot

Kylä: Padustaipale
Tila: Padustaipale RN:o 1:58
Omistaja: Sirkka-Liisa ja Heikki Taipale
Osoite: Padustaipale 90 35300 ORIVESI
Kiinteistötunnus: 562-414-0001-0058

Aiemmat tiedot:

Tuula Heikkurinen-Montell tark. 1987

Aiemmat löydöt:**Inventointi 2003:**

Aika: Jouko Pukkila 12.5.
Löydöt:
Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit: -
Diat: -

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Kiviniemessä Taipaleenlahden rannalla sijaitsee ilmeisesti historiallisen ajan rakennuksen kivijalka, jonka ympäristössä tarkastushetkellä kasvoi lähes läpätunkematon lepikko. Rakennelman sijainti jouduttiin päättelemään vain muutaman toisensa päälle nostetun ja ympäristöstä jotenkuten erottuvan kiven perusteella. Ne sijaitsivat tien vieressä olevan ensimmäisen kesämökin piharakennuksesta n. 30 m NW-suuntaan matalan kallioseinämän vieressä. Toinen rakennelma, joka

tarkastuskertomuksessa mainitaan, sijaitsi tästä n. 10-15 m itään kalliopohjalla ja oli muutamista kivistä koostuva epämääräinen rakennelma, kuitenkin ihmistekoinen. Latomukset sijaitsivat lounaaseen viettävässä rinteessä n. 100 m rannasta. Heikkurinen-Montell ilmoittaa ensimmäisen latomuksen kooksi n. 5 x 3 m ja toisen, pyöreän halkaisijaksi n. 3 m. Vuonna 2003 ei rakenteiden koosta voitu tehdä luotettavia havaintoja.

Ympäristö ja maasto: Taipaleenlahden luoteisrannalla kallioisen mäen alapuolella, paikalla kasvoi pääasiassa leppiä, koivuja ja haapoja, mutta myös marjapensaita.

Laajuusarvio perusteluineen:

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä:

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet: hyvin vaikeat

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä: Taipaleenlahden vastakkaisella puolella olevasta Kivinokan niemestä on Pentti Taipale toimittanut Museovirastoon verkonpainon (KM 24143).

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

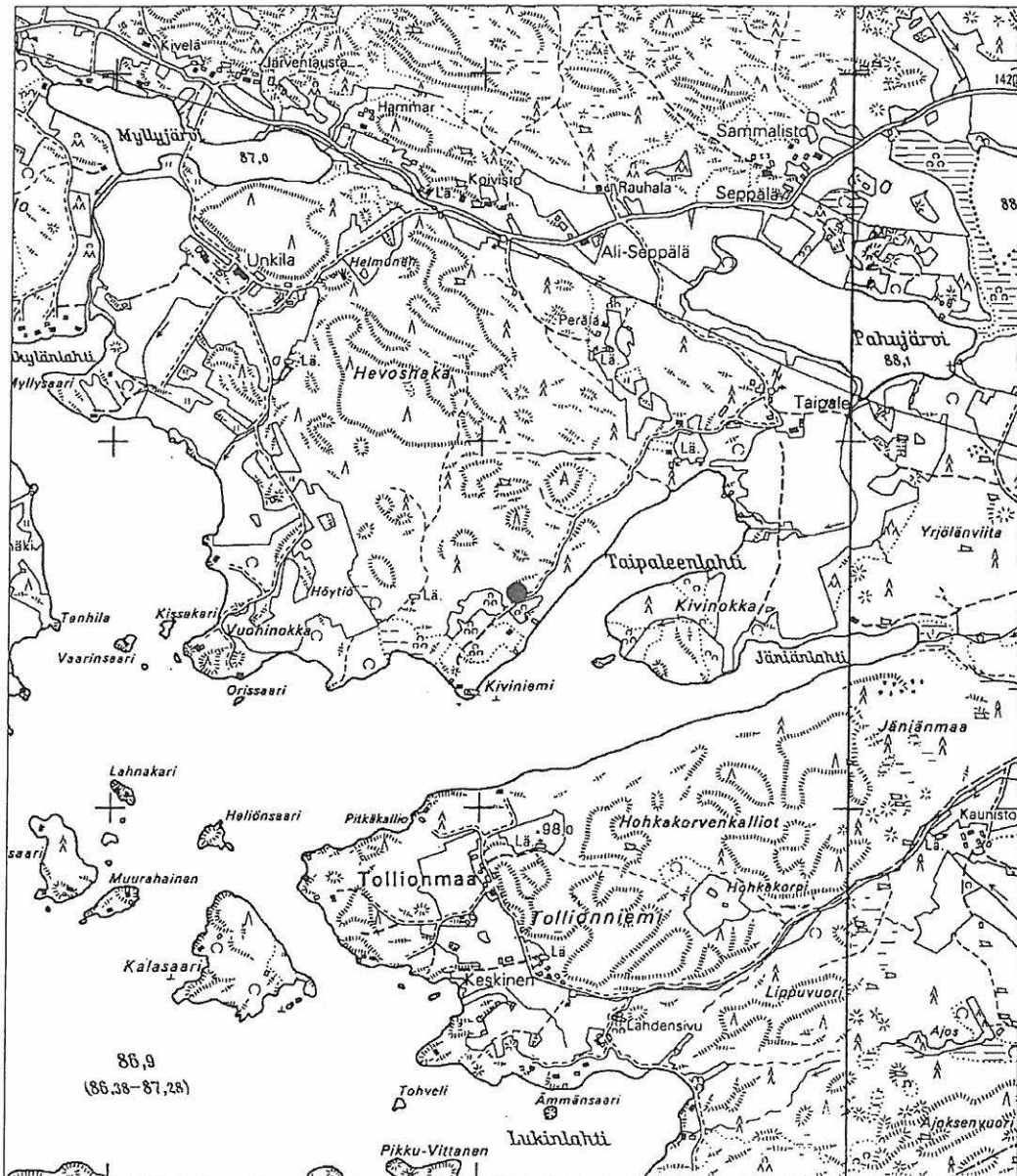
Lisätietoja: Pentti Taipaleen mukaan kyseessä saattaisi olla sotilastorpan paikka

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0013 KIVINIEMI
kivirakenteet/rakennuksen perustukset
historiallinen

x = 6831590, y = 2514100
p = 6834615.64, i = 3354829.10
z = 100 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2142 04 ORIVEDEN ASEMA). M_k 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

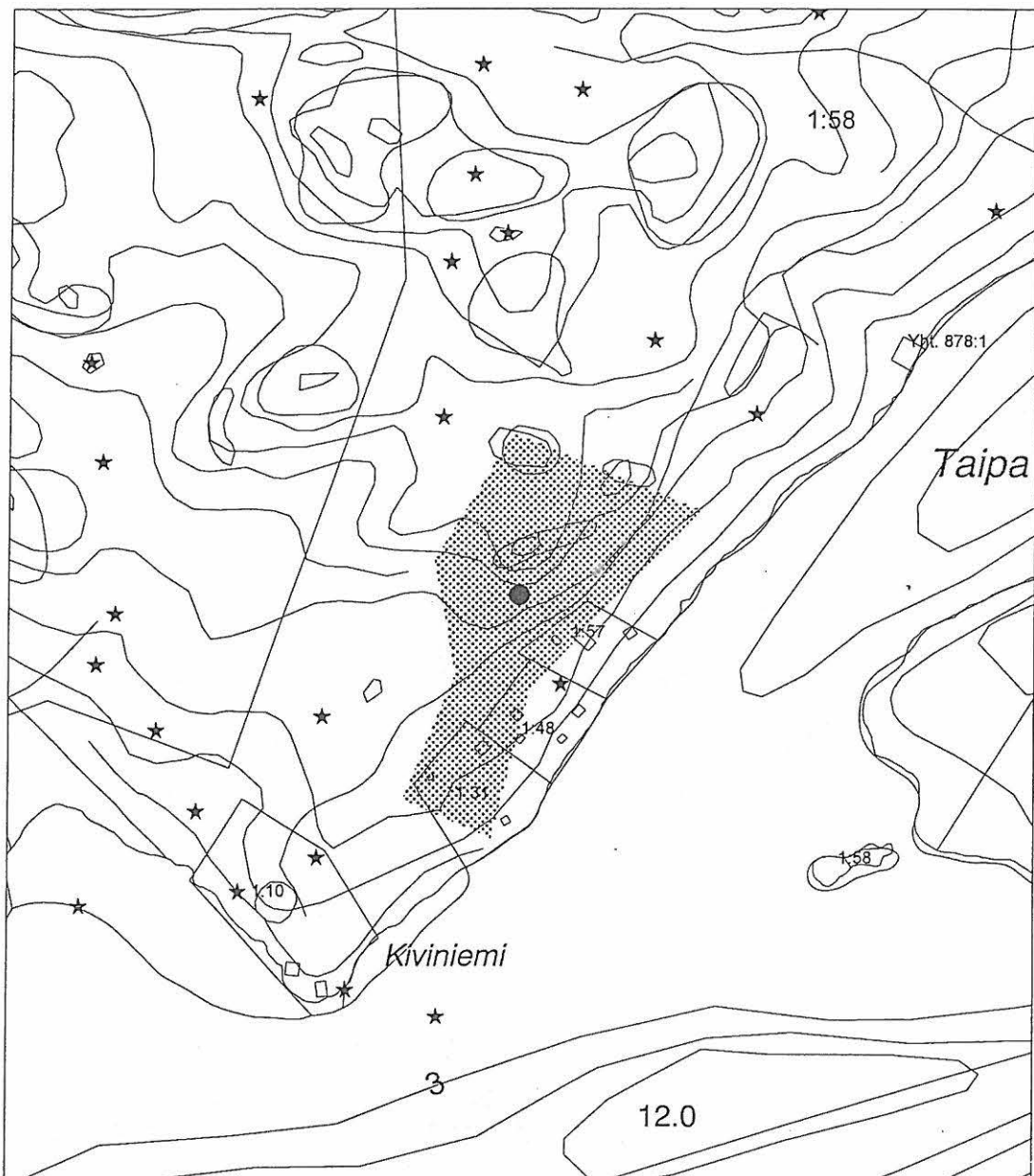
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

562 1 0013 KIVINIEMI
kivirakenteet/rakennuksen perustukset/historiallinen

x = 6831590, y = 2514100
p = 6834615.64, i = 3354829.1
z = 100 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

Pisterasteri = tarkastettu alue
musta piste = kohde

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

5.1.2. INVENTOINNISSA LÖYDETYT UUDET KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET

5.2.1	SIITINJÄRVI
Kunta:	Orivesi
Kylä:	Yliskylä
Kohteen nimi:	Siitinjärvi
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Tyypin tarkenne:	
Lukumäärä:	1
Ajoitus:	esihistoriallinen?
Rauhoitusluokka:	2, ks. kohta Luokitusehdotus perusteluineen
Mj.rek.nro:	
Sijainti:	Siitinjärven kaakkoisrannan niemeke n. 130 m järven lounaispäästä
Peruskartta:	2104 02 ENOKUNTA
Peruskoordinaatit:	x = 6843172 y = 2508266 z = n. 145
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6846457.26 i = 3349533.46
Koordinaattiselite:	Kairauksin ja koekuopan perusteella rajatun muinaisjäännösalueen alueen keskeltä
Etäisyystieto:	11,3 km Oriveden kirkosta WNW
Merkitty peruskartalle:	ei
Maastomerkintä:	ei
Hoito ja kunto: Muinaisjäännös on koskematon ja sijaitsee luonnontilaisella niemekkeellä, jonka läpi kulkee Pukalan retkeilyalueen polku	
Tila- ja omistajatiedot	
Kylä:	Yliskylä
Tila:	Ikkala
Omistaja	Metsähallitus
Osoite:	
Kiinteistötunnus:	562-432-0009-0000
Aiemmat tiedot: -	
Aiemmat löydöt: -	
Inventointi 2003:	
Aika:	Jouko Pukkila 11.5., Jouko Pukkila ja Kalle Luoto 21.5.
Löydöt:	
Kartat:	ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000, koekuoppakartta
Negatiivit:	126065
Diat:	51018 - 51020

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot: Ikkalan röykkiöiden tarkastuksen yhteydessä kiinnitettiin huomio siitä 200 m päässä sijaitsevan Siitinjärven lounaisrannan niemekkeeseen, jossa tarkemmin havaittiin kairanäytteessä likamaata. Niemekkeen koko on n. 50 (SW-NE) x 20 m ja sen lakialueen keskiosa ja NE-puoli ovat tasaista ja melko kivetöntä maata. Tällä tasanteella erottui likamaata sekä koekuopassa että kairanäytteissä n. 10 x 25 m laajuudella. Koekuoppa kaivettiin lakitasanteelle, niemekkeen yli kulkevan Pukalan retkeilyreitän polun pohjoispuolelle. Koekuopassa n. 30 cm syvyydessä oli palokerros tai lieden paikka, sillä maassa oli hiiltä ja palaneita kiviä. Ainoa löytö oli pieni lohkottu kvartsin pala, joka löytyi palomaakeroksen ylläosasta, kun siitä kaivettua maata huuhdottiin seulassa viereisen järven rannassa ja pala voi myös olla tulen lohkomaa tai luontainen. Löytöä ei otettu talteen. Eräässä kairanäytteessä erottunut hyvin pieni kappale saattoi olla palanutta savea. Alueella näyttää sijaitsevan pieni asuinpaikka, jonka ajoitukseen ei kuitenkaan koekuoppa tuonut selvyyttä.

Ympäristö ja maasto: Pieni metsäinen, vain vähän järveen niemeke pistävä aivan Siitinjärven rannassa. Eniten kasvaa harvaa kuusikkoa, lähempänä rantaa on jokunen mänty ja lehtipuu. Aluskasvillisuus on puolukkaa ja mustikkaa, sammalta ja heinää. Järven SW-päähän on matkaa noin 100 m. Tien vieressä, niemekkeen S-puolella on pieni louhikkoinen avokallio, niemekkeen NE-puolella on puronotkelma, joka jatkuu tielle asti. Niemekkeen SW-puoleinen rinne on kivistä.

Laajuusarvio perusteluineen: n. 300 m², koekuopan dokumentoituihin maakerrokseen tapahtunut kairanäytteiden vertailu sekä topografia: likamaata erottuu lakialueen itäosassa tasaisella alueella, joka on myös ainoa kivetön alue niemekkeellä.

Ehdotus suoja-alueeksi: koko niemeke tielle asti

Suojelutoimenpiteet kentällä: -

Luokitusehdotus perusteluineen: 2, niemekkeellä sijaitsee ehjä, ajoittamaton muinaisjäännös, joka sijainniltaan (pienen järven rannassa, pohjoiseen päin) ja korkeudeltaan eroaa Oriveden kivikautisista asuinpaikoista.

Havainnointimahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: asuinpaikasta n. 200 m lounaaseen sijaitsevat Ikkalan lapinrauniot (mj.rek.nro 562 1 0001)

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja:

Koekuopat:

Koekuoppa 1:

0-8 cm turve

8-25 cm tummanruskea likamaa

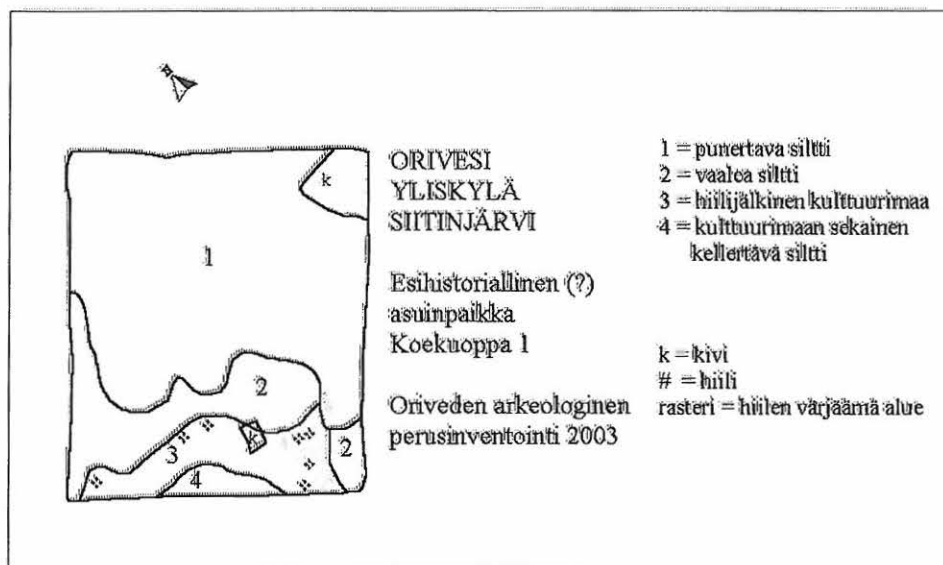
25-30 kellertävä likamaa

Kaivaminen lopetettiin tasoon, jossa näkyviin tuli palokerros (hiiltä ja murenevaa kiveä) kuopan SW-päässä n. 20 cm leveänä. Taso dokumentoitiin valokuvaamalla diafilmille ja piirtämällä, myös SW-seinämiä valokuvattiin diafilmille. Kairanäyte 1 otettiin kuopan keskeltä punaruskeasta siltistä: 5 cm (35 cm) värjäätynyttä maata, sitten alkaa kostua ja n. 10-15 cm (40-45 cm) muuttuu vetiseksi harmaaksi pohjamaaksi. Kairanäyte 2 kuopan SW-laidan palomaasta: palokerros jatkuu 4 cm (34 cm), sitten 10 cm värjäätynyttä maata (44 cm), lopuksi puhdas harmaa siltti, joka on melko vetistä.

Kuva 13: Siitinjärven esihistoriallinen (?) asuinpaikka sijaitsee järven etelärannalla pohjoiseen suuntautuvassa niemekkeessä. WSW. 126065. Kuva Jouko Pukkila.

Kartta 1: Ikkalan koekuopan pohjataso. Kuopan koko n. 55 x 40 cm. Piirt. Jouko Pukkila.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.1 SIITINJÄRVI
esihistoriallinen? asuinpaikka

x = 6843172, y = 2508266
p = 6846457.26, i = 3349533.46
z = 145 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2104 02 ENOKUNTA). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

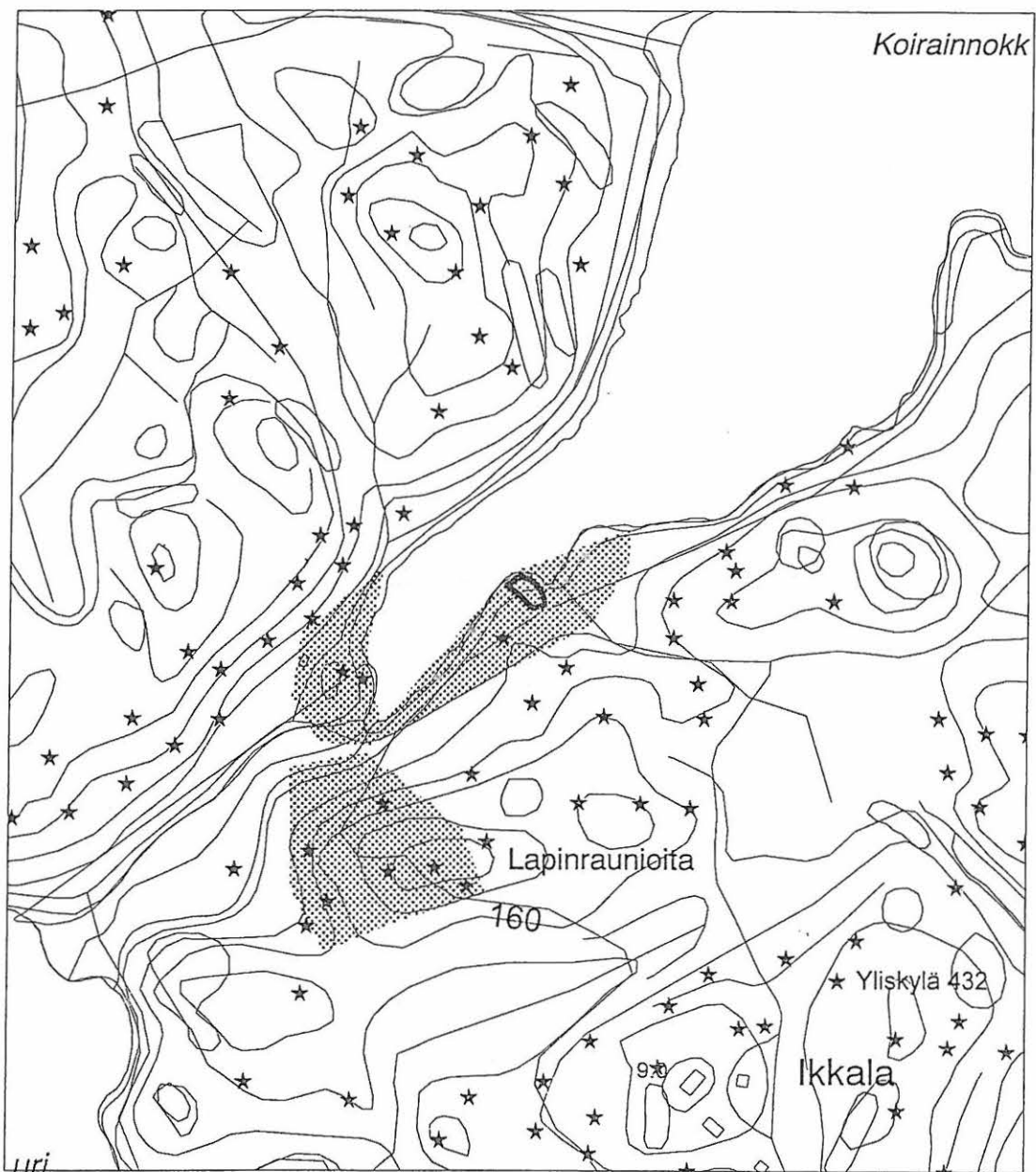
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.1 SIITINJÄRVI
esihistoriallinen? asuinpaikka

x = 6843172, y = 2508266
p = 6846457.26, i = 3349533.46
z = 145 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

Pisterasteri = tarkastettu alue
musta viiva = havaintoalueen raja

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

5.2.2

PEHUNIEMI

Kunta:	Orivesi
Kylä:	Pehula
Kohteen nimi:	Pehuniemi
Muinaisjäänöstyyppi:	asuinpaikat
Tyypin tarkenne:	
Lukumäärä:	1
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka:	2/3, ks. kohta Luokitusehdotus perusteluineen
Mj.rek.nro:	
Sijainti:	Järveen viettävä peltoalue Oriselän pohjoisrannalla
Peruskartta:	2142 08 LEPPÄHAMMAS
Peruskoordinaatit:	x = 6840751 y = 2521625 z = 92,5 – 95
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6843423.24 i = 3362770.94
Koordinaattiselite:	inventoinnissa havaitun iskosoalueen keskipiste
Etäisyystieto:	2,4 km Oriveden kirkosta E
Merkitty peruskartalle:	ei
Maastomerkintä:	ei

Hoito ja kunto: todennäköisesti peltotöissä kokonaan tuhoutunut kivikautinen asuinpaikka viljellyllä pellolla

Tila- ja omistajatiedot

Kylä:	Pehula
Tila:	Iso-Maunula
Omistaja:	Antti Maunu
Osoite:	Pehula 98 35300 ORIVESI
Kiinteistötunnus:	562-417-0007-0003
Vuokraaja:	Juha Maunu

Aiemmat tiedot: -**Aiemmat löydöt:**

Antti Maunun mukaan on hänen veljensä Timo Maunu löytänyt nyt puheena olevalta peltolohkolta reikäkiven, jonka nykyinen kohtalo on tuntematon. Esine annettiin jollekulle toimitettavaksi museoon. Kyseessä on joka tapauksessa eri esine kuin alempana mainittava reikäkivi ns. Pietarsaaren peltolohkolta

Inventointi 2003:

Aika:	Jouko Pukkila 14.5.
Löydöt:	KM 33814: 1-4 (kvartsi-iskoksia, iskuytimiä)
Kartat:	ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit:	126070
Diat:	51021

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Hiesusaviselta pellolta löydettiin kahdesta paikasta kvartseja 92,5 m korkeuskäyrän tuntumasta ja aivan sen yläpuolelta rantatörmän laelta. Niistä löytömäärältään Pehuniemi 1 nimetty kohde on selkeä kivikautinen asuinpaikka, siitä noin 130 m päässä WSW sijaitseva Pehuniemi 2 on pikemminkin kvartsien irtolöytöpaikka ja käsitellään havaintokohteiden yhteydessä. Kyseessä on kuitenkin kaksi selkeästi erillistä kohdetta, sillä niiden välialueelta ei huolellisesta pintapöiminnästä ja hyvistä olosuhteista huolimatta havaittu mitään.

Pehuniemi 1:n asuinpaikka sijaitsee 250-300 m päässä Oriselän pohjoisrannasta etelään viettävän harjanteen laella. Sen koko on pintapöimintahavaintojen perusteella n. 20 x 60 m ja löytöalue vaikutti pitkänomaiselta, pituusakseli SW - NE. Muodon selittänee viereinen notkelma, joka on ilmeisesti ollut pieni lahdella. Talteen poimittiin kolme iskosta ja kaksi ilmeistä iskuydintä, mutta enemmänkin kvartseja löytöalueella näkyi, tosin kuitenkin melko harvakseltaan.

Pehuniemi 2:a on pidettävä löytyneiden kvartsien määrän perusteella (3 kpl) irtolöytöpaikkana, sillä kaikki erottuneet kappaleet poimittiin talteen. Rinne on tällä kohdalla jyrkempi ja muodostaa löytöalueen lounaispuolella maastossakin selkeästi erottuvan harjanteen. Pehuniemi 2:n peruskoordinaatit ovat $x = 6840710$, $y = 2521500$ ja yhtenäiskoordinaatit: $p = 6843386.45$, $i = 3362648.20$ ja sijaintikorkeus 95 – 92,5 m.

Ympäristö ja maasto: avointa etelään viettävää peltoa Orijärven pohjoisrannalla

Laajuusarvio perusteluineen: n. 1400 m², pintapöiminnassa havaittujen kvartsien levintä rinteiden laella ja sen loivassa yläosassa.

Ehdotus suoja-alueeksi: asuinpaikan Pehuniemi 1:n pintapöimintahavaintojen alue

Suojelutoimenpiteet kentällä: maanomistajalle (Antti Maunu) ja maanvuokraajalle (Juha Maunu) kerrottiin havainnoista, osoitettiin paikat kartalta ja kerrottiin mahdollisen suojelupäätöksen vaikutuksista.

Luokitusehdotus perusteluineen: 2/3 todennäköisesti peltotöissä tuhoutunut

Havainnointimahdollisuudet: Hyvät. Pello kynnetty, osittain äestetty ja sateen edellisenä päivänä huuhtoma

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat: -

Lähilöytöjä: KM 20187 (reikäkivi) peltolohkosta, jonka nimi Pietarsaari (Bergströmin inventointi, kohde Orivesi 29)

Suosittelavat jatkotoimenpiteet: tarvittaessa täsmäinventointi Pehuniemi 2:n luonteen selvittämiseksi

Lisätietoja: pelloilla näkyi paikoitellen järvimalmia (ns. hernemalmi)

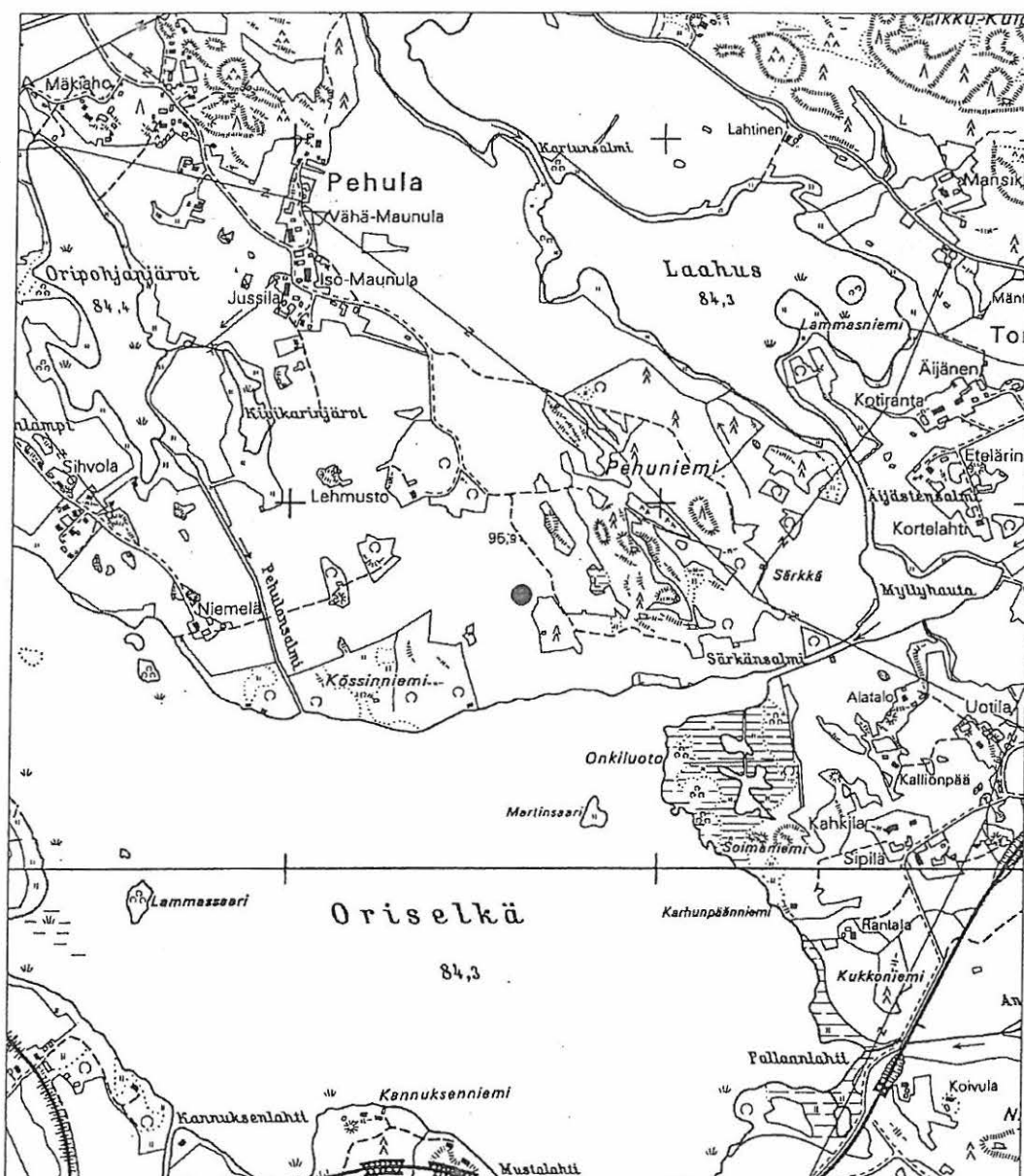
Kuva 14. Pehuniemen kivikautinen asuinpaikka kuvan vasemmassa laidassa pellolla metsän edessä ja kivikautinen irtolöytöpaikka oikeassa laidassa. N. 126070. Kuva Jouko Pukkila.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.2 PEHUNIEMI
kivikautinen asuinpaikka

x = 6840751, y = 2521625
p = 6843423.24, i = 3362770.94
z = 92,5 - 95 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2142 08 LEPPÄHAMMAS). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

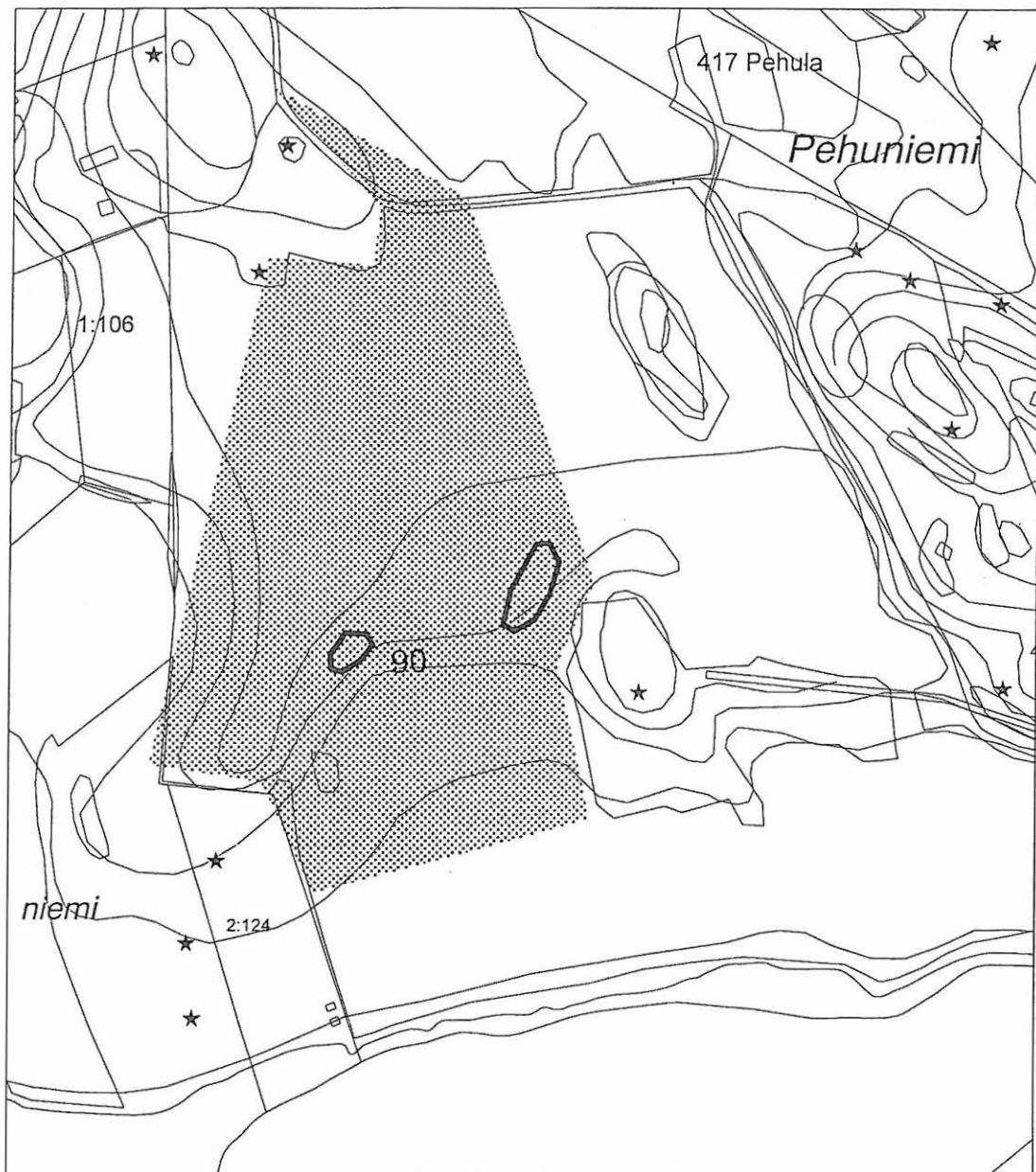
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.2. PEHUNIEMI
kivikautinen asuinpaikka

x = 6840751, y = 2521625
p = 6843423.24, i = 3362770.94
z = 92,5 - 95 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

Pisterasteri = tarkastettu alue
musta viiva = havaintoalueen raja
(vasemmanpuoleinen alue on kvartsien irtolöytöpaikka)

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

5.2.3

NIHUANJOKI

Kunta:	Orivesi
Kylä:	Holma
Kohteen nimi:	Nihuanjoki
Muinaisjäänöstyyppi:	asuinpaikat
Tyypin tarkenne:	
Lukumäärä:	3
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka:	2/3, ks. kohta Luokitusehdotus perusteluineen
Mj.rek.nro:	
Sijainti:	peltoalueella Nihuanjoen ja Saunalammin koillisrannalla, Tampere-Jyväskylän tien molemmilla puolella 2142 08 LEPPÄHAMMAS
Peruskartta:	
Nihuanjoki 1	
Peruskoordinaatit:	x = 6842742 y = 2521094 z = 90-100
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6845437.06 i = 3362331.53
Nihuanjoki 2	
Peruskoordinaatit:	x = 6842587 y = 2521231 z = 90-95
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6845275.84 i = 3362461.97
Nihuanjoki 3	
Peruskoordinaatit:	x = 6842499 y = 2521387 z = 90-95
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6845180.14 i = 3362613.23
Koordinaattiselite:	inventoinnissa havaittujen iskosalueiden keskipiste
Etäisyystieto:	2,8 km Oriveden kirkosta NE
Merkitty peruskartalle:	ei
Maastomerkintä:	ei

Hoito ja kunto: todennäköisesti peltotöissä kokonaan tuhoutuneita kivikautisia asuinpaikkoja viljelyksessä olevilla pelloilla

Tila- ja omistajatiedot

Nihuanjoki 1:	
Kylä:	Holma
Tila:	Peltola
Omistaja:	Juha Maunu
Osoite:	Laasolantie 5 35300 ORIVESI
Kiinteistötunnus:	562-403-0001-0007

Nihuanjoki 2 ja 3:
Kylä: Holma

Tila: Holma
Omistaja: Juha Maunu
Osoite: Laasolantie 5 35300 ORIVESI
Kiinteistötunnus: 562-403-0001-0154

Aiemmat tiedot:

Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 30)

Aiemmat löydöt:

HM 50:275 Reikäkivi Holman vanhojen päärakennusten kaakkoispuolelta rinteestä

Aiemmat havainnot:

Bergström tarkasti mainitun esineen löytöpaikan puutarhassa, mutta ei havainnut mitään muinaisjäänökseen viittaavaa

Inventointi 2003:

Aika: Jouko Pukkila 14. ja 15.5.

Löydöt: KM 33815: 1-8 (kiviesineitä ja iskoksia)

Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000

Negatiivit: 126083, 126085-126086

Diat: -

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Holman kylän alueella tehtiin useista lukuisista erillisistä kivikautisista asuinpaikoista n. 1,3 km pitkällä vyöhykkeellä. Alueelta on saatu yksittäisiä kiviesinelöytöjä jo satakunta vuotta sitten. Myöhemmin, 1970-luvulta alkaen on silloinen maanomistaja Tapani Maunu löytänyt pelloiltaan yli kaksikymmentä kiviesinettä. Hänen opastamana paikoihin tutustuttiin 1½ päivän ajan. Todettakoon, että Tapani Maunu tunnistaa paitsi kiviesineet niin myös kvartsi-iskokset. Havaintoja tarkastellaan tässä raportissa kolmena eri kohteena, joille voidaan osoittaa topografiset rajat nykyisessäkin maisemassa. Nihuanjoen aluetta erottaa Laahusjärvestä Holman kartanon eteläpuolella Saunalammiin laskeva puro ja sen syvä uoma, Saarenmäki on taas tasaisen peltoaukean keskellä oleva korkea mäki.

Pohjoisimpana Nihuanjoen koillisrannan kolmesta asuinpaikasta on **Nihuanjoki 1** n. 250 m Tampere-Jyväskylän tien pohjoispuolella ja runsaat 100 m Nihuanjoen pohjoispäästä koilliseen. Hennolla oraalla olleen peltorinteen keskivaiheilla laakeassa notkelmassa kohdalla havaittiin joitakin kvartsi-iskoksia, joista osa poimittiin talteen. Iskosalueen pohjoispäästä oli Tapani Maunu löytänyt kolme esinettä: rinteen alaosasta, jo lähes tasamaalta pienen taltan ja rinteen laelta kaksi hyvin karkeatekoista ja kulunutta kiviesinettä, todennäköisesti tuuria. Näiden löytöpaikka on rinteen laella n. 100 m mpy. Toinen on valmistettu käyttäen yksipuolista reunaiskentää. Löytöalue on melko jyrkkä rinne, jonka laki on n. 100 m mpy. Mäki laskee melko jyrkästi 90 m mpy tasolle. Nihuanjoki 1 on selkeärajainen löytöalue, jota erottaa etelämpänä olevasta Nihuanjoki 2:n asuinpaikasta n. 150 m pitkä löydötön alue. Alueen, jolta iskoksia havaittiin, koko on n. 60 x 40 m.

Nihuanjoki 2 sijaitsee edellisestä kaakkoon runsaat 100 m Nihuanjoesta koilliseen, aivan Tampere-Jyväskylän tien pohjoispuolella peltomaalla. Alue on loivasti lounaaseen viettävää hiesupeltoa. Iskoksia – paikalta ei ole löytynyt esineitä – havaittiin n. 90 x 50 m laajuisella alueella peltorinteessä 90 – 95 m korkeudella ja myös niiden kohdalla näkyi laakea notkelma rinteessä. Laajuus on määritetty iskosten levinnän perusteella. Havainto-olot olivat hyvät, sillä pelto oli äestetty.

Mahdollisesti myös **Nihuanjoki 3** on erillinen asuinpaikka, sillä sen ja 9-tien välistä ei ole iskoksia. Löytöalue sijaitsee aivan Tampere-Jyväskylä-tien eteläpuolella peltorinteessä n. 50 m Holman

päärakennuksesta länteen. Pelto oli melko vahvalla oraalla ja havaintojen teko oli hankalaa. Paikalla näkyikin vain muutama iskos, mutta oppaana toimineen Tapani Maunun mukaan niitä on kyllä näkynyt rinteessä enemmänkin. Paikalta ei ole esinelöytöjä. Aivan Tampere-Jyväskylä-tien vierestä ei iskoksia löytynyt. Asuinpaikka saattaa jatkua Holman kartanon pihapiiriin, josta on vanhojen päärakennusten kaakkoispuolelta puutarhatöissä löytynyt kiviesine. Puutarhassa oli kasvillisuus melko voimakasta eikä aluetta tarkastettu pintapuolista enempää. Savinen hietamaa, kuten pohjoisemminkin pelloilla.

Ympäristö ja maasto: viljeltyjä peltoja Nihuanjoen koillisrannalla. Paikalla on jyrkkiäkin rinteitä.

Laajuusarvio perusteluineen: Nihuanjoki 1 3700 m², Nihuanjoki 2 3900 m² ja Nihuanjoki 3 3000 m². Inventoinnissa havaittujen iskosalueiden laajuus.

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä: näytetty paikat maanomistaja Juha Maunulle ja kerrottu mahdollisen suojelupäätöksen vaikutuksista

Luokitusehdotus perusteluineen: 2/3. Kohteet ovat osa poikkeuksellisen laajaa asuinpaikka-aluetta

Havainnointimahdollisuudet: Nihuanjoki 1 ja 2 hyvät, Nihuanjoki 3 välttävät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelvat jatkotoimenpiteet: täsmäinventointi iskosalueiden tarkan laajuuden ja sijainnin varmistamiseksi

Lisätietoja:

Nihuanjoki 1:ssä ja 2:ssa havaittiin myös liitupiippujen paloja ja tiiltä.

Liitteenä 3 irtolöytökaavake

Kuva 15. Nihuanjoki 1:n kivikautinen asuinpaikka. S. 126086. Kuva Ulla Lähdesmäki.

Kuva 16. Nihuanjoki 2:n kivikautinen asuinpaikka. NW. 126085. Kuva Jouko Pukkila.

Kuva 17: Nihuanjoki 3:n kivikautinen asuinpaikka. E. 126083. Kuva Jouko Pukkila.

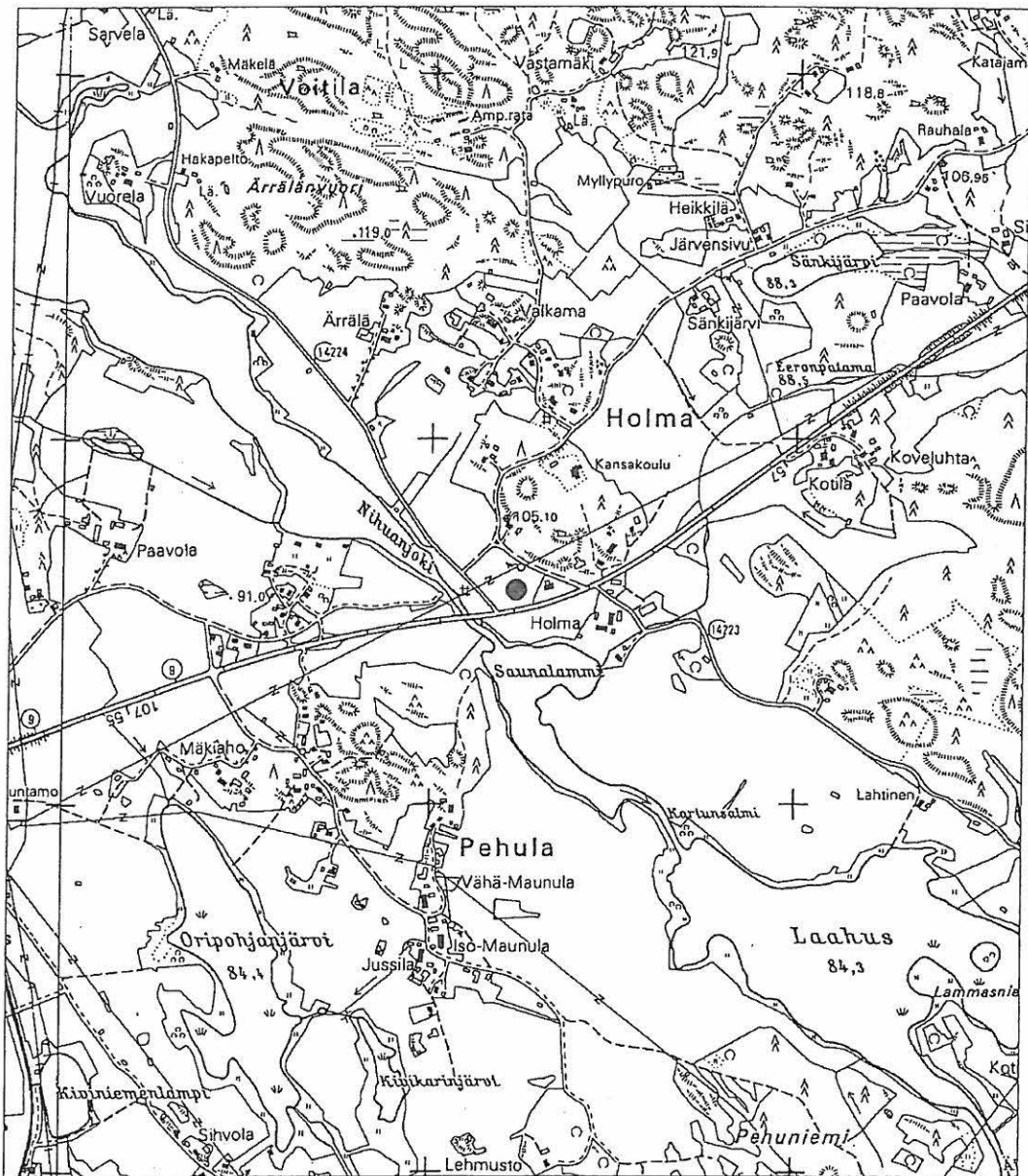
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.3 NIHUANJOKI
kivikautinen asuinpaikka

x = 6842587, y = 2521231
p = 6845275.84, i = 3362461.97
z = 92,5 - 95 m mpy

Nihuanjoki 2:n koordinaatit

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2142 08 LEPPÄHAMMAS). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.3 NIHUANJOKI
kivikautinen asuinpaikka

x = 6842587, y = 2521231
p = 6845275.84, i = 3362461.97
z = 92,5 - 95 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

Pisterasteri = tarkastettu alue
musta viiva = havaintoalueen raja

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

5.2.4

LAAHUSJÄRVI

Kunta:	Orivesi
Kylä:	Holma
Kohteen nimi:	Laahusjärvi
Muinaisjäänöstyyppi:	asuinpaikat
Tyypin tarkenne:	
Lukumäärä:	3
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka:	2/3, ks. kohta Luokitusehdotus perusteluineen
Mj.rek.nro:	
Sijainti:	peltoalueella Saunalammin ja Laahusjärven koillisrannalla, Tampere-Jyväskylän tien eteläpuolella
Peruskartta:	2142 08 LEPPÄHAMMAS
Laahusjärvi 1	
Peruskoordinaatit:	x = 6842363 y = 2521533 z = 90 - 95
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6845037.29 i = 3362752.40
Laahusjärvi 2	
Peruskoordinaatit:	x = 6842195 y = 2521696 z = 90 - 95
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6844861.92 i = 3362907.51
Laahusjärvi 3	
Peruskoordinaatit:	x = 6842123 y = 2522058 z = 90 - 95
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6844773.30 i = 3363265.90
Koordinaattiselite:	havaintoalueiden keskipiste
Etäisyystieto:	2,9 km Oriveden kirkosta ENE
Merkitty peruskartalle:	ei
Maastomerkinä:	ei

Hoito ja kunto: todennäköisesti peltotöissä lähes kokonaan tuhoutuneita kivikautisia asuinpaikkoja viljelyksessä olevalla pellolla

Tila- ja omistajatiedot

Kylä:	Holma
Tila:	Holma
Omistaja:	Juha Maunu
Osoite:	Laasolantie 5 35300 ORIVESI
Kiinteistötunnus:	562-403-0001-0154

Aiemmat tiedot:

Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 31)

Aiemmat löydöt:

HM 55:74
Talossa?

Poikkikirves
Kivitaltan katkelma

Ilmeisesti Kivelän pelloilta
Talosta Laahusjärven suuntaan
pelloilta, n. 300 m rannasta
rinteen puolivälistä

Aiemmat havainnot:

Bergström tarkasti peltoja havaitsematta mitään muinaisjäänökseen viittaavaa.

Inventointi 2003:

Aika:

Jouko Pukkila 14. ja 15.5.

Löydöt:

KM 33816: 1-24 (Tapani Maunun irtolöytöjä asuinpaikka-
alueelta: talttoja, tuuria, kiviesineiden paloja)

Kartat:

ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen
pohjakartasta 1:10 000

Negatiivit:

126087 - 126088

Diat:

-

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Holman kylän alueella tehtiin useista lukuisista erillisistä kivikautisista asuinpaikoista n. 1,3 km pitkällä vyöhykkeellä. Alueelta on saatu yksittäisiä kiviesinelöytöjä jo satakunta vuotta sitten. Myöhemmin, 1970-luvulta alkaen on silloinen maanomistaja Tapani Maunu löytänyt pelloiltaan yli kaksikymmentä kiviesinettä. Hänen opastamana paikkoihin tutustuttiin 1½ päivän ajan. Todettakoon, että Tapani Maunu tunnistaa paitsi kiviesineet niin myös kvartsi-iskokset. Havaintoja tarkastellaan tässä raportissa kolmena eri kohteena, joille voidaan osoittaa topografiset rajat nykyisessäkin maisemassa. Nihuanjoen aluetta erottaa Laahusjärvestä Holman kartanon eteläpuolella Saunalammiin laskeva puro ja sen syvä uoma, Saarenmäki on taas tasaisen peltoaukean keskellä oleva korkea mäki.

Holman kylän alueella tehtiin useista lukuisista erillisistä kivikautisista asuinpaikoista 1,2 km pitkällä vyöhykkeellä sekä erillisellä paikalla vyöhykkeen koillispuolella. Paikalta on saatu yksittäisiä kiviesinelöytöjä jo satakunta vuotta sitten. 1970-luvulta alkaen oli maanomistaja, nykyinen vanha isäntä Tapani Maunu löytänyt yli kaksikymmentä kiviesinettä, jotka nyt saatiin museolle. Hänen opastamana paikkoihin tutustuttiin 1½ päivän ajan ja saatiin asuinpaikkavyöhykkeestä hahmotettua seuraava kuva.

Holman kartanon kaakkoispuolella, Saunalammin ja Laahusjärven koillispuolella on laaja, kumpuileva peltoaukea, jossa Tapani Maunu on tehnyt lukuisasti kivikautisia asuinpaikkahavaintoja ja löytänyt parisenkymmentä kiviesinettä. Pelto on hietamaata, vähemmän savensekaista kuin pohjoisempaan. Pintapoiminnassa havaittiin erillisiä löytöalueita, joiden välillä on löydöttömiä kohtia. Vyöhykkeisyyttä puolustavat myös Tapani Maunun havainnot. Pintapoiminnassa pellolla näkyneitä kvartseja ei poimittu talteen, vaan katsottiin, että talteen saadut esineet ovat riittävä osoitus kivikautisista asuinpaikoista.

Ensimmäinen asuinpaikka **Laahusjärvi 1** sijaitsee n. 130 m Holman päärakennuksesta kaakkoon pienen kesäasunnon läheisyydessä alkavan harjanteen laella ja osaksi länteen viettävässä rinteessäkin. Paikalla oli nähtävissä joitakin iskoksia. Alueen koko on n. 45 x 20 m ja pinta-ala n. 700 m².

Seuraava asuinpaikka **Laahusjärvi 2** alkoi ensimmäisestä alueesta n. 150 m etelään kohdassa, jossa rinne muodostaa lounaseen suuntautuvan selvän niemekkeen ja jatkui saman törmän lounaisrinnettä kaakkoon. Paikalla oli havaittavissa harvakseltaan iskoksia rinteessä ja myös rinteen alapuolisella tasamaalla, jossa orgaanisen aineksen määrä ja märkyys lisääntyivät. Rinteen laella ei iskoksia näkynyt kuin aivan yksittäin kappalein. Alueen pohjoispäästä on löytynyt ainakin yksi talteen saaduista kiviesineistä. Melkein heti tämän alueen kaakkoispuolella alkaa toinen laaja vyöhyke ja välialueen vähälöytöisyys saattaa olla näennäinen. Havainto-olosuhteet olivat kuitenkin

hyvät pellon ollessa äestetty. Tältä alueelta on löytynyt joitakin esineitä ja ainakin pieni, hieman lohjennut kourutaltoa (KM 33816:) on rinteiden alaosasta alueen keskivaiheilta. Niin ikään tämän vyöhykkeen keskiosasta rinteiden alaosasta, osittain jo tasamaalta tehtiin ainoa mahdollinen kulttuurikerroshavainto: kairanäytteissä erottui sekoittunutta maata n. 50 cm syvyyteen muutaman kymmenen neliömetrin alueella, siis selvästi kyntösyvyyttä syvemmälle. Kyseeseen voisi tulla myös peltotöissä ylempää rinteestä siirtynyt maa, mutta samaa ilmiötä ei havaittu muista rinteiden vastaavista kohdista otetuissa kairanäytteissä. Rinteessä ja etenkin sen yläpuolelta tasaiselta maalta otetuissa kairanäytteissä kyntökerroksen alapuolinen kova, vaalea pohjamaa tuli vastaan paikoin jo 15 cm syvyydessä. Näyttää siltä, että asuinpaikka on pääosin tuhoutunut.

Havaittujen iskosten perusteella asuinpaikan pituudeksi arvioitiin 300 metriä ja leveydeksi 20-40 m sekä pinta-alaksi n. 10 500 m².

Laahusjärvi 3 sijaitsee Laahusjärvi 2:sta n. 200 m länteen samalla korkeudella rinteessä kohdassa, jossa se kääntyy etelään. Asuinpaikkojen väliin jäävällä alueella ei havaittu iskoksia, mutta Tapani Maunun mukaan siitäkään on löytöjä. Havaittu iskosalue on arviolta 90 x 35 m kokoinen ja sen pinta-ala on n. 2700 m². Alueella näkyi harvakseltaan iskoksia, mutta peltotöissä on paikalta Tapani Maunun mukaan löytynyt neljä tai viisi nyt museolle saaduista esineistä.

Ympäristö ja maasto: viljeltyjä peltoja Saunalammien ja Laahusjärven koillisrannalla. Paikalla on vanhoja rantatörmäitä.

Laajuusarvio perusteluineen: Laahusjärvi 1 n. 700 m², Laahusjärvi 2 10500 m² ja Laahusjärvi 3 n. 2700 m². Pintapöiminnässä havaittujen iskosalueiden laajuus.

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä: näytetty paikat maanomistaja Juha Maunulle ja kerrottu mahdollisen suojelupäätöksen vaikutuksista

Luokitusehdotus perusteluineen: 2/3, Laahusjärvi 2 paikoitellen 2. Kohteet ovat kuitenkin osa poikkeuksellisen laajaa asuinpaikka-aluetta.

Havainnointimahdollisuudet: erinomaiset/hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelavat jatkotoimenpiteet: täsmäinventointi iskosalueiden tarkan laajuuden ja sijainnin varmistamiseksi

Lisätietoja:

Peltoalueen koillisosassa lähellä korkeimmalla kohtaa sijaitsevan peltosaarekkeen lounaisreunaa, asuinpaikkavyöhykkeestä n. 150 m koilliseen oli Tapani Maunu löytänyt kyntötöissä maan pinnalle nousseita palaneita kiviä ja hiilen sekaista tummaa maata. Hän pystyi osoittamaan tarkan löytöpaikan peltosaarekkeen kulmassa. Pellon pinnalla näkyi edelleen löytyi jokunen palanut kivi ja kairanäytteessä kyntökerrokseen sekoittunutta hiilen murenaa, jota ei ympäröiviltä alueilta löytynyt. Maan pinnalla ei näkynyt nyt eikä ollut aiemminkaan näkynyt iskoksia. Todennäköisesti kyseessä on ollut yksittäinen, ilmeisesti kivikautta myöhempi lieden sija, joka peltotöissä lienee kokonaisuudessaan hävinnyt.

Liitteenä 3 irtolöytökaavake.

Kuvat 18-19: Yllä Laahusjärven kiviautisen asuinpaikka alueen pohjoisosa (SW, 126087),
alempana eteläosa (SW, 126088). Kuvat Jouko Pukkila.

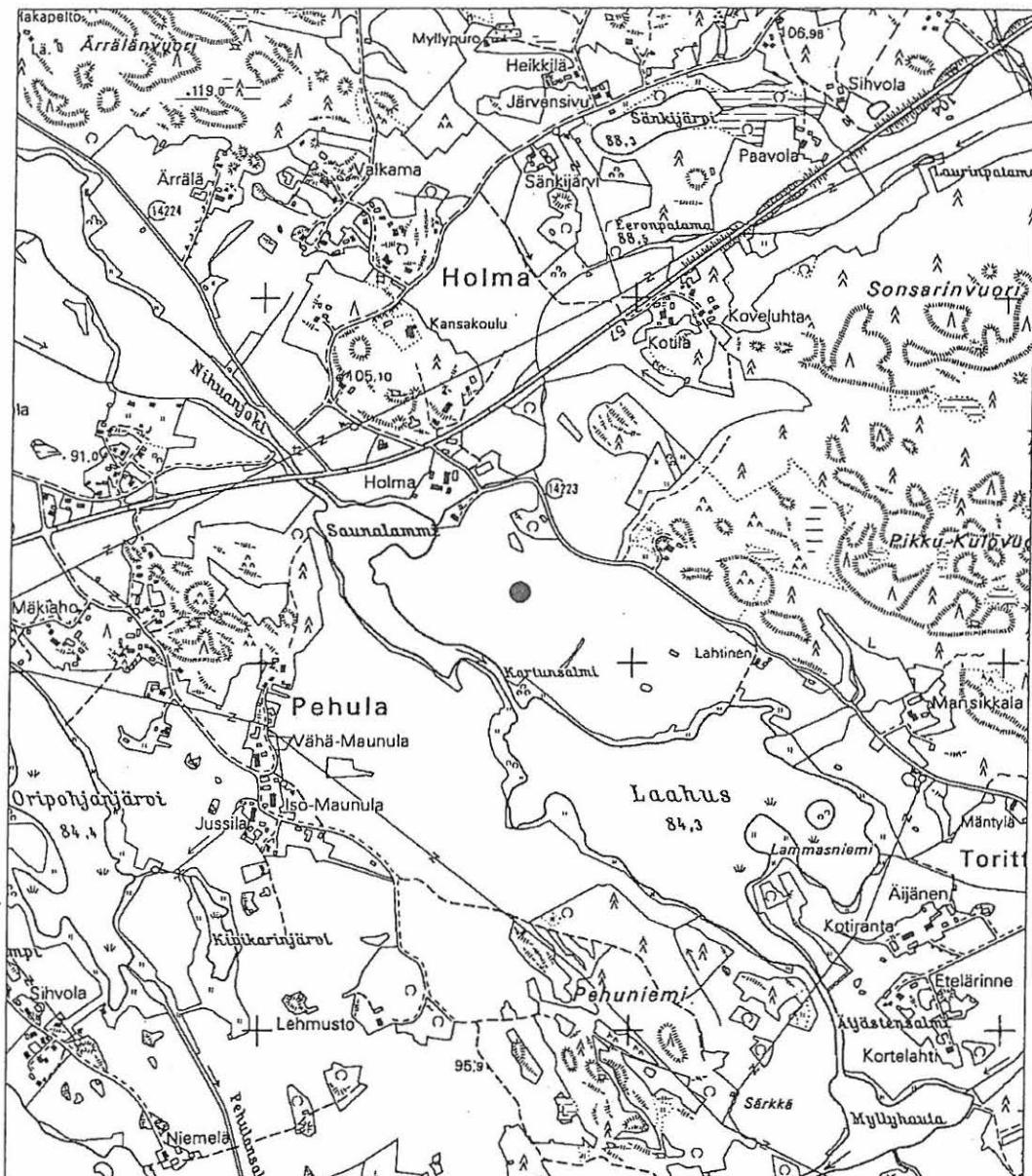
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.4 LAAHUSJÄRVI
kivikautinen asuinpaikka

x = 6842195, y = 2521696
p = 6844861.92, i = 3362907.51
z = 90 - 95 m mpy

Laahusjärvi 2:n koordinaatit

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2142 08 LEPPÄHAMMAS). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

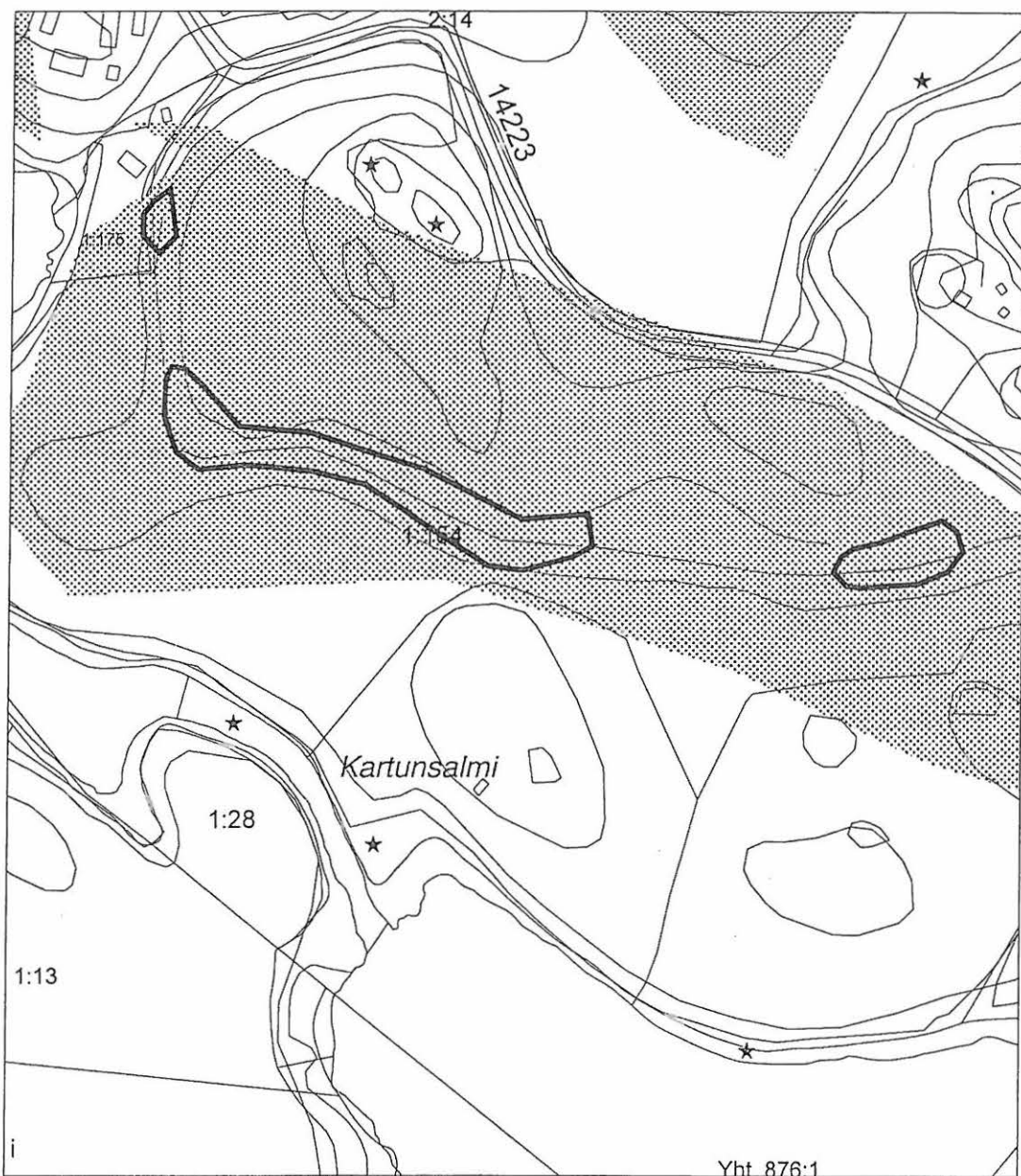
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.4. LAAHUSJÄRVI
kivikautinen asuinpaikka

x = 6842195, y = 2521696
p = 6844861.92, i = 3362907.51
z = 90 - 95 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

Pisterasteri = tarkastettu alue
musta viiva = havaintoalueen raja

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

5.2.5

SAARENMÄKI

Kunta:	Orivesi
Kylä:	Holma
Kohteen nimi:	Saarenmäki
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Tyypin tarkenne:	
Lukumäärä:	1
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka:	2/3, ks. kohta Luokitusehdotus perusteluineen
Mj.rek.nro:	
Sijainti:	pellolla korkean peltosaarekkeen länsirinteellä n. 200 m Tampere-Jyväskylän tiestä SE ja n. 450 m Saunalammin E-päästä E.
Peruskartta:	2142 08 LEPPÄHAMMAS
Peruskoordinaatit:	x = 6842577 y = 2521850 z = 90-95
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6845236.50 i = 3363079
Koordinaattiselite:	havaintoalueen keskipiste
Etäisyystieto:	3,3 km Oriveden kirkosta NE
Merkitty peruskartalle:	ei
Maastomerkintä:	ei

Hoito ja kunto: todennäköisesti peltotöissä lähes kokonaan tuhoutunut kivikautinen asuinpaikka viljelyksessä olevalla pellolla

Tila- ja omistajatiedot

Kylä:	Holma
Tila:	Holma
Omistaja:	Juha Maunu
Osoite:	Laasolantie 5 35300 ORIVESI
Kiinteistötunnus:	562-403-0001-0154

Aiemmat tiedot:

Aiemmat löydöt:

Inventointi 2003:

Aika:	Jouko Pukkila 14. ja 15.5.
Löydöt:	KM 33817 (iskoksia, ydin, piin pala, pikkutaltoa)
Kartat:	ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit:	126084
Diat:	-

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Myös n. 400 m päässä Laahusjärven laajan asuinpaikka-alueen koillispuolella, Saarenmäki-nimisellä peltoalueella on kivikautinen asuinpaikka. Tapani Maunu on löytänyt paikalta iskoksia ja pienen kivitaltan sekä mahdollisesti verkon painona käytetyn urallisen kiven, jota ei luetteloitu.

Saarenmäki on selkeästi erottuva korkea ja paikoin jyrkkärinteinen mäki, jonka lounaispuolella on vasta äskettäin kuivattu suopelto. Viimeksi mainittu erottuu värinsä ja pehmeän maalajinsa perusteella hietaisemmasta pellostä. Pikkutaltoa on löytynyt länsiosasta ehkä n. 200 m 9-tiestä kaakkoon rinteiden jyrkästä osasta, urallinen kivi taas on kuivatun suon reunasta. Iskoksia havaittiin rinteiden alaosassa tasamaalla, lähellä entistä suon rantaa melko pitkällä (n. 110 m) ja kapealla (n. 20 m) vyöhykkeellä. Löytötiheys vaihteli, mutta selkeitä keskittymiä ei havaittu. Talteen poimittiin myös yksi piin pala. Asuinpaikan pinta-ala on n. 2800 m².

Ympäristö ja maasto: jyrkän peltosaarekkeen länsirinteellä oleva viljelty peltorinne ja sen alapuolisen tasanteen koillisosa suopellon reunassa

Laajuusarvio perusteluineen: 2800 m². Pintapöiminnassa havaitun iskosalueen laajuus.

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä: kerrottu paikasta ja mahdollisen suojelupäätöksen vaikutuksista maanomistaja Juha Maunulle

Luokitusehdotus perusteluineen: 2/3. Kohde on osa poikkeuksellisen laajaa asuinpaikka-aluetta.

Havainnointimahdollisuudet: olosuhteet olivat hyvät.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä: Nihuanjoen ja Laahusjärven laajat kivikautiset asuinpaikat sijaitsevat asuinpaikasta lounaaseen

Suosittelavat jatkotoimenpiteet: täsmäinventointi iskosalueen tarkan laajuuden ja sijainnin varmistamiseksi

Lisätietoja:

Saarenmäen laella on lepikoitunut alue, jossa on aikanaan sijainnut kartano, Saarena tai Luotona tunnettu. Oriveden historian mukaan nuijamiehet polttivat sen. Nyt jäljellä on ilmeisesti kivijalkaan kuuluneita rakennelmia.

Liitteenä 3 irtolöytökaavake

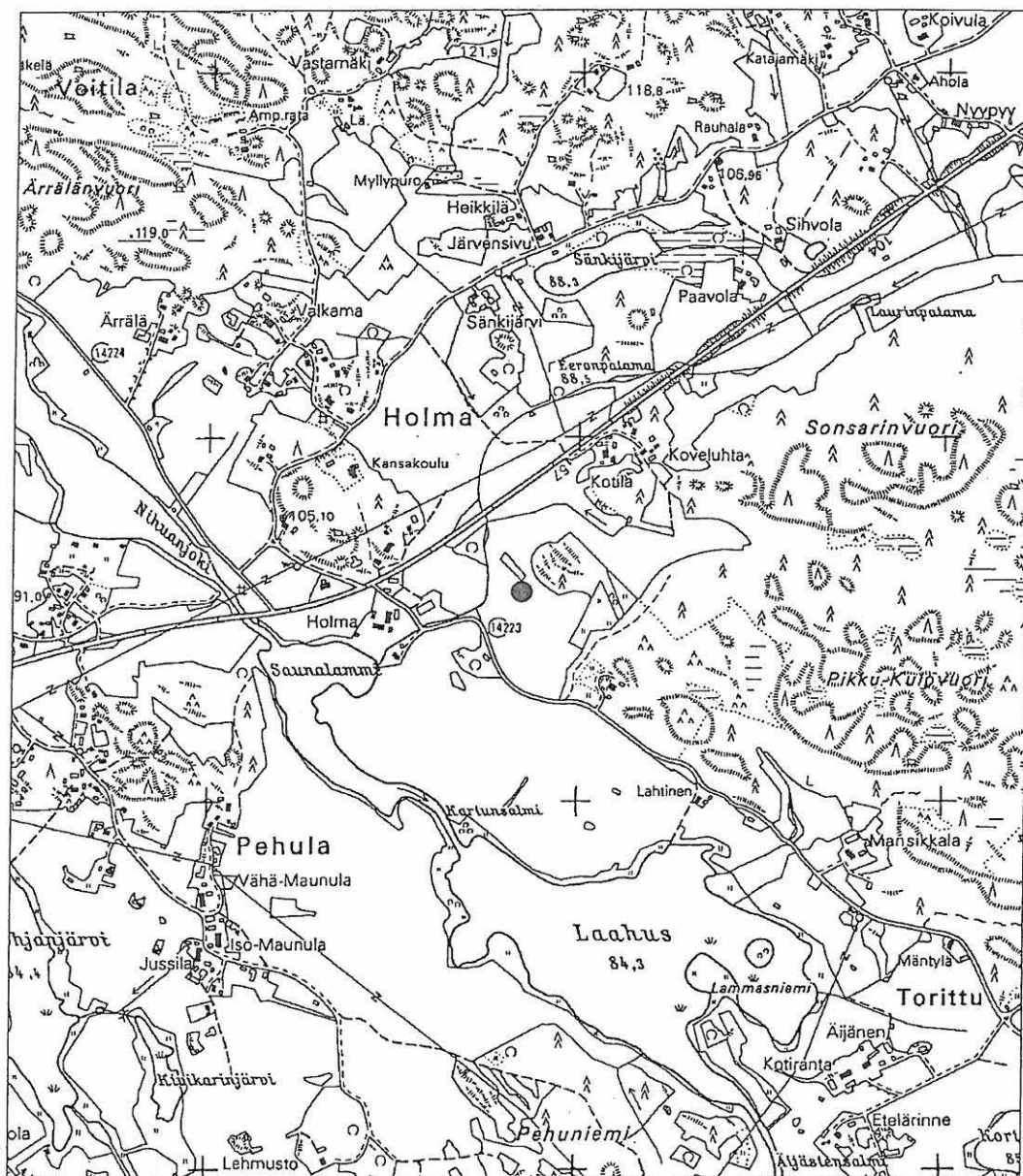
Kuva 20: Saarenmäen kivikautinen asuinpaikka sijaitsee tien takana näkyvän mäen rinteellä. Luodon kartanoon kuuluneita rakennelmia lienee jäljellä mäen laella olevan lehtipuumetsikön kohdalla kuvan oikeassa laidassa. W. 126084. Kuva Jouko Pukkila.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.5 SAARENMÄKI
kivikautinen asuinpaikka

x = 6842577, y = 2521850
p = 6845236.50, i = 3363079
z = 90 - 95 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2142 08 LEPPÄHAMMAS). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.5. SAARENMÄKI
kivikautinen asuinpaikka

x = 6842577, y = 2521850
p = 6845236.5, i = 3363079
z = 90 - 95 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

Pisterasteri = tarkastettu alue
musta viiva = havaintoalueen raja

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

5.2.6

VANHA-JOENSUU

Kunta:	Orivesi
Vanha kunta:	Eräjärvi
Kylä:	Uiherla
Kohteen nimi:	Vanha-Joensuu
Muinaisjäänöstyyppi:	asuinpaikat
Tyypin tarkenne:	
Lukumäärä:	1
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka:	2
Mj.rek.nro:	
Sijainti:	Pellolla Uiherlanjoen ja Omenajärven puolivälissä
Peruskartta:	2141 09 UIHERLA
Peruskoordinaatit:	x = 6828230 y = 2528903 z = 90 - 92,5
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6830576.78 i = 3369465.05
Koordinaattiselite:	havaintoalueen keskipiste
Etäisyystieto:	2,2 km Eräjärven kirkosta SSW
Merkitty peruskartalle:	ei
Maastomerkintä:	ei

Hoito ja kunto: todennäköisesti peltotöissä lähes kokonaan tuhoutunut kivikautinen asuinpaikka viljelyksessä olevalla pellolla

Tila- ja omistajatiedot

a)

Kylä:	Uiherla
Tila:	Vanha-Joensuu Rno 2:17
Omistaja:	Ahti ja Asta Seppänen
Osoite:	Peltomaantie 56, 35220 Eräjärvi
Kiinteistötunnus:	562-449-0002-0017

b)

Kylä:	Eräjärvi
Tila:	Vanha-Joensuu
Omistaja:	Ahti ja Asta Seppänen
Osoite:	Peltomaantie 56 35220 ERÄJÄRVI
Kiinteistötunnus:	562-440-0004-0083

Aiemmat tiedot:

Ulla Lähdesmäki	tark. 26.6.1997	tarkastuskertomus tämän raportin liitteenä
-----------------	-----------------	--

Aiemmat löydöt:

KM 33818: 1-6	V. 1997 löytöjä, kivikirves, kvartsi-iskoksia ja mahdollisia ytimiä
---------------	---

Inventointi 2003:

Aika: Jouko Pukkila ja Kalle Luoto 20.5.
Löydöt: -
Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit: 126071
Diat: 51022

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Alue peltosaarekkeen ympärillä poimittiin, iskoksia havaittiin sen pohjoiskulmauksen itäpuolella pellolla, joka vietti loivasti pohjoiseen metsitetylle alueelle. Kvartsi-iskosten lisäksi pelloilla oli myös mm. liitupiippujen paloja, joita havaittiin myös harjanteella Uusi-Joensuun puolella n. 150 m luoteeseen. Löytöjä ei kerätty talteen. Peltosaarekkeella kaivettiin koepisto ja otettiin kairanäytteitä, mutta minkäänlaisia havaintoja muinaisjännöksestä ei siellä tehty.

Ympäristö ja maasto: Savista peltoa, joka osaksi on metsitetty. Alueen halki menee pieni puro.

Laajuusarvio perusteluineen: n. 3500 m², vuoden 1997 tarkastushavainnot ja vuoden 2003 pintapoimintahavainnot

Ehdotus suoja-alueeksi: pintapoiminnan perusteella rajattu asuinpaikka sekä siitä pohjoiseen sijaitsevan kiviesineen löytöalue

Suojelutoimenpiteet kentällä: v. 1997 paikka osoitettu maanomistajalle ja kerrottu hänelle mahdollisen rauhoituksen merkitystä

Luokitusehdotus perusteluineen: 2. Asuinpaikan tarkempi määrittely edellyttää arkeologista tutkimusta (Ulla Lähdesmäki 1997)

Havainnointimahdollisuudet: kohtalaiset

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä: asuinpaikasta n. 700 m pohjoiseen, Kurki-Heikkilän mailta lienee löytynyt kiviesineitä

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja: Irtolöytöjä viereisestä Kurki-Heikkilästä?. Liitteenä 3 aiempi tarkastuskertomus.

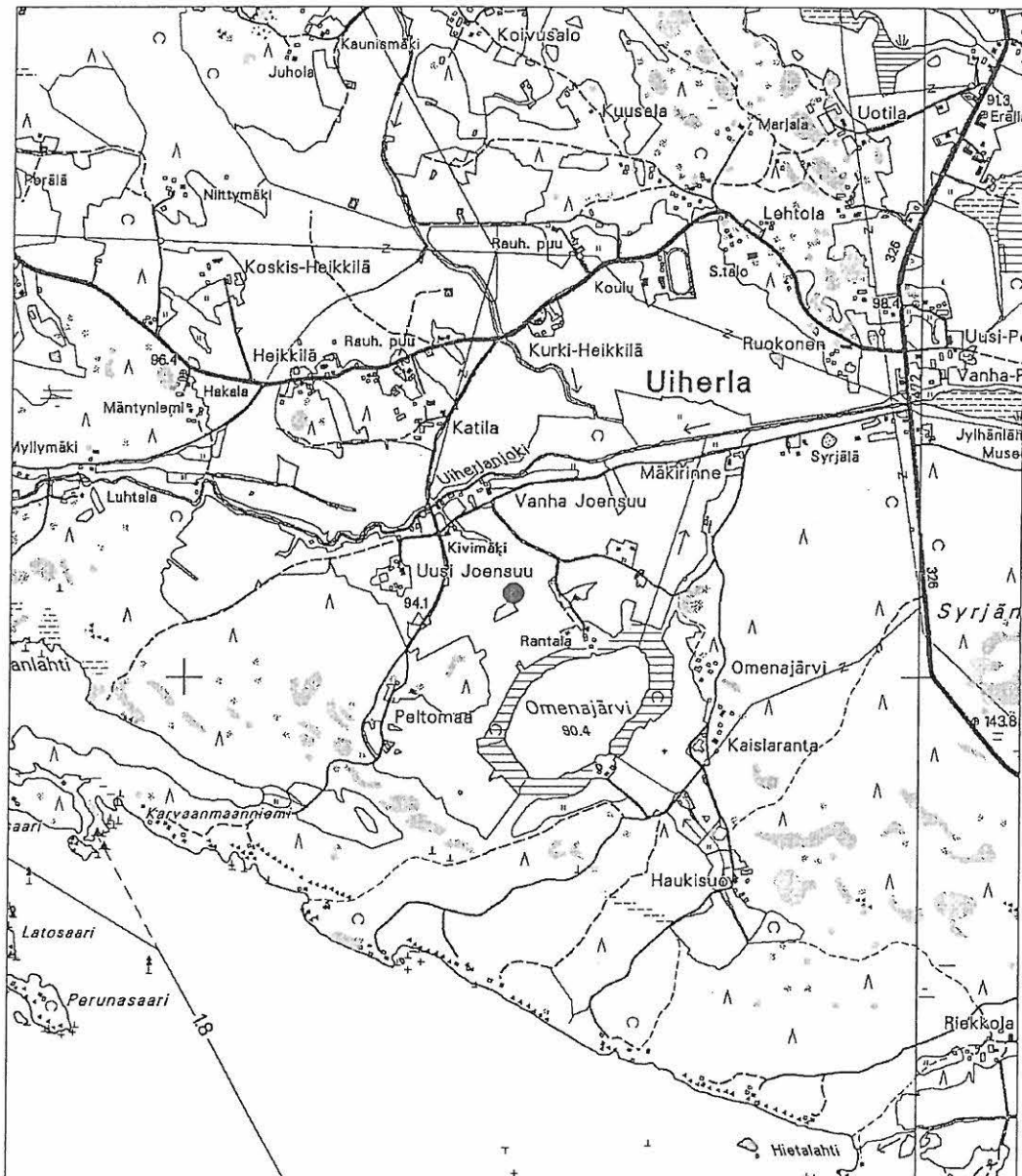
Kuva 21: Orivesi (Eräjärvi) Uiharla Vanha-Joensuu, kivikautinen asuinpaikka. NE. 126071. Kuva Jouko Pukkila.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.6 VANHA-JOENSUU
kivikautinen asuinpaikka

x = 6828230, y = 2528903
p = 6830576.78, i = 3369465.05
z = 90 - 92,5 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2141 09 UIHERLA). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

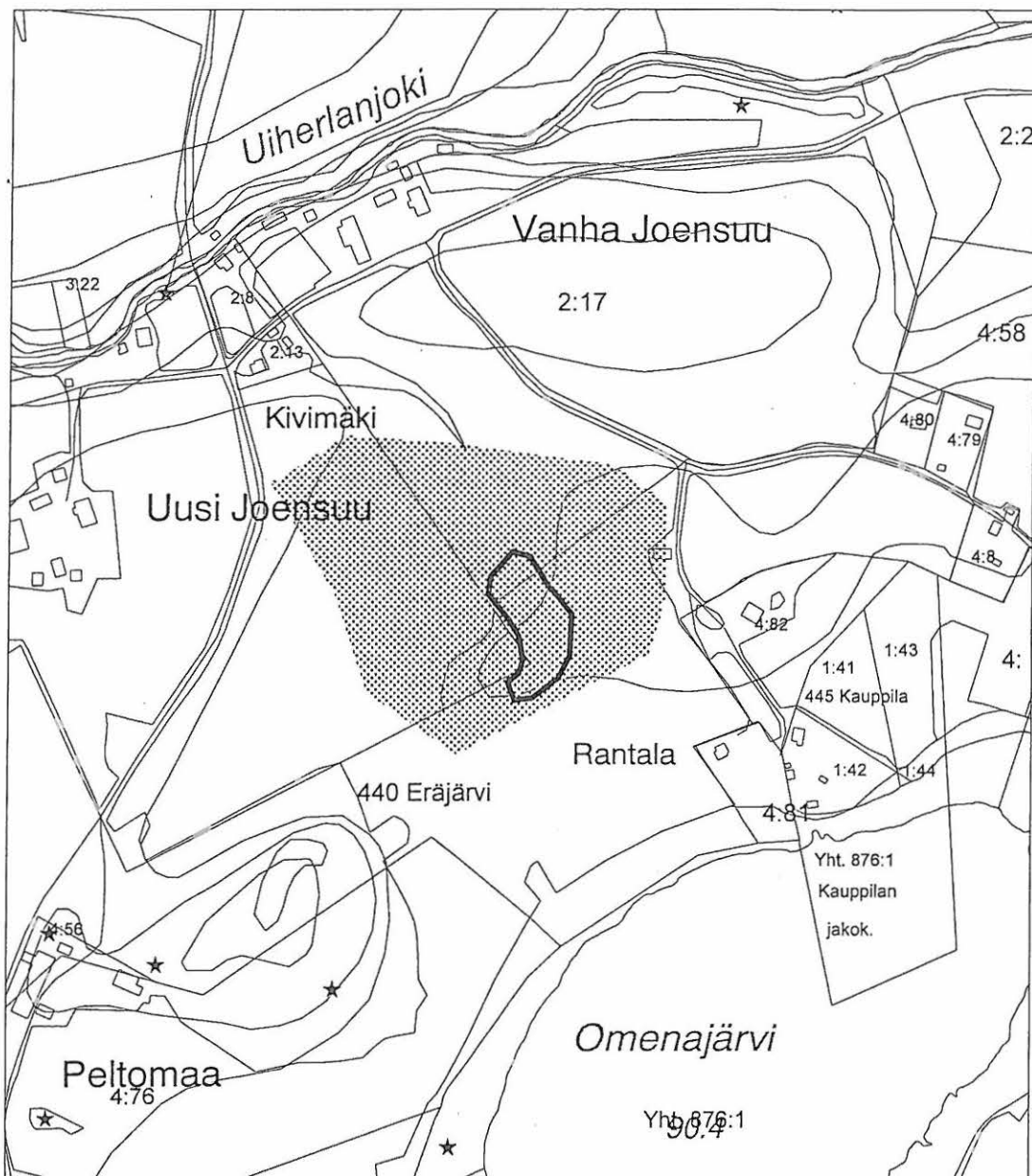
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.6. VANHA-JOENSUU
kivikautinen asuinpaikka

x = 6828230, y = 2528903
p = 6830576.78, i = 3369465.05
z = 90 - 92,5 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

Pisterasteri = tarkastettu alue
musta viiva = havaintoalueen raja

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

5.2.7

RIEKKOLA

Kunta:	Orivesi
Vanha kunta:	Eräjärvi
Kylä:	Hietalahti
Kohteen nimi:	Riekkola
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Tyypin tarkenne:	
Lukumäärä:	1
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka:	
Mj.rek.nro:	
Sijainti:	peltorinteellä Hietalahteen laskevan ojan pohjoispuolella
Peruskartta:	2141 09 UIHERLA
Peruskoordinaatit:	x = 6826822 y = 2529975 z = 87,5 - 95
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6829120.64 i = 3370471.31
Koordinaattiselite:	inventoinnissa havaitun iskosalueen keskipiste
Etäisyystieto:	3,2 km Eräjärven kirkosta S
Merkitty peruskartalle:	ei
Maastomerkintä:	ei

Hoito ja kunto: peltotöissä todennäköisesti kokonaan tuhoutunut kivikautinen asuinpaikka viljelyksessä olevalla pellolla

Tila- ja omistajatiedot

Kylä:	Hietalahti
Tila:	Riekkola
Omistaja:	Pertti ja Toivi Sipilä
Osoite:	Hietalahdentie 69 35220 Eräjärvi
Kiinteistötunnus:	562-442-0001-0029

Aiemmat tiedot: -

Aiemmat löydöt: -

Inventointi 2003:

Aika:	Jouko Pukkila ja Kalle Luoto 20.5.
Löydöt:	KM 33819:1-4 (kvartsi-iskoksia, paimensauvaneula, punasavikeramiikkaa, piinpala) Lisäksi talossa säilytetään pientä kourutaltoa ja liuskekeihäänkärjen katkelmaa
Kartat:	ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit:	129075
Diat:	51023 - 51024

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Hietalahden Riekkola osoittautui hyvin monipuoliseksi kohteeksi, sillä kivikautisen asuinpaikan lisäksi sieltä löytyi autioitunut kylätontti, ilmeisesti myöhempään mäkitupalaisasutukseen liittyviä jäännöksiä sekä todennäköisesti rautakautisesta asutuksesta kielivä paimensauvaneula.

Kivikautisen asuinpaikka löytyi, kun talossa säilytettävien kiviesineiden löytöpaikka kyettiin jäljittämään. Esineet, joita edelleen säilytetään talossa, ovat pieni kourutaltta ja liuskekeihäänkärjen katkelma. Esineet on luvattu toimittaa Eräjärven uuteen kouluun sen valmistuttua. Asuinpaikka sijaitsee päärakennuksesta n. 350 m SW hiesusavisen peltoalueen länsipäässä vanhan rantatörmän rinteessä ja laella. Vielä historiallisella ajalla on viereinen Hietalahti ulottunut rinteiden rajaamaa uoma asuinpaikka-alueen eteläpuolelle. Aluetta on käytetty myös myöhemmin, mistä kielii myös melko nuori punasavikeramiikan pala. Paikalta poimittiin talteen 11 iskosta, enin osa rinteestä ja etenkin sen alaosasta – ylöspäin tultaessa tiheys näytti laskevan, vaikka yksittäisiä iskoksia löytyi lähes metsän reunaan saakka. Asuinpaikan koko on noin 70 x 40 m ja pinta-ala noin 2500 m². Pellolla sijainneena se lienee pääosin tuhoutunut, esimerkiksi em. kiviesineet löytyivät salaojitustyössä.

Kivikautisen asuinpaikan tarkastuksen yhteydessä todettiin sen pohjoispuolella metsäalueen rajalla olevalla heinittyneellä joutomaa-alueella huolellisesti ladottuja kiviröykkiöitä, joita epäiltiin rautakauden haudoiksi (peruskoordinaatit: x = 6826880, y = 2529985, z = 95 ja yhtenäiskoordinaatit: p = 6829178.13, i = 3370483.97). Paikalle kaivettiin kolme koekuoppaa, kaksi kiinni röykkiöihin ja yksi niiden väliin tasaiselle maalle, mutta löytöjä tai havaintoja kulttuurikerroksesta ei tehty. Lähimmäs peltoa kaivetusta koekuopasta löydettiin hiiltä melko isoina paloina. Alue on tasainen, paikoin hyvin loivasti viettävää. Koko on n. 50 x 30 m, S-puolella on peltoa, muualla aluetta ympäröi mäntymetsä. Avoimen alueen SW-osassa näyttää olevan suunnikkaan muotoinen, ojilla rajattu alue. Aivan avoimen alueen kulmauksessa, lähes pellon reunassa on selkeästi erottuva iso maakivi, jonka W-sivulla oli pieni, teräväreunaisista kivistä ladottu paljas kivikasa. Iso kivi on ehkä joskus aiottu räjäyttää, sillä melkein sen keskellä kämmenen kokoisessa syvennyksessä on pieni, säännöllinen, halk. 1½ cm laajuinen matala kuoppa. Kuoppa on selvästi ihmistekoinen, mutta esimerkiksi kuppikiven kupiksi aivan liian pieni. Maakiven länsipuolella on maanpinnan tasossa muutamia erillisiä isoja kiviä ja niistä n. 7 m länteen on **röykkiö 1**, halkaisijaltaan n. 1½m, **röykkiö 2** on siitä n. 3 m päässä, sen halk. on n. 2 m, melko selvärajainen ja kumpumainen kivikasa, keskellä on vielä pystykivi, tämän raunion W-laidassa on em. suunnikkaan muotoista aluetta rajaava oja. Suunnikkaan alueella ei raunioita ole, mutta taas n. 20 m päässä linjassa edellisten kanssa on runsaan metrin laajuinen kivikumpu, **röykkiö 3**, jota n. 4 m NW on taas samankokoinen kivikumpu, **röykkiö 4**, jota S- ja W-puolilla rajaavat ojat. Tästä röykkiöstä n. 3 m W on rajakivi. Tämä on siis ensimmäinen röykkiörivi, toinen alkaa suunnikkaan NW-kulmasta, jossa on n. 1½ halk. oleva **röykkiö 5**, jonka keskellä kasvaa iso mänty, siitä n. 4 m NW on **röykkiö 6**, sammaloitunut ja ruohottunut, halk. n. 2 m kivikkoinen kumpu. Tästä n. 3 m E on **röykkiö 7**, kumpumainen, halk. n. 2 m kivikasa, jonka NNE-osassa kasvaa iso mänty. Röykkiöstä 1½ m päässä SSW kasvaa iso koivu. Röykkiön yli on kulkenut aita, josta on vielä jäljellä kaatunut aidantolppa ja piikkilankaa. Tästä n. 6 m E on **röykkiö 8**, selkeä ja hyvin ladottu, n. 3 m halk. oleva röykkiö avoimella maastonkohdalla heinittyneellä tasamaalla, korkeus n. 30-40 cm, kivet kooltaan 20-40 cm, jäkälöityneitä. Raunio on reunoilta sammaloitunut ja heinittynyt, keskeltä paljas. **Röykkiö 9** sijaitsee edellisestä n. 10 m E, sekin on sammaloitunut ja heinittynyt laidoilta, selkeä röykkiö, halk. n. 2½ m, pari kivikertaa korkea, koottu 30-50 cm kokoisista kivistä. Röykkiöstä n. 2 m SSE on syvä oja, jonka takana alkaa pelto.

Kahteen röykkiöön kiinni sekä tasaiselle maalle niiden välille kaivettiin yhteensä kolme koekuoppaa, joista ei kuitenkaan saatu löytöjä tai havaintoja kulttuurikerroksesta – lähimmäs peltoa kaivetusta koekuopasta löydettiin hiiltä melko isoina paloina.

Ympäristö ja maasto: Metsien ympäröimä pelto Hietalahteen laskevan ojan pohjoispuolella rinteessä

Laajuusarvio perusteluineen: kivikautinen asuinpaikka noin 2500 m², pintapoisuudet havainnot

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä: paikka osoitettu maanomistajalle ja kerrottu hänelle mahdollisen rauhoituksen merkitystä

Luokitusehdotus perusteluineen: 2.

Havainnointimahdollisuudet:

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja:

Riekkolan mailla on autioitunut kylätontti ja sen mailta on löytynyt rautakautinen paimensauvaneula.

Liitteenä 3 irtolöytökaavake

Koekuopat:

1: kaivettiin röykkiön 1 SW-laitaan siten, että saatiin röykkiön kiveystä ja sen alapuolista maata näkyviin profiiliin. Röykkiö oli tehty 2 kivikerrasta, maanpinta ulottuu alemman puoliväliin.

Koko 35 x 35 cm, syv. 30 cm: 0-15 cm hiekan sekainen tummanruskea humuspitoinen maa, jossa isojakin hiilen paloja, 15-30 cm yläosastaan tummempi ruosteenruskea hiekka, 30 cm hiekkaa, jossa seassa runsaasti nyrkinkokoisia ja isompia kiviä.

2: edellisestä n. 7-8 m N heinittyneen ja avoimen tasanteen keskelle kaivettu

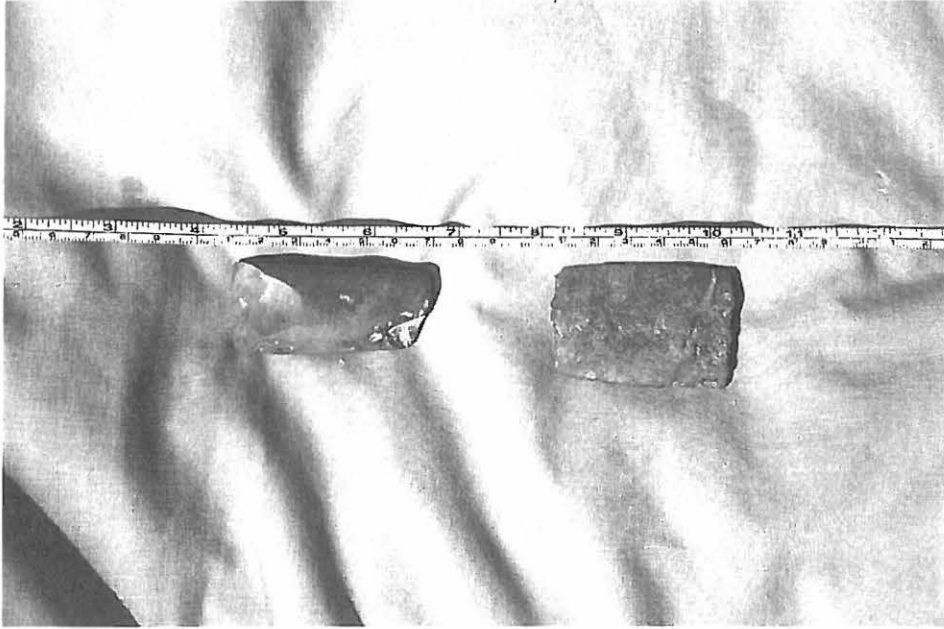
koko 35 x 35 cm, syv. 30 cm, 0-20 cm hiekan sekainen tummanruskea humuspitoinen maa, 20 – hiekan ja isohkojen kivien sekainen maa, kivet ilmeisesti juurten lohkomia, eivät palaneita

3: röykkiön 8 S puolelle siten, että kiveyksesät ja niiden alaisesta maakerroksesta voitiin tehdä havaintoja,

koko 50 x 50 cm, syv. 30 cm. 0 – 20 hiekan sekainen tummanruskea humuspitoinen maa, 20-punertava hiekka, jossa kiviä 25 syv. alkaen, muita kuoppia enemmän lohkeilleita kiviä.

Kuva 21: Riekkolan kivikautinen asuinpaikka metsän rajassa pellolla, kivirauniot sijaitsevat suuren lehtipuun kohdalla metsän ja pellon rajalla kuvan oikeassa laidassa. E. 129075. Kuva Jouko Pukkila.

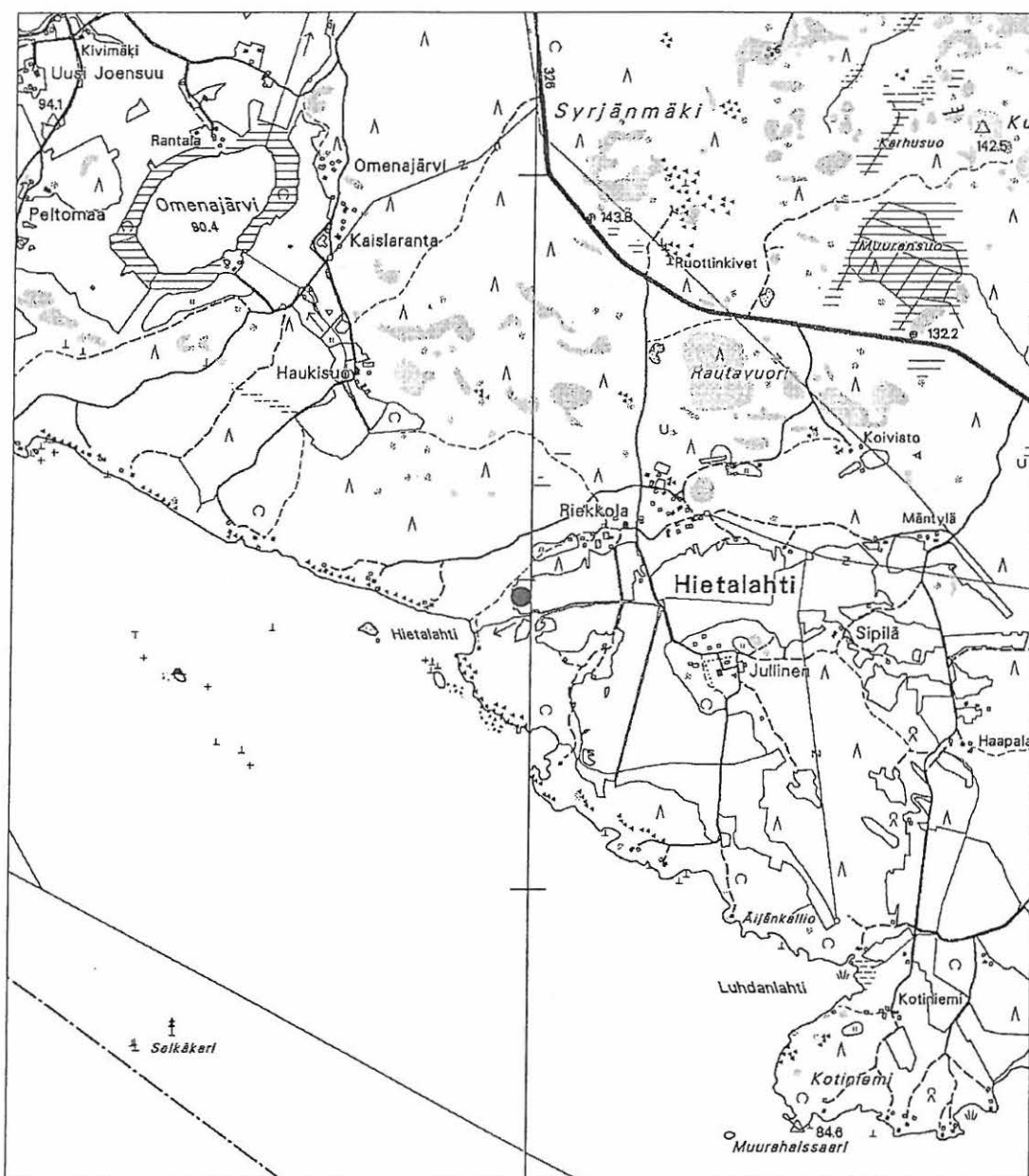
Kuva 22: Riekkolan kivikautisen asuinpaikan kiviesineet, joita säilytetään talossa. Oikealla liuskekeihäänkärjen katkelma. 126074. Kuva Kalle Luoto.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.7 RIEKKOLA
kivikautinen asuinpaikka

x = 6826822, y = 2529975
p = 6829120.64, i = 3370471.31
z = 87,5 - 95 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999 (Pk 2141 09 Uihlerla). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa 75/4033/1999
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

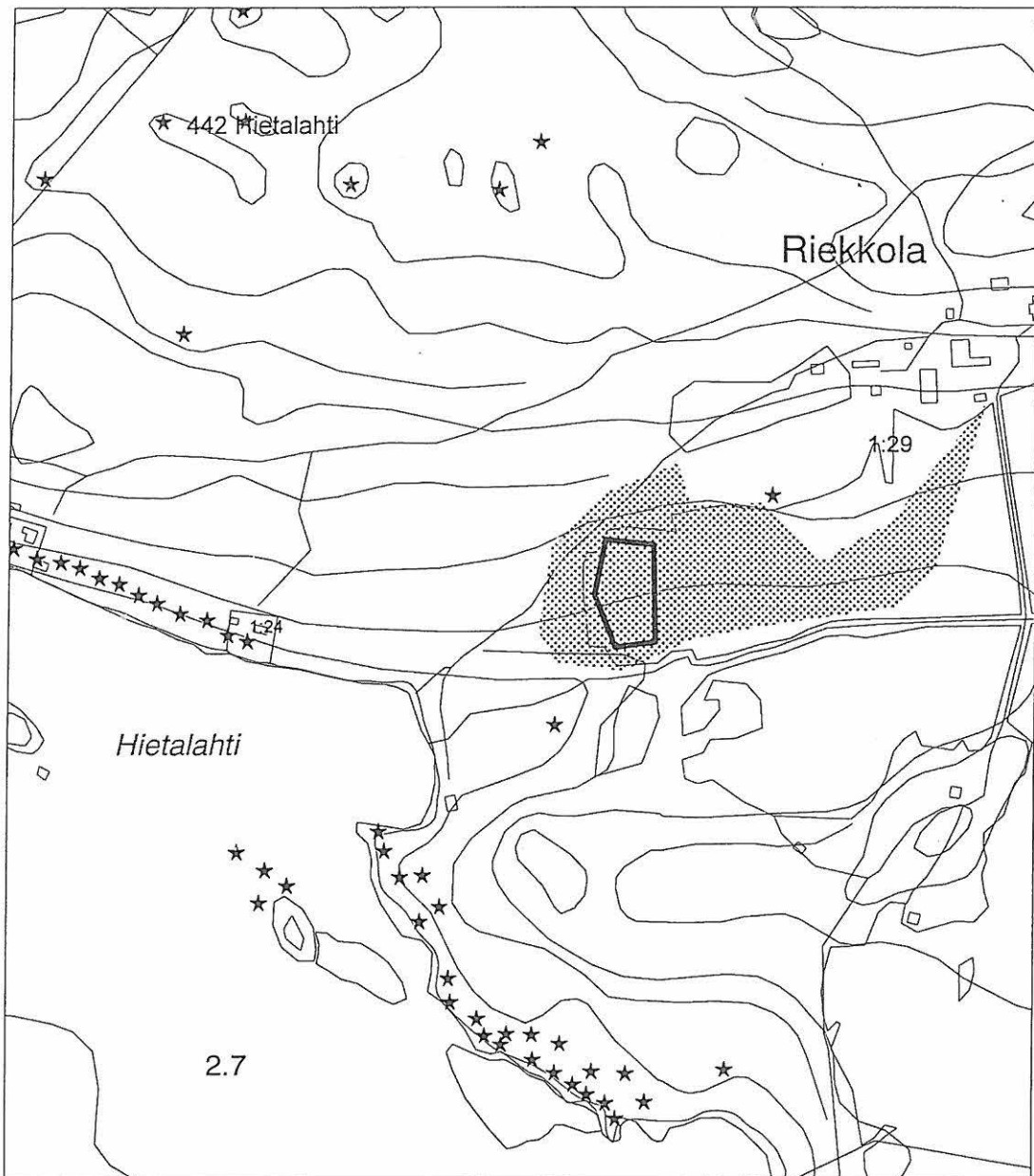
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.7 RIEKKOLA
kivikautinen asuinpaikka

x = 6826822, y = 2529975
p = 6829120.64, i = 3370471.31
z = 87,5 - 95 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta.
Mk 1:5000

pisterasteri = tarkastettu alue
musta viiva = havaintoalueen raja

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

5.2.8	VANHANKYLÄLAHTI
Kunta:	Orivesi
Kylä:	Unkila
Kohteen nimi:	Vanhankylänlahti
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Tyypin tarkenne:	
Lukumäärä:	1
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka:	2, ks. kohta Luokitusehdotus perusteluineen
Mj.rek.nro:	
Sijainti:	Vesijärven pohjoispäässä olevan Vanhankylänlahden itärannalla
Peruskartta:	2142 04 ORIVEDEN ASEMA
Peruskoordinaatit:	x =6832337 y =2513035 z = n. 89 – 93 m mpy
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6835411.44 i = 3353799.85
Koordinaattiselite:	inventoinnissa havaitun iskosalueen keskipiste
Etäisyystieto:	10,4 km Oriveden kirkosta SW
Merkitty peruskartalle:	ei
Maastomerkintä:	ei
Hoito ja kunto: todennäköisesti peltotöissä kokonaan tuhoutunut kivikautinen asuinpaikka viljelyksessä olevalla pellolla	
Tila- ja omistajatiedot	
Kylä:	Unkila
Tila:	Unkila
Omistaja:	Antero ja Leena Unkila
Osoite:	Unkilantie 60 35300 ORIVESI
Kiinteistötunnus:	562-429-0001-0047
Aiemmat tiedot: -	
Aiemmat löydöt: -	
Inventointi 2003:	
Aika:	Jouko Pukkila 12.5.
Löydöt:	KM 33820:1-4 (pronssinappi, kvartsiesine, kvartsi-iskoksia, kivilaji-iskos)
Kartat:	ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit:	126067
Diat:	51025

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Asuinpaikka sijaitsee historiallisen ajan kylätontin alueella Vesijärven Vanhankylänlahden pohjukassa. Alue on hiesusavinen peltorinne, joka oli tarkastushetkellä kynnöksellä. Rinteen yläpuolella peltoalue on melko tasainen. Peltopöiminnassa havaittiin kivikautista iskoksia sekä

tasaisella pellolla että rantaan viettävällä rinteellä koko matkalla. Joitakin iskoksia löytyi myös aivan rinteiden alapuolisen tasanteen yläosaan, joka maastossa pääteltynä vaikutti vielä äskettäin olleen veden alla. Yksi kvartseista saattaa olla esineen katkelma, sillä reunassa on retusoinnilla vaikuttavaa työstöä. Kvartsi-iskoksia löydettiin n. 100 x 40 m laajalta alueelta ja sen pinta-ala on noin 3000 m². Asuinpaikka on kokonaan tai lähes kokonaan sijainnut nyt pellolla havaitulla alueella, sillä peitteiset alueet sen eteläpuolella ovat hyvin jyrkän ja kallioisen alueen kapeita alarinteitä eikä asuinpaikan jatkuminen sinne ole todennäköistä.

Kylästä lienee säilynyt rippeitä pellon keskellä olevalla joutomaa-alueella, jossa havaittiin muuntajakopin eteläpuolella nyrkinkokoisista kivistä koostuva, maanpinnalle näkyvä rakenne. Se oli n. 1½x1½ m kokoinen ja tasainen, ilmeisesti vain yhden kivikerroksen paksuinen.

Ympäristö ja maasto: paikoin melko jyrkkää hiesusavista peltoa

Laajuusarvio perusteluineen: n. 3000 m². Pintapöiminnassa havaitun iskosalueen laajuus.

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä:

Luokitusehdotus perusteluineen: 2. Pellolla sijaitsevana tullut ilmeisesti pääosin tuhoutunut.

Havainnointimahdollisuudet: hyvät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelvat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja: Unkilan vanha kylätontti, jota ei mainita 1560-luvun kyläluettelossa.

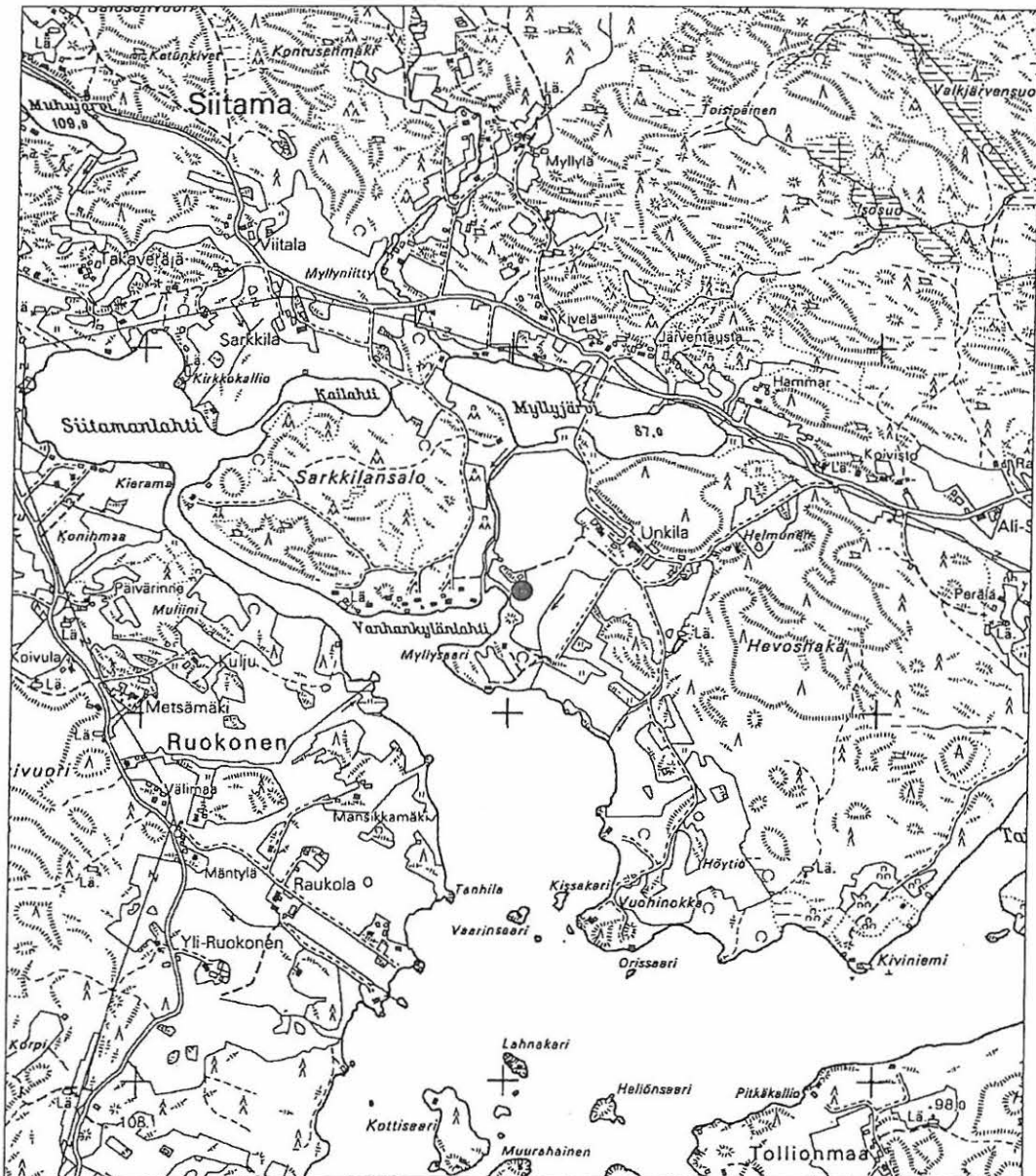
Kuva 23: Vanhankylänlahti, kivi-kautinen asuinpaikka ja autioitunut historiallinen kylätontti. NE. 126067. Kuva Jouko Pukkila.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.8 VANHANKYLÄLAHTI
kivikautinen asuinpaikka

x = 6832337, y = 2513035
p = 6835411.44, i = 3353799.85
z = 89 - 93 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2142 04 ORIVEDEN ASEMA). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

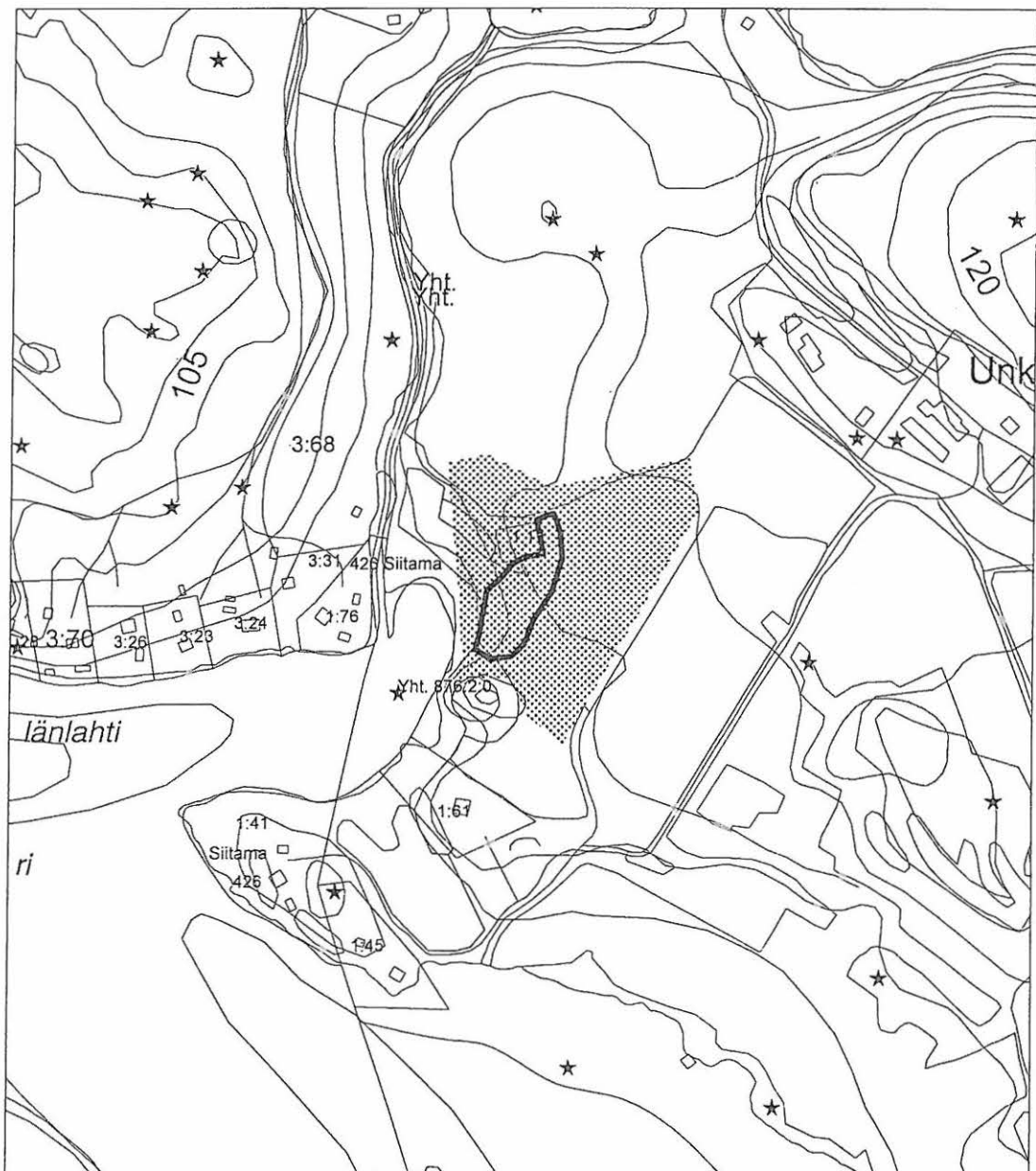
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.8. VANHANKYLÄNLAHTI
kivikautinen asuinpaikka

x = 6832337, y = 2513035
p = 6835411,44, i = 3353799,85
z = 89 - 93 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

Pisterasteri = tarkastettu alue
musta viiva = havaintoalueen raja

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

5.2.9

HIETALAHTI

Kunta:	Orivesi
Vanha kunta:	Eräjärvi
Kylä:	Hietalahti
Kohteen nimi:	Hietalahti
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:	kylänpaikat
Lukumäärä:	1
Ajoitus:	historiallinen aika
Rauhoitusluokka:	2
Mj.rek.nro:	
Sijainti:	metsäalueen vieressä peltojen ympäröimällä joutomaalla
Peruskartta:	2141 12 KUHMALAHTI
Peruskoordinaatit:	x = 6826855 y = 2530314 z = 90 – 95
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6829138.00 i = 3370811.53
Koordinaattiselite:	havaintoalueen keskipiste
Etäisyystieto:	3,2 km Eräjärven kirkosta S
Merkitty peruskartalle:	ei
Maastomerkinä:	ei

Hoito ja kunto: autioiunut kylätontti, jolla havaittavissa kohoumia, kivirakenteita ja kuoppia. Ilmeisesti melko hyvin säilynyt, joskin pahoin kasvillisuuden peitossa

Tila- ja omistajatiedot

a) Kylä:	Hietalahti
Tila:	Riekkola 1:29
Omistaja:	Pertti ja Toivi Sipilä
Osoite:	Hietalahdentie 69 35220 Eräjärvi
Kiinteistötunnus:	562-442-0001-0029

b) Kylä:	Hietalahti
Tila:	Yhteinen heinämaa ja lähde
Omistaja:	
Osoite:	
Kiinteistötunnus:	562-442-0878-0001

Aiemmat tiedot: -
Aiemmat löydöt: -

Inventointi 2003:

Aika:	Jouko Pukkila 9. ja 10.5.
Löydöt:	
Kartat:	ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit:	126060
Diat:	51026

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Hietalahden vanha kylätontti sijaitsee Reikkolan päärakennuksen eteläpuolella, peltojen keskellä olevalla heinittyneellä joutomaa-alueella, n. ½ km päässä nykyisestä rannasta. Peltosaarekkeella tien vieressä on nykyään lato ja alueelle on nostettu muutama iso kivi. Kairanäytteissä todettiin heti pinnasta alkaen mustaa maata, paikoin näkyi 20-30 cm syvyydessä palaneen saven muruja. Epämääräiset kumpareet saattavat kätkeä alleen rakennuksen jäännöksiä, paikoin niissä näytti olevat reunakiviä. Alueen keskellä on matalampi ja kosteampi kohta, jonka laidassa pitäisi olla kivillä reunustettu kaivo tai vesikuoppa, mutta kosteammassa paikassa myös uusi kasvillisuus oli vahvempaa ja varmojen havaintojen teko siten hankalaa. Inventoinnin aikana saadun tiedon mukaan on vesikuoppaan joskus aivan 1900-luvun alussa hukkunut joku renkipoika ja tapauksen muistoksi pitäisi jossain reunakivissä olla hakattuna vuosiluku. Nyt sitä ei etsitty. Kylätontin alue jatkuu itään tien toiselle puolelle metsään, jossa vanha, ilmeisesti kylätontin keskeltä kulkenut tie näkyy painuneena ja kasvillisuudeltaan niukempuna urana mäen laelle. Alempana tieuraa rajaa itäpuolella kivistä tehty pengerrus, jonka yläpuolella näyttäisi olevan maalla tasattua terassia. Kivipengertä on myöhemmin muokattu nostamalla alkuperäisen luonnonkivistä tehdyn 1-2 kerroksisen penkereen päälle isompia lohkokiviä, joissa on lyhyitä poranjälkiä. Vanha tieura yhtyy mäenpäällä olevaan, Reikkolan päärakennuksen kohdalta itään lähtevään tiehen, jonka varrella on vanhaa rakennuskantaa, mm. pieni mökki, joka saattaa olla 1800-luvun puolivälistä. Tähän mökkiin ehkä liittyy sen alapuolella olevat pienet heinittyneet rinnepellot.

Hietalahden vanhaan kylätonttiin liittyyneeseen päärakennuksen eteläpuolella oleva pieni puutarhapelto, josta löytyy mm. liitupiippuja. Kaikki talossa säilytetyt näyttäisivät olevan 1700-luvun muotoja. Pelto on mielenkiintoinen myös siksi, että se saattaa emännän arvelun mukaan rautakautisen paimensauvaneulan tai sellaista muistuttavan myöhemmän kehrävarren kappale. Varmuudella esineen löytöpaikkaa ei kuitenkaan tunneta, sillä sitä on kauan säilytetty talossa.

Ympäristö ja maasto: viljeltyjen peltojen keskellä oleva tasainen, mutta kivikkoinen ja heinittynyt peltosaareke

Laajuusarvio perusteluineen: n. 3200 m². Kairanäytteet ja topografia.

Ehdotus suoja-alueeksi: saareke

Suojelutoimenpiteet kentällä: Tarkastettu paikka yhdessä Sipilän kanssa, näytetty paikka ja kerrottu mahdollisen suojelupäätöksen vaikutuksista maanomistaja Pertti Sipilälle

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet: välttävät

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja:

Reikkolan mailta on löytynyt myös kivikautinen asuinpaikka ja rautakautinen paimensauvaneula (?)

Pertti Sipilän mukaan Jullisista (ks. paikallistetut irtolöydöt nro 29) löytyneet rautakautiset keramiikan palat ovat kylätontin eteläpuoliselta peltoalueelta

Hietalahti mainitaan jo 1560-luvun kyläluettelossa.

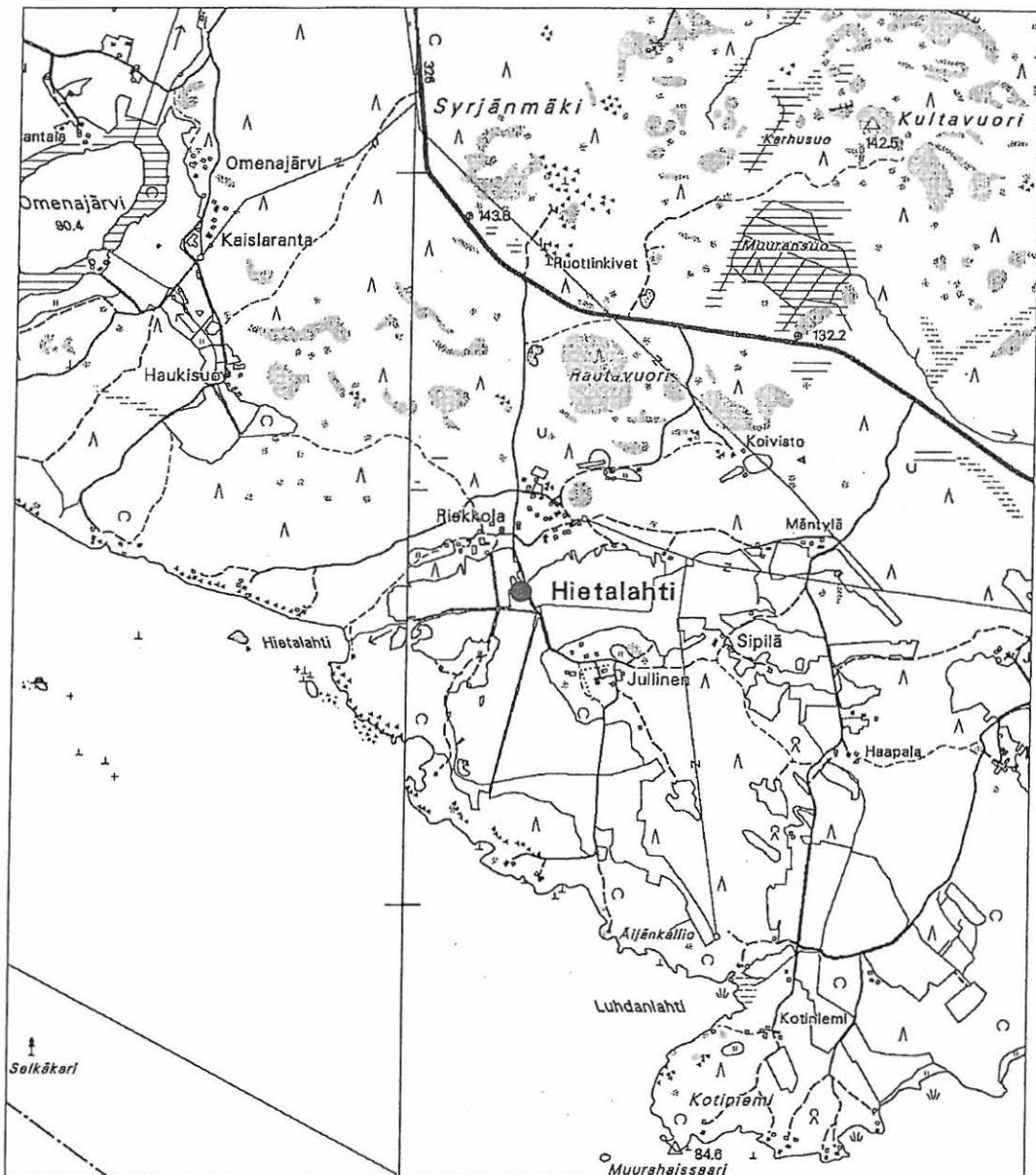
Kuva 24: Hietalahden autoitunut historiallinen kylätontti Eräjärvellä. NW. 126060. Kuva Jouko Pukkila.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.9 HIETALAHTI
asuinpaikat/kylänpaikat/historiallinen

x = 6826855, y = 2530314
p = 6829138, i = 3370811.53
z = 90 - 95 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2141 12 KUHMALAHTI). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

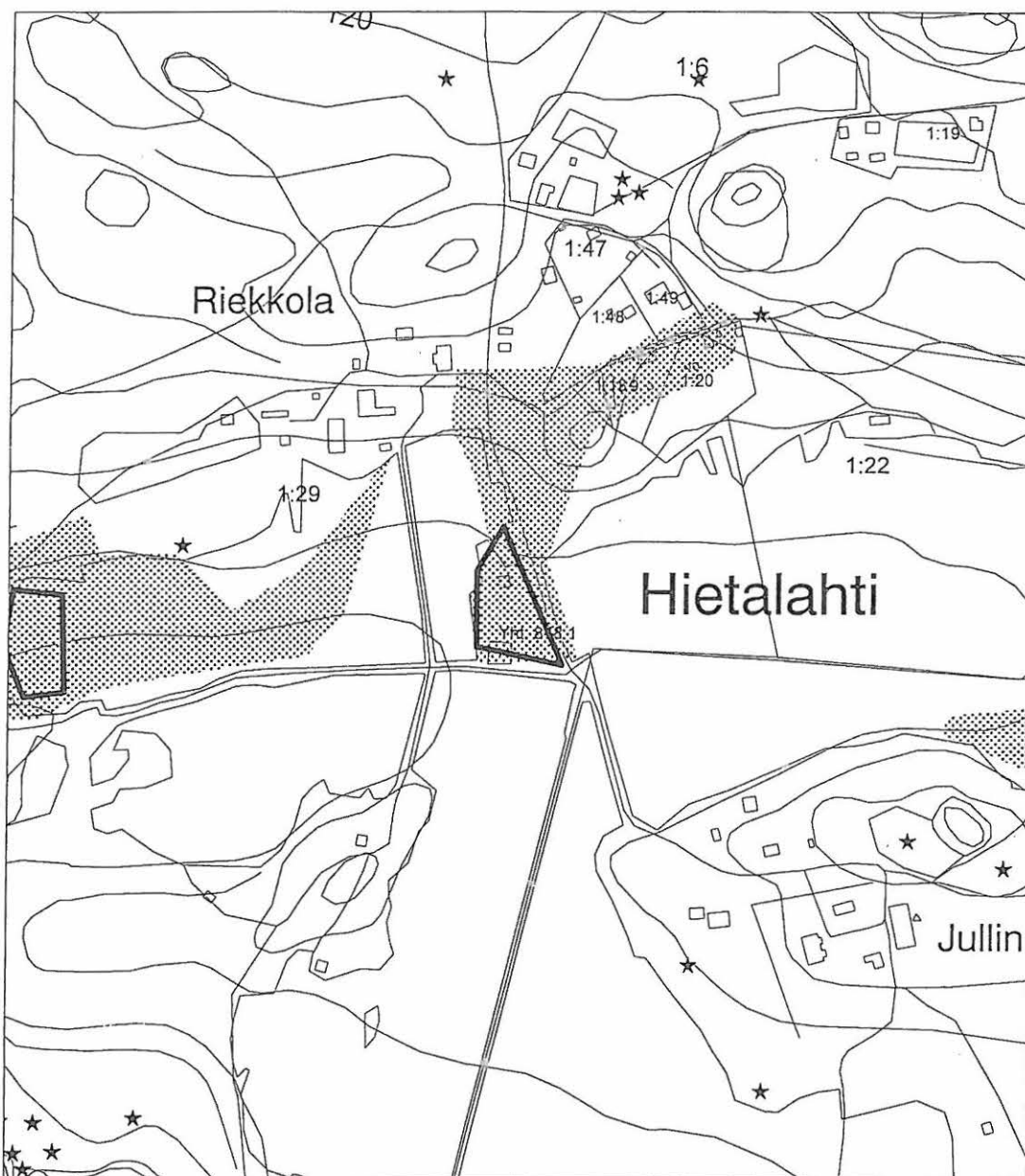
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.9 HIETALAHTI
asuinpaikat/kylänpaikat/historiallinen

x = 6826855, y = 2530314
p = 6829138, i = 3370811.53
z = 90 - 95 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

Pisterasteri = tarkastettu alue
musta viiva = havaintoalueen raja
(vasemmassa laidassa on Riekkolan kivikautinen asp)

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

5.2.10

LEVÄSLAHTI

Kunta:	Orivesi
Vanha kunta:	Eräjärvi
Kylä:	Leväslahti
Kohteen nimi:	Leväslahti
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:	kylänpaikat
Lukumäärä:	1
Ajoitus:	historiallinen
Rauhoitusluokka:	2
Mj.rek.nro:	
Sijainti:	Leväslahden kylä sijaitsee Eräjärvellä Koljonselän Mustansuunlahden rannalla nykyäänkin asutulla mäellä.
Peruskartta:	2142 10 ERÄJÄRVI
Peruskoordinaatit:	x = 6835640 y = 2532191 z = 87,5 – 90
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6837828.92 i = 3373091.45
Koordinaattiselite:	havaintoalueen keskipiste
Etäisyystieto:	8,1 km Eräjärven kirkosta NNE
Merkitty peruskartalle:	ei
Maastomerkintä:	ei

Hoito ja kunto: peltojen ympäröimällä saarekkeella on säilynyt rakennusten kivijalkoja, muuten kylän autioituneet osat ovat peltona

Tila- ja omistajatiedot:

a)

Kylä:	Leväslahti
Tila:	Uusitalo
Omistaja:	Timo Uusitalo
Osoite:	Mustasuu 36 35260 HOIVAMÄKI
Kiinteistötunnus:	562-448-0001-0050

b)

Kylä:	Leväslahti
Tila:	Kulmala III
Omistaja:	Antti Virtanen
Osoite:	Levässuontie 21 35220 ERÄJÄRVI
Kiinteistötunnus:	562-448-0001-0035

c)

Kylä:	Leväslahti
Tila:	Savela II
Omistaja 1:	Kai Vanhatalo
Osoite1:	Solalantie 44 35270 VÄSTILÄ
Omistaja 2:	Leo Vanhatalo
Osoite 2:	Tuohitie 3 35100 ORIVESI AS

Kiinteistötunnus:	562-448-0001-0085	
Aiemmat tiedot:		
Maarit Suni	inv. -76	Eräjärven inventointi
Aiemmat löydöt:		
KM 2635: 491	kivikirves Uusitalon pellosta v. 1889. Omistajan isoisa ostanut tilan esineen löytymisen jälkeen. Omistaja arveli löytyneen talon läheltä.	
Inventointi 2003:		
Aika:	Jouko Pukkila 9.5.	
Löydöt:	KM 33821:1-3 (kvartsiydin, kvartsi-iskoksia, palaneen piin kappale)	
Kartat:	ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000	
Negatiivit:	126059	
Diat:	-	

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Leväslahden kylätontti sijaitsee Oriveden (Eräjärven) Mustansuunlahden rannalla ja paikalta Uusitalon pelloilta lienee aikoinaan löytenyt kivikirves. Paikalla käytiin, koska oppaana toimineet Seija Pessi ja Markku Solala olivat perehtyneet kylän historiaan ja havainneet tontilla rakennusten kivijalkoja, mutta samalla maastoa tarkastettiin mahdollisen kivikautisen asuinpaikan havaitsemiseksi.

Leväslahden kylä on sijainnut mäen harjanteella Mustansuunlahden rannalla, jossa nykyisin on Uusitalon talo. Tie talolle kulkee vanhan kylätontin halki. Tien kummallakin puolella on vanhan asutuksen merkkejä, koillispuolella olevilla kallioilla on vanha aitta sekä nuoremman, oppaiden mukaan 1900-luvun alun rakennukseen liittyvää pihan terassointia. Osa Leväslahden kylän tonteista on autioitunut 1700-luvun lopulla ja mm. rakennuksenjäännöksiä on säilynyt Vanhatalo-, Uusitalo- ja Mettäs-nimisillä tonteilla. Tien lounaispuolella, kalliosta etelään on heinittynyt peltosaareke, jonka keskellä kasvaa pieni mänty. Saareke sijaitsee savipeltojen keskellä rinteiden yläosassa ja osittain etelään viettävässä rinteessä. Kairalla kokeillessa maaperä vaikuttaa hyvin kiviseltä. Saarekkeen keskellä männyn vieressä erottui nelikulmainen, n. 5x5 m suuruinen rakennuksen perusta ympäristöä korkeampana säännöllisenä kohoumana. Kairanäytteessä näkyi tummaa maata ja n. 25-30 cm syvyydessä ohut kerros palanutta savea. Rakennuksenjäännöksen pohjoispuolella ehkä n. 10 m päässä oli toisen, pienemmän (4x4 m) rakennuksen jäännös, joka niin ikään oli ympäristöstä hieman koholla. Tässä jäännöksessä erottui neljä kulmakiveä. Kairanäytteessä näkyi tummaa maata. Isomman rakennuksen jäännöksen alapuolella maastonkohdassa, jossa rinne alkoi viettää erottui erilaisia pienehköjä kuopparakenteita ja kivikoita. Osa peltosaarekkeen rakenteista kuuluu kuitenkin sillä vielä äskettäin olleen ladon yhteyteen.

Saarekkeen luoteiskulmauksessa kulkee pelto-oja, joka jatkuu pellolle asti. Tämän ojan pientareella n. 15-20 m saarekkeesta – siis peltojen keskellä – on kivikasa, jota on arveltu mm. vanhaksi kaivonpaikaksi. Kuitenkin sen tarkastuksen yhteydessä kaakkoispuoleisella pellolla havaittiin huomattava määrä rautakuonaa, josta suurin osa keskittyi rinteessä juuri kivikasan kohdalla olevalle pienelle tasanteelle. Myös kivikon kivien seasta löydettiin kuonan paloja, joista yhden paksuus oli n. 20 cm eikä se voi olla peräisin muusta kuin raudanvalmistuksesta.

Kylätontti on ilmeisesti jatkunut peltosaarekkeen ja Uusitalon välisen pellon yläosaan, jossa näkyi mm. tiilenpaloja, ikkunalasias ja rautaesineiden katkelmia (joista yksi oli ilmeisesti ns. hevosen talvikenkä). Samalla pellolla oli myös harvakseltaan kvartseja, jotka otettiin talteen mahdollisina iskoksina. Ne voivat liittyä alueelta löytyneeseen kiviesineeseen, mutta varmuudella ei niiden

perusteella voida vielä osoittaa paikalla olleen asuinpaikkaa, sillä vaikka palat ovatkin lohkottuja, ne eivät ole selkeitä iskoksia.

Ympäristö ja maasto: Osaksi peltoalueella, mutta rakennuksenjäännökset ovat pienellä peltosaarekkeella. Alue sijaitsee mäen harjanteella Mustansuunlahden pohjukassa.

Laajuusarvio perusteluineen: 3200 m², pintapoimintahavainnot ja kairanäytteet sekä havaitut rakenteet

Ehdotus suoja-alueeksi: viljelemätön peltosaareke, jolla rakennuksen jäännökset sijaitsevat, kokonaisuudessaan

Suojelutoimenpiteet kentällä: paikka osoitettu maanomistajalle ja kerrottu hänelle mahdollisen rauhoituksen merkitystä

Luokitusehdotus perusteluineen: 2

Havainnointimahdollisuudet:

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelavat jatkotoimenpiteet: rakenteiden kartoitus

Lisätietoja: Oppaina toimivat Seija Pessi ja Markku Solala. Leväslahtea ei mainita 1560-luvun kyläluettelossa.

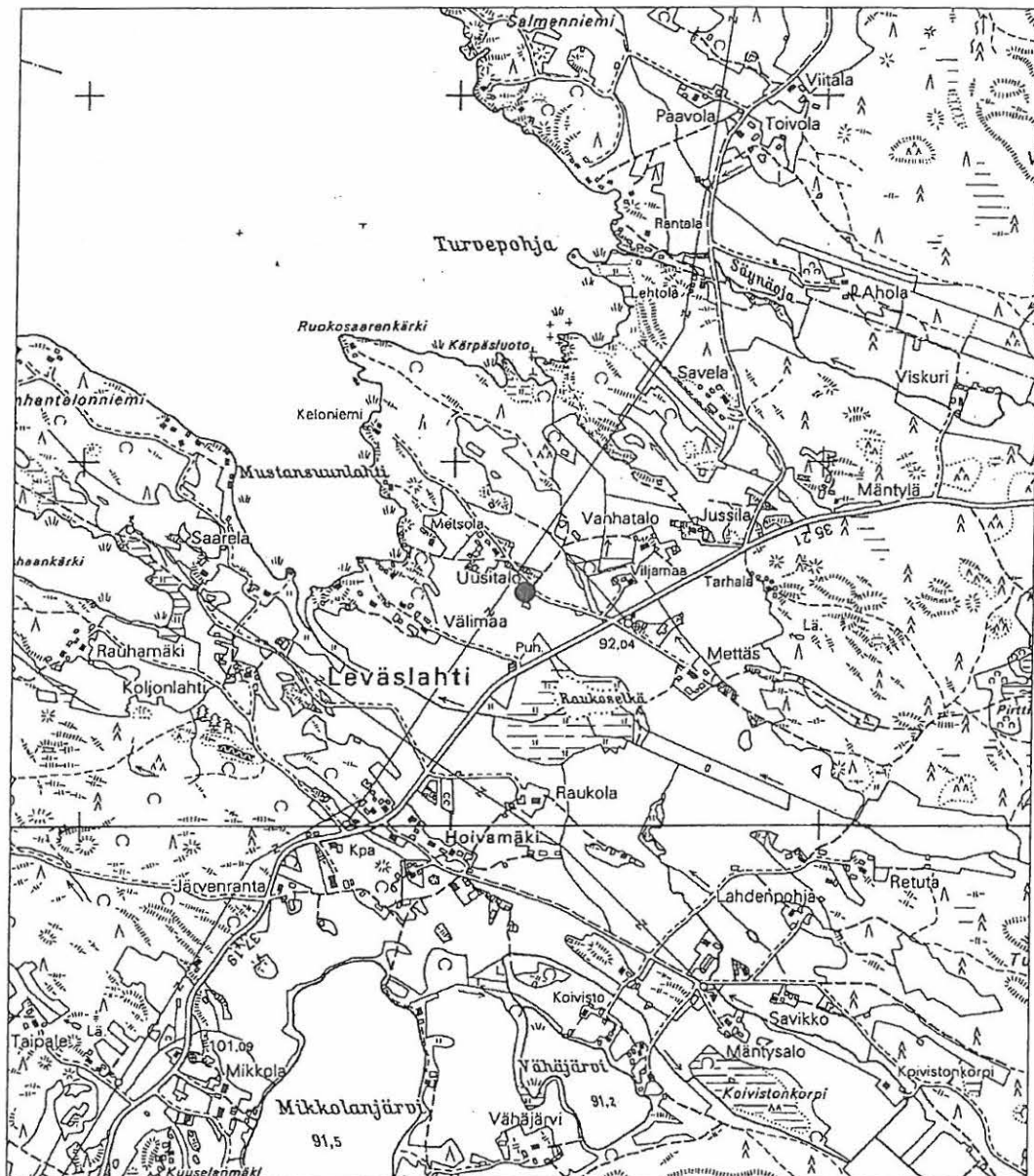
Kuva 25: Leväslahden autioitunut kylätontti ja kvartsien löytöalue (oikeassa laidassa oleva pelto). N. 126059. Kuva Jouko Pukkila.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.10 LEVÄSLAHTI
asuinpaikat/kylänpaikat/historiallinen

x = 6835640, y = 2532191
p = 6837828.92, i = 3373091.45
z = 87,5 - 90 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2142 10 ERÄJÄRVI). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

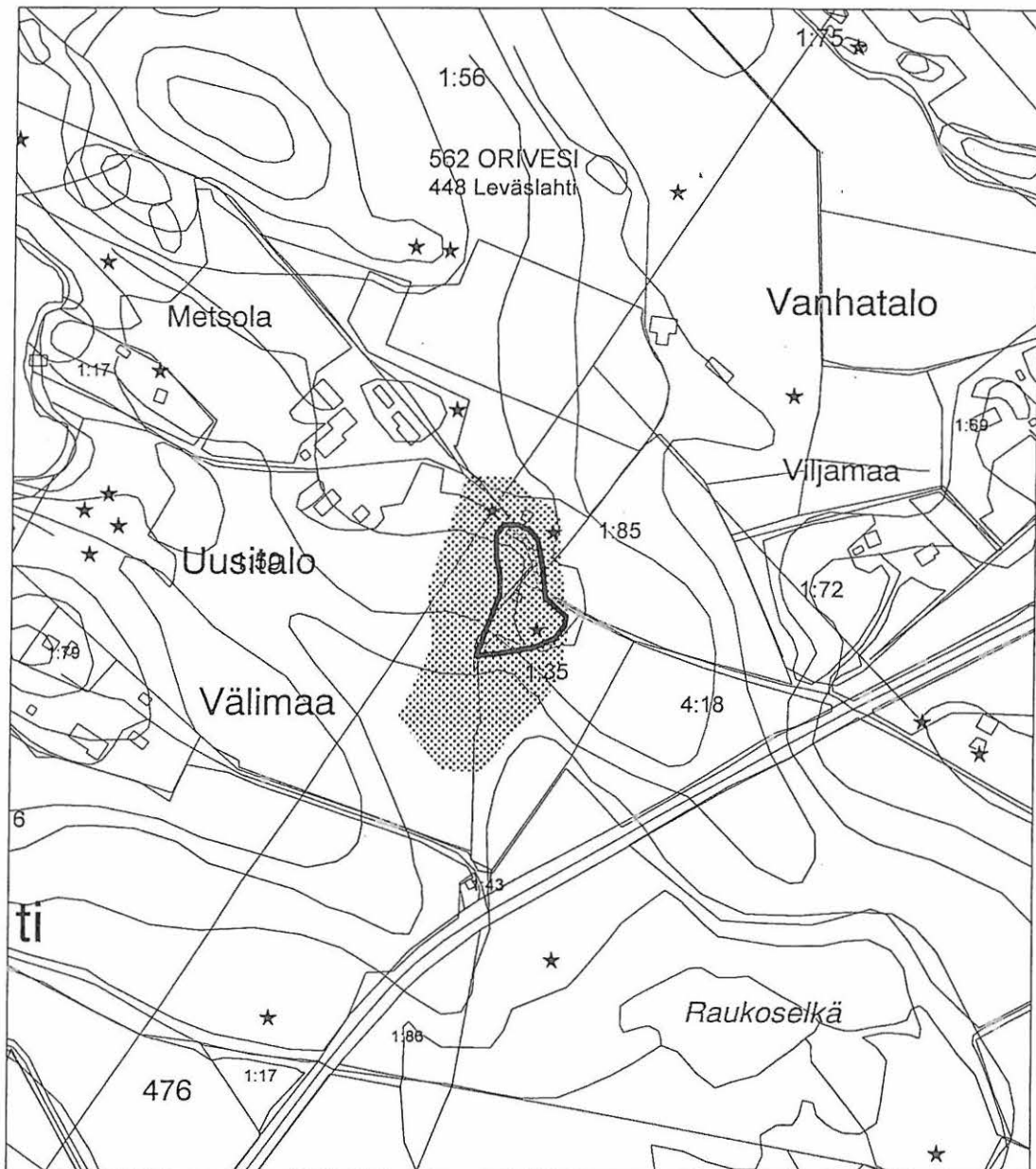
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.10 LEVÄSLAHTI
asuinpaikat/kylänpaikat/historiallinen

x = 6835640, y = 2532191
p = 6837828.92, i = 3373091.45
z = 87,7 - 90 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

Pisterasteri = tarkastettu alue
musta viiva = havaintoalueen raja

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

5.2.11

KOVASINMÄKI

Kunta:	Orivesi/Längelmäki
Vanha kunta:	Eräjärvi
Kylä:	Leväslahti
Kohteen nimi:	Kovasinmäki
Muinaisjäännöstyyppi:	raaka-aineen hankintapaikat
Tyypin tarkenne:	louhokset
Lukumäärä:	useita
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	2
Mj.rek.nro:	
Sijainti:	7,2 km Eräjärven kirkosta NE
Peruskartta:	2142 10 ERÄJÄRVI
Peruskoordinaatit:	x = 6835894 y = 2534442 z = 102,5 – 105
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6837979.34 i = 3375352.52
Koordinaattiselite:	Oriveden puolelta aluetta
Etäisyystieto:	7,3 km Eräjärven kirkosta NE
Merkitty peruskartalle:	kyllä
Maastomerkintä:	ei

Hoito ja kunto: metsäisellä kalliomäellä sijaitsevia eheitä louhoksia ja louhoskivikasoja

Tila- ja omistajatiedot

Kylä:	Leväslahti
Tila:	Jussila
Omistaja:	Jukka Vanhatalo
Osoite:	Turvepohja 14 35220 ERÄJÄRVI
Kiinteistötunnus:	562-448-0001-0075

Aiemmat tiedot:**Aiemmat löydöt:****Inventointi 2003:**

Aika:	Jouko Pukkila 9.5.
Löydöt:	
Kartat:	ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit:	-
Diat:	-

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot: Kovasinmäki-nimisellä alueella olevia liuskekilouhoksia, jotka pääosin sijaitsevat pääosin Längelmäveden puolella, mutta joitakin myös Oriveden puolella. Useita n. 2-3 m leveitä ja yhtä syviä louhoksia, joiden pituus vaihtelee muutamasta metristä muutamaa kymmeneen metriin. Oriveden puolella aluetta on muutamia maanpinnan tasalla olleeseen kallioon louhittuja pystysuoria leikkauksia, jotka voivat olla muita vanhempia. Louhosten iästä kertonee Seija Pessin havainto isojakokartassa vuodelta 1789, jossa

Solalan talon niityksi luokiteltu lohko H on sijainnut louhosmäen alapuolella ja nimetty Kovasinmäen vuorenkorveksi.

Ympäristö ja maasto: metsäinen ja vetinen kallioalue

Laajuusarvio perusteluineen:

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä:

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet:

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suositteltavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja:

Koekuopat:

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

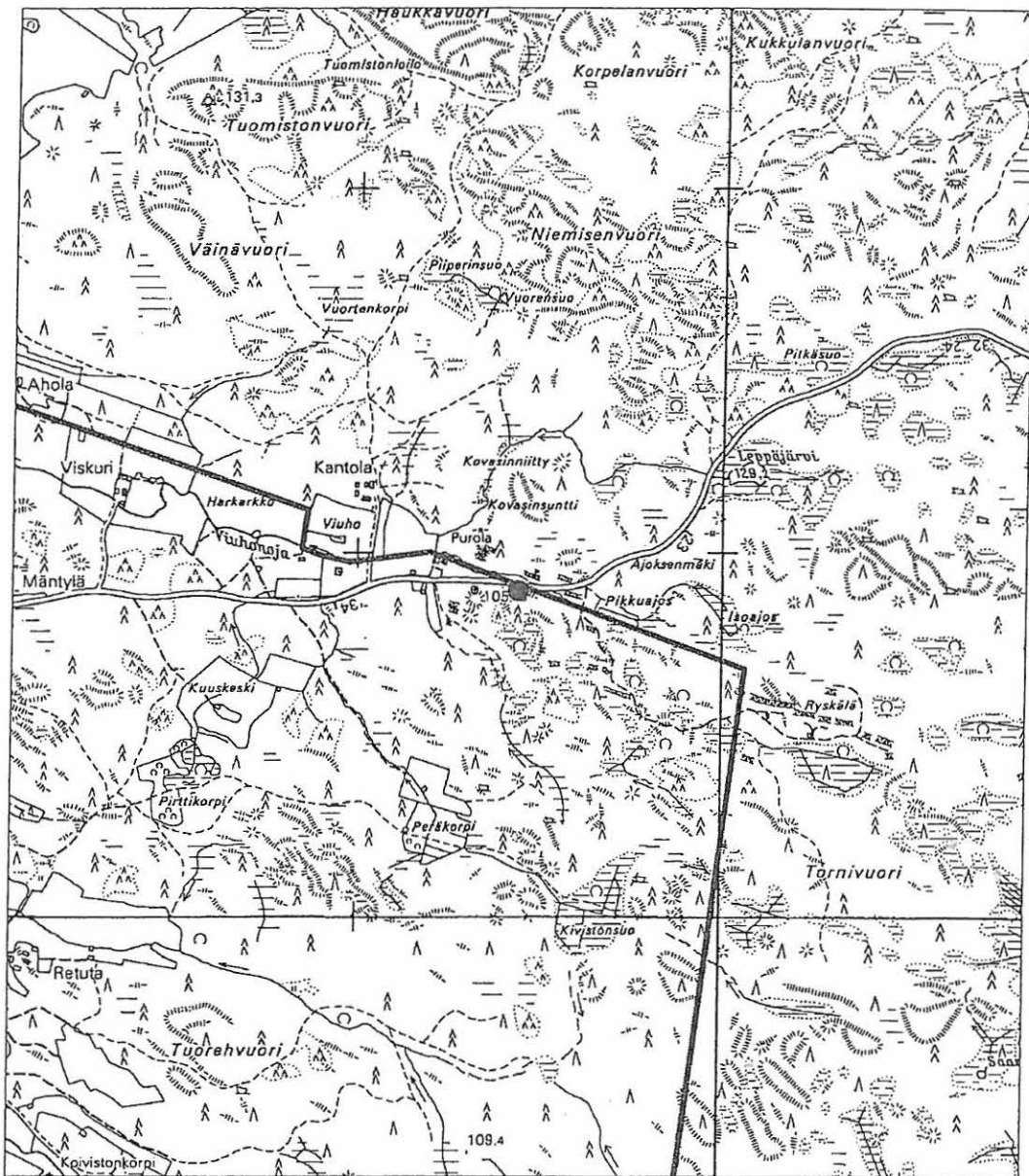
5.2.11 KOVASINMÄKI
raaka-aineen hankintapaikat/louhokset

x = 6835894, y = 2534442

p = 6837979.34, i = 3375352.52

z = 102,5 - 105 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2142 10 ERÄJÄRVI). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

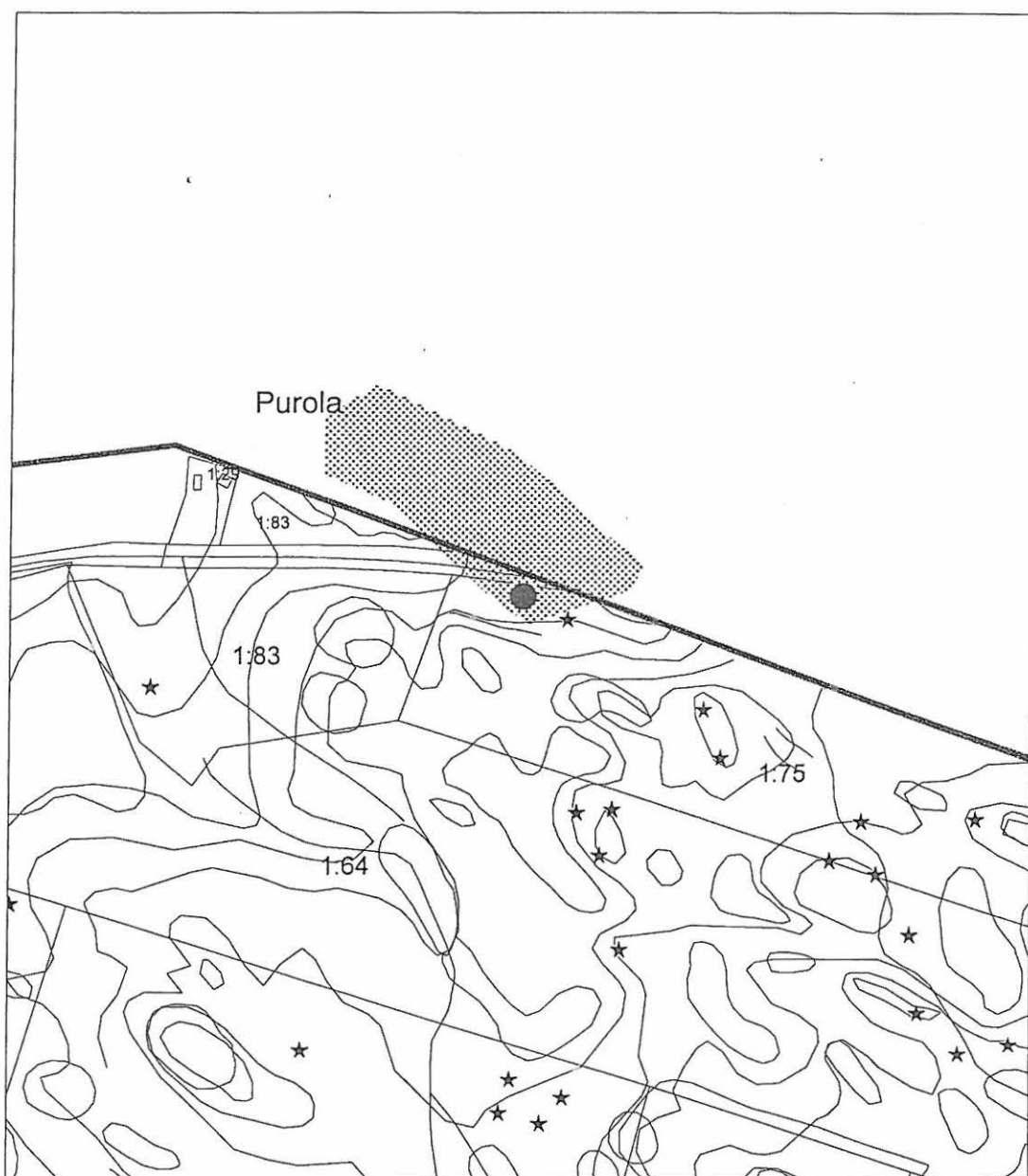
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.11 KOVASINMÄKI
raaka-aineen hankintapaikat/louhokset

x = 6835894, y = 2534442
p = 6837979.34, i = 3375352.52
z = 102.5 - 105 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

Pisterasteri = tarkastettu alue
musta piste = kohde
musta viiva = kunnan raja

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

5.2.12

KARVAANMAANLAHTI

Kunta: Orivesi
Vanha kunta: Eräjärvi
Kylä: Uiherla
Kohteen nimi: Karvaanmaanlahti
Muinaisjäännöstyyppi: raaka-aineen hankintapaikat
Tyyppin tarkenne: louhokset
Lukumäärä: useita
Ajoitus: uusi aika?
Rauhoitusluokka: 2
Mj.rek.nro:
Sijainti:
Peruskartta: 2141 09 UIHERLA
Peruskoordinaatit: x = 6827896
y = 2528002
z = 95
Yhtenäiskoordinaatit: p = 6830284.55
i = 3368549.45
Koordinaattiselite: sälpäkiviraunio
Etäisyystieto: 3,1 km Eräjärven kirkosta SW
Merkitty peruskartalle: ei
Maastomerkintä: ei

Hoito ja kunto:**Tila- ja omistajatiedot**

Kylä: Uiherla
Tila: Katila
Omistaja: Terttu ja Päivi Katila ym.
Osoite: Peltomaantie 25 as 1 35220 ERÄJÄRVI
Kiinteistötunnus: 562-449-00010141

Aiemmat tiedot:**Aiemmat löydöt:****Inventointi 2003:**

Aika: Jouko Pukkila ja Kalle Luoto 20.5.
Löydöt:
Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit: 126072
Diat: 51027

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot: Halkaisijaltaan n. 8 m ja n. 1½ m korkea kivikasa kalliopohjalla metsässä, jossa eri puolilla useita pieniä avolouhoksia. Yksi louhos sijaitsee aivan raunion vieressä. Raunio on pyöreä, säännöllinen ja sen kahdella sivuilla on n. metrin korkeudelle ladottua kylmämuuria. Ilmeisesti raunio on ladottu huolellisesti poisvientä varten.

Ympäristö ja maasto: kalliopohjainen metsäalue, jossa on äskettäin tehty hakkuita. Kallioalueiden välissä on vetisiä alueita.

Laajuusarvio perusteluineen:
Ehdotus suoja-alueeksi:
Suojelutoimenpiteet kentällä:
Luokitusehdotus perusteluineen:
Havainnointimahdollisuudet:
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:
Lähilöytöjä:
Suosittelavat jatkotoimenpiteet:
Lisätietoja:

Koekuopat:

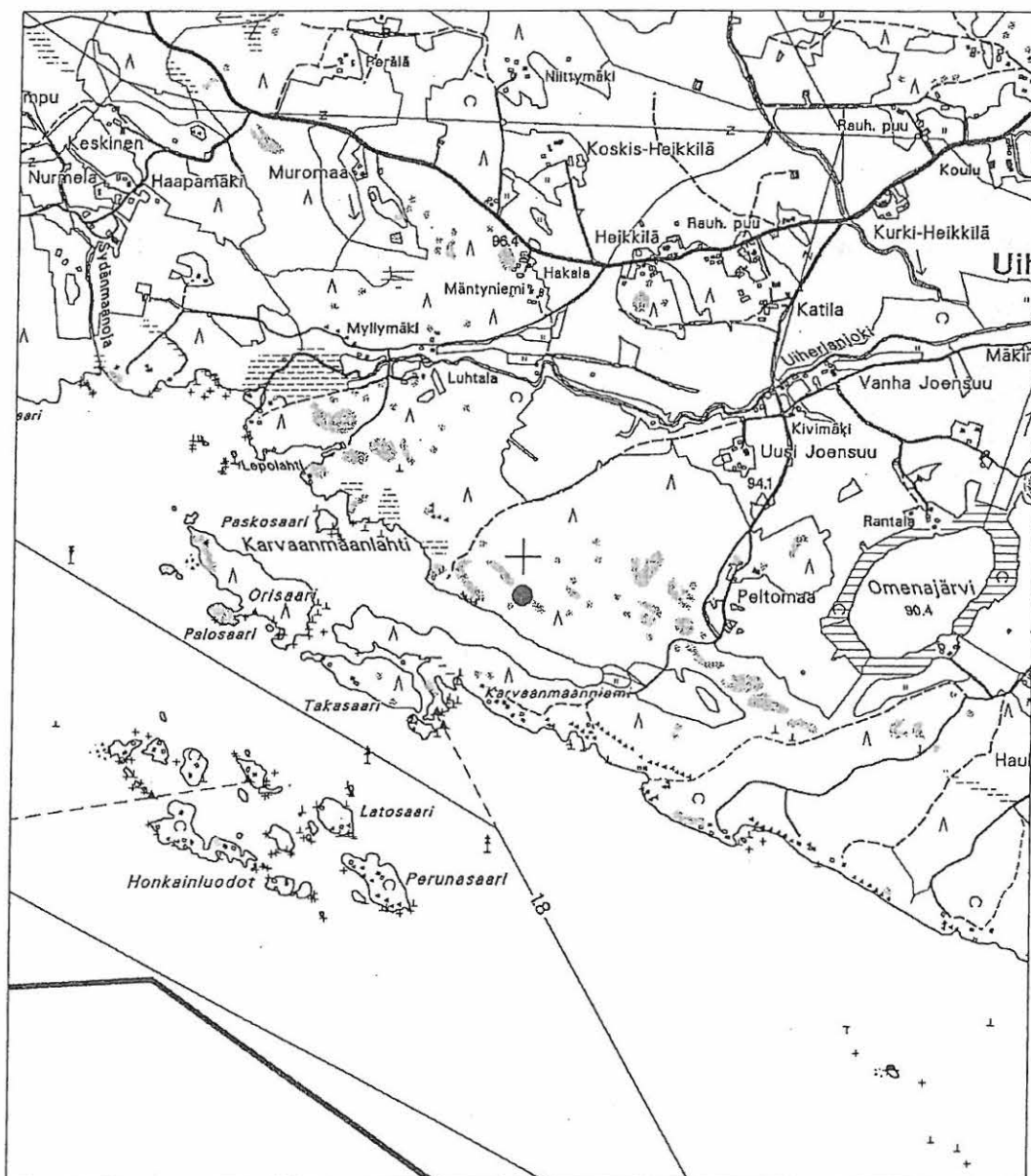
Kuva 26: Karvaanmaanlahden sälpäkivikasa. E. 126072. Kuva Kalle Luoto.

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.12 KARVAANMAANLAHTI
raaka-aineen hankintapaikat/louhokset

x = 6827896, y = 2528002
p = 6830284.55, i = 3368549.45
z = 95 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2141 09 UIHERLA). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

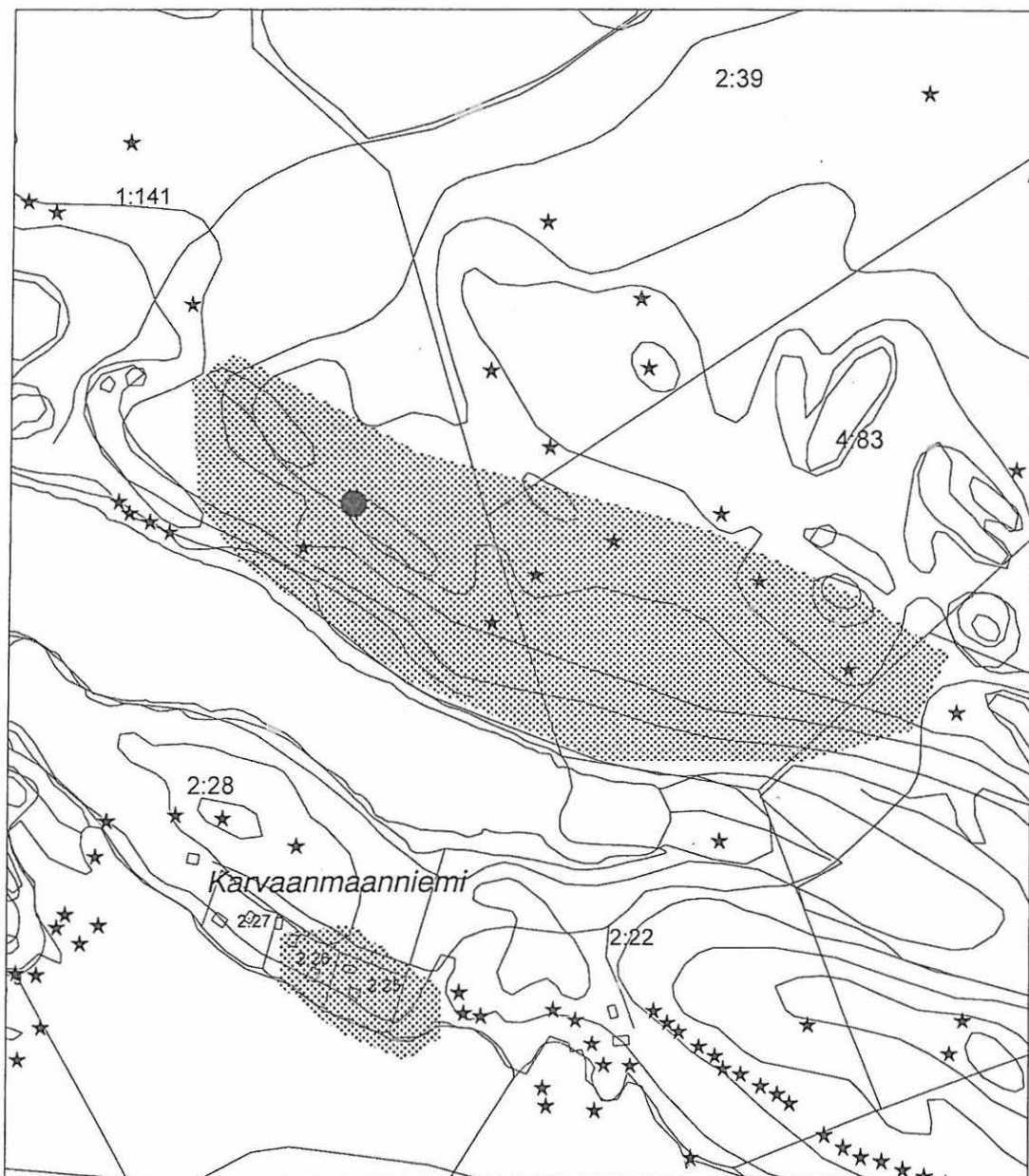
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.12 KARVAANMAANLAHTI
raaka-aineen hankintapaikat/louhokset

x = 6827896, y = 2528002
p = 6830284.55, i = 3368549.45
z = 95 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

Pisterasteri = tarkastettu alue
musta piste = kohde

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

5.2.13

NIEMENMÄKI

Kunta:	Orivesi
Kylä:	Lyytikälä
Kohteen nimi:	Niemenmäki
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet
Tyyppin tarkenne:	kuopat
Lukumäärä:	2
Ajoitus:	esihistoriallinen aika, uusi aika
Rauhoitusluokka:	2
Mj.rek.nro:	
Sijainti:	jyrkän mäen rinteessä ja laella
Peruskartta:	2142 07 PÄILAHTI
Peruskoordinaatit:	x = 6839225 y = 2522725 z = n. 90
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6841846.99 i = 3363798.77
Koordinaattiselite:	kuoppien sijainti
Etäisyystieto:	3,8 km Oriveden kirkosta E
Merkitty peruskartalle:	ei
Maastomerkinä:	ei
Hoito ja kunto:	
Tila- ja omistajatiedot	
Kylä:	Lyytikälä
Tila:	Väinölä
Omistaja:	Väinö Sipilä
Osoite:	Penttiläntie 267 35300 ORIVESI
Kiinteistötunnus:	562-408-0002-0034
Aiemmat tiedot:	
Aiemmat löydöt:	
Inventointi 2003:	
Aika:	Jouko Pukkila ja Kalle Luoto 19.5.
Löydöt:	
Kartat:	ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
Negatiivit:	-
Diat:	-

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

Inventoinnin aikana tarkastettiin myös Sinikka ja Kalevi Nousiaisen ilmoittamat kuoppakohteet Oriselän itäpäässä Niemenmäen tuntumassa. Alueella oli muutamia erityyppisiä kuoppia, joista osan käyttötarkoitus oli tiedossa, osasta ei ollut säilynyt muistitietoa. Ainakin yksi oli ilmeisesti lähde, jota oli syvennetty vedenottoa varten, osa saattoi olla kellari- tai nauriskuoppia. Nämä eivät ole muinaisjäännöksiä. Mielenkiintoisimmat olivat lähinnä taloa rinteessä olevat kaksi pitkänomaista kuoppaa. Ne sijaitsivat talosta n. 120 m länsiluoteeseen. Paremmin erottuva oli n. 3

m pitkä ja alle metrin levyinen, keskellä näytti olevan poikittainen kohouma. Toinen oli samankaltainen, mutta huonommin erottuva. Molemmissa erottui kairassa hiilensekaista maata n. ½ m syvyydelle, jonka jälkeen alkoi puhdas hiekka. Pintapuolisesti tarkasteltuna rakennelma toi mieleen Kaisa Lehtosen Kalannissa kaivamat kuoppakohteet. Kuopat saattavat liittyä asutukseen tai elinkeinohistoriaan, mutta niiden käyttötarkoituksen tarkempi selvittäminen edellyttäisi lisätutkimuksia.

Ympäristö ja maasto: Metsämaalla melko jyrkässä rinteessä

Laajuusarvio perusteluineen:

Ehdotus suoja-alueeksi:

Suojelutoimenpiteet kentällä:

Luokitusehdotus perusteluineen:

Havainnointimahdollisuudet:

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat:

Lähilöytöjä:

Suosittelavat jatkotoimenpiteet:

Lisätietoja:

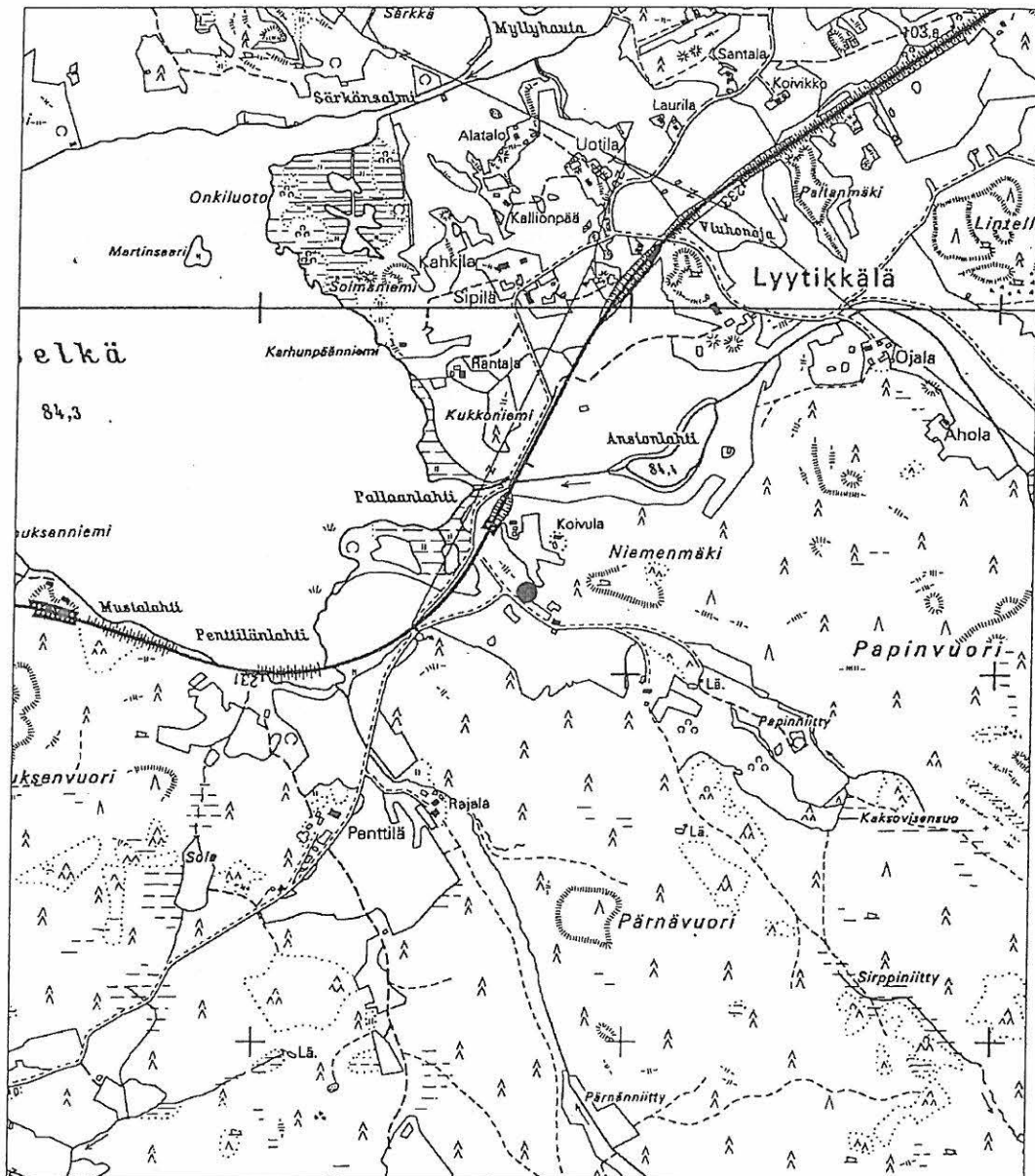
Koekuopat:

ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.13 NIEMENMÄKI
maarakenteet/kuopat

x = 6839225, y = 2522725
p = 6841846.99, i = 3363798.77
z = n, 90 m mpy

Ote PerusCD:ltä Häme, versio 1999. (2142 07 PÄILAHTI). Mk 1:20 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999.
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

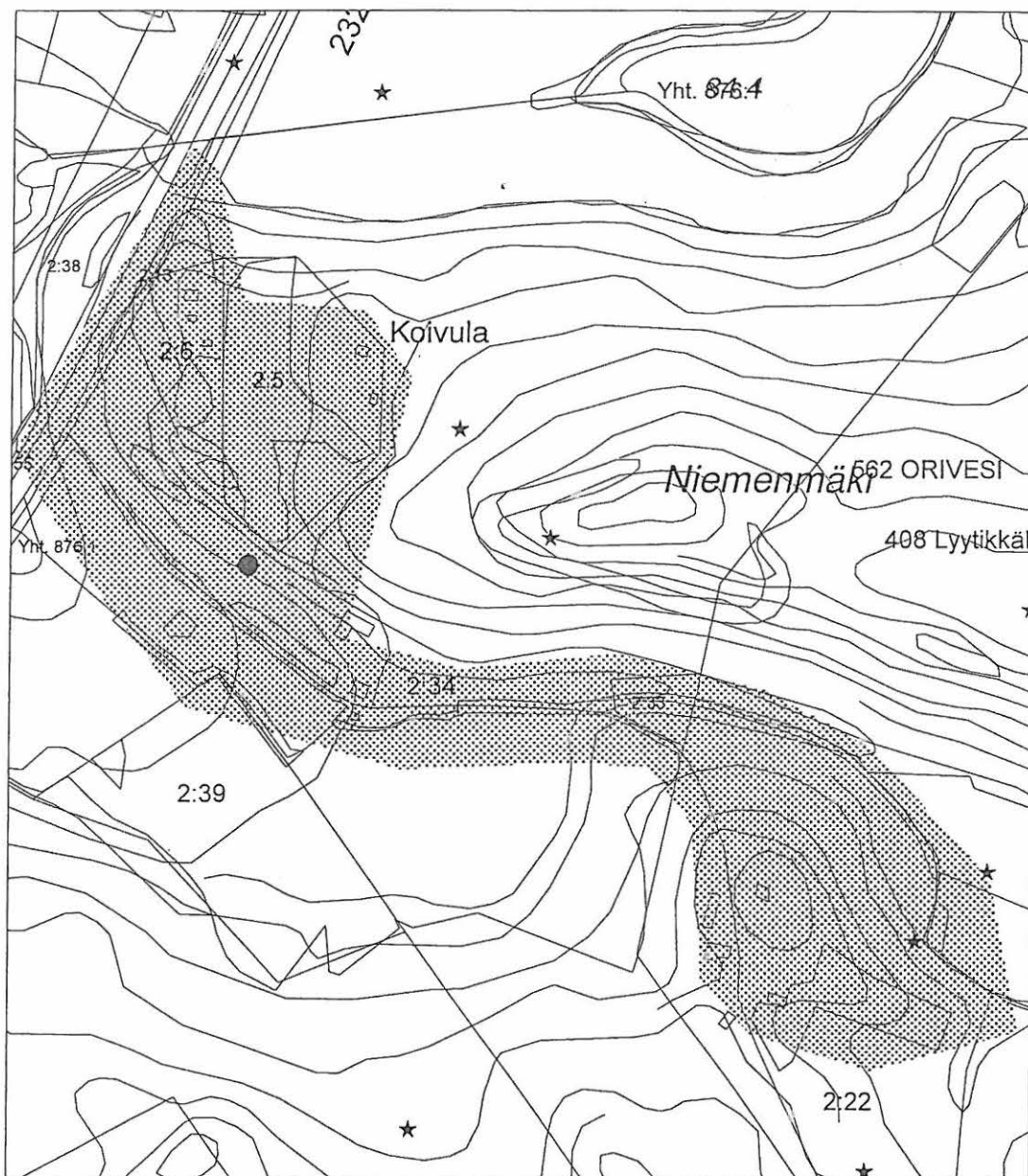
ORIVESI
ARKEOLOGINEN PERUSINVENTOINTI 2003

5.2.13 NIEMENMÄKI
maarakenteet/kuopat

x = 6839225, y = 2522725
p = 6841846.99, i = 3363798.77
z = n. 90 m mpy

Ote Oriveden kaupungin maastotietokannasta ja krk-aineistosta. Mk 1:5000

Pisterasteri = tarkastettu alue
musta piste = kuopat

(c) Maanmittauslaitos, lupa nro PISA/004/2003.
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

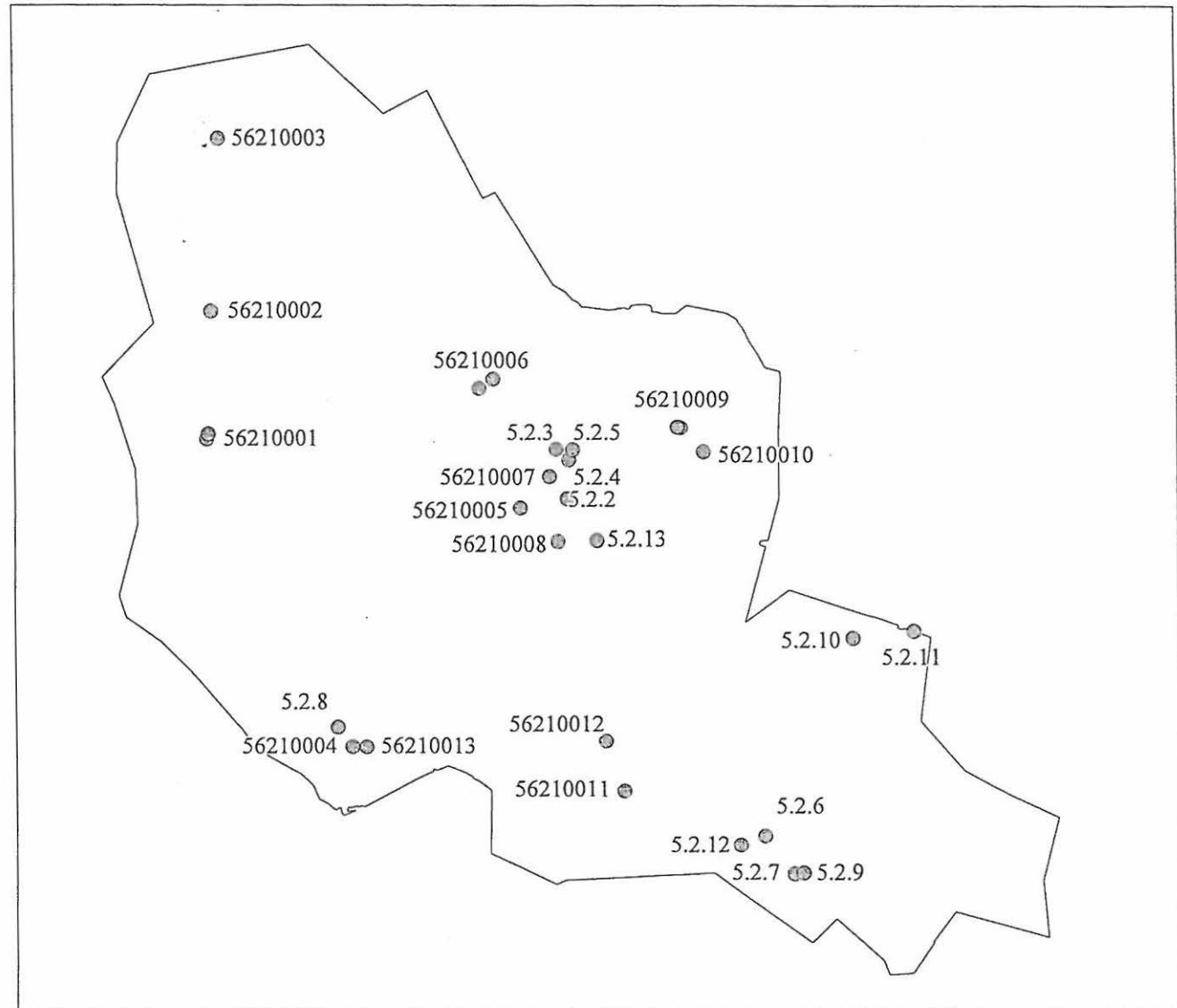
ORIVESI

Arkeologinen perusinventointi
2003

Kiinteät muinaisjäännökset

Numero viittaa joko muinais-
jäännösrekisteriin tai kerto-
muksen lukuun 5.2.

Mk 1:250 000

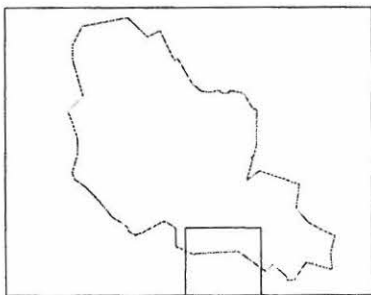
ORIVESI

Arkeologinen perusinventointi
2003

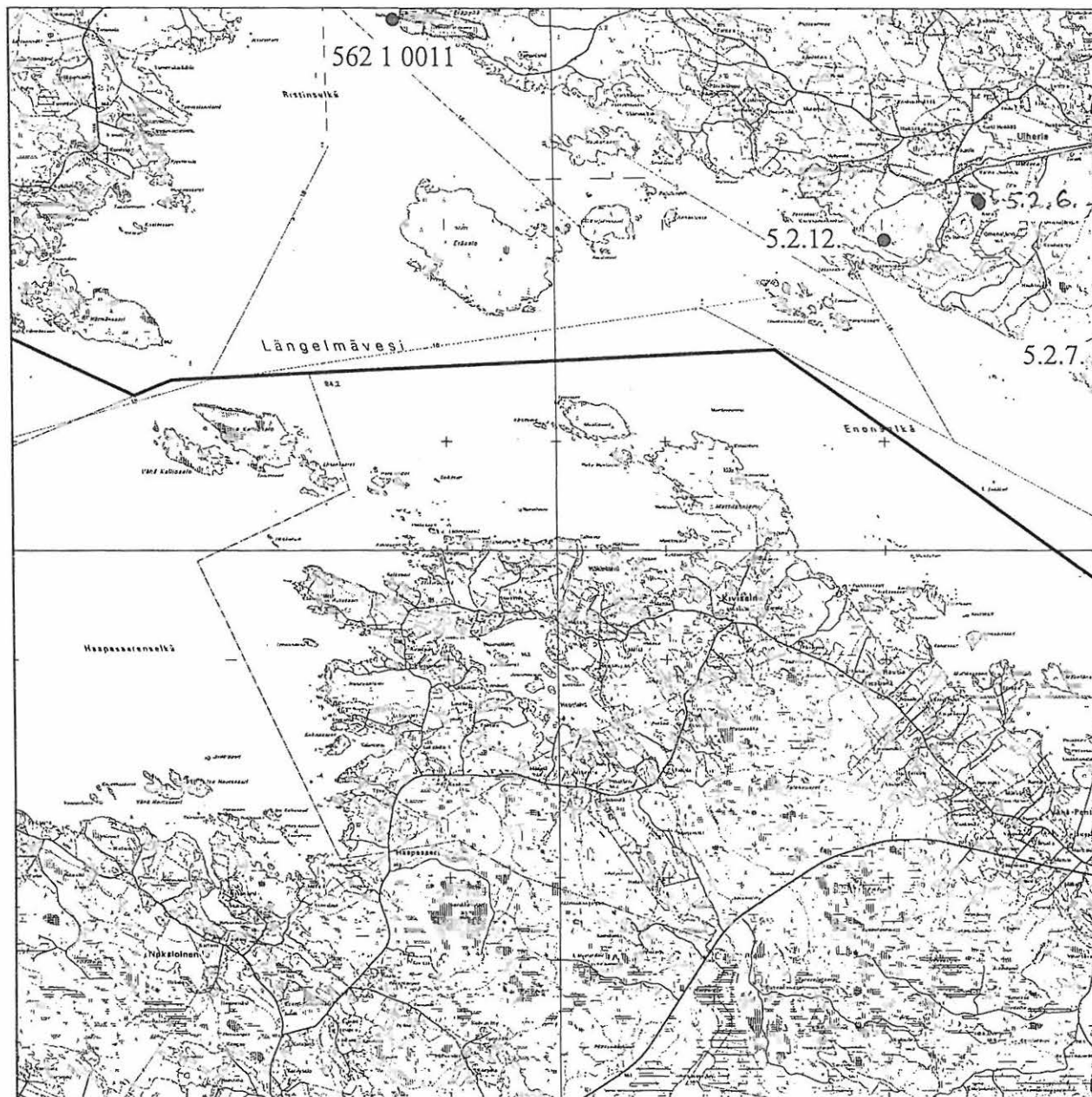
Karttalehti PK 2141 09
Kiinteät muinaisjäännökset

Numero viittaa joko muinais-
jäännösrekisteriin tai kerto-
muksen lukuun 5.2.

Mk 1:60 000

Ote perusCD:ltä Häme, versio 1999.

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999

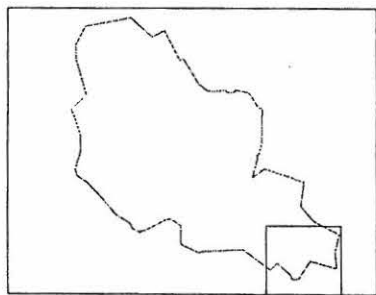
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

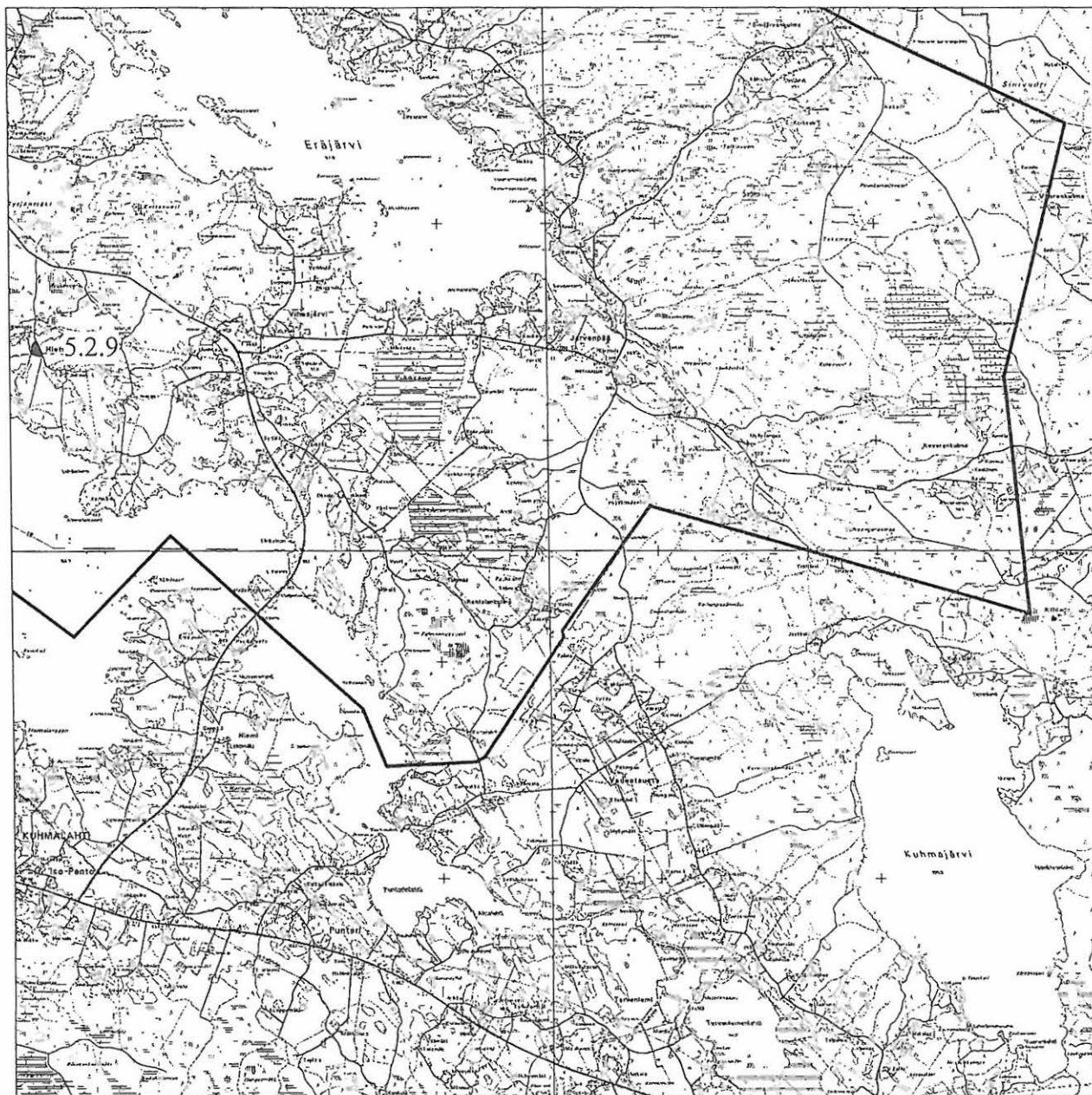
Karttalehti PK 2141 12
Kiinteät muinaisjäännökset

Numero viittaa joko muinais-
jäännösrekisteriin tai kerto-
muksen lukuun 5.2.

Mk 1:60 000

Ote perusCD:ltä Häme, versio 1999.

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999

Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

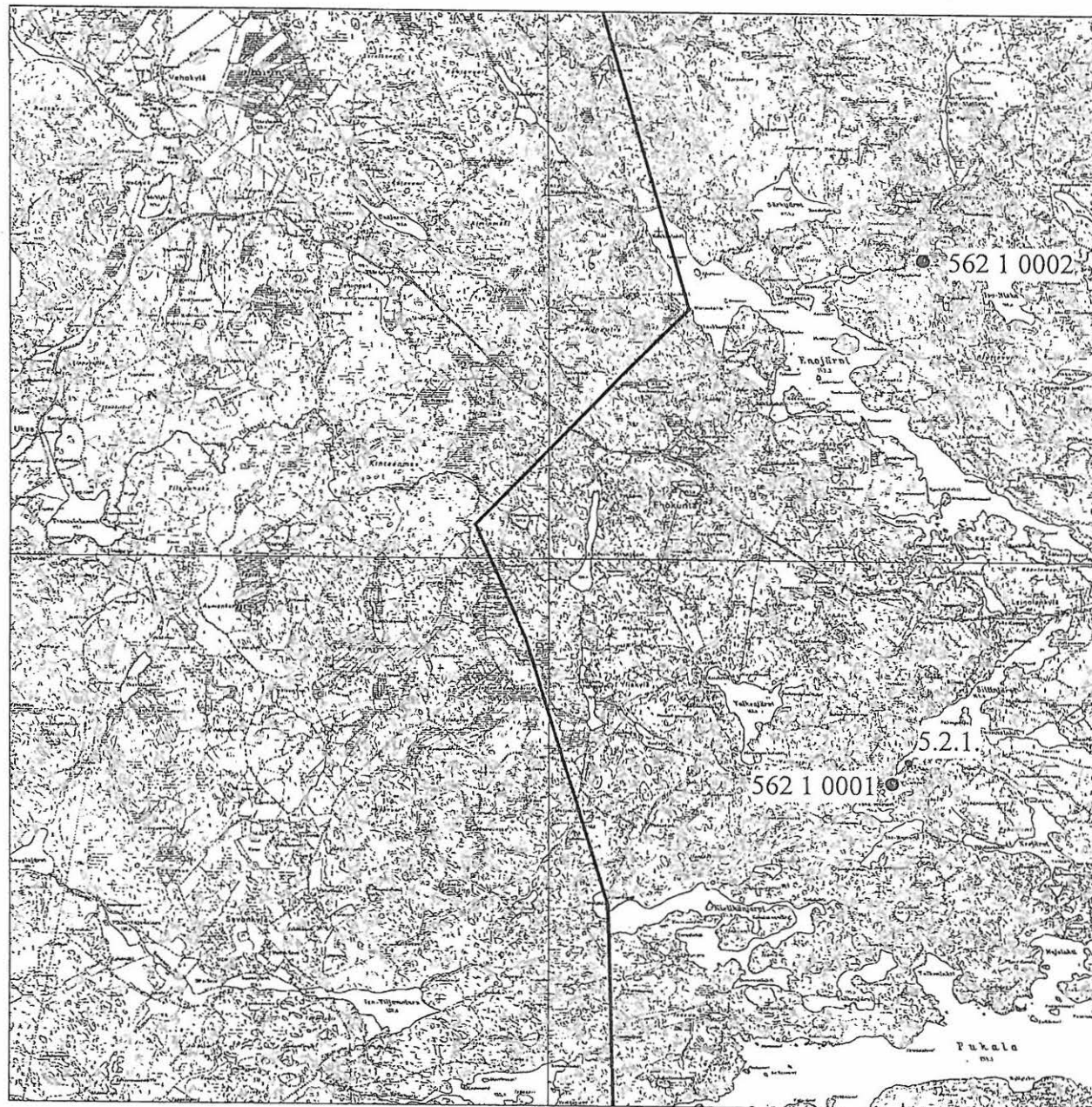
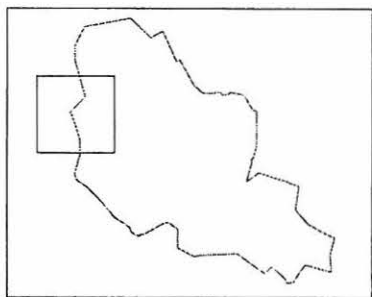
ORIVESI

Arkeologinen perusinventointi
2003

Karttalehti PK 2142 02
Kiinteät muinaisjännökset

Numero viittaa joko muinais-
jännösrekisteriin tai kerto-
muksen lukuun 5.2.

Mk 1:60 000

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999

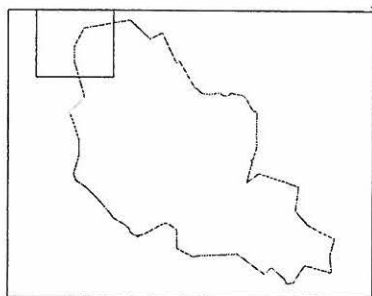
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Karttalehti PK 2142 03
Kiinteät muinaisjännökset

Numero viittaa joko muinais-
jännösrekisteriin tai kerto-
muksen lukuun 5.2.

Mk 1:60 000

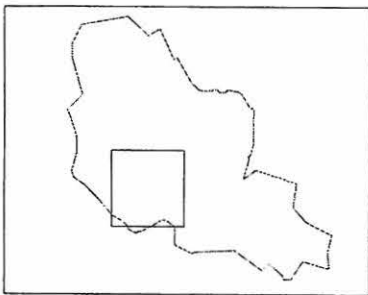

ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Karttalehti PK 2142 04
Kiinteät muinaisjännökset

Numero viittaa joko muinais-
jäännösrekisteriin tai kerto-
muksen lukuun 5.2.

Mk 1:60 000

Ote perusCD:ltä Häme, versio 1999.

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999

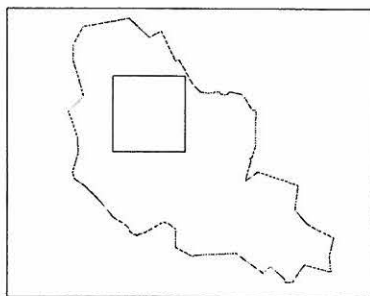
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Karttalehti PK 2142 05
Kiinteät muinaisjäännökset

Numero viittaa joko muinais-
jäännösrekisteriin tai kerto-
muksen lukuun 5.2.

Mk 1:60 000

Ote perusCD:ltä Häme, versio 1999.

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999

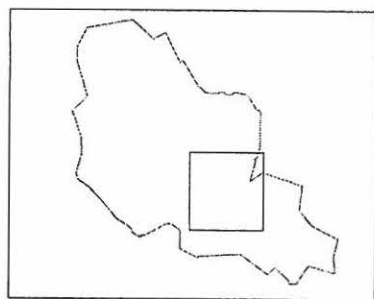
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Karttalehti PK 2142 07
Kiinteät muinaisjännökset

Numero viittaa joko muinais-
jännösrekisteriin tai kerto-
muksen lukuun 5.2.

Mk 1:60 000

Ote perusCD:ltä Häme, versio 1999.

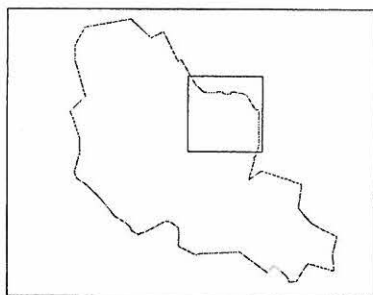
(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Karttalehti PK 2142 08
Kiinteät muinaisjännökset

Numero viittaa joko muinais-
jännösrekisteriin tai kerto-
muksen lukuun 5.2.

Mk 1:60 000

Ote perusCD:ltä Häme, versio 1999.

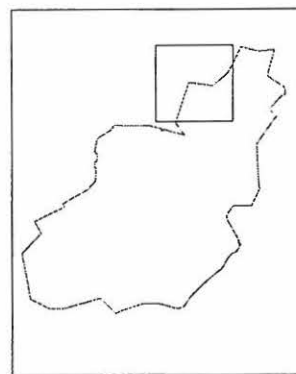
(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003
Karttalehti PK 2142 10
Kiinteät muinaisjäännökset

Numero viittaa joko muinais-
jäännösrekisteriin tai kerto-
muksen lukuun 5.2.

Mk 1:60 000

Ote perusCD:ltä Häme, versio 1999.

(c) Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999
Aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

5.3. HAVAINTOKOHTEET

Havaintokohteilla tarkoitetaan tässä kertomuksessa kohteita, joita ei kentällä tehtyjen havaintojen perusteella voi pitää kiinteinä muinaisjäännöksinä, mutta jotka voivat sellaisiksi tarkemmissa tutkimuksissa kuitenkin osoittautua. Nämä havaintokohteet ja niiden tutkimustilanne esitellään tässä luvussa. Luokka ilmoitetaan siinä muodossa kuin se on em. inventointikertomuksissa kerrottu – muutoin sitä ei ole määritetty. Tarkastuksen on suorittanut Jouko Pukkila (JP) tai Kalle Luoto (KL). Koordinaatit on otettu Bergströmin kertomuksesta ja viittaavat monessa tapauksessa löytöpaikan tilan päärakennukseen. Sijaintia on tarkennettu, jos mahdollista.

1.

ESKOLA

Kohdetiedot

Kunta:	Orivesi
Kylä:	Vehkalahti
Kohteen nimi:	Eskola
Muinaisjäännöstyyppi:	löytöpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Peruskartta:	2142 07 PÄILAHTI
Koordinaatit:	x = 6837581.49, y = 2520675.18, z = 90-95

Tila- ja omistajatiedot

Kylä:	Vehkalahti
Tila:	Eskola
Omistaja:	Johanna Eskola-Paloranta
Osoite:	Eskolantie 16 35100 ORIVESI AS
Kiinteistötunnus:	562-430-0002-0021

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:	
Matti Bergström	inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 25)
Aiemmat löydöt:	
KM 2525:286	Vasarakirveen katkelma. Talletettu Seppälän talossa polvi polvelta v. 1887 asti.

Aiemmat tiedot:

Bergströmin mukaan esine on voinut löytyä melkein mistä vain kylän alueelta, sillä talon maat ovat löytöaikaan olleet hajallaan eri puolilla Vehkalahden kylää.

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä:	Jouko Pukkila 13.5.
Löydöt:	KM 33822:1 (kvartsi-iskoksia)
Ympäristö:	viljelyksessä olevaa peltorinnettä
Havainnot:	

Seppälän talossa käytiin toisaalta selvittämässä vasarakirveen löytymistä, toisaalta tarkastamassa vanhan kylätontin kuntoa. Kylätontista ei tehty havaintoja muinaisjäännöksistä, sillä alue on joko nykyisten rakennusten alla tai alempana puutarhassa. Talon pihalle kaivetun viemärijojan maakasoissa ei näkynyt asutuksen merkkejä. Puutarhan alue puolestaan lienee ollut veden alla vielä Längelmäveden v. 1604 pinnan laskun jälkeen.

Tarkastus ulotettiin myös naapuriin Eskolan puolelle, avoimeen peltorinteeseen Eskolan talon pohjoispuolella, johon v. 1788-9 isojakokartan ulottui lahti. Rinne viettää länteen, maaperä on savista, sen keskeltä kulkee 90 m mpy käyrä ja pelto oli hennolla oraalla. Tältä pelloilta löydettiin tarkassa poiminnassa 4 iskosta tai iskoksen kaltaista kvartsinpala sen Eskolan puoleisesta osasta rinteestä. Lisäksi näkyi tiilen murua ja liitupiipun palasia, jota ainakin osaksi liittyvät pellosta pohjoiseen olevaan kylätonttiin.

Kivikautinen asuinpaikka voi olla mahdollinen, mutta aineiston määrä (kaikki havaitut palat poimittiin talteen) ja luonne ei sitä varmuudella osoita.

2

HOIVAMÄKI

Kohdetiedot

Kunta:	Orivesi
Vanha kunta:	Eräjärvi
Kylä:	Leväslahti
Kohteen nimi:	Hoivamäki
Muinaisjäännöstyyppi:	löytöpaikat
Ajoitus:	kivikautinen?
Peruskartta:	2142 10 ERÄJÄRVI
Koordinaatit:	x = 6834837, y = 2532218

Tila- ja omistajatiedot

Kylä:	Koppala
Tila:	Hakala
Omistaja:	Kimmo Lahti
Osoite:	Leväsuontie 28 35220 ERÄJÄRVI
Kiinteistötunnus:	562-446-0001-0007

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Aiemmat löydöt: mahdollisen värttinäkiekon löytöpaikka, joskin esineen nykyinen sijaintipaikka on epäselvä, se lienee toimitettu museoon

Aiemmat tiedot:

Inventointi 2003:

Tarkastuspäivä:	Jouko Pukkila 9.5.
Löydöt:	KM 33823:1 (kvartsi-iskoksia?)
Ympäristö:	viljelyksessä olevaa peltorinnettä

Havainnot:

Paikalla on ollut vanhoja rakennuksia, joista isäntä tarkastuksen yhteydessä kertoi tarkemmin: päärakennuksesta n. 130 m itään on sijainnut vielä melko äskettäin pieni rakennus, jonka paikalta nousee kyntötöissä kiviä ja on löytynyt mm. raha. Savikiekonkin löytöpaikan isäntä pystyi osoittamaan tarkasti, se sijaitsi asuinrakennuksesta n. 250 m ESE, tasaisen savipellon halki kulkevan notkelman kohdalla n. 20 m tiestä pohjoiseen ja 30 m kalliopohjaisesta peltosaarekkeesta länteen. Pelloilta löydettiin joitakin lohkoituja kvartseja, jotka eivät kuitenkaan olleet selkeitä iskoksia. Tarkastuksessa havaittiin, että löytöpaikalla ja sen läheisyydessä maa oli hieman kivikkoisempaa (liittynee viereiseen pieneen peltosaarekkeeseen), mutta löytöjä oli äärimmäisen vähän ja ne olivat melko uusia (mm. kukkaruukkumaisesta punasaviastiasta).

3

MUKKULA**Kohdetiedot**

Kunta: Orivesi
 Kylä: Pajukanta
 Kohteen nimi: Ylä-Mukkula
 Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteet
 Tyypin tarkenne: röykkiöt
 Peruskartta: 2142 07 PÄILAHTI
 Koordinaatit: x = 6834490.41, y = 2524957.15

Tila- ja omistajatiedot

Kylä: Pajukanta
 Tila: Vanha-Mukkula
 Omistaja: Reijo, Risto ja Terttu Ylä-Mukkula
 Osoite: Niittylahti 15 35100 ORIVESI AS
 Kiinteistötunnus: 562-415-0001-0068

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi

Aiemmat löydöt:

KM 2102:241a

Tasataltta

KM 2102:241b

Tasataltan katkelma.

Aiemmat tiedot: v. -77 talossa ei enää tiedetty mitään esineistä, jotka oli löydetty tilan pellosta. Talo sijaitsee Niittylahden luoteisrannalla järveen laskevalla loivalla rinteellä. Pellot ovat hietapohjaisia. 1882.

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Jouko Pukkila 13.5.

Ympäristö: röykkiö on metsämaastossa, jossa on tehty hakkuutöitä.

Havainnot:

Alueen tarkastuksen yhteydessä todettiin suurin osa pelloista metsitetyiksi tai heinittyneiksi eikä kiviesinelöytöjä selventäviä havaintoja tehty. Tarkastuksen yhteydessä pintapoimittiin myös talosta nelisensataa metriä koilliseen sijaitseva hiekkainen pelto, mutta havaintoja ei tehty. Tässä yhteydessä havaittiin pellon vieressä tien kaakkoispuolella oleva kiviröykkiö, tiestä n. 4 metrin päässä. Röykkiön koko on n. 5 x 4 m (pituusakseli W – E) ja korkeus vajaa metri. Se on sammaloitunut, kivet ovat melko kookkaita (20 – 50 cm) ja päällimmäiset vaikuttavat myöhemmin paikalle tuoduiksi. Röykkiö on maapohjalla, hyvin loivasti Niittylahteen viettävällä maalla n. 200 m rannasta. Lähempänä taloa havaittiin muita kivrakenteita: talosta n. 80 m päässä pohjoisessa on tien luoteispuolella sen vieressä joitakin kymmeniä metrejä pitkä kiviaita, tien kaakkoispuolella n. 100 m talosta näyttäisi olevan kiuasmainen kivrakennelma.

Havaittu raunio ei ole pellonpientareella, vaan siitä 15 – 20 m päässä, joten peltoröykkiöksi sitä ei voi sijainnin perusteella suoraan päätellä. Myöskään sen läheisyydessä ei ole muita röykkiöitä, joten kyse ei liene myöskään kaskirauniosta. Sen sijaan etäisyys tiestä on niin vähäinen ja kun tiessä vielä on samalla paikalla kivisempi kohta, röykkiö voisi liittyä tien rakentamiseen. Joka tapauksessa röykkiön päälle on nostettu joitakin uudempia kiviä.

Muuta:

Isojakokarttojen mukaan kylän talot ovat aiemmin sijainneet nykyisen Ylä-Mukkulan talon pihapiirissä, josta siitäkään ei tehty varmoja havaintoja.

Talon väki kertoi, että talon rannassa on ollut aikoinaan (ilm. ehkä v. 1900 asti käytetty) **veneensäilytyspaikka** sekä **kivikellari**, jossa oli veneellä tuotuja vainajia säilytetty joitakin päiviä,

ennen kuin matkaa jatkettiin kirkolle. Paikka oli nyt vesakoitunut, heinittynyt ja täyttömaalla peitetty eikä siinä voinut nähdä kuin joitakin kiviä, mutta pidän kuitenkin kivikellarin olemassaoloa mahdollisena.

Negatiivit: 126068
Diat: 51028

Kuva 27: Orivesi Pajukanta Mukkula, kiviraunio metsässä Niittylahden rannan tuntumassa. NW. 126068. Kuva Jouko Pukkila.

4.

LYYTIKKÄLÄ

Kunta:	Orivesi
Kylä:	Lyytikkälä
Kohteen nimi:	Lyytikkälä
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Tyypin tarkenne:	kyläpaikat
Lukumäärä:	1
Ajoitus:	historiallinen
Sijainti:	mäellä Oriselän itärannalla
Peruskartta:	2142 07 PÄILAHTI
Peruskoordinaatit:	x = 6840016, y = 2522829, z = 100 – 102,5
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6842632.53, i = 3363939.13
Koordinaattiselite:	pellolla olevan osan keskipiste
Etäisyystieto:	3,8 km Oriveden kirkosta ESE

Tila- ja omistajatiedot

a) Kylä:	Lyytikkälä
Tila:	Karjapiha
Omistaja:	Matti Sipilä
Osoite:	35220 ERÄJÄRVI ?
Kiinteistötunnus:	562-408-0001-0025

b) Kylä: Lyytikälä
 Tila: Sipilä
 Omistaja: Hannu Sipilä
 Osoite: Nokkakiventie 50 35300 ORIVESI
 Kiinteistötunnus: 562-408-0002-0036

c) Kylä: Lyytikälä
 Tila: Ojala III
 Omistaja: Matti Ojala ?
 Osoite: Lyytikäläntie 209 35300 ORIVESI
 Kiinteistötunnus: 562-408-0002-0038

Inventointi 2003:

Aika: Jouko Pukkila ja Kalle Luoto 19.5.
 Löydöt:
 Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000
 Negatiivit:
 Diat:

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

1700-luvun lopun kartoissa näkyvä kylätontti sijoittunee pääosin nykyisen Sipilän tilan alueelle. Tila käsittää nykyään vain tontin ja lähimpien peltojen osia Oriselän itärannalla. Nykyinen rakennus on korkeimmalla kohdalla, sen eteläpuolella on joutomaana oleva hieman matalammalla sijaitseva alue, jossa maan käännoissä näkyi mustaa maata ja tiilen kappaleita (tilan nimi on Karjapiha). Pellolta talon itäpuolelta löytyi mm. liitupiipun paloja, 1700-luvun ruotsalainen raha, piitä ja palanutta savea, mutta myös uudempaa tavaraa, kuten markka v. 1941. Rakenteita ei havaittu.

Ympäristö ja maasto: moneen kertaan muokattua asuinrakennuksen pihamaata sekä peltoa

Havainnointimahdollisuudet: kohtalaiset

Lisätietoja: Lyytikälä mainitaan jo 1560-luvun kyläluettelossa.

5.

LAASOJÄRVI

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi
 Kylä: Laasola
 Kohteen nimi: Laasojärvi
 Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat?
 Tyypin tarkenne: talonpohjat?
 Lukumäärä: 1
 Ajoitus: historiallinen
 Sijainti:
 Peruskartta: 2142 08 LEPPÄHAMMAS
 Peruskoordinaatit: x = 6841312, y = 2526623, z = n. 90
 Yhtenäiskoordinaatit: p = 6843752.57, i = 3367789.64
 Koordinaattiselite: havaintoalueen keskipiste
 Etäisyystieto: 7,3 km Oriveden kirkosta E

Tila- ja omistajatiedot

Kylä: Laasola
Tila: Salmela
Omistaja: Tiina Heino
Osoite: Loilontie 32 35300 ORIVESI
Kiinteistötunnus: 562-406-0002-0018

Arkistotiedot**Aiemmat tiedot:**

Matti Bergström inv. -77 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 38)

Aiemmat löydöt:

KM 6002:7 Tasataltta. Esineen löysi itsellinen Kustaa Rantala Mulli-nimisen talon maalta ojankaivuussa.

Aiemmat tutkimukset:

Vuonna 1977 Mullin taloa ei enää tunnettu, mutta Bergström antoi sille koordinaatit ($x = 6841329.69$, $y = 2526558.22$), johon useimmat Mulli-nimisen talon sijoittivat.

Inventointi 2003:

Aika: Jouko Pukkila ja Kalle Luoto 19.5.

Löydöt:

Kartat: ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000

Negatiivit:**Diat:****Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:**

Alueella käytiin tarkastamassa paitsi Bergströmin paikantamaa kiviesinettä, niin myös kahta kylänpaikkaa. Tarkastuksen yhteydessä ei kuitenkaan havaittu mitään kivikauteen viittaavaa. Isojakokartassa näkyy taloja sekä Laasolammin että Laasojärven rannalla, mutta inventoinnissa ei kylien tarkkaa paikkaa kyetty löytämään. Mahdollisesti pellon pohjoispuolelta metsästä löytyneet kivirakenne ja kaksi kuoppaa ovat Laasojärven historiallisen ajan asutuksen jäänteitä. On kuitenkin huomattava, että vuoden 1977 inventoinnissa tasataltta (KM 6002:7) paikallistaessaan Bergström mainitsee useimpien arvelujen löytöpaikasta eli Mullin talosta osuvan nyt havaittujen rakennelmien läheisyyteen.

Laasojärven rannan läheisyydestä, vanhan rantavallin laelta löydettiin kiviraunio ja rinteen alaosa kaksikuoppaa. Niiden ympäristössä kasvoi marjapensaita, joten kovin vanhasta asutuksesta ei liene kyse. Kiviraunio kohosi pellon suunnasta katsottuna selkeästi ympäristöään korkeammalle (n. 1 m), mutta toiselta puolen se kohosi vain hieman maanpinnan yläpuolelle – kyseessä voi olla esimerkiksi navetan kivisillan kaltainen rakennelma. Kiviaines oli melko pyöristynyttä ja rakennelma vaikutti sortuneelta. Kuopat sijaitsivat raunion itäpuolella rinteen alaosassa ehkä n. 10 metrin päästä toisistaan, ne olivat halkaisijaltaan parisen metriä, vallit olivat 20-30 cm korkeita ja ympäröivät keskukuoppaa joka puolelta. Vallit olivat selvästi syntyneet kuopasta poistetusta maasta, sillä ne olivat ympäristöään kivettömämpää hiekkaa, kuopan keskustassa oli kairanäytteiden perusteella hiilen sekaista maata puolen metrin syvyyteen.

Laasolammista virtaa puro Laasojärveen. Sen pohjoispuolinen pelto oli alemmiltä osiltaan äestetty, ja tämän osan itäpäästä, loivan rinteen yläosasta löydettiin kaksi (tulus?) piin palaa melko läheltä toisiaan. Niitä ei luetteloitu, mutta palat muistuttivat enemmän tuluspiin kappaleita

Ympäristö ja maasto: Maasto pääasiassa koivua kasvavalla metsäalueella oli kivikkoista ja paikalla oli myös selkeä rantavalli, joka pohjoisempana oli selkeä ja etelämpänä loivempi. Peltojen keskellä virtaa pieni puro Laasolammista Laasojärveen.

Lisätietoja: Laasolan kylä mainitaan jo 1560-luvun kyläluettelossa (4 taloa).

6.

LAASOLAMMI

Kohdetiedot

Kunta:	Orivesi
Kylä:	Laasola
Kohteen nimi:	Laasolammi
Muinaisjäännöstyyppi:	löytöpaikat
Ajoitus:	historiallinen?
Peruskartta:	2142 08 LEPPÄHAMMAS
Koordinaatit:	x = 6841262, y = 2526406, z = 90 – 95
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6843712.62, i = 3367570.52

Tila- ja omistajatiedot

Kylä:	Laasola
Tila:	Kukkoniemi
Omistaja:	Pekka ja Tiina Heino
Osoite:	Loilontie 32 35300 ORIVESI
Kiinteistötunnus:	562-406-0009-0000

Inventointi 2003

Aika:	Jouko Pukkila ja Kalle Luoto
Löydöt:	Kolme palaa palanutta savea
Kartat:	ote perusCD Häme 1999 1:20 000, ote kaavoituksen pohjakartasta 1:10 000

Kohteen kuvaus ja inventointihavainnot:

1700-luvun kartassa on Laasolassa kaksi erillistä kylätonttia, toinen pohjoispäässä, toinen Laasojärven rannalla. Laasolammin ilmeiseltä kylätontin paikalta löydettiin hiilen sekaista maata maan pinnalta ja siitä palanutta savea. Alue on pellon kulmaus eikä rakenteita tms. ollut havaittavissa.

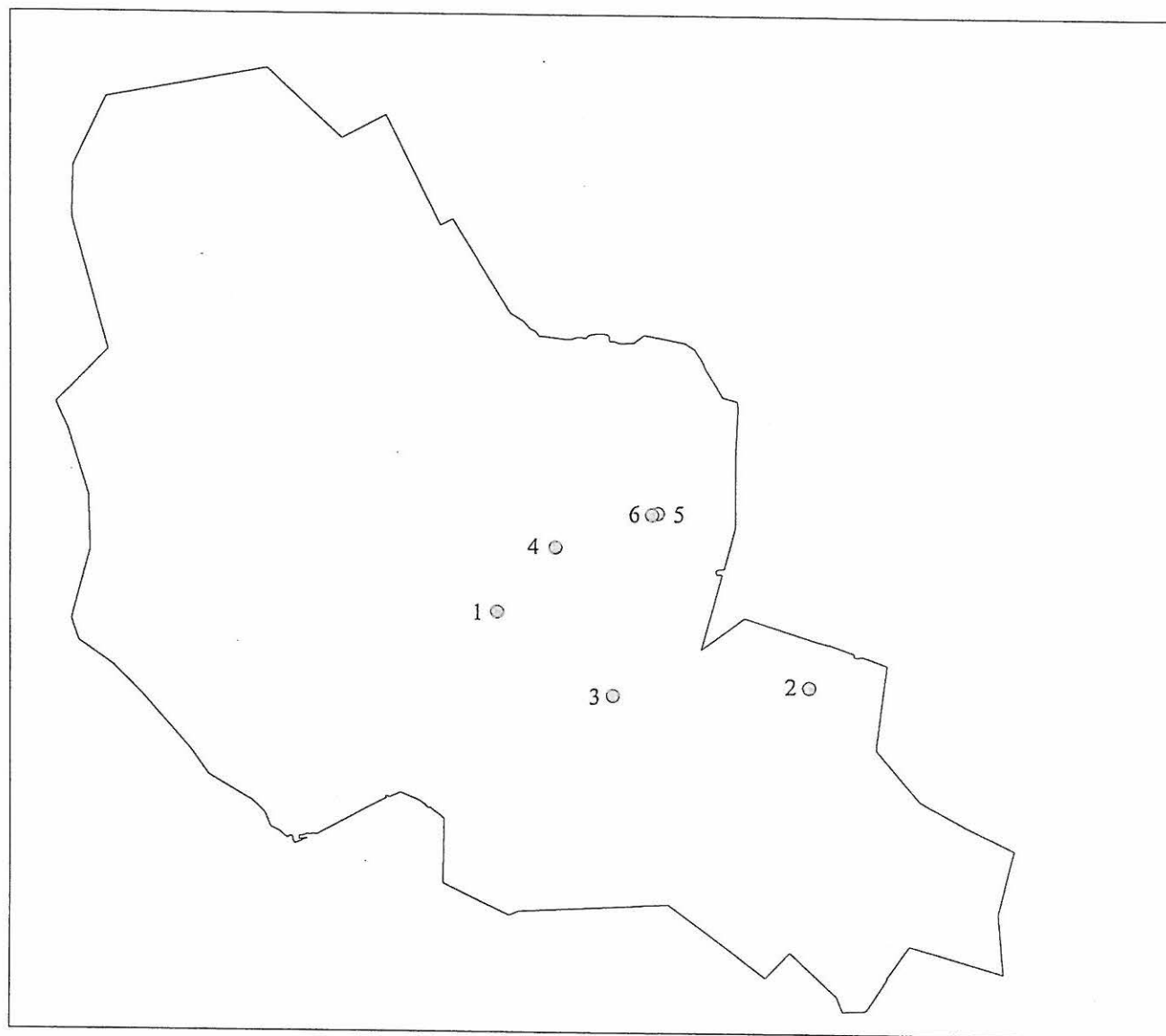
Lähilöytöjä: Alueelta lienee löytynyt kiviesine, ks. 32. Laasolanjärvi Mulli (Salmela). Laasolan kylä mainitaan jo 1560-luvun kyläluettelossa (4 taloa).

ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Havaintokohteet

Numero viittaa kerto-
muksen lukuun 5.3.

Mk 1:250 000

5.4. PAIKANNETUT IRTOLÖYDÖT

Kiviesineiden löytöpaikat ovat pääosin Bergströmin ja Sunin kertomusten mukaiset, mutta v. 2003 inventoinnissa saatiin joitakin lisätietoja, jotka tässä on lisätty aiempiin tietoihin. Kaikkia kohteita ei ajanpuutteen vuoksi ehditty tarkastamaan – pääasiallisesti huomio keskitettiin potentiaalisilla alueilla sijaitseviin kohteisiin. Koordinaatit on ilmoitettu edellisten inventointien mukaisina tai korjattuina, jos alue on jollain tarkkuudella saatu paikalleen. Laajemman mahdollisen löytöalueen ollessa kyseessä koordinaatit ilmaisevat vain alueen keskipisteen.

1. PADUSTAIPALE TAIPALE

Kunta: Orivesi
 Kylä: Padustaipale
 Kohteen nimi: Taipale
 Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikat
 Ajoitus: esihistoriallinen?
 Peruskartta: 2142 04 ORIVEDEN ASEMA
 Koordinaatit: $x = 6831385, y = 2514444$

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:
 Aiemmat tiedot:
 Löydöt:
 KM 24143 Esihistoriallinen verkonpaino

Inventointi 2003

Ei tarkastettu

2. PADUSTAIPALE

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi
 Kylä: Padustaipale
 Kohteen nimi: Taipaleenlahti
 Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
 Ajoitus: kivikautinen
 Peruskartta: 2142 04 ORIVEDEN ASEMA
 Koordinaatit: $x = 6831977, y = 2514507$

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:
 Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 12)

Aiemmat tiedot:
 löytöpaikkaa ei kyetty tarkemmin määrittämään

Löydöt:
 KM 2102:247 (tasataltta), löytynyt pellostä Balustaipaleen kylästä

Inventointi 2003

Ei tarkastettu

Muuta:

Kenttätöön jälkeen, keskusteltaessa Pentti Taipaleen kanssa, saatiin esineen löytöpaikkaan lisäselvyyttä. Pentti Taipale kertoi, että hänen isänsä Hannes Taipale tiesi löytöpaikan, joka sijaitsi Kiviniemessä Kivinokkaa vastapäätä pellolla. Kartalla tätä kuvausta vastaa kaksi paikkaa, niemen kärjessä, jossa sijaitsee rakennuksen perustukset (ks. kohde 562 1 0013) sekä aivan Taipaleenlahden

pohjukassa. Tämä jälkimmäinen paikka vastaa sijainniltaan (lahden pohjukka) eräitä muita Oriveden kivikautisia asuinpaikkoja ja tuntuu siten luontevammalta löytöpaikalta.

3. SIURONMETSÄ

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi
 Vanha kunta: Juupajoki
 Kylä: Saarijärvi
 Kohteen nimi: Siuronmetsä
 Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Ajoitus: rautakautinen
 Peruskartta: 2142 06 KORKEAKOSKI
 Koordinaatit: $x = 6854720$, $y = 2511900$, $z = n. 178$ m

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:
 Hjalmar Appelgren tark. 1921
 Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 22)
 Raija Ylönen-Peltonen tark. 12.11.1999
 Aiemmat löydöt:
 KM 7881 Pronssinen linnunkuva pellonraivauksessa (?)

Aiemmat tiedot:

1977: Paikalla ei voi havaita mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

1999: Tiheää kuusi- ja sekametsää pienen Saarijärven etelärannalla. Esineen löytöpaikalla ei merkkejä kiinteistä esihistoriallisista muinaisjäännöksistä. Alueella on myös vanha torppa, joka sijaitsee esineen löytöpaikasta n. 100 m koilliseen. Torpasta oli jäljellä nurkkakivet ja osittain romahtanut uuni, ulkorakennusten kivijalkoja, kiviaitoja ja kaskiraunioita. Torpasta n. 80 m länsiluoteeseen tervahauta.

Inventointi 2003

Ei tarkastettu

4. LAHDENSIVU

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi
 Kylä: Rajalahti
 Kohteen nimi: Lahdensivu
 Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Peruskartta: 2142 04 ORIVEDEN ASEMA
 Koordinaatit: $x = 6830367.71$, $y = 2514409.74$

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:
 Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 5)
 Aiemmat löydöt:
 KM 2102: 243 skandinaavinen kirves löydetty Tolion talon erään torpan pellosta

Aiemmat tiedot:

Kyseessä on entinen Tollion talo, jonka nimi on nykyisin Lahdensivu. Talon torpat olleet Lukinlahden ympäristössä. Tarkka löytöpaikka ei enää tiedossa.

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Jouko Pukkila 12.5.

Ympäristö: Lahden pohjukassa sijaitsevaa metsämaastoa

Havainnot: pellot metsitetty, erottuivat vielä muttei rakenteita. Sijaitsevat aivan lahden pohjukassa. Pellot metsässä, joka paikoin vanhaakin kuusimetsää.

5. RAJAHTI UOTILA

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Rajalahti

Kohteen nimi: Uotila

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2142 04 ORIVEDEN ASEMA

Koordinaatit: x = 6832080.41, y = 2517487.99

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström	inv. 1977	Oriveden inventointi (kohde Orivesi 6)
-----------------	-----------	--

Aiemmat löydöt:

KM 1801	Tasatalta	Rajalahden kylästä pellostä, talollinen Uotilan lahja 1876
---------	-----------	---

Aiemmat tiedot:

V. 1988 löytökohtaa ei varmuudella paikallistettu, mutta kyseessä on todennäköisesti Uotilan talon maalta löytyneestä esineestä. Talon pellot ovat hietapohjaisella loivasti pohjoiseen Rajalahteen viettävällä rinteellä.

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Jouko Pukkila 22.5.

Ympäristö: Viljeltyä peltomaisemaa vanhan asutuksen ympärillä, suuri osa pelloista heinällä tai kesantona

Havainnot: Uotilan talo autiona, mutta Penttilästä tavattiin vanha isäntä, joka ei kuitenkaan tuntenut asiaa. Tarkastin hänen maistaan n. 400 m ENE olevan peltorinteen, joka korkeuden ja suunnaltaan vastasi aiempia löytöpaikkoja. Ei havaintoja. Pääosin pellot olivat heinällä.

6. HIEDAN SATAMA

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Pappila

Kohteen nimi: Hiedan satama

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: esihistoriallinen?

Peruskartta: 2142 04 ORIVEDEN ASEMA

Koordinaatit: x = 6837102.17, y = 2519031.53

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström	inv. 1977	Oriveden inventointi (kohde Orivesi 7)
-----------------	-----------	--

Aiemmat löydöt:

Oriveden museo (ei numeroa, esine kateissa v. -77)	Reikäkivi
--	-----------

Aiemmat tiedot:

Perunamaasta Hiedan sataman läheltä. Voi olla jokin alueen omakotitalojen tonteista

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Jouko Pukkila 13.5.

Ympäristö: Moneen kertaan muokattua ja täytettyä entistä satama-aluetta

Havainnot: Sataman alueella on nykyään hyvin tiivistä omakotiasutusta, VR:n rata-alue ja käytöstä jäänyt saharakennus. Satamana toimineelle alueelle on tuotu huomattavia täyttökerroksia niin kiviä kuin hiekkaa, mutta maaperä on muutenkin kyllä alueella hiekkaista. Tarkastettiin rantaa, joka sijaitsi liian matalalla. Ei havaintoja.

7. TEERIJOKI

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Pappila

Kohteen nimi: Teerijoki

Muinaisjäänntyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: esihistoriallinen?

Peruskartta: 2142 04 ORIVEDEN ASEMA

Koordinaatit: x = 6837904.26, y = 2519070.3

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström	inv. 1977	Oriveden inventointi (kohde Orivesi 8)
-----------------	-----------	--

Aiemmat löydöt:

KM 2214: 736	Pieni kahnauskivi (?)	Terijoen torpparin metsästä
--------------	-----------------------	-----------------------------

Aiemmat tiedot:

Lienee nyk. Teerijoen talon lähistöllä

Inventointi 2003

ei yritetty selvittää, sillä v. 1977 jälkeen alueelle on rakennettu lisää rakennuksia sekä 9-tie. Lähinnä tarkistettiin ympäristön kunto (havainnot 13.5.).

8. KNUUTI

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Koivuniemi

Kohteen nimi: Knuuti

Muinaisjäänntyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2142 04 ORIVEDEN ASEMA

Koordinaatit: x = 6832577.63, y = 2519344.41

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström	inv. 1977	Oriveden inventointi (kohde Orivesi 9)
-----------------	-----------	--

Aiemmat löydöt:

KM 6090:1	Tasataltta	saatu Knuutin torpasta v. 1912
-----------	------------	--------------------------------

Aiemmat tiedot:

Knuutin torpaa ei enää tunnettu

Inventointi 2003

ei yritetty tarkastaa. Sijainnista kuitenkin arveltiin, että torppa olisi voinut olla Tanhuanpäässä, jossa on tiivis asutus rantatörmän laella (tieto 22.5.).

9. ALA-MATTILA

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Orivesi

Kohteen nimi: Ala-Mattila

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Peruskartta: 2142 04 ORIVEDEN ASEMA
 Koordinaatit: x = 2519404.13, y = 6841135.81

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström	inv. 1977	Oriveden inventointi (kohde Orivesi 14)
Aiemmat löydöt:		
KM 2214: 735	Tasatalta	Esine löytyi Ala-Mattilan pellostä v. 1886

Aiemmat tiedot:

Pellot olleet aiemmin laajat eikä paikkaa v. -77 tunnistettu.

Inventointi 2003

ei yritetty selvittää.

10. YLÄ-HÖRTSÄNÄ

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi
 Kylä: Onnistaipale
 Kohteen nimi: Ylä-Hörtsänä
 Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Peruskartta: 2142 05 ORIVESI
 Koordinaatit: x = 6844816.29, y = 2517293.05

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström	inv. 1977	Oriveden inventointi (kohde Orivesi 16)
Aiemmat löydöt:		
Pohjanmaan Museo 2570 Talta		Löydetty n.v. 1903 Häitsänän (?) rusthollin pellostä.

Aiemmat tiedot:

Bergströmin arvelun mukaan kyseessä on todennäköisesti Ylä-Hörtsänän talo, jossa v. -77 ei esineestä kuitenkaan enää tiedetty.

Inventointi 2003

ei tarkastettu.

11. HIETANEN

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi
 Kylä: Onnistaipale
 Kohteen nimi: Hietanen
 Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Ajoitus: rautakautinen
 Peruskartta: 2142 05 ORIVESI
 Koordinaatit: x = 6845340, y = 2517780

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström	inv. 1977	Oriveden inventointi (kohde Orivesi 17)
Aiemmat löydöt:		
Oriveden museo (ei numeroa ja esine	Rautainen keihäänkärki	Hugo Hörtsänän talon Viitalan vainio- nimisestä pellostä

kateissa v. 1977)

Aiemmat tiedot:

Ei havaintoja. Löytöpaikan pohjoispuolella n. 200 m päässä ollut sepän paja.

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Kalle Luoto 22.5.

Ympäristö:

Havainnot: Paikalla olevaan notkoon on rakennettu kesämökki, ei havaintoja

Muuta: Oriveden museon kokoelmia ei tarkastettu, joten esineen tämän hetkistä tilannetta ei tiedetä.

12. SARAMÄKI

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Voitila

Kohteen nimi: Saramäki

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2142 05 ORIVESI

Koordinaatit: x = 6847720, y = 2517540

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström inv. 1977

Oriveden inventointi (kohde Orivesi 19)

Aiemmat löydöt:

KM 2214: 739

Keihäänkärki tai tikari
(oik. ilm. liuskekeihään-
kärjen katkelma)

Vuotilan kyläkunnasta Könnin pellostä v
1883 löytänyt torppari Saramäki

Aiemmat tiedot:

Könnin peltoa ei tunnettu

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Kalle Luoto 22.5.

Ympäristö: Peltoviljeltyä maastoa

Havainnot: Saramäen talossa ei ketään paikalla. Pellot heinällä, ei tarkastettu sen enempää.

13. OJA-AHO

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Voitila

Kohteen nimi: Oja-Aho

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2142 05 ORIVESI

Koordinaatit: x = 6847890.16, y = 2519288.17

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström inv. 1977

Oriveden inventointi (kohde Orivesi 20)

Aiemmat löydöt:

KM 2214:733

Kourutalilta

Vetomattilan pellostä löytänyt Konstanti
Talvisilta ennen v. 1883

Aiemmat tiedot:

Löytöpaikkaa ei v. 1977 muistettu, mutta arveltiin, että esine olisi löytynyt Talvisillan mailta, joka tuolloin oli nimeltään Oja-Aho.

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Kalle Luoto 22.5.

Ympäristö: Viljeltyä joenranta-aluetta

Havainnot: Talo nykyään Ahola. Talon eteläpuoliselle pellolle tuotu maata, joenhaaraan varteen oli tehty uusi talo. Joen törmät hiekkaa. Tarkastettiin vain Aholan ympäristö.

14. SILLANKORVA**Kohdetiedot**

Kunta: Orivesi

Kylä: Venejoki

Kohteen nimi: Sillankorva

Muinaisjäännostyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2142 07 PÄILAHTI

Koordinaatit: x = 6838487.09, y = 2520397.74

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström	inv. 1977	Oriveden inventointi (kohde Orivesi 24)
-----------------	-----------	---

Aiemmat löydöt:

KM 14539	Reikänuija	Löytäneet Hanna ja Otto Hirvonen Sillankorvan puutarhasta n. 1955
----------	------------	--

Aiemmat tiedot:

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Jouko Pukkila 13.5.

Ympäristö: Tiiviisti asuttua omakotialuetta, moneen kertaan muokattua, mm. joen penkat tuettu kivillä

Havainnot: Ei tarkastettu sen enempää, koska alue kauttaaltaan rakennettua omakotialuetta, jolla ei avoimia maastonkohtia ollut.

15. SAKKOLA**Kohdetiedot**

Kunta: Orivesi

Kylä: Pajukanta

Kohteen nimi: Sakkola

Muinaisjäännostyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2142 07 PÄILAHTI

Koordinaatit: x = 6834375.24, y = 2524624.76

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström	inv. 1977	Oriveden inventointi (kohde Orivesi 27)
-----------------	-----------	---

Aiemmat löydöt:

KM 2102:240	Kourutaltoa	Sakolan pellostasta ennen v. 1882
-------------	-------------	-----------------------------------

Aiemmat tiedot:

talo Niittylahden luoteisrannalla järveen laskevalla loivalla rinteellä, v. -77 esineistä ei tiedetty mitään

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Jouko Pukkila 13.5.

Ympäristö: järveen viettävää pihamaata ja metsitettyjä peltoja

Havainnot: talossa ei ketään paikalla, kaikki ympäröivät pellot istutuskoivikolla eikä niillä voinut mitään nähdä.

16. ISO-MAUNU

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Pehula

Kohteen nimi: Iso-Maunu

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2142 08 LEPPÄHAMMAS

Koordinaatit: x = 6841560, y = 2521580 , z = 85 – 90

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström	inv. 1977	Oriveden inventointi (kohde Orivesi 29)
-----------------	-----------	---

Aiemmat tiedot:

Pelloilla ei ollut havaittavissa merkkejä muiniasjännöksistä

Aiemmat löydöt:

KM 2102:245	Tasataltta	Pehulan kylän Iso-Maunun pellostä
KM 20187	Reikäkivi	Löytänyt Timo Maunu v. 1975 Pietarsaari-nimisen peltolohkon pinnasta

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Jouko Pukkila 14.5.

Ympäristö: viljeltyä aluetta Laahusjärven länsirannalla itärannalla

Havainnot: Pietarsaari on pieni peltolohko Laahusjärven itärannalla, esine on löytynyt pienen kumpareen kohdalta, joka on kuitenkin melko matalalla

17. LYYTIKKÄLÄ UOTILA

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Lyytikkälä

Kohteen nimi: Lyytikkälä Uotila

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2142 08 LEPPÄHAMMAS

Koordinaatit: x = 6840340, y = 2522860 (päärakennuksen koordinaatit)

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström	inv. 1977	Oriveden inventointi (kohde Orivesi 32)
-----------------	-----------	---

Aiemmat tiedot:

talossa ei tiedetty kummastakaan esineestä ja talon pellot ovat laajat. Bergströmin mukaan löytöpaikkaa ei voi enää määrittää. Rautaesine löytyi Ruissalon pellolta ½ km Ruissalon talosta etelään. Kiviesine puolestaan kulkenut perintönä.

Aiemmat löydöt:

KM 2574:2	Kourutalilta	säilytetty talossa perintönä v. 1888 asti
Oriveden Museo 1460	Rautaesine	rautaesine Uotilan pellolta

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Jouko Pukkila ja Kalle Luoto 19.5.

Ympäristö: viljeltyä aluetta Oriselänjärven itärannalla

Havainnot: Uotilan talossa käytiin, jossa esineestä ei ollut tietoa. Korkeutensa ja viettosuuntansa puolesta otollisimmalta vaikuttanut pelto oli heinällä eikä siinä voinut mitään erottaa.

18. PUTAANKOSKI

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Kokkola

Kohteen nimi: Putaankoski

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2142 08 LEPPÄHAMMAS

Koordinaatit: x = 6844330, y = 2524520 (päärakennuksen koordinaatit)

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström	inv. 1977	Oriveden inventointi (kohde Orivesi 33)
-----------------	-----------	---

Aiemmat löydöt:

KM 2573:4	Kivinuija	Leppähampaanjoen Muhon koskelta
-----------	-----------	---------------------------------

Aiemmat tiedot:

Löytöpaikka on oletettavasti Kokkolan kylän voimalaitoksen alapuolella ollut koski.

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Kalle Luoto 22.5.

Ympäristö: Autioituneen voimalaitoksen heinittynyttä ympäristöä

Havainnot: voimalaitos ei enää käytössä; alueella on voimakas aluskasvillisuus, lähipellot heinällä, näkyvyysolot nolla. Maastoa muokattu ja kasvillisuuden peitossa.

19. UUSI-ESKOLA

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Haavisto

Kohteen nimi: Uusi-Eskola

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2142 08 LEPPÄHAMMAS

Koordinaatit: x = 6845815, y = 2525484 (päärakennuksen koordinaatit)

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström	inv. 1977	Oriveden inventointi (kohde Orivesi 35)
-----------------	-----------	---

Aiemmat löydöt:

KM 2214:740	Tasataltta	Eskolan talon pellosta ennen v. 1883.
-------------	------------	---------------------------------------

Aiemmat tiedot:

Kyseessä on Uusi-Eskolan tila. V. -77 talossa ei tiedetty esineestä.

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Kalle Luoto 4.6.

Ympäristö: Viljeltyä maastoa

Havainnot: Maastossa ei havaintoja kivikautisesta asutuksesta, mutta pellossa, päärakennuksesta noin 100m koilliseen löytyi rautakuonaa. Kalle Luoto on myöhemmin (10.6.) keskustellut puhelimesta Hannu Eskolan kanssa tämän tai hänen isänsä tekemistä havainnoista Uusi-Eskolan alueella, jolloin ilmeni, että kiviesine on löydetty aivan päärakennuksen lähetyviltä, noin 15m

portaista kohti järveä, saunarakennuksen edestä. Hannu Eskolan mukaan pihapiirissä on ollut paja, josta rautakuona on peräisin. Muista Hannu Eskolan havainnoista katso luku XXXXX.

20. KOLHI

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Savo

Kohteen nimi: Kolhi

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2142 08 LEPPÄHAMMAS

Koordinaatit: $x = 6847412.41$, $y = 2524921.77$

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström inv. 1977

Oriveden inventointi (kohde Orivesi 36)

Aiemmat löydöt:

Satakunnan Museo 9995 Kourutaltoa

Talon pellosta löytänyt renki ennen v. 1913.

Aiemmat tiedot:

V. -77 talossa ei tiedetty esineestä eikä löytöpaikkaa voitu enää määrittää.

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Kalle Luoto 4.6.

Ympäristö: viljeltyä maastoa

Havainnot: pellot heinällä, ei havaintoja

21. HEIKKILÄ

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Pitkäjärvi

Kohteen nimi: Heikkilä

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2142 08 LEPPÄHAMMAS

Koordinaatit: $x = 6840020$, $y = 2528060$ (päärakennuksen koordinaatit)

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström inv. 1977

Oriveden inventointi (kohde Orivesi 39)

Aiemmat löydöt:

KM 2102:244 Kaksoishakku

Esine löytyi kyynärän syvyydestä suota kaivettaessa Bilkänjärven Heikkilässä

Aiemmat tiedot:

-77 talossa ei tiedetty esineestä. Heikkilän talo sijaitsee Laasolanjärven eteläpäässä ja siitä todennäköisesti on kyse.

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Kalle Luoto 22.5.

Ympäristö:

Havainnot: Pellot talon ympäristössä oraalla - ei tarkastettu sen enempää

22. LAURILA

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Pitkäjärvi
 Kohteen nimi: Laurila
 Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Peruskartta: 2142 08 LEPPÄHAMMAS
 Koordinaatit: x = 6841200, y = 2527920

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 40)

Aiemmat löydöt:

HM 50:279-281 kirves, kaksi kourutaltoa Taika- ja perintökaluja, yksi talon pellostaan ennen v. 1905

Aiemmat tiedot:

V. -77 tila oli autiona, joten esineiden löytöpaikkoja ei silloin voitu tarkentaa.

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Kalle Luoto 22.5.

Ympäristö:

Havainnot: Talon eteläpuolella olevaa lounaaseen viettävää peltoa, joka oli viimekesäisellä sängellä. Ei tarkastettu sen enempää.

23. SUOMASEMA

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Suomasema

Kohteen nimi: Moisio

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2142 04 ORIVEDEN ASEMA

Koordinaatit: x = 6828900, y = 2519600, z = 100-105 (Moisio-nimisen pellon koordinaatit)

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Matti Bergström inv. 1977 Oriveden inventointi (kohde Orivesi 42)

Aiemmat tiedot:

Paikkaa ei tunnettu, sijainti perustuu v. -77 inventoijan arvioon

Aiemmat löydöt:

KM 1996:63 Kirves Ajon Moisio-pellosta, lahjoitti Ajon isäntä

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Jouko Pukkila 22.5.

Ympäristö: metsien ympäröimä pieni pelto

Havainnot: Tarkastettiin Bergströmin ilmoittama pelto, joka oli heinällä eikä mitään havaittu.

24. MULTAVIERU

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Kylä: Siitama

Kohteen nimi: Multavieru

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2142 04 ORIVEDEN ASEMA

Koordinaatit: x = 6832496, y = 2511693

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat tiedot: Maunulan talosta 300 m kaakkoon ja Vesijärven Siitamanlahden rannasta 300 m lounaaseen, hiesusavisesta rinnepellosta ojaa kaivaessaan.

Aiemmat löydöt:

KM 20488

Kourutaltan
teräkatkelma

Esineen löysi Rauno Mikkola v. 1942
Siitaman kylän Mikkolan tilan Multavieru-
nimisen pellon keskiosasta

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Kalle Luoto 4.6.

Ympäristö:

Havainnot: pellot istutuskoivikolla, tien ojasta löytyi epämääräinen lohkottu kvartsi, joka saattaa olla peräisin tieltä

25. LEHTIMÄEN MOISIO**Kohdetiedot**

Kunta: Orivesi

Kylä: Koivuniemi

Kohteen nimi: Lehtimäen moisio

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: esihistoriallinen?

Peruskartta: 2142 04 ORIVEDEN ASEMA

Koordinaatit: x = 6833468, y = 2518709, z = 90-95

Arkistotiedot

Ei aiempia tietoja

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Jouko Pukkila 22.5.

Ympäristö: Metsien reunustama, yläosaltaan hiekkainen pelto Rajalahden järven Mustalahden pohjukassa. Pelto sijaitsee Mustavuoren eteläpuolella tien itäpuolella.

Löydöt:

KM 33824

Reikäkivi

Havainnot: Inventoinnin yhteydessä saatiin lunastettavaksi liuskekivestä tehty litteä reikäkivi, joka oli löytynyt hiekkamaasta Lehtimäen moisio-nimisestä pellosta. Esine oli ollut pitkään nostettuna peltoaidan seipäaseen, mutta todennäköisesti se on löytynyt pellosta. Paikka soveltuisi sekä maastollisesti (lahdenpohja) että maaperältään kivikautiseksi asuinpaikaksi (löysää hiekkaa), mutta mitään ei löydetty. Hiekka-alueen korkeus oli 90-100 m mpy, pääasiassa pohjoispuolella peltoa.

Muuta:

Löytäjä mainitsi, että Mustavuoren rinteellä toisella puolella (länsipuolella?) kasvaa tummatulikukkaa.

Liitteenä 3 irtolöytökaavake

26. ERÄJÄRVI JULLINEN**Kohdetiedot**

Kunta: Orivesi

Vanha kunta: Eräjärvi

Kylä: Hietalahti

Kohteen nimi: Jullinen

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2141 12 KUHMALAHTI
 x = 6826177, y = 2530642.34 (KM 7324)

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Maarit Suni inv. 1976 Eräjärven inventointi (kohde Eräjärvi 1)

Aiemmat löydöt:

KM 7324 Kourutaltan katkelma löytyi ns. Kuusisen peltolohkosta n. 300 m rannasta äestettäessä

Aiemmat tiedot:

Omistajat pystyivät osoittamaan Kuusisen peltolohkon sijainnin (; esineen KM 7324 löytöalue). Se sijaitsee Längelmäveden Luhdanlahden pohjoispuolella entisen rantatörmän laella. V. 1976 ei havaintoja. Muiden esineiden tarkemmat löytötiedot puuttuvat.

Inventointi 2003

Tarkastuspäivä: Jouko Pukkila 9.5.

Ympäristö: viljeltyä Längelmäveden ranta-aluetta

Havainnot: Vain yksi Jullisen esineistä oli kyetty paikallistamaan, ns. Kuusisen peltolohkosta löytynyt kourutaltan katkelma. Pintapoimittu löytöalue oli savista hiesua ja pelto juuri kynnetty, joten sen puolesta havainto-olot olivat hyvät. Kuitenkin pellolle levitetty valkoinen rakeinen lannoite teki havainnoimisen vaikeaksi.. Ei löytöjä. Alue etelärinteinä hyvä. Osa pelloista oli heinällä, mikä esti tarkastusta.

Pintapoiminnalla tarkastettiin kuitenkin muitakin alueita Kuusisen peltolohkon yläpuolelta sekä hiekkamaita talon pohjoispuolella. Hiekkaisilta pelloilta löydettiin vain järvimalmia.

Muuta:

Jostain Jullisista on saatu myös esineen KM 2089:12 (tasataltta) ja KM 2089:13 (kivikirveen teräkatkelma) löytötietona vain: ”esineet on lahjoittanut isäntä Herman Jullinen”. Niiden löytöpaikkaa ei tunneta.

27. ERÄJÄRVI HIETALAHTI

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi

Vanha kunta: Eräjärvi

Kylä: Hietalahti

Kohteen nimi: Hietalahti

Muinaisjäännöstyypit: löytöpaikat

Ajoitus: rautakautinen

Peruskartta: 2141 12 KUHMALAHTI

Koordinaatit: x = 6826697, y = 2530310

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Maarit Suni inv. 1976 Eräjärven inventointi

Aiemmat löydöt:

KM 2705:17 8 saviastian palaa Lienevät Eräjärven Jullisista.

Inventointi 2003

Ei tarkastettu

Ympäristö: viljeltyä Längelmäveden ranta-aluetta

Muuta:

Paikannus perustuu Pertti Sipilältä saatuun tietoon, jonka mukaan keramiikan palat KM 2705:17 ovat löytyneet Hietalahden autioituneen kylän eteläpuoliselta peltoalueelta. Löytöluetteloon liitetyn piirroksen mukaan ainakin yksi pala vaikuttaa viikinki-ristiretkiaikaiselta keramiikalta.

28. ERÄJÄRVI LAHDENPOHJA**Kohdetiedot**

Kunta: Orivesi

Vanha kunta: Eräjärvi

Kylä: Koppala

Kohteen nimi: Lahdenpohja

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta:

Peruskartta: 2142 10 ERÄJÄRVI

Koordinaatit: x = 6834884, y = 2532727, z = n. 92,5

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Maarit Suni inv. 1976

Eräjärven inventointi (kohde Eräjärvi 2)

Aiemmat löydöt:

KM 2635:490 Tasatalta

Lahdenpohjan torpan pellosto
Wetterkullan kartanon alalta.

Aiemmat tiedot:

Tila on vuodesta 1919 ollut itsenäinen. Nykyinen isäntä Olavi Karpelin pystyi paikantamaan esineen löytökohdan melko tarkkaan, koska tiesi, missä torppa ja sen pelto olivat sijainneet. Paikalla on tasainen, loivasti länteen viettävä hiesusavinen pelto. Järvi kuulemma aikoinaan ulottunut sinne asti. Ei havaintoja, vaikka pelto oli kynöksellä ja olot siten hyvät.

Inventointi 2003

ei tarkastettu

29. ERÄJÄRVI KAUPPILA? OJONEN**Kohdetiedot**

Kunta: Orivesi

Vanha kunta: Eräjärvi

Kylä: Kauppila

Kohteen nimi: Ojonen

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: kivikautinen

Peruskartta: 2142 10 ERÄJÄRVI

Koordinaatit: x = 6831779.63, y = 2530686.08

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Maarit Suni inv. 1977

Eräjärven inventointi

Aiemmat löydöt:

KM 2102: 263 Kivitalta

Metsästä Ojosten tilalta.

Aiemmat tiedot:

V. -76 maanomistajalla ei tietoa

Inventointi 2003

ei tarkastettu

30. ERÄJÄRVI ISO-HEIKKILÄ**Kohdetiedot**

Kunta: Orivesi

Vanha kunta: Eräjärvi

Kylä: Uiharla
 Kohteen nimi: Iso-Heikkilä
 Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Peruskartta: 2142 07 PÄILAHTI
 Koordinaatit: x = 6831645.3 , y = 2529658.33

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Maarit Suni	inv. 1976	Eräjärven inventointi
Aiemmat löydöt:		
KM 2267:5	Oikokirveen kantaosa	talon pellostä
KM 2267:6	oikokirveen kantaosa	Ison-Heikkilän eli Kurki-Heikkilän metsästä Eräpyhän maasta

Aiemmat tiedot:

Löytöpaikaksi määritettiin v. -76 Kurki-Heikkilä, jossa maanomistajilla ei kuitenkaan ollut tietoa löydöstä.

Inventointi 2003

ei tarkastettu

Muuta:

Kurki-Heikkilän tila sijaitsee Vanha-Joensuun kivikautisesta asuinpaikasta n. 700 m pohjoiseen alueella, jossa 90 m käyrän perusteella rekonstruoituna on kulkenut Eräjärven ja Längelmäveden yhdistänyt kapea salmi. Kivikautinen asuinpaikka talon eteläpuolisilla pelloilla on todennäköinen.

31. ERÄJÄRVI KIRKONKYLÄN SIKALOIDUN

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi
 Vanha kunta: Eräjärvi
 Kylä: Kauppila
 Kohteen nimi: Kirkonkylän sikalaidun
 Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Peruskartta: 2142 07 PÄILAHTI
 Koordinaatit: x = 6830148.98, y = 2529987.9

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Maarit Suni	inv. 1976	Eräjärven inventointi
Aiemmat löydöt:		
KM 2635: 489	Kourutaltoa	Kirkonkylästä sikalaitumelta

Aiemmat tiedot:

sikalaidunta ei enää tiedetty

Inventointi 2003

Ei tarkastettu

Muuta:

myös KM 2998 (tasatalta) löytötiedot "Kirkonkylän pellostä"

32. ERÄJÄRVI KLEMOLA

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi
 Vanha kunta: Eräjärvi
 Kylä: Järvenpää

Kohteen nimi: Klemola
 Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Peruskartta: 2141 12 KUHMALAHTI
 Koordinaatit: x = 6826801.56, y = 2535455.24

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Maarit Suni	inv. -76	Eräjärven inventointi
Aiemmat löydöt:		
KM 5941:10	Poikkikirves	Löytynyt tm. Saino Järvenpään kylän Kustaa Klemolan talon maalta n. v. 1911.

Aiemmat tiedot:

Omistajat vaihtuneet löydön jälkeen eikä löytöpaikkaa saatu selville. Alkuperäiset asukkaat kuolleet eikä löytöpaikkaa ei saatu selville.

Inventointi 2003

Ei tarkastettu.

Alueen ohi ajettaessa todettiin, että pellot olivat heinällä tai oraalla, mutta maastonmuotojen ja löytöpaikat korkeuden perusteella kivikautinen asutuksen löytyminen alueelta on mahdollista (havainnot 20.5.).

33. ERÄJÄRVI VIHASJÄRVI ERKKILÄ

Kohdetiedot

Kunta: Orivesi
 Vanha kunta: Eräjärvi
 Kylä: Vihasjärvi
 Kohteen nimi: Erkkilä
 Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Peruskartta: 2141 12 KUHMALAHTI
 Koordinaatit: x = 6826963.93, y = 2532288.08

Arkistotiedot

Aiemmat tutkimukset:

Maarit Suni	inv. 1976	Eräjärven inventointi
Aiemmat löydöt:		
HM 56:47	Kourutaltoa	löytynyt Penjami Erkkilän pellost.

Aiemmat tiedot:

löytöpaikaksi arveltu Erkkilän tilaa, jonka pellot ovat kuitenkin laajat

Inventointi 2003

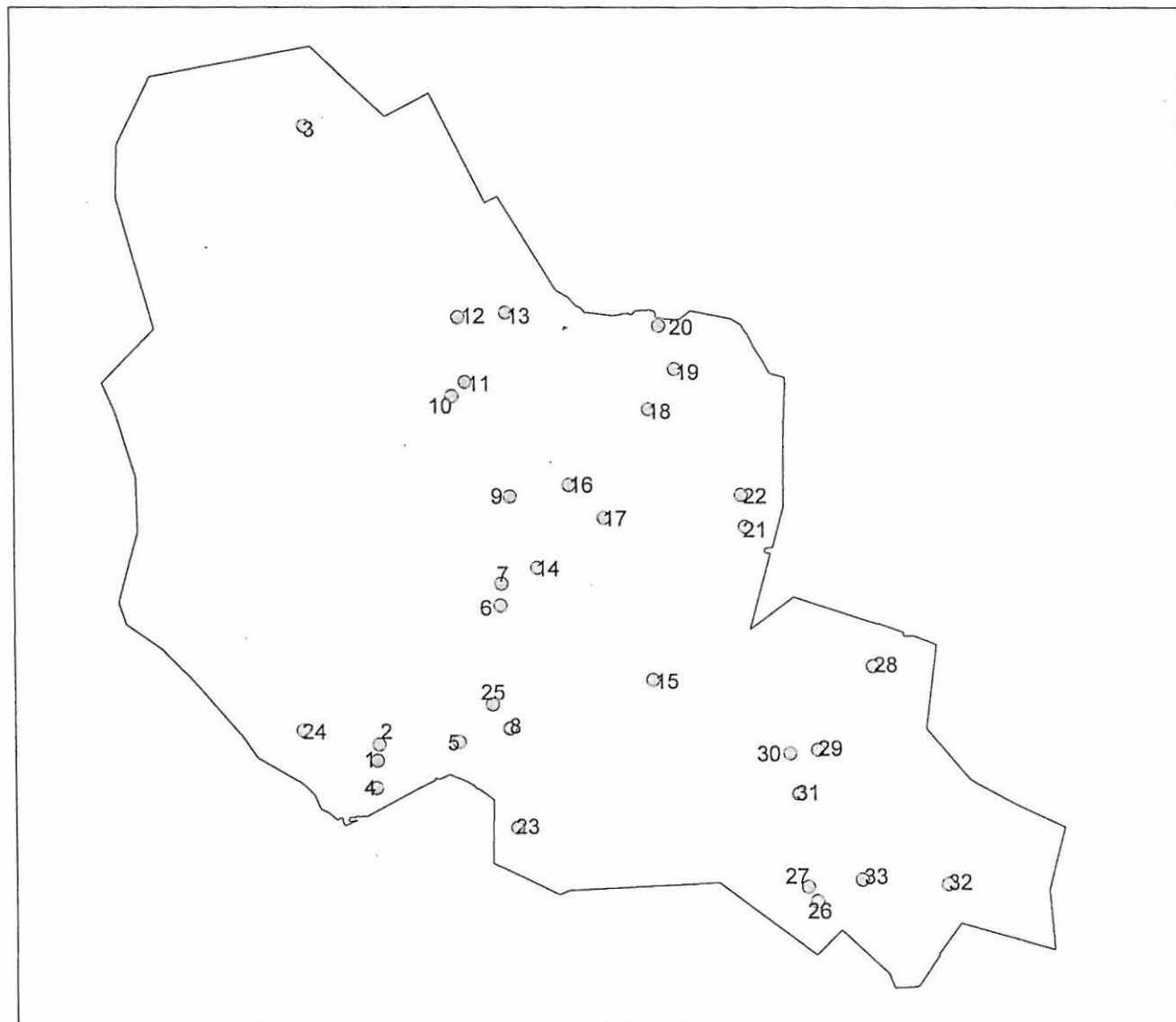
Ei tarkastettu

ORIVESI
Arkeologinen perusinventointi
2003

Paikallistetut irtolöydöt

Numero viittaa kerto-
muksen lukuun 5.4.

Mk 1:250 000

5.5. PAIKANTAMATTOMAT IRTOLÖYDÖT

Tähän on listattu sellaiset esihistorialliset löydöt, joita ei voida paikallistaa suuremmalla tarkkuudella kuin Orivesi tai Eräjärvi. Tai kylän tarkkuudella. Sekä niiden tutkimustilanne. Löytöjä ei inventoinnin aikana yritetty paikallistaa joko täysin puuttuvien tai ristiriitaisten löytötietojen takia.

1. ORIVESI VENESKOSKI

KM 2214:734

Tasatalta

Löydetty Voitiilan ”kylästä” Veneskoskesta.

Matti Bergström inv. 1977 (kohde Orivesi 21): Voitiilan kylästä ei tunneta Veneskoskea, sen sijaan Vehkalahtella on Venejoki ja siinä Venekoski.

2. ORIVESI ONNISTAIPALE

ORIVEDEN MUSEO (ei nroa, v. 1977 kateissa)

Poikkikirves

Esineen on Hugo Hörtsänä ostanut huutokaupasta v. 1911. Piti mahdollisena, että on löydetty Onnistaipaleelta.

Matti Bergström inv. 1977 (kohde Orivesi 18): löytöpaikkaa ei voida määrittää.

3. ORIVESI KOIVUNIEMI

KM 2877:17

Tuluskivi

Löytynyt Koivuniemen kylästä

Matti Bergström inv. 1977 (kohde Orivesi 10): löytöpaikkaa ei voida määrittää.

4. ORIVESI RAJALAHTI

KM 2102:242

Tasataltan katkelma

Löytynyt eräältä pellolta Rajalahden kylästä, löytäjä ”Sarman Juha

Matti Bergström inv. 1977 (kohde Orivesi 11): löytöpaikkaa ei voida määrittää.

5. ORIVESI AAKKULA

KM 10395:3

Kivisen keihäänkärjen katkelma

Esineen löysi op. Juho Valonen Oriveden Aakkolasta 1934 kiviraunion tapaisesta.

Matti Bergström inv. 1977 (kohde Orivesi 37): löytöpaikkaa ei voida määrittää.

6. PITKÄJÄRVI

KM 20332

Itä-karjalainen kourutaltoa.

Esine on saatu Oriveden Pitkäjärven kylästä Sipilän talosta Erkki Keskiseltä. Löytöpaikka ei ole tiedossa, mutta luultavasti esine on Pitkäjärven kylästä tai läheisen Puikkojärven pohjoispuoliselta asuinpaikalta. Puikkojärvi = Aurikkojärvi?

7. ORIVESI

KM 2102: 263

Kivitalta

Orivedeltä

8. ORIVESI

KM 125a
Kourutaltoa
Orivedeltä

9. ORIVESI

KM 125b
Reikäkivi
Orivedeltä

10. ORIVESI

KM 1071
kaksoiskiila?, löytöpaikka Orivesi, saatu 1869 pastori A. Cedbergiltä

11. ORIVESI

KM 1996:62
Onsitaltoa
luultavasti Orivedeltä, myynyt Wääksyn muonamies Heikki Kustaanpoika Kankasalla. Museoon toimittanut A.O. Heikel 1899.

12. ORIVESI

ORIVEDEN MUSEO
Kaksi kivitaltoa
Esineet kateissa v. 1977.

13. ORIVESI

ORIVEDEN KESKUSKANSAKOULUN LUONNONTIETEEN KOKOELMAT
Kourutaltoa
Tasataltoa
Poikkikirves
Reikäkivi
Kaikki tiettävästi Orivedeltä

14. ORIVESI

KM 2125:223
Tuluskivi
Melin-Mäkelän pellosta Orivedeltä.
Matti Bergström inv. 1977 (kohde Orivesi 37): löytöpaikkaa ei voida määrittää.

15. ORIVESI

KM 2635: 493
Rautakirves
Löytöpaikka Orivesi

16. ERÄJÄRVI KAUPPILA

KM 2102:262
Terästä hiottu taltta
Löydetty pellosta Kauppilan kylästä Eräjärven kappelissa

17. ERÄJÄRVI KIRKONKYLÄ

2998:1

tasataltta

Löydetty Eräjärven kirkonkylän pellostä.

18. ERÄJÄRVI JÄRVENPÄÄ

HM 56:44

poikkikirveen teräkappale

1976: Jooseppi Erkkilä oli löytänyt esineen pikkupoikana Järvenpään kylästä kallion kielekkeeltä, maantien vierestä. Toimitettiin Hämeen museoon 1905. Tarkastuksessa ei selvinnyt mitään.

19. ERÄJÄRVI LAURILA?

KM 2089:14

Kourutaltoa

Lp. Tuntematon, esine lunastettu Kustaa Laurilalta Eräjärvellä

20. ERÄJÄRVI ERÄJÄRVEN RANTA

KM 2089:15

Tasataltta

Löydetty Eräjärven rannalta

21. ERÄJÄRVI ERÄJÄRVEN RANTA

KM 2089:16

Kourutaltoa

Löydetty Eräjärven rannalta

22. ERÄJÄRVI

Turun historiallinen museo

Kaksoistaltoa

Eräjärveltä v. 1854 joen perkauksessa.

23. ERÄJÄRVI

Hämeenlinnan museo 4712

Kourutaltoa

Eräjärveltä. Ei tarkempia tietoja

24. ERÄJÄRVI

KM 2089:17

Tasataltta

Esine on saatu Eräjärveltä

25. ERÄJÄRVI

KM 2089:18

Kappale liuskekiveä

Eräjärveltä

26. ERÄJÄRVI

Hämeenlinnan museo 4712

Kourutaltoa

Eräjärveltä

5.6. MUUT TARKASTETUT KOHTEET

5.6.1. KYLÄTONTIT

Esitöissä paikallistettiin isojakokartoilla näkyviä kyliä nykyisille kartoille ja tarkastettiin osa niistä kenttätöiden yhteydessä. Osa kylätonteista sijaitsi edelleen asutuilla paikoilla eikä sellaisten tarkastamiseen käytetty paljoakaan aikaa. Edellisissä luvuissa on esitelty ne kylätontit, jotka ovat osaksi tai kokonaan autoituneet ja joissa tahtiin havaintoja joko rakenteista tai saatiin löytöjä. Tässä luvussa esitellään sellaiset ilmeisesti autoituneet kylätontit, jotka myös tarkastettiin, mutta joissa ei vastaavia havaintoja tehty.

Kokkola

X = 6844769

Y = 2524247

Kartta-analyysin perusteella oletettiin, että Kokkolan kylä olisi aikanaan sijainnut nykyisen päärakennuksen pohjoispuolella Pahujärven etelärannalla. Paikka oli hyvä korkea harjanne, osaksi kalliopohjainen, mutta kynnöspellolla ei havaittu mitään. Käyty 12.5. Kylä mainitaan jo 1560-luvun kyläluettelossa (4 taloa). (istutuskoivikolla)

Negatiivit: 126082

Diat: 51029

Kuva 28: Kokkolan autoitunut historiallinen kylätontti. S. 126082. Kuva Kalle Luoto.

Eräjärvi

X = 6830114

Y = 2529850

Eräjärvellä todettiin vain, että kartta-analyysin perusteella paikoilleen sijoitettu tontti sijaitsee melko laakealla pellolla aivan Nikkilänjärven vanhan rantatörmän yläpuolella. Havaintoja ei tehty.

Taipale

X = 6832056

Y = 2514834

Taipaleen (Padustaipaleen) kylää yritettiin myös jäljittää, tuloksetta. Kylä mainitaan jo 1560-luvun kyläluettelossa (4 taloa). Pertti Taipaleen mukaan oli nykyisen päärakennuksen korjaustöissä nykyisen talon alla tullut esiin vanhaa puunjätettä ja paksult mustaa multaa. Päärakennuksesta etelään talon puutarhasta on löytynyt 1700-luvun raha (Pertti Taipaleen mukaan määritys on tehty rahakammiossa).

Aakkola

X = 6846051

Y = 2526112

Vanha kylätontti on H. Eskolan mukaan sijainnut Aakkojärveen pohjoiseen suuntautuvan niemen tyvessä n. 500 m päässä idässä nykyisistä Uuden - Eskolan rakennuksista. Kylätontti on eristänyt niemen kärjen kotieläimille soveliaaksi alueeksi. Olemassa myös 1600-luvun maakirjakarttoja, jotka vahvistavat sijainnin.

5.6.2. YLEISÖILMOITUKSET SEKÄ MUUT HAVAINNOT

Sekä ennen inventointia että sen aikana saatiin useita yleisöilmoituksia erilaisista havainnoista Orivedellä ja Eräjärvellä. Koska useimmat jäivät tarkastamatta tai niistä ei saatu havainnoita, on ko. ilmoitukset koottu omaksi luvukseen kokonaiskuvan luomiseksi.

1. Lautta- ja Vitelijärvien välimaasto

Museolle tuli 27.7. 1998 ilmoitus mahdollisista kiviesineistä ("kivipuukkoja"), jotka olivat löytyneet otsikossa mainittujen järvien välimailta. Ei tarkastettu.

2. Metallikuonaa ja hiiltä kesämökin pihasta

Museolle tuli ilmoitus Hartolammen kylästä kesämökin pihan laatoitustöiden yhteydessä löytyneestä rautakuonasta ja hiilestä. Ei tarkastettu.

3. Kirjoituskallio

Museolle saapui 30.10.2000 lähetetty ilmoitus Eräjärven Kirjoituskallion kallioon hakatuista teksteistä. Ilmoituksen mukaan kalliossa pitäisi olla hakattuna oheinen kirjoitus:

Niitä on arveltu aiemmin mm. muinaisen Hämeen ja Satakunnan väliseksi maakuntarajaksi, mutta inventoinnin yhteydessä Seija Pessi ja Markku Solala pitivät niitä isojoon aikaisina. Markku Solalan mukaan hakkaus sijaitsee kallion korkeimmalla kohdalla (n. x = 6832998, y = 2531226). Ei tarkastettu.

5. Uusi-Eskola

KM 2214:740 tasataltan löytöpaikan tarkastuksen jälkeen otti Hannu Eskola yhteyden tarkastuksen suorittaneeseen Kalle Luotoon ja kertoi tekemistään havainnoista. Uuden – Eskolan tilan lähistöllä. Havainnot ovat H. Eskolan tai hänen isänsä tekemiä. Eskolan mukaan talon pihapiirissä on sijainnut paja, josta paikalla havaittu rautakuona on peräisin. Hän kertoi myös tulisijoista, jotka sijaitsevat pellossa ja metsässä Uuden – Eskolan tilasta n. 300 m luoteeseen ja Koivumäen tilasta länteen.

Tulisijat ovat kaarimaisessa muodostelmassa, joka seuraa korkeuskäyrää. Ne ovat koottu miehen nostettavista kivistä ja niissä on havaittu nokea. Havaituista tulisijoista kolme on sijainnut pellolla ja yksi metsässä. Metsässä sijaitseva tulisija sijaitsee noin 150 m pohjoiseen Leinolan tilasta. Maasto tulisijojen läheisyydessä muodostaa notkelman perän, joka päättyy kallioon. H. Eskola epäilee tulisijojen liittyvän lappalaisasutukseen. Metsässä sijaitsevan tulisijan ympäristön H. Eskolan on pyrkinyt säilyttämään luonnonmukaisessa tilassa. Uusia havaintoja ei ole tarkastettu.

6. Kvartsia ja äkeenpiikki

Sinikka Nousiainen (ks. kohde 5.2.13. Niemenmäki) otti jälkitöiden loppupuolella yhteyttä ja ilmoitti havainneessa kvartsia ja mahdollisia kvartsinlouhinta jälkiä sekä löytäneensä rautaesineen Ansionlahden itärannalla olevalta pellolta (n. $x = 6839563$, $y = 2523261$). Ulla Lähdesmäki tunnisti Nousiaisen museolle tuoman esineen äkeenpiikiksi. Ei tarkastettu.

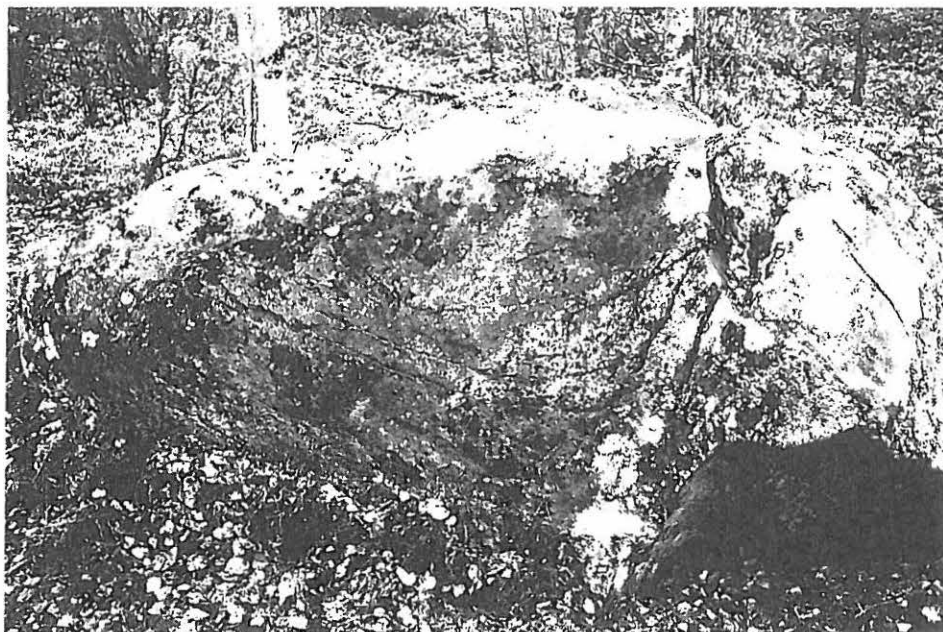
7. Karvaanmaanniemen havainnot

Kesäasukas Toivo Koskinen esitteli inventoinnin yhteydessä Uihellassa vanhaa laituripaikkaa, uurteisen maakiven ja kuoppakohteita. Kaikki vaikuttivat melko nuotilta eikä niitä dokumentoitu tarkemmin lukuun ottamatta kuvan uurteista maakiveä Koskisen kesämökin pihalla lähellä em. laituripaikkaa. Kivessä erottuu pääosin luontaisia uurteita, jotka muodostavat korkeakeulaista alusta muistuttavan kuvion. Osa uurteista saattaa olla kiveen myöhemmin kaiverrettuja.

Koskinen mainitsi myös Karvaanmaanlahden pohjukassa matalan veden aikaan näkyvän katiskojen liisteitä.

Kiven koordinaatit suunnilleen $x = 6827558$, $y = 2527997$

Negatiivit: 126082
Diat: 51030

Kuva 29: Karvanmaanniemi, uritettu kivi vanhan laivalaiturin tuntumassa. NW. 126073. Kuva Kalle Luoto.

8. Lintellinvuori

Lyytikälässä ei pystytty maasto-olosuhteiden takia tarkastamaan Lintellinvuorta, joka 1789 isojakokartassa on merkitty Hangasmäki-nimisenä (asia on varmistettu Sinikka ja Kalevi Nousiaisen omistuksessa olevat A0-kokoisesta isojakokartan paperikopiosta).

Koordinaatit suunnilleen: $x = 6840223$, $y = 2524064$

5.6.3. ERÄJÄRVEN YHDYSVESIJOHTO

Inventoinnin yhteydessä tarkastettiin myös Eräjärven ja Vehkalahden välille tulevan yhdysvesijohdon linjaus 23.5. Linjaus kulkee sekä metsäisillä seuduilla että peltoalueilla, joista lähinnä jälkimmäisiltä oli odotettavissa havaintoja. Vesijohto oli suunniteltu kulkevan pääasiassa pitkin maantie- ja pelto-ojia tai sähkölinjoja, joiden kohdalla voidaan katsoa pinnanalaisten maakerrosten jo aiemmin tulleen tuhotuiksi.

Monet peltoalueet olivat kuitenkin kesannolla tai heinällä. Työn aikana tehtyjen havaintojen perusteella tarkempaan tutkimukseen, kuten koekuopittamiseen ei ilmennyt tarvetta. Kalle Luoto tarkasti linjauksen läntisen ja Jouko Pukkila itäisen osan – alueiden raja kulki Nuottajärven itäpään kohdalla. Itse linjaukselta ei tunnettu muinaisjäännöksiä tai irtolöytöjä, mutta sen Vehkalahden puoleisen pään läheisyydestä oli löytynyt mm. kvartsinpaloja (ks. kohde 5.3.1. Eskola). Varsinaiselta linjaukselta ovat sekä Ulla Lähdesmäki että Kalle Luoto löytäneet tältä alueelta pari lohkottua kvartsia, mutta havaintoja muinaisjäännöksestä ei ole. Verrattaessa linjauksen korkeuksia ja maastonmuotoja inventoinnissa aiemmin havaittujen muinaisjäännösten sijaintiin (korkeus n. 90 m mpy, lahdenpohjan läheisyys, ilmansuunta) todettiin, että linjauksella vain kahdella alueella olivat olosuhteet samankaltaiset. Koko linjaus kuitenkin tarkastettiin lukuun ottamatta metsäisiä alueita. Linjauksen keskivaiheilla Kumpulän alueella korkeudet viittasivat, että alueella olisi voinut olla kivikautinen asuinpaikka, mutta mitään havaintoja ei tehty.

Negatiivit: 126080
Diat: 51031

Kuva 30. Wetterkullan kartanon kiviset portinpylväät ja metsittynyt tie. S. 126080. Kuva Jouko Pukkila.

Oriveden arkeologinen perusinventointi 2003

LUETTELO MUSTAVALKONEGATIIVEISTA

Kuvaajat Kalle Luoto (KL), Ulla Lähdesmäki (UL) ja Jouko Pukkila (JP)

Negatiivin numero	suunta	pvm	aihe
126059	N	9.5.	Orivesi (Eräjärvi) Leväslahti, Leväslahden autoitunut kylätontti ja kvartsien löytöalue (JP).
126060	NW	9.5.	Orivesi (Eräjärvi) Hietalahti Riekkola, Hietalahden autoitunut historiallinen kylätontti. (JP)
126061	W	10.5.	Orivesi (Eräjärvi) Uiharla, Eräpyhän Nunnankirkko, mahdollinen lapinraunio. (JP)
126062	SE	11.5.	Orivesi Yliskylä Ikkala, läntisempi raunio. (JP)
126063	E	11.5.	Orivesi Yliskylä Ikkala, itäisempi raunio. (JP)
126064	SSE	11.5.	Orivesi Yliskylä Ikkala, kivirakenne maakiven kyljessä. (JP)
126065	WSW	11.5.	Orivesi Yliskylä Siitinjärvi, esihistoriallinen (?) asuinpaikka Siitinjärven niemekkeessä. (JP)
126066	W	12.5.	Orivesi Unkila, kivikautinen asuinpaikka. (JP)
126067	NE	12.5.	Orivesi Unkila Vanhankylänlahti, kivikautinen asuinpaikka ja autoitunut historiallinen kylätontti. (JP)
126068	NW	13.5.	Orivesi Pajukanta Mukkula, kiviraunio metsässä Niitylahden rannan tuntumassa. (JP)
126069	W	13.5.	Orivesi Vehkalahti Oriselänniemi, tuhoutunutta kivikautista asuinpaikka-aluetta. (JP)
126070	N	14.5	Orivesi Pehula Pehuniemi, Pehuniemen kivikautinen asuinpaikka kuvan vasemmassa laidassa pellolla metsän edessä ja kivikautinen irtolöytöpaikka oikeassa laidassa. (JP).
126071	NE	20.5.	Orivesi (Eräjärvi) Uiharla Vanha-Joensuu, kivikautinen asuinpaikka. (JP)
126072	E	20.5.	Orivesi (Eräjärvi) Uiharla Karvaanmaanlahti, sälpäkivikasa. (KL)
126073	NW	20.5.	Orivesi (Eräjärvi) Uiharla Karvanmaanlahti, uritettu kivi vanhan laivalaiturin tuntumassa. (KL)
126074	-	20.5.	Riekkolan kivikautisen asuinpaikan kiviesineet. (JP)
129075	E	20.5.	Orivesi (Eräjärvi) Hietalahti Riekkola, kivikautinen asuinpaikka. (JP)
126076	NE	21.5.	Orivesi Onnistaipale Mattila, Mattila 2:n kivikautinen asuinpaikka. (JP)
126077	NW	22.5.	Orivesi Pitkäjärvi Sulkuvuori, linnavuori? (KL)
126078	NE	22.5.	Orivesi Haavisto Rantala, kivikautinen asuinpaikka läntisellä kumpareella. (KL)
126079	NW	22.5.	Orivesi Haavisto Rantala, kivikautinen asuinpaikka itäisellä kumpareella. (KL)
126080	S	23.5.	Orivesi (Eräjärvi), Wetterkullan kartanon kiviset portinpylväät ja metsittynyt tie (JP).
126081	NW	4.6.	Orivesi Orivesi Tähtiniemi. Tarkastettua aluetta kivikautisella asuinpaikalla. (KL)
126082	S	4.6	Orivesi Kokkola, Kokkolan autoitunut historiallinen kylätontti (KL).
126083	E	26.6.	Orivesi Holma, Nihuanjoki 3:n kivikautinen asuinpaikka. (JP)
126084	W	26.6.	Orivesi Holma Saarenmäki, kivikautinen asuinpaikka. (JP)
126085	NW	26.6.	Orivesi Holma Nihuanjoki 2:n kivikautinen asuinpaikka.

126086	S	26.6.	(JP) Orivesi Holma Nihuanjoki 1:n kivikautinen asuinpaikka. (UL)
126087	SW	26.6.	Orivesi Holma, Laahusjärven kivikautisen asuinpaikka alueen pohjoisosa. (JP)
126088	SW	26.6.	Orivesi Holma. Laahusjärven kivikautisen asuinpaikka alueen eteläosa. (JP)
126089	N	26.6.	Orivesi Onnistaipale Mattila, Mattila 1:n kivikautinen asuinpaikka (JP)

LIITE 2

Oriveden arkeologinen perusinventointi 2003

LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA

Kuvaajat Kalle Luoto (KL) ja Jouko Pukkila (JP)

Dian numero	suunta	pvm	aihe
51009	SE	11.5	Orivesi Yliskylä Ikkala, läntisempi raunio. (JP)
51010	E	11.5.	Orivesi Yliskylä Ikkala, itäisempi raunio. (JP)
51011	SSE	11.5	Orivesi Yliskylä Ikkala, kivirakenne maakiven kyljessä. (JP)
51012	W	12.5.	Orivesi Unkila, kivikautinen asuinpaikka. (JP)
51013	NE	21.5.	Orivesi Onnistaipale Mattila, Mattila 2:n kivikautinen asuinpaikka. (JP)
51014	W	13.5.	Orivesi Vehkalahti Oriselänniemi, tuhoutunutta kivikautista asuinpaikka-aluetta. (JP)
51015	NW	22.5.	Orivesi Haavisto Rantala, kivikautinen asuinpaikka itäisellä kumpareella. (KL)
51016	NE	25.	Orivesi Haavisto Rantala, kivikautinen asuinpaikka läntisellä kumpareella. (KL)
51017	W	10.5.	Orivesi (Eräjärvi) Uiherla, Eräpyhän Nunnankirkko, mahdollinen lapinraunio. (JP)
51018	WSW	11.5.	Orivesi Yliskylä Siitinjärvi, esihistoriallinen (?) asuinpaikka Siitinjärven niemikkeessä. (JP)
51019	-	21.5.	Orivesi Yliskylä Siitinjärvi, asuinpaikalle kaivetun koekuopan pohja. (JP)
51020	-	21.5.	Orivesi Yliskylä Siitinjärvi, asuinpaikalle kaivetun koekuopan SW-seinämä. (JP)
51021	N	14.5.	Orivesi Pehula Pehuniemi, Pehuniemen kivikautinen asuinpaikka kuvan vasemmassa laidassa pellolla metsän edessä ja kivikautinen irtolöytöpaikka oikeassa laidassa. (JP)
51022	NE	20.5.	Orivesi (Eräjärvi) Uiherla Vanha-Joensuu, kivikautinen asuinpaikka. (JP)
51023	E	22.5.	Orivesi (Eräjärvi) Hietalahti Riekkola, kivikautinen asuinpaikka. (JP)
51024	-	20.5.	Riekkolan kivikautisen asuinpaikan kiviesineet. (JP)
51025	NE	21.5.	Orivesi Unkila Vanhankylänlahti, kivikautinen asuinpaikka ja autioitunut historiallinen kylätontti. (JP)
51026	NW	9.5.	Orivesi (Eräjärvi) Hietalahti Riekkola, Hietalahden autioitunut historiallinen kylätontti. (JP)
51027	E	20.5.	Orivesi (Eräjärvi) Uiherla Karvaanmaanlahti, sälpäkivikasa. (KL)
51028	NE	13.5.	Orivesi Pajukanta Mukkula, kiviraunio metsässä Niittylahden rannan tuntumassa. (JP)
51029	SE		Orivesi Kokkola, Kokkolan autioitunut historiallinen kylätontti (KL)
51030	E	20.5.	Orivesi (Eräjärvi) Uiherla Karvanmaanlahti, uritettu kivi vanhan laivalaiturin tuntumassa. (KL)
51031	NE	23.5.	Orivesi (Eräjärvi), Wetterkullan kartanon kiviset portinpylväät ja metsittynyt tie. (JP)